

Hallituksen esitys Eduskunnalle yritys- ja pääomaverouudistukseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan yritys- ja pääomaverouudistukseen liittyen muutettavaksi osinkotulojen verotusta koskevia säännöksiä. Lisäksi yhteisöille osakkeiden luovutuksesta kertyneiden voittojen ja aiheutuneiden tappioiden verokohtelua muutettaisiin vapauttamalla pääsääntöisesti luovutusvoitot verosta ja säätämällä luovutustappiot vastaavasti vähennyskeltottomiksi. Yhteisö- ja pääomaverokantoja esitetään myös alennettaviksi. Muutoksia ehdotetaan tuloverolakiin, elinkeinotulon verottamisesta annettuun lakiin, maatilatalouden tuloverolakiin, rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annettuun lakiin, varallisuusverolakiin, verotusmenettelystä annettuun lakiin, korkotulon lähdeverosta annettuun lakiin, tonniverolakiin ja verontilityslakiin. Yhtiöveron hyvityksestä annettu laki ehdotetaan kumottavaksi.

Esityksessä ehdotetaan, että yhteisöverokanta alennettaisiin 29 prosentista 26 prosenttiin ja pääomatulojen verokanta 29 prosentista 28 prosenttiin. Korkotulojen lähdeveron verokanta alenisi vastaavasti prosenttisyksiköllä. Osingoista rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain nojalla kannettava lähdevero alenisi myös 29 prosentista 28 prosenttiin. Yhteisöveron alennus korvattaisiin kunnille siten, että niiden jako-osuus yhteisöveron tuotosta kohoaisi 19,75 prosentista 22,03 prosenttiin ja valtion jako-osuus alenisi 78,45 prosentista 76,17 prosenttiin seurakuntien jako-osuuden säilyessä ennallaan 1,80 prosentina yhteisöverosta.

Osinkoverotus uudistettaisiin luopumalla yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä. Ehdotettavassa osinkoverojärjestelmässä ei enää edellytettäisi, että yhtiö on suorittanut osinkona jaettavan voiton perusteella veron. Luonnollisen henkilön saamien osinkojen verotus riippuisi siitä, onko osingot saatu julkisesti

noteeratusta vai muusta yhtiöstä. Julkisesti noteerattuina pidettäisiin kaikkia julkisen kaupankäynnin kohteena olevia yhtiöitä. Tällaiselta yhtiöltä saadusta osingosta 70 prosenttia olisi veronalaista pääomatuloa ja 30 prosenttia verovapaata tuloa.

Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadut osingot olisivat luonnolliselle henkilölle verovapaata tuloa siihen määrään saakka, joka vastaa osakkeiden varallisuusverolaissa tarkoitettulle matemaattiselle arvolle laskettua yhdeksän prosentin vuotuista tuottoa. Siltä osin kuin verovelvollisen saamien tällaisten osinkojen määrä ylittää 90 000 euroa, osingoista 70 prosenttia olisi pääomatuloa ja 30 prosenttia verovapaata tuloa. Tuottorajan ylittävältä osalta osingoista 70 prosenttia olisi ansiotuloa ja 30 prosenttia verovapaata tuloa.

Verovelvollisella olisi oikeus vähentää pääomatulona verotettavien yli 90 000 euron osinkojen perusteella määrätty tulovero varallisuusverostaan.

Osuuskunnalta saatu osuuspääoman korko ja eräät muut vastaavat suoritukset olisivat luonnolliselle henkilölle 70 prosenttisesti veronalaista pääomatuloa kuitenkin niin, että luonnollisen henkilön saamat tällaiset suoritukset olisivat veronalaisia vain 1 500 euron ylittävältä osalta. Yhteisöille tämän kaltaiset nykyisin yhtiöveron hyvityksen piirissä olevat suoritukset olisivat verovapaata.

Yhteisön saama osinko ei olisi yleensä veronalaista tuloa. Osingosta olisi kuitenkin veronalaista tuloa 75 prosenttia ja verovapaata tuloa 25 prosenttia, jos osinkoa jakava yhteisö on julkisesti noteerattu yhtiö ja osingonsaaja on muu kuin julkisesti noteerattu yhtiö, joka ei omista osinkoa jaettaessa välittömästi vähintään kymmentä prosenttia osinkoa jakavan yhtiön pääomasta.

Osinko olisi kokonaan veronalaista tuloa, jos se on saatu sijoitusomaisuuteen kuuluvis-

ta osakkeista taikka jos osingon jakava yhteisö ei ole kotimainen tai Euroopan unionin jäsenvaltiossa asuva yhteisö. Verosopimukset lieventäisivät kuitenkin näissä tapauksissa verotusta.

Peitelty osinko olisi kokonaan veronalaista tuloa. Luonnollisilla henkilöillä se verotettaisiin ansiotulona.

Osakeyhtiön, osuuskunnan, säästöpankin ja keskinäisen vakuutusyhtiön saamat käyttöomaisuuteen kuuluvien osakkeiden luovutushinnat ehdotetaan säädettäväksi lähtökohtaisesti verovapaiksi. Kun verovelvollinen on omistanut välittömästi ennen luovutusta yhtäjaksoisesti vuoden ajan vähintään kymmenen prosentin osuuden luovutettavan yhtiön osakkeista ja luovutettavat osakkeet kuuluvat näin omistettuihin osakkeisiin, osakkeet olisivat verovapaasti luovutettavia. Verovapaus ei kuitenkaan koskisi kiinteistö- tai asunto-osakeyhtiöiden osakkeita eikä eräitä ulkomaisten yhtiöiden osakkeita.

Verovapaasti luovutettavien osakkeiden luovutustappio olisi vastaavasti vähennyskelpoton. Jos osakkeet eivät ole verovapaasti luovutettavia omistuksen tai omistusosuuden vuoksi, luovutustappiot olisivat vähennyskelpoisia osakkeiden luovutusvoitoista verovuonna ja viitenä seuraavana verovuonna. Niiden ulkomaisten osakkeiden, joita verovapaus ei koske, luovutustappio ei olisi vähennyskelpoinen.

Mahdollisuudesta tehdä käyttöomaisuusosakkeiden hankintamenosta poisto osakkeiden arvonalentumisen perusteella luovutettiin kaikissa yritysmuodoissa.

Luovutusvoiton verovapauden piiriin kuuluvien yhteisöjen oikeus vähentää käyttöomaisuusosakkeiden niin sanottu purkutappio rajoitettaisiin koskemaan tilanteita, joissa yhteisö on omistanut purkautuvasta yhtiöstä alle 10 prosenttia ja omistus on kestänyt vähintään vuoden.

Luovutustappion vähennyskeltvottomuutta vastaavasti olisivat vähennyskeltvottomia myös sellaiselta yhtiöltä, josta verovelvollinen tai konserniyhtiöt omistavat yksin tai yhdessä vähintään kymmenen prosenttia osake-

pääomasta, olevien muiden saamisten kuin myyntisaamisten menetykset ja arvonalenemiset, tällaiselle yhtiölle annettu konsernituki sekä muut vastaavat osakeyhtiön taloudellisen aseman parantamiseksi ilman vastasuoritusta suoritettut menot.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi verotuksen kattosääntöä muutettavaksi siten, että verovelvolliselle maksuunpantavien verojen enimmäismäärä alennettaisiin 70 prosentista 60 prosenttiin verovelvollisen verotettavan ansio- ja pääomatulon määrästä. Enimmäismäärää laskettaessa otettaisiin myös huomioon ehdotettujen säännösten mukaan veropaat osinkotulot.

Se osuus elinkeinotoiminnan tuloksesta, joka luonnollisen henkilön jaettavan yritystulon ja yhtymän tulo-osuuden tulon verotuksessa katsotaan pääomatuloksi, muutettaisiin vastaamaan nettovarallisuudesta laskettavaa 20 prosentin vuotuista tuottoa, kun raja nykyisin on 18 prosenttia.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Pääasiassa säännöksiä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa. Joiltakin osin säännöksiä kuitenkin sovellettaisiin jo vuodelta 2004 toimitettavassa verotuksessa.

Alennettuja verokantoja sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa. Osinkoverotusta koskevia muutoksia sovellettaisiin vuonna 2004 ja sitä ennen tapahtuneeseen osingonjakoon. Vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa luonnollisten henkilöiden osinkotulojen veronalainen osuus olisi 70 prosentin sijasta 57 prosenttia.

Yhteisön saamien luovutusvoittojen verovapautta ja luovutustappioiden ja vastaavien erien vähennyskeltvottomuutta koskevia säännöksiä sovellettaisiin ensimmäisen kerran jo vuodelta 2004 toimitettavassa verotuksessa sikäli kuin osakkeiden luovutus on tapahtunut tai yhtiön purkautumisesta on tehty ilmoitus rekisteriviranomaiselle 19 päivänä toukokuuta 2004 tai sen jälkeen.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	3
YLEISPERUSTELUT	6
1. Johdanto	6
2. Nykytila.....	7
2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö.....	7
2.1.1. Yhteisö- ja pääomaverokanta sekä veronsaajien osuudet yhteisöveron tuotosta	7
2.1.2. Osinkojen verotus	7
Osinkojen verotus kotimaisissa suhteissa.....	7
Ulkomaille maksettavien osinkojen verotus.....	8
Ulkomailta Suomeen maksettavien osinkojen verotus.....	9
2.1.3. Yhteisöjen saamien luovutusvoittojen verotus.....	10
2.2. Kansainvälinen kehitys	12
2.2.1. Yhtiöverotuksen taso	12
2.2.2. Osinkotulojen ja yhteisön saaman luovutusvoiton verotus.....	13
Luonnollisten henkilöiden osinkotulojen verotus	13
Yhteisön saamien osinkojen ja osakkeiden luovutusvoittojen verotus	16
2.2.3. Osinkoverotusta koskeva Euroopan yhteisön oikeus	19
3. Nykytilan arviointi ja keskeiset ehdotukset.....	20
3.1. Yhteisö- ja pääomaverokanta	20
3.1.1. Yhteisöverokanta	20
3.1.2. Pääomaverokanta	21
3.1.3. Veronsaajien jako-osuudet yhteisöverosta	22
3.2. Osinkoverotuksen uudistaminen	22
3.2.1. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luopuminen	22
3.2.2. Yksityishenkilöiden osinkoverotus.....	23
Listatusta osakeyhtiöstä saatu osinko.....	23
Muusta osakeyhtiöstä saatu pääomatuloksi katsottava osinko	24
Osinkotulosta menevän veron vähentäminen varallisuusverosta	25
Ansiotuloksi katsottava osinko	26
Muusta yhteisöstä kuin osakeyhtiöstä saatu voitonjako	26
Yksityishenkilön elinkeinon tai maatalouden tulolähteeseen kuuluvan osingon verotus	27
3.3. Yhteisön saaman osakkeiden luovutusvoiton verotus	28
3.3.1. Luovutusvoittojen verovapauden arviointi	28
3.3.2. Luovutusvoittojen verotusta koskeva ehdotus	31
3.3.3. Luovutusvoiton verovapauden soveltamisala	31
Verovapauden rajoittuminen käyttöomaisuusosakkeisiin.....	31
Käyttöomaisuusosakkeiden omistusosuus ja -aika.....	33
Kohdeyhtiön toiminnan luonne.....	34
3.3.4. Osakkeiden luovutustappion vähennyskelpoisuus	35

3.3.5.	Käyttöomaisuusosakkeiden arvonalentumispoiston vähennyskel-	
	poisuus	36
3.3.6.	Purkutappion vähennyskelpoisuus	37
3.3.7.	Sijoitusten, luottojen ja vastaavien erien vähennyskelvottomuus	38
3.3.8.	Yhteisön osuuteen henkilöyhtiöstä sisältyvät luovutusvoitot ja -tappiot.	39
3.4.	Yhteisöjen saamien osinkojen verotus	40
3.4.1.	Eri omaisuuslajeihin kuuluvien osinkojen verotus.....	40
3.4.2.	Listatusta yhtiöstä saadun osingon verotus.....	41
3.4.3.	Listamattomasta yhtiöstä saadun osingon verotus	42
3.4.4.	Muiden yhteisöjen asema voitonjakajana	42
3.4.5.	Elinkeinoyhtymän saamien osinkojen verotus.....	43
3.4.6.	Rajat ylittävien osinkojen verotus.....	43
	Ulkomailta Suomeen maksettavien osinkojen verotus.....	43
	Suomesta ulkomaille maksettavien osinkojen verotus	45
3.5.	Muita kysymyksiä.....	46
3.5.1.	Peitellyn osingon verotus.....	46
3.5.2.	Sijaisosingon verotus	47
3.5.3.	Osakeyhtiön osakkeiden hankintaan otetun velan erityiskäsittely	47
3.5.4.	Verotuksen kattosääntö.....	48
3.5.5.	Jaettavan yritystulon ja yhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-	
	osuus	49
4.	Esityksen vaikutukset	49
4.1.	Vaikutukset julkiseen talouteen	49
	Yhteisö- ja pääomaverokannan muutokset.....	49
	Veronsaajien jako-osuudet yhteisöverosta.....	50
	Osinkoverotuksen muutokset	50
	Yhteisöjen omistamien osakkeiden luovutusten verokohtelun muutos	52
4.2.	Vaikutukset verovelvollisten kannalta.....	52
	Yhteisö- ja pääomaverokannan muutokset.....	52
	Osinkoverotuksen muutokset	53
	Yhteisöjen omistamien osakkeiden luovutusten verokohtelun muutos	54
5.	Asian valmistelu	54
6.	Riippuvuus muista esityksistä.....	55
YKSITYSKOHTAISET PERUSTELUT		55
1.	Lakiehdotusten perustelut	55
1.1.	Tuloverolaki	55
1.2.	Laki elinkeinotulon verottamisesta	61
1.3.	Maatilatalouden tuloverolaki	65
1.4.	Laki rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta ..	65
1.5.	Varallisuusverolaki.....	66
1.6.	Laki verotusmenettelystä	66
1.7.	Laki korkotulon lähdeverosta	66
1.8.	Tonnistoverolaki	66
1.9.	Verontilityslaki.....	66

1.10.	Laki yhtiöveron hyvityksestä.....	67
1.11.	Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta	67
2.	Voimaantulo	67
2.1.	Yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luopuminen	67
2.2.	Yhteisöjen saamien luovutusvoittojen verotusta koskevat muutokset.....	68
2.3.	Osinkoverotuksen tasoa koskeva siirtymävaiheen huojennus.....	69
LAKIEHDOTUKSET		70
	tuloverolain muuttamisesta	70
	elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta	75
	maatilatalouden tuloverolain 5 §:n muuttamisesta	79
	rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain muuttamisesta	80
	varallisuusverolain 39 §:n muuttamisesta	81
	verotusmenettelystä annetun lain 29 §:n muuttamisesta	82
	korkotulon lähdeverosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	83
	tonnistoverolain 19 §:n muuttamisesta	84
	verontilityslain muuttamisesta	85
	yhtiöveron hyvityksestä annetun lain kumoamisesta	87
	elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 §:n 2 momentin väliaikaisesta muuttamisesta	88
LIITE		89
RINNAKKAISTEKSTIT		89
	tuloverolain muuttamisesta	89
	elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta	100
	maatilatalouden tuloverolain 5 §:n muuttamisesta	107
	rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain muuttamisesta	108
	varallisuusverolain 39 §:n muuttamisesta	110
	verotusmenettelystä annetun lain 29 §:n muuttamisesta	111
	korkotulon lähdeverosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	112
	tonnistoverolain 19 §:n muuttamisesta	113
	verontilityslain muuttamisesta	114
	elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 §:n 2 momentin väliaikaisesta muuttamisesta	117

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Yritys- ja pääomaverotuksessa siirryttiin nykyiseen järjestelmään vuonna 1993. Tuolloisessa uudistuksessa omaksuttiin henkilöverotuksessa niin sanottu eriytetty tuloverojärjestelmä. Ansiotuloja verotetaan valtionverotuksessa progressiivisen asteikon mukaan, ja lisäksi niistä maksetaan kunnallisveroa, kirkollisveroa ja sairausvakuutusmaksua. Pääomatulosta maksetaan veroa vain valtiolle kiinteällä verokannalla. Pörssissä listatusta yhtiöstä saatu osinko on aina pääomatuloa. Muusta kuin listatusta yhtiöstä saatu osinkotulo jaetaan ansio- ja pääomatuloksi yhtiön nettovarallisuuden perusteella. Yhteisöt maksavat kiinteällä verokannalla yhteisöveroa, jonka tuotto jaetaan eri veronsaajille. Yhteisön ja osingonsaajan yhdenkertainen osinkoverotus toteutetaan yhtiöveron hyvitysjärjestelmällä, joka on ollut voimassa vuodesta 1990.

Eriytettyyn tuloverojärjestelmään siirtymisen keskeiset tavoitteet olivat pääomatulojen verotuksen yhtenäistäminen ja verojärjestelmän kansainvälisen kilpailukyvyn turvaaminen. Kun sijoitusten verotus on mahdollisimman yhdenmukaista, se ei vaikuta sijoituspäätöksiin ja pääomat kohdentuvat taloudellisesti tehokkaimmalla tavalla. Pääomaverotuksen uudistaminen liittyi pääomamarkkinoiden vapauttamiseen ja siitä seuranneeseen pääomaverokilpailun kiristymiseen. Suomen asema verokilpailussa katsottiin voitavan turvata riittävän alhaisella yhteisö- ja pääomaverokannalla. Verokantojen alentamisen vastapainona yritys- ja pääomaverotuksen veropohjaa laajennettiin merkittävästi.

Yritystoiminnan kansainvälisessä toimintaympäristössä on tapahtunut kymmenessä vuodessa merkittäviä muutoksia. Suomi on liittynyt Euroopan unioniin (EU) vuoden 1995 alusta. Yhteisön oikeus on tullut osaksi Suomen voimassa olevaa oikeutta. Perustamissopimuksen määräykset muun muassa vapaasta sijoittautumisoikeudesta, palvelujen vapaasta tarjonnasta ja pääomien vapaasta liikkuvuudesta ja niiden tulkintaa koskeva

EY-tuomioistuimen käytäntö on otettava huomioon verolainsäädännössä. Jäsenyyden ja yhteisvaluuttaan siirtymisen myötä pääomien liikkuvuus on entisestään kasvanut. Lainsäädännön esteiden poistumisen lisäksi pääomien liikkuvuutta on lisännyt tietotekniikan kehitys. Portfoliosijoitukset Suomesta ulkomaille ovat monikymmenkertaistuneet vuodesta 1995.

Helposti liikkuvana kohteena pääomaan ja yleensäkin yrityksiin kohdistuva verokilpailu on kasvanut. Se on pakottanut valtiot keventämään näiden kohteiden verotusta. Yhteisöjen verokannat ovat useimmissa vanhoissa EU:n jäsenvaltioissa alentuneet huomattavasti viimeisen kymmenen vuoden aikana. Kymmenen uuden jäsenvaltion liittyminen unioniin jäseneksi 1 päivänä toukokuuta 2004 lisää entisestään verokilpailun aiheuttamia paineita, koska useimpien uusien jäsenvaltioiden verotuksen taso on huomattavasti Suomea alempi.

Yritys- ja pääomaverouudistuksen lähtökohtana on, että kiristyvän verokilpailun oloissa julkiselle vallalle voidaan turvata riittävät verotulot. Muuttumaton järjestelmä johtaisi kilpailuasemien menetyksen myötä pitemmällä aikavälillä verotulojen menetyksiin. Hyvinvointivaltio voidaan turvata vain taloudellisen kasvun avulla. Nykymaailmassa tämän katsotaan edellyttävän yritys- ja pääomaverokannan alentamista. Vaikka sellaiseenaan staattisesti tarkastellen verokantojen alentaminen vähentäisi verotuottoja, pidemmällä aikavälillä yritysten säilyminen Suomessa ja taloudellinen kasvu kompensoivat verotulojen menetykset ja tuovat lisää verotuloja. Osinkoverotusta koskevissa muutoksissa on kysymys siitä, että nykyinen yhtiöveron hyvitysjärjestelmä on ongelmallinen sisämarkkinoiden kehityksen ja EY:n perustamissopimuksen määräysten kannalta.

Hallitusohjelman mukaan yritysverotusta kevennetään Suomen verojärjestelmän kansainvälisen kilpailukyvyn vahvistamiseksi. Osinkoverotusta uudistetaan luopumalla yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä ja saattamalla

osingot osittain kahdenkertaisen verotuksen piiriin pienten ja keskisuurten yritysten ja niiden maksamien osinkojen verotusta kuitenkin kiristämättä. Yritys- ja pääomaverotuksen tarkistukset tehdään siten, että veronsaajien asema ratkaisussa turvataan ja tarkistusehdotuksissa otetaan huomioon pääomaan ja yrittämiseen kohdistuvan verotuksen kokonaisuus. Hallitus on kannanotossaan 13 päivänä marraskuuta 2003 tarkentanut tulevan verouudistuksen sisältöä. Tällä esityksellä ehdotetaan toteutettavaksi hallituksen kannanoton mukaiset yritys- ja pääomaverotuksen muutokset.

Hallituksen kannanoton mukaisesti yhteisöjen saamien osinkotulojen verotus ehdotetaan toteutettavaksi niin, että suorasijoitusosinkojen osalta ei synny useampikertaista verotusta. Osinkojen verotukseen liittyy kysymys yhteisöjen omistamien osakkeiden luovutusvoittojen verotuksesta. Suomessa luovutusvoitot ovat nykyään täysimääräisesti veronalaisia ja luovutustappiot vähennyskelpoisia. Myös osakkeiden realisoitumattomat olennaiset arvonalentumiset ovat vähennyskelpoisia.

Kiristynyt verokilpailu on osinkoverotuksen ohella johtanut eri maissa muutoksiin myös luovutusvoittojen verotuksessa. Suuressa osassa EU:n jäsenvaltioita on siirrytty järjestelmään, jossa suorasijoituksiin liittyvät luovutusvoitot ovat verovapaita ja vastaavasti luovutustappiot vähennyskeltottomia. Pääomien vapaan liikkuvuuden oloissa muutosten on arveltu houkuttavan yrityksiä sijoittamaan erityisesti tytäryhtiöitä omistavia holdingyhtiöitä edullisen verokohtelun maihin, mutta verovapaus voi vaikuttaa myös pääkonttorivaltion sijaintiin. Eri valtioiden poikkeavan verokohtelun seurauksena kansainväliset yritykset voivat myös kohdentaa luovutusvoitot ja -tappiot sinne, missä niiden verokohtelu on edullinen. Luovutusvoittoa verottava maa kärsii tällöin verotulomenetyksistä ja tappioiden vähennyskelpoisuuden merkitys voi muodostua fiskaalisesti suuremmaksi kuin luovutusvoittojen veronalaisuuden.

Tähän esitykseen sisältyy hallitusohjelman mukaisia päätöksiä täydentävänä ehdotus siitä, että yhteisöjen omistamien suorasijoitusosakkeiden luovutusvoitot säädetään ve-

rovapaiksi ja vastaavasti luovutustappiot ja arvonalentumispoistot vähennyskeltottomiksi. Esitys liittyy käytännössä olennaisesti yhteisöjen saamien osinkotulojen verotusratkaisuun, koska osinkojen ja luovutusvoittojen voidaan katsoa muodostavan suorasijoitusosakkeiden kohdalla yhtenäisesti tarkasteltavan kokonaisuuden.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

2.1.1. *Yhteisö- ja pääomaverokanta sekä veronsaajien osuudet yhteisöveron tuotosta*

Yhteisöjen verotuksessa sovelletaan suhteellista verokantaa. Yhteisöveron tuotto jaetaan eri veronsaajille verontilityslain (532/1998) 12 §:n mukaan siten, että valtion jako-osuus on 78,45 prosenttia, kuntien jako-osuus 19,75 prosenttia ja seurakuntien jako-osuus 1,80 prosenttia yhteisöveron tuotosta. Yhteisöverokanta on ollut tuloverolain 124 §:n mukaan verovuodesta 2000 alkaen 29 prosenttia. Pelkästään kunnalle ja seurakunnalle veroa suorittavien yhteisöjen veroprosentti on 6,2495 ja pelkästään kunnalle veroa suorittavien veroprosentti on 5,7275.

Luonnolliset henkilöt ja kuolinpesät suorittavat pääomatuloista veroa valtiolle suhteellisella verokannalla. Verotettavasta ansiotulosta suoritetaan veroa valtiolle progressiivisen tuloveroasteikon perusteella ja lisäksi kunnallisveroa ja kirkollisveroa tuloveroprosenttiin mukaan sekä sairausvakuutusmaksua. Pääomatuloja ovat muun muassa osinkotulot, korkotulot, vuokratulot ja myyntivoitot. Pääomatulojen tuloveroprosentti on tuloverolain 124 §:n 2 momentin mukaan 29 prosenttia, ja vero suoritetaan valtiolle.

2.1.2. *Osinkojen verotus*

Osinkojen verotus kotimaisissa suhteissa

Osakeyhtiön ja osakkaan yhdenkertainen verotus toteutetaan yhtiöveron hyvitysjärjestelmällä, josta säädetään yhtiöveron hyvityk-

sestä annetussa laissa (1232/1988). Kun yhtiön verokanta on 29 prosenttia, osingonsaajalla on oikeus yhtiöltä verovuonna saamansa osingon perusteella yhtiöveron hyvitykseen, jonka suuruus on 29/71 osingon määrästä. Hyvitys luetaan osingonsaajan tuloksi. Hyvitys luetaan myös osingonsaajan hyväksi. Jos osingonsaaja on yhteisö, hyvitystä ei kuitenkaan lueta hyväksi yhteisölle verovuodelta määrättyjen tuloverojen määrää suurempana. Hyvitystä ei siten makseta yhteisölle rahana.

Yhdenkertainen verotus turvataan osinkoa jakavan yhtiön tasolla siten, että yhtiölle on asetettu osingonjaon osalta vähimmäisverovaatimus. Teknisesti tämän on toteutettu niin, että yhtiön on suoritettava tuloveroa vähintään 29/71 verovuodelta jaettavaksi päätetyn osingon määrästä. Tätä tuloveron vähimmäismäärää verrataan yhtiön tulon perusteella määräytyvää veroon, eli vertailuveroon. Jos verovuoden vertailuvero on tuloveron vähimmäismäärää suurempi, erotus vahvistetaan verovuoden veroylijäämäksi. Jos verovuoden vertailuvero on tuloveron vähimmäismäärää pienempi, erotus voidaan kattaa kymmenen edellisen vuoden aikana vahvistetuista veroylijäämistä. Jos vertailuvero ja huomioon otettavat veroylijäämät yhteensä eivät nouse tuloveron vähimmäismäärään, yhtiölle määrätään täydennysvero.

Osinkojen verotuksen taso riippuu osakkaana olevalla luonnollisella henkilöllä siitä, pidetäänkö osinkoa pääomatulona vai ansiotulona. Pörssiyhtiöstä saatu osinko ja siihen liittyvä yhtiöveron hyvitys on tuloverolain 32 §:n mukaan aina kokonaan pääomatulua. Tuloverolain 42 §:n mukaan muusta yhtiöstä kuin pörssiyhtiöstä saatu osinko ja siihen liittyvä yhtiöveron hyvitys katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa 13,5 prosentin vuotuista tuottoa osakkeen varallisuusverolain mukaan lasketulle matemaattiselle arvolle. Tähän arvoon tehdään erinäisiä lainkohdasta ilmeneviä oikaisuita. Muu osa osingosta on tuloverolain 62 §:n nojalla ansiotulua.

Osinkotulon jakaminen kahteen tulolajiin aiheuttaa hyvitysjärjestelmässä sen, että pääomatulona verotettavasta osingosta ei todellisuudessa mene veroa, koska 29 prosentin suuruinen hyvitys vastaa pääomatulon verokantaa. Jos pääomatuloon kohdistuu vähen-

nyksiä, saa verovelvollinen veroa takaisin. Ansiotulosta suoritetaan veroa valtiolle vuoden 2004 veroasteikkolain (1005/2003) mukaan asteikon ensimmäisellä portaalla 11 prosenttia siltä osin kun verotettava tulo ylittää 11 700 euroa. Ansiotulon marginaalivero on siten tähän rajaan asti enintään kunnallisveroprosentin ja sairausvakuutusmaksun suuruinen eli noin 20 prosenttia. Rajan ylittävältä osalta ansiotulosta menee veroa yli 29 prosenttia. Mikäli luonnollisen henkilön vero osingosta on alle 29 prosenttia, hän saa hyvitysjärjestelmässä yhtiön veroa takaisin, ja jos veroa menee yli 29 prosenttia, hänen on suoritettava osingosta yhtiöveron lisäksi veroa. Hyvitysjärjestelmässä osinkotulo verottaminen ansiotulona on siten veroasteikon ensimmäisen portaan alarajaan asti edullisempää kuin pääomatulona verottaminen.

Osingon verottaminen yhteisöjen muodostamassa omistusketjussa kunkin yhteisön tulona johtaisi kertautuvaan osinkoverotukseen, niin sanottuun ketjuverotukseen. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä poistaa ketjuverotuksen. Osinko ja siihen liittyvä hyvitys ovat yhteisölle täysimääräisesti veronalaista tuloa. Kun hyvitys kuitenkin luetaan osingonsaajan verona hänen hyväkseen, ei yhteisöltä tosiasiaassa mene osingosta veroa, koska hyvitys on yhteisöverokannan suuruinen.

Ulkomaille maksettavien osinkojen verotus

Suomalaisen yhtiön ulkomailla asuvalle osakkaalle maksama osinko on Suomesta saatua tuloa ja tuloverolain 9 §:n nojalla täällä veronalaista. Osakkaan verotus toimitetaan lähdeverotuksena rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annettu lain (627/1978), jäljempänä lähdeverolaki, 3 §:n nojalla. Osingoista on suoritettava lain 7 §:n nojalla lähdeveroa 29 prosenttia. Tästä on kuitenkin yleensä sovittu poikkeavasti tulon ja varallisuuden kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi solmituissa kansainvälisissä verosopimuksissa.

EU:n jäsenvaltioihin maksettavia osinkoja koskien on lisäksi voimassa neuvoston direktiivi eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä (90/435/ETY), jäljempänä

emo-tytäryhtiödirektiivi, joka kieltää lähdeveron perimisen direktiivin soveltamispiiriin kuuluvista osingoista. Direktiivi koskee niin sanottuja suorasijoitusosinkoja. Suorasijoitukset ovat yhteisöjen omistuksia, jotka ylittävät tietyn prosentiosuuden sijoituksen kohteena olevan yhteisön pääomasta tai äänivallasta. Muut sijoitukset ovat tämän kansainvälisessä verotuksessa käytettävän rajanvedon mukaan niin sanottuja portfoliosijoituksia. Luonnollisen henkilön sijoitukset ovat tässä yhteydessä aina portfoliosijoituksia. Direktiivi velvoittaa nyt voimassa olevassa muodossaan poistamaan osinkoa jakavan ja osinkoa saavan yhteisön niin sanotun ketjuverotuksen, jos osingonsaaja hallitsee vähintään 25 prosenttia toisessa jäsenvaltiossa asuvan osinkoa jakavan yhteisön pääomasta. Direktiiviä on muutettu neuvoston direktiivillä 2003/123/EY niin, että prosenttiraja alenee ensin 20 prosenttiin vuoden 2005 alusta, 15 prosenttiin vuonna 2007 ja 10 prosenttiin vuonna 2009.

Alkuperäiset direktiivin määräykset on pantu Suomessa täytäntöön säätämällä lähdeverolain 3 §:n 5 momentissa poikkeuksesta osinkotulojen lähdeverovelvollisuuteen. Lähdeveroa ei ole suoritettava osingosta, joka maksetaan EU:n jäsenvaltiossa asuvalle yhteisölle, jolla ei ole oikeutta yhtiöveron hyvitykseen ja joka välittömästi omistaa vähintään 25 prosenttia osinkoa maksavan yhtiön pääomasta.

Suomella on tällä hetkellä voimassa tuloverosopimus 62 valtion kanssa. Uudemmissa sopimuksissa Suomi on pyrkinyt siihen, ettei suorasijoitusosingoista peritä lähdeveroa. Verovapaudesta onkin sovittu muun muassa kaikkien EU:n jäsenvaltioiden ja useimpien muidenkin Euroopan maiden kanssa. Yhdysvaltojen kanssa solmitussa sopimuksessa lähdevero on OECD:n mallisopimuksen mukainen viisi prosenttia. Kanadan, Japanin ja Korean kanssa on sovittu 10 prosentin lähdeverosta.

Verosopimuksissa suorasijoitusosingon omistusrajaksi on yleensä sovittu OECD:n mallisopimuksen mukainen 25 prosenttia tai 10 prosenttia. Ensin mainitusta on sovittu useimpien Euroopan maiden, kuten myös EU:n jäsenvaltioiden kanssa. Jäsenvaltioista 10 prosentin rajaa sovelletaan Irlannin, Ruot-

sin ja Tanskan kanssa. Lisäksi alemmaa rajaa sovelletaan muun muassa Viron, Latvian, Liettuan ja Norjan kanssa. Euroopan ulkopuolelta tehdyissä suorasijoituksissa sovelletaan Yhdysvaltojen ja Kanadan kanssa 10 prosentin rajaa ja Japanin kanssa 25 prosentin rajaa.

Portfolio-osinkoja verosopimusvaltioon maksettaessa sovelletaan asianomaisen maan kanssa solmitun verosopimuksen määräyksiä. Verosopimukset antavat OECD:n malliverosopimuksen mukaisesti asuinvaltiolle oikeuden verottaa osingosta. Sopimuksissa on yleensä kuitenkin määräys, että myös lähdevaltio voi verottaa osingosta tiettyyn prosentimäärään saakka. Tavallisimmin lähdevaltio voi tällöin periä veroa enintään 15 prosenttia. Alemmat lähdeveroprosentit ovat harvinaisia.

Moniin yhtiöveron hyvitysjärjestelmän käyttöönoton jälkeen neuvoteltuihin Suomen solmimiin verosopimukseen sisältyy lisäksi määräys, jossa lähdeverotus on sidottu hyvitysjärjestelmän voimassaoloon Suomessa. Niin kauan kuin Suomessa asuvalla henkilöllä on oikeus veronhyvitykseen Suomessa asuvan yhtiön maksaman osingon osalta, verotetaan osingosta, jonka Suomessa asuva yhtiö maksaa toisessa sopimusvaltiossa asuvalle henkilölle, vain tässä toisessa sopimusvaltiossa. Määräys koskee kaikkia osinkoja, olipa saajana yksityishenkilö tai yhtiö ja olipa kysymys portfoliosijoituksesta tai suorasijoituksesta. Sopimukset sisältävät yleensä ensisijaisen määräyksen, jonka mukaan portfolio-osingoista peritään lähdeveroa 15 prosenttia. Jos Suomen lainsäädäntö muuttuu ja hyvitysjärjestelmästä luovutaan, verosopimukseen perustuva verovapaus poistuu ilman, että sopimuksia on muutettava.

Ulkomailta Suomeen maksettavien osinkojen verotus

Suomessa asuva on verovelvollinen Suomesta ja muualta saamastaan tulosta. Luonnollisen henkilön ulkomailta saama osinkotulo jaetaan pääomatuloksi ja ansiotuloksi samojen periaatteiden mukaan kuin kotimaasta saatu osinkotulo. Muusta kuin pörssiyhtiöstä saatu osinko on tuloverolain 42 §:n 1 momentin nojalla pääomatuloa määrään, joka

vastaa 13,5 prosentin vuotuista tuottoa osakkeen käyvästä arvosta osingon jakovuotta edeltäneen vuoden lopussa. Osingon perusteella ei myönnetä yhtiöveron hyvitystä.

Suomessa asuvan yhteisön ulkomailta saamat portfolio-osingot luetaan yhtiön veronalaiseksi tuloksi, ja niitä verotetaan 29 prosentin yhteisöverokannalla. Osingon perusteella ei myönnetä yhtiöveron hyvitystä. Yhteisön saamia suorasijoitusosinkoja verotetaan, ellei osinkoja saada verosopimusvaltiosta tai EU:n jäsenvaltiosta, samalla tavoin kuin portfolio-osinkoja. Käytännössä suomalaisten yhtiöiden saamat suorasijoitusosingot ovat kuitenkin useimmiten verovapaat. Verovapaudesta on yleensä sovittu Suomen solmimissa verosopimuksissa.

Ennen vuoden 1993 verouudistusta solmittuissa verosopimuksissa oli Suomen sisäiseen lainsäädäntöön viittaavia ehtoja, jotka eivät enää soveltuneet muuttuneeseen yhtiöveron hyvitysjärjestelmään. Koska kaikkien sopimusten muuttaminen nopeasti ei ollut mahdollista, verosopimukseen perustuva verovapaus muutettiin lakiin perustuvaksi. Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968, jäljempänä elinkeinoverolaki) 6 §:n 2 momenttiin sisällytettiin vuoden 1995 alussa voimaan tullut säännös, jonka mukaan yhtiön ulkomaiselta yhtiöltä saama osinko ei ole veronalaista tuloa, jos osingon maksavan yhtiön asuinvaltion ja Suomen välillä on voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus, joka on ollut voimassa myös 1 päivästä tammikuuta 1995. Lisäksi edellytetään, että osingonsaajan omistamat osakkeet tai osuudet tuottavat vähintään 10 prosentin osuuden osinkoa jakavan yhteisön äänimäärästä tai että osingonsaaja omistaa välittömästi vähintään 25 prosenttia osinkoa jakavan yhteisön pääomasta.

Vuonna 1995 ja sen jälkeen solmittuihin verosopimuksiin on sisällytetty vastaava 10 prosentin osuuteen äänimäärästä viittaava määräys. Näin ollen kaikista verosopimusvaltioista saadut edellä mainitulla tavalla määritellyt suorasijoitusosingot ovat verovapaita. Suomella on verosopimus kaikkien EU:n jäsenvaltioiden kanssa lukuun ottamatta Kyprosta. Koska emo-tytäryhtiödirektiivin mukaisena suorasijoitusosinkojen omistusrjana on tällä hetkellä 25 prosenttia yhtiön

pääomasta, mainittu säännös, joka tuli voimaan Suomen liittyessä EU:n jäseneksi, yhdessä myöhempien verosopimusten kanssa täyttää direktiivin vaatimukset. Direktiiviä ei ole siten pantu täytäntöön muulla tavoin. Puuttuvan verosopimuksen vuoksi Kyproksen osalta direktiivin määräykset eivät kuitenkaan täyty.

Kansainvälisen verotuksen yleisten periaatteiden mukaan Suomessa toimitettavassa verotuksessa otetaan huomioon osingosta lähdevaltiosta maksettu vero. Jos osinko saadaan maasta, jonka kanssa Suomella ei ole verosopimusta, ulkomainen vero otetaan huomioon lain kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta säännösten mukaisesti vähentämällä vieraassa valtiossa suoritettu vero Suomessa samasta tulosta suoritettavasta verosta. Mikäli osinko on saatu verosopimusvaltiosta, noudatetaan lähdeveron poistamisessa sopimuksen määräyksiä. Poistaminen tapahtuu yleensä hyvitysmenetelmällä. Suomen verosta hyvitetään maksuunpanovaiheessa sellainen toisen valtion lähdevero, joka osoitetaan maksetuksi ja joka ei ylitä verosopimuksen enimmäismäärää. Yleisimmin lähdevaltiosta peritty lähdevero portfolio-osingoista on 15 prosenttia.

2.1.3. *Yhteisöjen saamien luovutusvoittojen verotus*

Elinkeinotulolähteeseen kuuluvien arvopapereiden luovutushinnat ovat kokonaan veronalaisia ja arvopapereiden luovutustappiot rajoituksetta vähennyskelpoisia. Tämän sisältöiset säännökset ovat olleet voimassa vuodesta 1993. Vuosikymmenien ajan käyttöomaisuuteen kuuluvien arvopapereiden luovutusvoitot olivat viiden vuoden omistajan jälkeen verovapaat. Asiaa koskeva elinkeinoverolain 6 §:n 1 momentin 1 kohdan säännös oli voimassa vuoden 1986 alkuun. Vuodesta 1986 vuoteen 1992 verovapaus oli säännöksen nojalla osittainen.

Lakiteknisesti luovutusvoittojen ja -tappioiden verokohtelua koskeva sääntely on toteutettu siten, että elinkeinoverolain 5 §:n 1 kohdassa säädetään luovutushinnan veronalaisuudesta ja 8 §:n 1 ja 2 kohdassa hankintamenon vähennyskelpoisuudesta. Tulou-

tus- ja vähennysajankohdasta säädetään käyttöomaisuuden osalta elinkeinoverolain 42 §:n 2 momentissa, vaihto-omaisuuden osalta 28 §:n 1 momentissa ja sijoitusomaisuuden osalta 29 §:n 1 momentissa.

Arvopapereiden arvomuutosten verotukseen vaikuttaa se, että kansainvälisesti vertaillen poikkeuksellisesti myös käyttöomaisuusosakkeiden realisoitumattomat arvonalentumiset ovat vähennyskelpoisia. Elinkeinovalain 42 §:n 1 momentin mukaan voidaan arvopapereiden hankintamenosta tehdä sellainen poisto, joka alentaa poistamatta olevan hankintamenon osan käyvän arvon suuruiseksi, jos verovelvollinen osoittaa, että arvopapereiden käypä arvo on verovuoden päättyessä sen hankintamenoa tai aikaisemmin tehdyillä poistoilla vähennettyä hankintamenoa olennaisesti alempi.

Käyttöomaisuusosakkeiden realisoitumattomat arvonnousut eivät ole kuitenkaan vastaavalla tavalla veronalaista tuloa. Sen sijaan elinkeinoverolain 5 a §:n 4 kohdan nojalla käyttöomaisuuden hankintamenosta 42 §:n 1 momentin nojalla tehtyä poistoa vastaava määrä on veronalaista tuloa, siltä osin kuin omaisuuden käypä arvo verovuoden päättyessä on sen poistamatta olevaa hankintamenoa olennaisesti suurempi. Käyttöomaisuusosakkeiden verokohtelun kannalta merkityksellinen on myös purkutappion vähentämistä koskeva käytäntö. Laissa ei ole erityissäännöksiä purkautuvan yhtiön osakkaan verokohtelusta.

Sijoitusomaisuuteen kuuluvien arvopapereiden arvomuutoksista on lakiin sisällytetty omat säännöksensä. Luovutusvoiton veronalaisuudesta säädetään elinkeinoverolain 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa. Sijoitusomaisuuden osalta myös kirjanpidossa esitetyt realisoitumattomat arvonnousut ovat veronalaisia. Veronalaista tuloa ovat lain 5 §:n 6 kohdan mukaan vakuutusyhtiöiden, vakuutusyhdistysten, vakuutuslaitosten ja muiden niihin rinnastettavien vakuutuslaitosten sekä eläkesäätiöiden kirjanpidossaan tekemä sijoitusomaisuuden arvonnousu ja 6 a kohdan mukaan luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/1993) 36 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista eristä kirjanpitoon mainitun pykälän 3 momentin tai vastaavan ulkomai-

sen lainsäädännön nojalla tuotoiksi kirjatut arvopapereiden arvonnousut.

Vähennys sijoitusomaisuuden arvonalentumisen perusteella tehdään elinkeinoverolain 29 §:n 1 momentin mukaisesti. Säännös ei edellytä arvonalentumisen olennaisuutta, vaan sijoitusomaisuuden hankintamenosta ja edellä mainitusta arvonnoususta on verovuoden kuluu se osa, joka ylittää vastaavan sijoitusomaisuuden hankintaan verovuoden päättyessä todennäköisesti tarvittavan hankintamenon tai siitä samana ajankohtana todennäköisesti saatavan luovutushinnan. Lain 5 a §:n 3 kohdan mukaan tätä vähennystä vastaava määrä luetaan myöhemmin tuloksi siltä osin kuin hyödykkeen todennäköinen hankintameno tai luovutushinta verovuoden päättyessä ylittää sen jäljellä olevan hankintamenon.

Lain vaihto-omaisuutta koskevat säännökset tulevat sovellettavaksi vaihto-omaisuusluonteisiin osakkeisiin. Vaihto-omaisuuden luovutuksen veronalaisuutta koskevat säännökset ovat saman sisältöiset kuin sijoitusomaisuutta koskevat. Myös realisoitumattomia arvonalentumista koskeva säännös lain 28 §:n 1 momentissa on 29 §:n 1 momenttia vastaava. Vaihto-omaisuuden realisoitumattomien arvonnousujen ei kuitenkaan ole veronalaista tuloa.

Säännöksiä sovelletaan kaikkiin Suomessa verovelvollisiin elinkeinonharjoittajiin eli sellaisiin verovelvollisiin, joilla on kotipaikka Suomessa tai joiden täällä olevaan kiinteään toimipaikkaan osakkeet kuuluvat. Yhteisöjä koskien ei ole erityissäännöksiä. Veronalaisuuteen ei vaikuta se, onko omistettava yhtiö ulkomaalainen. Kansainvälisessä verotuksessa noudatettavien periaatteiden mukaan yrityksen liikeosakkeiden luovutusvoitto voidaan verottaa siinä valtiossa, missä yritys harjoittaa liiketoimintaa. Omistettavan yhtiön kotivaltio ei yleensä verota luovutusvoitosta. Tämän mukaisesti ulkomaisen verovelvollisen, jolla ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa, suomalaisen yhtiön osakkeista saama luovutusvoitto ei ole Suomesta saatua tuloa, ellei kysymys ole tuloverolain (1535/1992) 10 §:n 10 kohdassa tarkoitettua kiinteistöyhtiöstä.

2.2. Kansainvälinen kehitys

2.2.1. Yhtiöverotuksen taso

Yritysverotuksessa on viime vuosien kansainvälisenä kehityssuuntauksena ollut verokantojen merkittävä alentaminen. Kehityksen taustalla on yleisesti katsottu olevan kansainvälisen verokilpailun voimistuminen. OECD-maiden nimellisten yhteisöverokantojen keskiarvo on laskenut 38 prosentista 30 prosenttiin vuodesta 1996 vuoteen 2004. Vuonna 1984 OECD-maiden nimellisten yhteisöverokantojen keskiarvo oli vielä lähes 50 prosenttia. Vanhoissa EU:n jäsenvaltioissa vastaava keskiarvo on laskenut 39 prosentista 31 prosenttiin vuodesta 1996 vuoteen 2004.

Viime vuosina OECD-maat eivät ole juurikaan nostaneet verokantojaan. Sen sijaan verokantoja on alennettu lähes 20 maassa. Suuri verokannan alennus on toteutettu Saksassa, jossa vuoden 2001 alussa yhtiön jakamattomaan voittoon kohdistuva verokanta aleni noin 53 prosentista noin 38 prosenttiin. Merkittäviä verokannan alennuksia on toteutettu myös muun muassa Belgiassa, Luxemburgissa ja Irlannissa. Luxemburg alensi yhteisöverokannan vuoden 2002 alussa 37 prosentista 30 prosenttiin. Irlannissa on toteutettu veronalennusohjelmaa, jonka mukaisesti yleistä yhtiöverokantaa on alennettu vuonna 1999 voimassa olleesta 32 prosentista vuosittain siten, että vuoden 2003 alusta verokanta on ainoastaan 12,5 prosenttia. Belgiassa yhtiöverotuksen tasoa on alennettu vuoden 2003 alusta yli kuudella prosenttiyksiköllä noin 34 prosenttiin.

Verokantojen muutosta kuvaavat tiedot yhteisöjen jakamattoman voiton perusverokannoista eräissä maissa 1995 ja 2004:

	1995	2004
Japani	37,5	42,00
Italia	52,2	37,25
Belgia	39,0	33,99
Yhdysvallat	39,0	40,00
Kanada	42,84	36,10
Saksa	45/30	38,29
Espanja	35,04	35,00
Kreikka	40/35	35,00(/25)
Alankomaat	35,00	34,50
Ranska	33,33	34,33
Itävalta	34,00	34,00
Portugali	39,6	27,50
Australia	33,00	30,00
Iso-Britannia	33,00	30,00
Tanska	34,00	30,00
Suomi	25,00	29,00
Ruotsi	28,00	28,00
Norja	28,00	28,00
Sveitsi	39,80	24,10
Venäjä		24,00
Islanti	33,00	18,00
Irlanti	40,00	12,50

Lukujen perusteena on vuodelta 1995 OECD Tax Database ja vuodelta 2004 KPMG Tax Rate Survey. Luvuissa on huomioitu keskimääräiset keskus- ja aluehallinnon verot. Eräissä maissa on käytössä yleisestä yhteisöverokannasta poikkeavia alempia verokantoja, joita sovelletaan esimerkiksi pieniin yritystuloihin tai erityistoimialoihin. Kreikassa eri yhtiötyypeillä on eri verokanta.

EU:n uusissa jäsenvaltioissa yhteisöverotuksen taso on yleensä selvästi vanhojen jäsenvaltojen tasoa alempi. Verokanta on esimerkiksi Latviassa ja Liettuaassa 15 prosenttia, Unkarissa 16 prosenttia, Puolassa ja Slovakiassa 19 prosenttia, ja Sloveniassa 25 prosenttia. Tshekissä verokantaa on päätetty asteittain alentaa siten, että se on vuoden 2004 alusta 28 prosenttia ja vuoden 2006 alusta 24 prosenttia.

Uusien jäsenmaiden verotuksen taso on osaltaan vaikuttanut siihen, että Itävallassa on päätetty alentaa yhteisöverokanta vuoden 2005 alusta kerralla 34 prosentista 25 prosenttiin.

Ruotsissa yhteisöverokanta on ollut vuodesta 1994 lähtien 28 prosenttia. Sitä ennen verokanta oli 30 prosenttia. Verokannan alentaminen on ollut viime vuosina esillä hallituksen toimesta yhtenä keinona parantaa yritysten kilpailukykyä, mutta esitystä asiasta ei ole annettu.

Viron yhteisöverotusta uudistettiin vuoden 2000 alusta. Aikaisemmin yhtiöt maksoivat veroa tulostaan 26 prosenttia, mutta uudistuksen jälkeen yhtiöiden jakamattomasta voitosta ei kanneta lainkaan veroa. Yhtiöitä verotetaan vain jaettavasta voitosta. Osingon lisäksi tämä verotus kohdistuu myös esimerkiksi luontoisetuihin ja lahjoituksiin sekä yritystoimintaan kuulumattomiin menoihin. Vero on 26/74 jaettavan voiton määrästä, eli laskettuna yhtiön tulosta ennen veroja ja voitonjakoa vero on 26 prosenttia. Vero luetaan osakkaan hyväksi osingosta menevänä verona, joten osinkoa ei veroteta erikseen.

Pelkästään nimellisiä verokantoja tarkastelemalla ei saada täysin oikeaa kuvaa yritysverotuksen tosiasiallisesta, efektiivisestä tasosta. Tosiasialliseen verotuksen tasoon vaikuttaa verokannan lisäksi myös veropohja eli se, miten yritysten veronalainen tulo määritetään. Jos järjestelmään liittyy verovapaita tuloja, laajoja vähennysmahdollisuuksia ja edullisia jaksottamissäännöksiä, verotuksen tosiasiallinen taso voi olla korkeasta verokannasta huolimatta alhainen. Tosiasiallisen veroasteen yksiselitteinen mittaaminen ja kansainvälisten vertailujen tekeminen on kuitenkin hankalaa.

Komissio julkisti lokakuussa 2001 tutkimuksen (KOM(2001) 582) EU:n jäsenvalti-

oiden efektiivisestä yritysverotuksesta. Tutkimuksessa selvitettiin teollisuuden hypoteettisten tulevaisuuden investointihankkeiden tosiasiallista verorasitusta. Laskelmia tehtiin erilaisilla investoinnin luonnolla, rahoitusmuotoa ja korkotasoa koskevilla olettamilla. Tutkimuksen mukaan investoinnin efektiivinen verorasitus vaihtelee huomattavasti eri jäsenvaltioissa. Keskimääräinen efektiivinen veroaste kotimaiselle investoinnille eri jäsenvaltioissa oli tutkimuksen mukaan vuonna 2001 (suluissa tuolloinen nimellinen yhteisöverokanta):

	%	
Saksa	34,9	(39,35)
Ranska	34,7	(36,43)
Belgia	34,5	(40,17)
Luxemburg	32,2	(37,45)
Espanja	31,0	(35,00)
Alankomaat	31,0	(35,00)
Portugali	30,7	(35,20)
Iso-Britannia	28,3	(30,00)
Kreikka	28,0	(37,50)
Itävalta	27,9	(34,00)
Italia	27,6	(40,25)
Tanska	27,3	(30,00)
Suomi	26,6	(29,00)
Ruotsi	22,9	(28,00)
Irlanti	10,5	(10,00)

Tutkimuksessa ei ole otettu huomioon esimerkiksi erilaisten yritysjärjestelytilanteiden verokohtelua eikä myöskään voitonjaon kokonaisverokohtelua. Monet tutkimuksessa poisrajatut verojärjestelmän piirteet vaikuttavat käytännössä yritysten verorasitukseen, ja niillä voidaan olettaa olevan erityisen paljon vaikutusta verokilpailun kannalta tärkeiden konsernien emoyhtiöiden sijoittautumisratkaisuihin.

2.2.2. Osinkotulojen ja yhteisön saaman luovutusvoiton verotus

Luonnollisten henkilöiden osinkotulojen verotus

Viime vuosina yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä on luovuttu useissa Euroopan valtioissa, muun muassa vuonna 1999 Irlannissa, vuonna 2002 Portugalissa ja Saksassa sekä

vuonna 2004 Italiassa. Ranskassa ja Norjassa on päätetty luopua järjestelmästä vuonna 2005. Isossa Britanniassa hyvitystä on supistettu merkittävästi. Järjestelmä on voimassa enää Espanjassa.

Lähes kaikissa EU:n jäsenvaltioissa luonnollista henkilöä verotetaan osinkotulosta, mutta verotus tapahtuu yleensä muuhun tuloon verrattuna alemmalla verokannalla. Ainoastaan Kreikassa osinkotulot ovat kokonaan verovapaita.

Ruotsissa luonnollisten henkilöiden osinkotulot ovat pääomatuloa, jota verotetaan eriytettyssä tuloverojärjestelmässä yleisellä 30 prosentin verokannalla. Osinkotulojen verotus on täysimääräistä, jos osingonjakaja on pörssiyhtiö tai yhtiö, joka on omistanut suoraan tai epäsuorasti pörssiyhtiön osakkeita niin, että sen osuus pörssiyhtiön äänivallasta on vuonna, jolta osinko jaetaan, tai jonakin edeltäneenä neljänä vuotena vähintään 25 prosenttia. Myös holdingyhtiöltä (förvaltningsbolag) saatu osinko on kokonaan veronalaista tuloa. Muilta yhtiöiltä saadut osingot on osittain vapautettu verosta.

Verovapaus on toteutettu siten, että osinkovero-*huojennukseen* oikeutettua verovelvollista (lätnadskvalificerad andelsägare) ei veroteta säännösten soveltamispiiriin kuuluvien osakkeiden (lätnadskvalificerad andel) osingosta siltä osin kuin osinko alittaa tietyllä tavalla lasketun rajan (lätnadsbelopp). Raja lasketaan kertomalla huojennuksen perusmäärä (lätnadsunderlag) korkokannalla. Verovapaan määrän laskennan perusteena on osakkeen hankintameno. Siihen tehdään oikeaisuita muun muassa yrityksen maksamien palkkojen perusteella. Verovapaan osingon määrä saadaan laskemalla 70 prosenttia perusmäärän mukaan lasketusta valtionvelan koron mukaisesta tuotosta. Jos tämä korko on 7 prosenttia ja osakkeen hankintahinta on 100 kruunua, verovapaa osuus on 70 prosenttia 7 kruunusta eli 4,90 kruunua. Jos osinko on 10 kruunua, veronalainen osa on 5,10 kruunua. Jos osinko ei nouse verovapaan osingon enimmäismäärään tai osinkoa ei jaeta ollenkaan, säästynyt huojennusvara siirretään seuraavalle vuodelle.

Veronalaisesta osinkotulosta osa saatetaan verottaa kuitenkin ansiotulona, jos osinkoa jakava yhtiö on harvainyhtiö (fåmansföre-

tag). Se on yhtiö, jonka äänivallan enemmistön tuottavat osakkeet omistaa neljä tai sitä harvempi osakas. Osakkaalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä, joka suoraan tai epäsuorasti omistaa osakkeita yhtiössä. Yhtenä osakkaana pidetään kuitenkin henkilöä ja hänen läheisiään. Jos useat osakkaat tai heidän läheisensä ovat verovuonna tai viitenä edellisenä verovuonna työskennelleet yhtiössä, pidetään heitä kaikkia yhtenä henkilönä edellä mainitussa laskennassa. Harvainyhtiön piiriin ulkopuolelle jääminen edellyttää siten käytännössä, että yhtiön osake-enemmistöä ei omista pienempi ryhmä kuin neljä yhtiössä työskentelemätöntä henkilöä, jotka eivät ole toistensa läheisiä.

Osittaisen ansiotuloverotuksen piiriin kuuluvat harvainyhtiön osakas, jotka itse tai hänen läheisensä on verovuoden tai jonkun lähinnä edeltävän viiden verovuoden aikana toiminut merkittävässä määrin yhtiössä. Osakkaan katsotaan toimivan yhtiössä merkittävässä määrin, jos hänen työpanoksellaan on suuri merkitys voitonmuodostukselle yhtiössä. Näin on johdon ja muiden johtavassa asemassa olevien osalta. Tällaisten osakkaiden normaalin pääomatuoton ylittävä voitonjako verotetaan ansiotulona. Normaalina pääomatuottona pidetään voitonjakoa tiettyyn rajamäärään (gränsbelopp) asti. Rajamäärä lasketaan samalla tavoin kuin verovapaan osingon raja käyttäen perusteena osakkeen hankintahinnalle laskettua valtionvelan korkoa lisättynä viidellä prosentilla. Käyttämättömän verovapausvaran tavoin myös edellisten vuosien käyttämätön osingonjakovara otetaan huomioon seuraavien vuosien pääomatulo-osuutta laskettaessa.

Norjassa sovelletaan tällä hetkellä yhtiöveron hyvitysjärjestelmää, jossa yhtiön verosta myönnetään täysi hyvitys. Luonnollisten henkilöiden verotuksessa sovelletaan eriytettyä tuloverojärjestelmää, jossa tulot jaetaan kahteen tulolajiin. Pääomatulon verokanta 28 prosenttia on sama kuin yhteisöverokanta, joten pääomatulona verotettavasta osingosta ei hyvitysjärjestelmän puitteissa tosiasiaassa mene veroa. Ansiotulon ylin marginaalivero nousee noin 55,5 prosenttiin.

Pörssiyhtiöiden, muiden kuin harvainyhtiöiden ja harvainyhtiöiden vähemmistöosakkeiden osingot verotetaan pääomatulona.

Harvainyhtiö on yhtiö, johon aktiivisesti osallistuvat osakkaat tai heidän läheisensä omistavat yli 2/3 yhtiön osakekannasta tai heillä on oikeus vähintään 2/3 yhtiön tuotosta.

Harvainyhtiön verotus on sikäli poikkeuksellista, että osakeyhtiön tulon ansiotuloisuus jaetaan henkilöyhtiöiden tulon tapaan suoraan osakkaiden tulona verotettavaksi.

Norjan hallitus on tehnyt periaatepäätöksen yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luopumisesta. Uudistuksen yksityiskohdista ei ole vielä päätetty. Uudistus tulee teknisistä syistä voimaan vuonna 2006. Osinkoverotus tulee periaatepäätöksen mukaan muistuttamaan Ruotsissa käytössä olevaa mallia sikäli, että osingot olisivat verovapaat tiettyyn prosenttiin osakkeiden hankintamenosta. Veronalaisista osaa verotettaisiin 28 prosentin verokannalla pääomatulona. Tällöin osingon marginaalivero olisi yhteisöverokannan säilyessä 28 prosenttina 48,16 prosenttia. Hallituksen tarkoituksena on alentaa ansiotulon ylin marginaalivero seuraavan kahden vuoden aikana samalle tasolle.

Tanskassa osinkotuloja käsitellään eriyteydessä tuloverojärjestelmässä omana tulolajina yhdessä osakkeiden luovutusvoittojen kanssa. Näitä osaketuloja verotetaan 28 prosentin verokannalla 41 100 Tanskan kruunun määrään asti ja sen ylittävältä osalta 43 prosentin verokannalla. Osinkoverotukseen ei liity verovapaata osaa, eikä osinkoja myöskään veroteta ansiotulona. Tämä perustuu siihen, että yhteisön 30 prosentin tuloveron ja osingon veron perusteella laskettu voitonjaon ylin marginaalivero noin 60 prosenttia on lähellä ansiotulojen ylintä marginaaliveroa.

Virossa yhtiöt eivät maksa nettotulostaan veroa, vaan yhtiöön jätetyt voittovarot ovat verovapaita. Osinkoa jakavalle yhtiölle määrätään tulovero jaetun osingon perusteella. Veroa määrätään yhtiölle 26/74 jaetun osingon määrästä. Yksityishenkilöiden verokanta on 26 prosenttia, mutta osingot ovat verovapaita, koska yhtiön katsotaan maksaneen niihin kohdistuvan veron. Ulkomaisilta osakkailta peritään kuitenkin yhtiön veron lisäksi lähdevero.

Saksassa osinkotuloista puolet luetaan verotettavaksi tuloksi. Pääomatuloista, joihin osingot kuuluvat, myönnetään 1550 euron

perusvähennys. Tämän ylittävältä osalta osinkotulo luetaan veronalaiseksi tuloksi progressiivisen veroasteikon mukaan. Asteikon mukaisia verokantoja on verovuodesta 2004 alennettu niin, että verokanta on 15 prosentista 42 prosenttiin. Tämän lisäksi on suoritettava solidaarisuusveroa ja sosiaaliturvamaksuja.

Isossa Britanniassa luonnollisen henkilön saamien osinkotulojen verokanta on joko 10 prosenttia tai 32,5 prosenttia. Verokanta riippuu siitä, mikä on verovelvollisen kokonaistulojen taso. Ylempi verokanta tulee kysymykseen, kun verovelvollisen kokonaistulot ylittävät 29 900 puntaa. Osinkotuloihin liittyy kuitenkin osittainen yhtiöveron hyvitys 1/9 osingon määrästä. Osinkotulo ja hyvitys luetaan veronalaiseksi tuloksi, mistä seuraa, että 10 prosentin verokannalla osingosta ei mene veroa ja 32,5 prosentin verokannalla osingosta menee veroa 25 prosenttia.

Ranskan osinkoverotuksessa sovelletaan tällä hetkellä yhtiöveron hyvitysjärjestelmää. Osinkoja verotetaan normaalisti progressiivisen asteikon mukaisesti. Ylin marginaalivero voi tällöin olla asteikon mukaan noin 58 prosenttia. Verorasitusta pienentää 1 220 euron perusvähennys ja se, että erilaiset tulosta tehtävät vähennykset kohdistuvat myös osinkotuloon. Osingonsaajalle myönnetään 50 prosentin suuruinen yhtiöveron hyvitys, minkä seurauksena todellinen ylin marginaalivero osingon osalta on noin 37 prosenttia. Ranskassa on päätetty luopua yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä verovuodesta 2005 alkaen. Luonnollisia henkilöitä verotettaisiin uudessa järjestelmässä osinkotulon puolesta määrästä progressiivisen asteikon mukaan. Perusvähennys säilyisi nykyisen suuruisena.

Alankomaissa luonnollisen henkilön tulot verotetaan kolmessa ryhmässä. Ryhmässä 1 verotetaan ansiotulo progressiivisen asteikon mukaan. Jos verovelvollisella on viiden prosentin omistusosuus yhtiössä, osinkoja verotetaan ryhmässä 2, jossa veroa suoritetaan kiinteällä 25 prosentin verokannalla. Kun yhteisöverokanta on 34,5 prosenttia, voitonjakoon kohdistuu kokonaisuutenaan noin 51 prosentin verotus. Osingot yhtiöistä, joissa omistusosuus on alle viisi prosenttia, verotetaan ryhmässä 3 kaavamaisen laskentasäännön eikä todellisen tulon mukaan. Tulon

määräksi vahvistetaan neljä prosenttia osakkeiden arvon vuoden alun ja lopun keskiarvosta. Tuloa verotetaan kiinteällä 30 prosentin verokannalla, joten veroa menee 1,2 prosenttia. Tähän ryhmään kuuluvien tulojen osalta myönnetään kuitenkin 18 800 euron perusvähennys tulosta ennen veron laskemista.

Belgiassa vero osingosta kannetaan luonnollisilta henkilöiltä yleensä lähdeverona. Lähdeverokanta on 25 prosenttia. Verovelvollinen voi ilmoittaa tulon verotettavaksi lopullisessa progressiivisessa verotuksessa, jolloin lähdevero hyvitetään. Tämä on edullista vain alhaisella tulotasolla. Lähdeverokanta on alempi 15 prosenttia eräissä erityistapauksissa, kuten eräiden yleisölle merkittäväksi tarjottujen osakkeiden osalta.

Italiassa on luovuttu yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä verovuodesta 2004 alkaen. Osinkojen verotus riippuu uudessa järjestelmässä siitä, onko osakkaalla yhtiöstä merkittävä omistusosuus. Tällainen edellyttää 25 prosentin osuutta pääomasta tai 20 prosentin osuutta äänivallasta. Listatuista yhtiöistä edellytyksen täyttää kuitenkin vastaavasti viiden tai kahden prosentin osuus. Merkittävän omistusosuuden perusteella saaduista osinkotuloista 40 prosenttia luetaan veronalaiseksi tuloksi henkilökohtaisella tulo-verokannalla. Muista osingoista peritään 12,5 prosentin suuruinen lähdevero.

Yhteisön saamien osinkojen ja osakkeiden luovutusvoittojen verotus

Yhteisön saamien osinkojen osalta ketjuverotus on eri maissa yleensä poistettu siten, että osinkotulot ovat verovapaat. Vapautus rajoittuu useimmiten suorasisjoitusosinkoihin. Verovapaus saattaa myös edellyttää tiettyä vähimmäisomistusaikaa, yleisimmin yhtä vuotta. Nämä edempänä tarkemmin maakohdaisesti kuvattavat edellytykset koskevat sellaisia liiketoimintaan liittyviä osakkeita, joita Suomessa voidaan luonnehtia lähinnä käyttöomaisuusosakkeiksi. Joissakin maissa vaihto-omaisuusosakkeiden ja erityistyyppisten yhtiöiden saamien osinkojen osalta on voimassa poikkeusäännöksiä.

Yhteisön saamien osakkeiden luovutusvoi-

ton verovapaus on omaksuttu viime vuosina useissa EU:n jäsenvaltioissa, edempänä selostettavien maiden lisäksi muun muassa Itävallassa ja Luxemburgissa. Malli on otettu käyttöön lähinaapureista Ruotsissa ja Tanskassa ja viimeksi asiasta on tehty päätös Norjassa 26 päivänä maaliskuuta 2004.

Ruotsissa osakeyhtiöiden osinko- ja luovutusverotuksen uudistus on tullut voimaan heinäkuun 1 päivänä 2003. Elinkeinotoimintaan liittyvien (näringsbetingade) osakkeiden luovutusvoitto ja tällaisesta yhtiöstä saatu osinko ovat uudistuksen jälkeen verovapaita. Samalla elinkeinotoimintaan liittyvän osakkeen käsitettä on laajennettu. Noteeraamattoman yhtiön osakkeet ovat aina elinkeinotoimintaan liittyviä osakkeita. Noteerattu osake katsotaan elinkeinotoimintaan liittyväksi, jos osakkeen omistava oikeushenkilö omistaa vähintään kymmenen prosentin äänivaltaa vastaavan osuuden yhtiöstä. Alhaisempikin omistus voi täyttää edellytyksen, jos osakkeiden omistus liittyy omistajan tai sitä lähellä olevan yhtiön liiketoimintaan. Jos noteeratut osakkeet on omistettu lyhyemmän ajan kuin yhden vuoden, on osinko ja osakkeiden luovutusvoitto kuitenkin veronalaista. Osingon osalta otetaan huomioon myös osingonjaon jälkeinen omistusaika. Noteeraamattomien osakkeiden verovapauteen ei liity omistusaikarajoituksia.

Noteeraamattomien ja elinkeinotoimintaan liittyvien yli vuoden omistettujen noteerattujen osakkeiden luovutustappiot eivät ole vähennyskelpoisia. Alle yhden vuoden omistettujen tällaisten osakkeiden luovutustappiot saadaan vähentää elinkeinotoimintaan liittyvien osakkeiden luovutusvoitoista. Alle 10 prosenttisesti omistettujen elinkeinotoimintaan liittymättömien noteerattujen osakkeiden luovutustappiot ovat vähennyskelpoisia. Elinkeinotoimintaan liittyvien osakkeiden intressiyhteydessä olevien välisten luovutusten luovutustappio on vähennyskelpoinen vasta kun osakkeet luovutetaan intressipiirin ulkopuolelle. Luovutustappion vähennyskeltvottomuutta koskevia säännöksiä on täydennetty säännöksillä menetysten vähennyskeltvottomuudesta. Vähennyskelpoisia eivät muun muassa ole luovuttavaan yhtiöön intressiyhteydessä olevien yhtiöiden saatavien menetykset.

Norjassa osinkotulojen ketjuverotus poistetaan nykyisin yhtiöveron hyvitysjärjestelmällä. Luovutusvoitot ovat periaatteessa veronalaisia. Nykyisessä järjestelmässä yhtiössä pidätetty voitto otetaan kuitenkin huomioon niin sanotun RISK-mallin mukaan voittoa pienentävänä eränä. Norjan hallitus on tehnyt periaatepäätöksen siitä, että vuodesta 2005 ketjuverotus poistetaan yhtiötasolla vapauttamalla yhtiötulot verosta. Käsite pitää sisällään sekä osingot että osakkeiden luovutusvoitot. Hallituksen päätöksestä ei ilmene, tullaanko verovapaudelle asettamaan omistusaikaan tai omistusosuuteen liittyviä rajoituksia. Ulkomailta saatujen osinkojen osalta pyritään kuitenkin estämään alhaisen verotuksen piiriin kuuluvien yhtiöiden hyödyntäminen. Uudistuksessa osakkeisiin liittyvät tappiot tulevat vähennyskelpottomiksi. Käytännön syistä tähän liittyvä rajoitus tuli voimaan jo hallituksen päätöksestä alkaen.

Tanskassa osinkojen verovapaus koskee tilanteita, joissa osingonsaaja omistaa osingonjakajan pääomasta 20 prosenttia ja tällainen omistussuhde on kestänyt vähintään vuoden tai kestää vuoden osingonjaon jälkeen. Muutoin osingoista 66 prosenttia on veronalaista tuloa. Ulkomailta saatuihin osinkoihin sovelletaan samoja säännöksiä. Eräät alhaisen verotuksen piirissä olevista ulkomaisista rahoitusyhtiöistä saadut osingot ovat kuitenkin kokonaan veronalaisia. Sama koskee yhtiöitä, jotka harjoittavat arvopaperikauppaa.

Osakkeiden luovutusvoitot ovat verovapaita, jos osakkeet on omistettu yli kolme vuotta. Verovapauteen ei liity omistusosuusraja. Vähemmän aikaa omistettujen osakkeiden luovutusvoitot ovat kokonaan veronalaisia. Tällaisten osakkeiden luovutustappiot ovat vähennyskelpoisia vain samanlaisen omaisuuden luovutusvoitoista. Tämäkään verovapaus ei koske arvopaperikaupan vaihtomaisuutta ja alhaisen verotuksen piirissä olevia ulkomaisia kohdeyhtiöitä.

Virossa osinkojen ketjuverotus on osittain poistettu. Tytäryhtiön on suoritettava myös toiselle yhtiölle maksaman osingon perusteella veroa 26/74 osingon määrästä. Osingon saava yhtiö voi vähentää tämän veron määrän omasta osingosta menevästä verosta, jos se omistaa osingon maksaneesta yhtiöstä vähintään 20 prosenttia. Vastaavasti voi vähentää

ulkomailta saadusta osingosta perityn lähdeveron. Koska Virossa osakeyhtiöt eivät maksa veroa nettotulostaan, vaan vain jaetusta osingosta, osakkeiden luovutusvoitosta ei suoraan aiheudu veroseuraamuksia.

Saksa luopui yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä vuoden 2002 alusta. Samalla yhteisöjen saamat osakkeiden luovutusvoitot vapautettiin verosta. Muutoksen voidaan katsoa merkittävästi vaikuttaneen kehitykseen muissakin jäsenmaissa.

Yhteisöt maksavat Saksassa erikseen veroa valtiolle, paikallisveroa (*Gewerbesteuer*), joka keskimäärin on 16 prosenttia, sekä solidaarisuusmaksua. Yhteisön saamat osingot ovat periaatteessa nykyisessä järjestelmässä verovapaita. Vuoden 2004 alusta osingoista viisi prosenttia on kuitenkin veronalaista tuloa. Tämän osuuden oletetaan vastaavan tytäryhtiöosakkeisiin liittyviä kustannuksia, jotka vastaavasti ovat kokonaan vähennyskelpoisia. Veronalaisuus koskee omistusketjun kaikkia vaiheita, joten tältä osin verotus kertaantuu. Ulkomailta saatu osinko verotetaan periaatteessa samojen säännösten mukaan. Paikallisveron osalta verovapauteen liittyy lisärajoituksia, kuten vaatimus 10 prosentin omistusosuudesta.

Yhteisön saama osakkeiden luovutusvoitto on osingon tavoin verovapaa. Siitäkin viisi prosenttia on veronalaista arvioituna osuutena verovapaaseen tuloon kohdistuvista kustannuksista. Verovapauteen ei liity omistusosuutta tai omistusaikaa koskevia rajoituksia.

Isossa Britanniassa ketjuverotus osinkojen osalta on poistettu vapauttamalla kotimaisten yhtiöiden toiselle yhtiölle maksamat osingot verosta. Ulkomailta saatuja osinkoja ei ole vapautettu verosta, mutta yli 10 prosentin omistuksen perusteella saatujen osinkojen verosta hyvitetään osinkoa jakaneen yhtiön tästä voitosta maksamaa veroa vastaava osuus, mikä täyttää emo-tytäryhtiödirektiivin 4 artiklan edellytykset.

Osakkeiden luovutusvoitot on vapautettu verosta rajoitetusti. Vapautus koskee liiketoimintaa harjoittavia yhtiöitä (*trading companies*) luovuttajina ja luovutuksen kohteina. Edellytyksenä on lisäksi, että kysymys on yli 10 prosentin omistuksesta, joka on kestänyt yli 12 kuukautta. Vapautus koskee myös ul-

komaisten yhtiöiden luovutuksia. Jos edellytykset eivät täyty, luovutusvoittoa verotetaan normaalilla yhtiöverokannalla.

Ranskassa siirrytään yhtiöveron hyvityksestä luopumisen jälkeen yhteisöjen saamien osinkotulojen verotuksessa järjestelmään, jossa verotus riippuu siitä, omistaako osingon saanut yhteisö jakajayhtiön osakkeista yli viisi prosenttia. Rajan ylittävän omistuksen kohdalla osingosta luetaan tuloksi viisi prosenttia siihen kohdistuvien kustannusten arvioituna osuutena. Pienempien omistusten perusteella saatu osinko on kokonaan veronalaista tuloa, mikä merkitsee kiristymistä aikaisempaan hyvitysjärjestelmään verrattuna.

Uudistus ei koske osakkeiden luovutusvoittoja. Osakkeet jaetaan luovutusvoittoverotuksen kannalta kahteen ryhmään. Suorasijoitus-tyyppisiä ovat osakkeet, jotka ovat olleet omistuksessa yli kaksi vuotta. Osakkeiden edellytetään olevan yhtiön toiminnan kannalta tarpeellisia ja pitemmäksi ajaksi hankittuja. Yli kymmenen prosentin omistusosuuden perusteella saatujen osinkojen oletetaan kuuluvan tähän ryhmään. Tähän ryhmään kuuluvien osakkeiden luovutusvoittoa verotetaan alennetulla 19 prosentin verokannalla. Muiden osakkeiden luovutusvoittoa verotetaan yleisellä 34,33 prosentin verokannalla.

Alankomaissa suorasijoitusosinkoja ei ketjuveroteta. Suorasijoituksina pidetään sijoituksia tytäryhtiöön, kun osuus yhtiön maksettusta osakepääomasta on vähintään viisi prosenttia. Vaihto-omaisuusosakkeita verovapaus ei koske. Tällaisiksi on määritelty myytäväksi tarkoitetut osakkeet ja sellaisen tytäryhtiön osakkeet, jolla on vain likvidejä varoja. Alle viiden prosentin omistuksen perusteellakin vapautus voi tulla kysymykseen, jos osakkeet palvelevat osakkaan omaa liiketoimintaa. Omistusaikarajaa ei ole säädetty, mutta lyhyt omistusaika saattaa viitata siihen, että kysymys on vaihto-omaisuusosakkeista.

Myös ulkomaisiin tytäryhtiöihin tehdyistä suorasijoituksista saadut osingot ovat lähtökohtaisesti verovapaita. Kriteerit ovat samat kuin kotimaisten yhtiöiden osalta. Verovapaus ei kuitenkaan koske portfoliosijoituksia. Osingonjakajalta edellytetään myös sitä, että se on asuinvaltiossa valtiolle voitoistaan verovelvollinen. Mitään tiettyä verotuksen ta-

soa ei kuitenkaan edellytetä. Portfoliosijoituksia koskevaa rajoitusta ei sovelleta EU:n jäsenvaltiossa asuviin tytäryhtiöihin emotytäryhtiödirektiivin mukaisesti. Verovapaus edellyttää tällöin, että tytäryhtiö ei ole voitetaan verovapaa tai erityisten veronhuojennusten piirissä, ja ettei osingonsaajaa tai tytäryhtiötä pidetä verosopimuksen nojalla muualla kuin EU:n jäsenvaltiossa asuvana.

Ketjuverotuksen poistaminen on ulotettu myös tytäryhtiöosakkeiden luovutusvoittoihin. Verovapauden rajaus on sama kuin osinkojen osalta. Jos verovapaus soveltuu, luovutustappiot eivät ole vähennyskelpoisia. Päinvastaisessa tapauksessa luovutusvoitot ovat kokonaan veronalaisia ja luovutustappiot vähennyskelpoisia. Verovapauden piiriin kuuluvista osakkeista ei voi tehdä arvonalentumispoistoja. Sen sijaan osakkeista, joita verovapaus ei koske, voidaan tehdä realisoitumattoman arvonalentumisen perusteella vähennys. Portfoliosijoitusten osalta vähennys voidaan kuitenkin tehdä vain tytäryhtiöstä saadusta tulosta.

Belgiassa yhteisön saamista suorasijoitusosingoista käytännössä 95 prosenttia on verovapaata tuloa. Teknisesti vapautus on toteutettu niin, että osinkotulosta vähennetään 95 prosenttia. Vähennyksen osalta ei vahvisteta tappiota eikä vähennystä voi tehdä myöhemmin. Verovapauden edellytyksenä on, että emoyhtiö omistaa osingonjakohetkellä yli kymmenen prosenttia tytäryhtiön osakepääomasta tai että osakkeiden hankintameno on yli 1 200 000 euroa. Lisäksi edellytetään, että osakkeet kuuluvat käyttöomaisuuteen ja että ne on omistettu yhtäjaksoisesti joko ennen osingonjakoa tai sen jälkeen yhden vuoden.

Periaatteessa samat säännökset koskevat ulkomailta saatuja osinkoja. Vapautuksen ulkopuolelle jäävät kuitenkin osingot yhtiöstä, joka on sellaisessa valtiossa asuva, jonka yleinen verojärjestelmä on merkittävästi Belgiaa edullisempi. Maat ja niiden yhtiötyypit on lueteltu asetuksessa. Lähtökohtaisesti merkittävästi edullisemmasta verojärjestelmästä on kysymys, jos joko maan todellinen tai efektiivinen verokanta on alle 15 prosenttia. EU:n jäsenvaltioiden verosäännöksiä ei kuitenkaan pidetä merkittävästi edullisempina. Vapautuksen ulkopuolelle on jätetty eräitä muitakin osinkoja, joihin liittyy lähdeval-

tiossa jakavan yhtiön alhainen verotus. Nämä yksityiskohtaiset säännökset koskevat muun muassa erityisistä veronhuojennuksista nauttivia rahoitus- ja sijoitusyhtiöitä.

Belgiassa osinkojen ja luovutusvoittojen verovapaus liittyvät toisiinsa. Niiden tytäryhtiöiden osakkeiden luovutusvoitot ovat verovapaita, joiden jakamat osingot edellä mainitulla tavalla ovat verovapaita. Kuitenkaan verovapauden kohdalla ei edellytetä 10 prosentin osakeomistusta, vuoden omistusaikaa eikä osakkeiden käsittelyä käyttöomaisuutena.

Italiassa on yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luopumiseen liittyen muutettu yhteisön saamien osinkojen ja osakkeiden luovutusvoittojen verotusta. Uusia säännöksiä sovelletaan vuodesta 2004. Kotimaisen yhteisön toiselle kotimaiselle yhteisölle maksamat osingot ovat 95 prosenttisesti verovapaata tuloa. Verovapautteen ei liity mitään omistusaikaa tai vähimmäisomistusosuutta koskevia edellytyksiä. Samat säännökset koskevat myös ulkomailta muusta kuin verokeidasvaltiosta saatuja osinkoja. Tällaisesta valtiosta saadut osingot ovat kokonaan veronalaisia. Ulkomaille maksettavista osingoista peritään 27 prosentin lähdevero tai verosopimuksen mukainen alempi määrä. Emo-tytäryhtiödirektiivin soveltuessa osingosta ei pidätetä lähdeveroa.

Uudistuksessa yhteisöjen saamat osakkeiden luovutusvoitot on säädetty täysin verovapaiksi. Edellytyksenä on, että yhteisö on omistanut osakkeet vähintään 12 kuukautta, osakkeet on kirjattu taseeseen pitkäaikaisiksi sijoituksiksi hankintavuonna ja että luovutettava yhtiö harjoittaa elinkeinotoimintaa eikä ole verokeidasvaltiossa asuva. Elinkeinotoimintana ei pidetä esimerkiksi kiinteistöjen omistusta. Säännöksen soveltamispiiriin kuuluvien osakkeiden luovutustappiot ovat vastaavasti vähennyskelvottomia. Käyttöomaisuuteen kuuluvien osakkeiden, jotka eivät täytä mainittuja edellytyksiä, luovutusvoitot ovat veronalaisia ja luovutustappiot ovat vähennyskelpoisia. Realisoitumattomat arvonalentumiset eivät ole Italiassa vähennyskelpoisia.

2.2.3. *Osinkoverotusta koskeva Euroopan yhteisön oikeus*

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 56 artiklan mukaan kiellettyjä ovat muun muassa kaikki rajoitukset, jotka koskevat pääomanliikkeitä jäsenvaltioiden välillä. Artiklaan 58 sisältyy verotuksen osalta poikkeuksia. Artiklan 1 kohdan a-alakohdan mukaan 56 artiklan määräykset eivät rajoita jäsenvaltioiden oikeutta soveltaa niitä verolainsäädäntönsä säännöksiä, joiden mukaan verovelvollisia kohdellaan eri tavoin heidän asuinpaikkansa tai heidän pääomansa sijoituspaikan perusteella. 58 artiklan 3 kohdan nojalla kansalliset verosäännökset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään eikä kyseessä saa olla pääomien vapaan liikkuvuuden peitelty rajoittaminen.

Osinkojen verotusta ei ole EU:ssa harmonisoitu lukuun ottamatta edellä selostetun emo-tytäryhtiödirektiivin määräyksiä. Perustamissopimuksen pääomien vapaata liikkuvuutta koskevat artiklat rajaavat kuitenkin jäsenvaltioiden kansallista liikkumatilaa. EY:n tuomioistuin on lukuisissa viime vuosina antamissaan ratkaisuissa katsonut, että toisesta jäsenvaltioista saatavien tulojen erilainen kohtelu on perustamissopimuksen tarkoittamien vapauksien kiellettyä rajoittamista.

EY:n tuomioistuin ei ole antanut nimenomaisesti ratkaisua yhtiöveron hyvitysjärjestelmän yhteisöoikeuden mukaisuudesta. Merkittävin oikeustapaus osinkojen verotuksesta on tuomioistuimen vuonna 2000 antama ratkaisu asiassa Verkoojen (C-35/98). Asiassa oli kyse Alankomaiden osinkoverotusjärjestelmän yhteensopivuudesta yhteisöoikeuden kanssa. Alankomaissa osingot olivat osingonsaajalle tiettyyn rajaan asti verovapaata tuloa, mutta ainoastaan silloin, kun osingon maksajana oli Alankomaissa kotipaikan omaava yhtiö. Tuomioistuin katsoi ratkaisussaan, että Alankomaiden järjestelmä oli vastoin pääomien vapaan liikkuvuuden periaatetta.

Euroopan yhteisöjen komissio on julkaissut 19 päivänä joulukuuta 2003 yksityishenkilöiden osinkoverotuksesta sisämarkkinoilla koskevan tiedonannon (KOM (2003) 810). Komissio selostaa siinä EY-tuomioistuimen rajat ylittävien osinkojen verotusta koskevaa tulkintakäytäntöä. Komissio arvioi Verkkojien-tapauksen perusteella yhtiöveron hyvitys-järjestelmää ja toteaa, että johdonmukaisuutta koskevaa perustelua ei voida käyttää menestyksellisesti puolustettaessa sitä, miksei yhtiöveron hyvitystä sovelleta ulkomailta saataviin osinkoihin. Syynä on se, että myös tässä erityistilanteessa kysymys on yhtiöltä kannettavasta yhtiöverosta ja yksityiseltä osakkeenomistajalta kannettavasta tuloverosta, eli kysymys on kahdesta erillisestä, eri verovelvollisilta kannettavasta verosta, joilla ei ole suoraa yhteyttä.

Komissio katsoo, että ulkomaille maksettujen osinkojen verotus, joka on korkeampi kuin kotimaisten osinkojen verotus, on pääomien vapaata liikkuvuutta koskeva rajoitus. Komissio katsoo, että Schumacker-tuomion (asia C-279/93) mukaan ulkomaalainen yksityinen portfoliosijoittaja on kotimaiseen sijoittajaan verrattuna yhdenvertaisessa asemassa, kun hänen tulonsa muodostuvat kokonaan tai lähes yksinomaan yhdestä jäsenvaltiosta peräisin olevista osingoista ja kun hän ei asuinjäsenvaltiossaan saa riittävästi tuloja, jotta niitä verotettaisiin siellä siten, että hänen henkilökohtaiset ja perheolosuhteet voitaisiin ottaa huomioon hänen asuinjäsenvaltionsa toimesta. Näissä tapauksissa tulisi ulkomaalaista sijoittajaa kohdella verotuksessa yhdenvertaisesti kotimaisen sijoittajan kanssa.

Korkein hallinto-oikeus on tehnyt 10 päivänä syyskuuta 2002 ennakkoratkaisupyynnön (KHO 2002:56) EY:n tuomioistuimelle Suomen yhtiöveron hyvitysjärjestelmän yhteensopivuudesta perustamissopimuksen kanssa. Asiassa verovelvollinen, joka oli Suomessa yleisesti verovelvollinen, omisti 200 kappaletta ruotsalaisen Tukholman pörssin A-listalla noteeratun pörssiyhtiön osakkeita. Yhtiön maksamia osinkoja verotettiin pääomatulona Suomessa, mutta niihin ei liittynyt yhtiöveron hyvitystä. Näin ollen Suomessa osingoista jouduttiin maksamaan veroa 29 prosenttia, mistä veroista vähennettiin

verosopimuksen nojalla Ruotsiin maksettu lähdevero 15 prosenttia. Kotimaiselta pörssinoteeratulta yhtiöltä saatuun osinkoon olisi liittynyt yhtiöveron hyvitys, minkä vuoksi Ruotsista saadut osingot olivat verotuksessa vastaavia Suomesta saatuja osinkoja huomnommassa asemassa.

Suomi on katsonut asian kirjallisessa vaiheessa ja yhteisöjen tuomioistuimessa 17 päivänä helmikuuta 2004 järjestetyssä suullisessa käsittelyssä, että Suomen yhtiöveron hyvitysjärjestelmä on yhteisön oikeuden mukainen. Kotimaisten ja ulkomaisten osinkojen erilainen kohtelu on oikeutettua verojärjestelmän johdonmukaisuuden säilyttämiseksi.

EY:n tuomioistuimen julkisasiamies on antanut ratkaisuehdotuksensa asiassa 18 päivänä maaliskuuta 2004. Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus on julkisasiamiehen itsenäinen kannanotto yhteisön oikeuden tulkinnasta eikä se sido tuomioistuinta, joka ei vielä tätä esitystä annettaessa ole antanut tuomiotaan. Julkisasiamies ehdottaa KHO:n esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin vastattavaksi, että perustamissopimuksen 56 artiklan 1 kohta ja 58 artiklan 1 kohdan a alakohta ja 3 kohta ovat esteenä sellaisille jäsenvaltion säännöksille, joiden mukaan silloin, kun tässä jäsenvaltiossa yleisesti verovelvollinen luonnollinen henkilö on saanut osinkoa osakeyhtiöltä, jonka kotipaikka on tässä jäsenvaltiossa, tämän yhtiön maksama yhtiövero hyvitetään osingon verotuksessa, kun taas oikeutta vastaavaan yhtiöveron hyvitykseen ei ole silloin, kun osingon on jakanut yhtiö, jonka kotipaikka on ulkomailta.

3. Nykytilan arviointi ja keskeiset ehdotukset

3.1. Yhteisö- ja pääomaverokanta

3.1.1. Yhteisöverokanta

Yritysverotuksen taso on edellä kuvatulla tavalla alentunut useissa maissa. Vanhojen EU:n jäsenvaltioiden yhteisöverokannat ovat laskeneet, mutta veropohjaan on puututtu myös esimerkiksi vapauttamalla yhteisöjen saamat luovutusvoitot verosta. Euroopan Unioniin toukokuun alussa 2004 liittyvien

maiden yritysverotuksen taso on merkittävästi Suomea alempi. Erityisesti Viron alhaisempi yritysverotus saattaa jatkossa vaikuttaa myös Suomessa toimivien yritysten käyttäytymiseen.

Verotuksen tasolla on merkitystä esimerkiksi konsernien emoyhtiön sijaintipaikkaa ratkaistaessa. Koska EU:ssa yrityksen kotimarkkina-alueena on koko yhteisön alue eikä yksittäinen jäsenvaltio, myös entistä pienempien, perinteisesti kansallisten yhtiöiden toiminnot voivat suuntautua yli rajojen. Tällöin ne ottavat ratkaisuisaan huomioon yritysverotuksen tason.

Verotuksen tasoon voidaan vaikuttaa verokantaa ja veropohjaa koskevilla ratkaisuilla. Vuonna 1993 voimaan tullessa verojärjestelmässä verokilpailuun vastattiin matalalla yhteisöverokannalla, kun taas veropohja pyrittiin pitämään mahdollisimman laajana. Verokannalla on edelleen keskeinen merkitys kansainvälisessä verokilpailussa. Sijoittautumiseen liittyvissä ratkaisuisissa verokannalla on selkeytensä vuoksi usein huomattava painoarvo.

EU:ssa ja OECD:ssä on laadittu hyväksyttävän verokilpailun sääntöjä. Sääntöjen mukaan veroetujen tarjoaminen ainoastaan ulkomaisille yrittäjille tai sijoittajille on haitallista verokilpailua. Yleisesti kaikkiin valtiossa asuviin yhtiöihin sovellettavan verokannan alhaisuutta ei sen sijaan pidetä haitallisena verokilpailuna.

Esityksessä on lähdetty siitä, että Suomen vetovoimaan sijaintikohteena voidaan parhaiten nopeasti muuttuvassa maailmassa vaikuttaa verokantaratkaisuilla. Esityksessä ehdotetaan yhteisöverokantaa alennettavaksi 29 prosentista 26 prosenttiin. Tämän suuruista alennusta voidaan pitää yritysten toimintaedellytysten kannalta merkityksellisenä ja tilanteeseen nähden optimaalisena, koska alennuksen mitoituksessa on toisaalta otettava huomioon myös sen välittömät vaikutukset verotuottoihin. Yhden prosenttiyksikön alennus verokantaan vastaa verotuloissa staattisesti laskien 185 miljoonaa euroa.

3.1.2. Pääomaverokanta

Pääomatulojen verokanta on koko eriytetyn tuloverojärjestelmän ajan ollut sama kuin yh-

teisöverokanta. Tämä on liittynyt muun muassa siihen, että yhtiöveron hyvitysjärjestelmässä pääomatulona verotettavasta osingosta menevä vero on tällöin ollut sama kuin hyvittävä yhtiövero. Verokantojen ei kuitenkaan välttämättä tarvitse olla samansuuruisia. Pääomatulojen verotuksen tasoon vaikuttavat eri näkökohdat kuin yhtiöveron tasoon.

Pääomaverotusta voidaan nimellistä verokantaa tarkastelemalla pitää ansiotuloverotukseen verrattuna edullisena. On kuitenkin otettava huomioon, että yksityishenkilöiden korko- ja vuokratulojen sekä luovutusvoittojen veropohja on Suomessa kansainvälisesti laaja. Useimmissa EU-jäsenvaltioissa näihin tuloihin kohdistuu huojennuksia ja verovapauksia. Erityisesti luovutusvoitot voivat olla laajasti verovapaat tietyn omistusajan jälkeen, mutta verotus on usein progressiivista. Tämä puoltaa Suomessa vastaavasti alempaa verokantaa. Pääomatulojen ansiotuloja alempaa verokantaa voidaan puoltaa myös sillä, että tuloissa on osaksi kysymys inflaation korvaamisesta. Toisaalta pääoma- ja ansiotulojen verokantaero ei saisi kasvaa. Pääomaverokantaan vaikuttaa merkittävästi myös korkojen vähennysoikeus. Verokannan alentaminen merkitsee korkovähennyksen piene- mistä vastaavasti.

Pääomaverokanta ei ole yhtä herkkä verokilpailulle kuin yhteisöverokanta, koska Suomessa asuvaa verotetaan joka tapauksessa sekä täältä että muualta saamastaan pääomatulosta ja pääomatuloja voidaan verosopimusten nojalla yleensä verottaa asuinvaltiossa. Pääoma- ja yhteisöverokannan eriyttäminen mahdollistaa tässä yhteydessä pitemmälle menevän yhteisöverokannan alennuksen. Esityksessä ehdotetaan, että pääomaverokanta alennettaisiin 29 prosentista 28 prosenttiin. Myös korkotulon lähdeverosta annetun lain 6 §:ssä säädetty lähdeveroprosentti alenisi tätä vastaavasti.

Tuloverolain 58 §:n nojalla vähennyskel- poiset korkomenot - kuten asuntolainan korot - vähennetään ensisijaisesti pääomatulosta ja, jos pääomatuloja ei ole, alijäämähyvityksenä ansiotulojen verosta. Alijäämähyvitys on tuloverolain 131 §:n mukaan pääomatulon tuloveroprosentin mukainen osuus koroista. Korkovähennyksen vaikutus pienenee siten muutoksen myötä yhden prosenttiyksikön

korkeiden määräästä.

3.1.3. Veronsaajien jako-osuudet yhteisöverosta

Valtiontalouden kehyspäätöksessä vuosille 2005—2008 todetaan, että yritys- ja pääomatuloverotuksen uudistukseen liittyvä yhteisöverokannan alentamisen vaikutus kuntien verotuloihin, arviolta 100 miljoonaa euroa, kompensoidaan täysimääräisesti korottamalla kuntien yhteisöverosuutta vuodesta 2005 lukien. Tämän vuoksi kuntien yhteisöveron jako-osuutta ehdotetaan korotettavaksi 2,28 prosenttiyksikköä 19,75 prosentista 22,03 prosenttiin yhteisöveron tuotosta. Valtion jako-osuutta alennettaisiin vastaavasti 78,45 prosentista 76,17 prosenttiin.

Yhteisöverokannan alentamisesta ja veronsaajaryhmien jako-osuusmuutoksista aiheutuvat tarkistukset ehdotetaan tehtäväksi myös tuloverolain 124 §:ään sekä verontilityslain 12 §:n 2 momenttiin. Tuloverolain 21 §:n 1 momentissa tarkoitettuna osittain verovapaana yhteisön ja tiekunnan sekä yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöstä saadun tulon tuloveroprosenttia alennettaisiin 6,2495 prosentista 6,1958 prosenttiin ja tuloverolain 21 §:n 2 momentissa tarkoitettuna yhteisön tuloveroprosenttia alennettaisiin 5,7575 prosentista 5,7278 prosenttiin. Verontilityslain 12 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kunnille ja seurakunnille tuleviin yhteisöveroihin lisättäisiin tuloverolain 21 ja 22 §:ssä tarkoitettujen yhteisöjen verot siten, että kuntien osuutta korotettaisiin 91,6473 prosentista 92,4465 prosenttiin ja seurakuntien osuutta alennettaisiin 8,3527 prosentista 7,5535 prosenttiin.

3.2. Osinkoverotuksen uudistaminen

3.2.1. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luopuminen

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä on osoittautunut ongelmalliseksi lähinnä rajat ylittävien osinkojen vuoksi. Hyvitysjärjestelmän arveltiin alunperin voivan toimia sellaisena osinkoverojärjestelmänä, joka parhaiten toteuttaa sisämarkkinoiden perusajatusta rajat ylittävien osinkojen neutraalista kohtelusta. Näille

osingoille myönnettävästä hyvityksestä arveltiin voitavan sopia koko yhteisön laajuisesti tai ainakin jäsenvaltioiden kahdenkeskisin sopimuksin. Tämä tavoite ei kuitenkaan toteutunut. Syynä oli jäsenmaiden verojärjestelmien erilaisuus, mikä olisi tehnyt rajat ylittävästä hyvitysjärjestelmästä monimutkaisen. Kun mahdollisuudesta rajat ylittäviin hyvityksiin luovuttiin, järjestelmä muodostui taloudellisesti syrjiväksi, eikä se vastaa perusteeltaan sisämarkkinoiden tavoitteita. Rajat ylittävien osinkojen merkitys on kasvanut myös Suomessa, koska kansainväliset osinkovirrat ovat moninkertaistuneet hyvitysjärjestelmän käyttöönoton jälkeen.

Toinen syy, minkä vuoksi useimmat järjestelmän aikoinaan omaksuneet EU:n jäsenvaltiot ovat luopuneet hyvitysjärjestelmästä, on siihen liittyvä oikeudellinen epävarmuus. EY-tuomioistuimen käytännössä ei ole edellä selostetulla tavalla hyväksytty verojärjestelmän johdonmukaisuuden säilyttämistä erilaisen kohtelun oikeuttavana perusteena yhdesäkään tapauksessa, jossa kysymys on ollut kahden eri verovelvollisen verotusten välisestä johdonmukaisuudesta.

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä olisi syrjimätön vain, jos Suomi myöntäisi yhtiöveron hyvityksen myös ulkomailta saaduista osingoista. Tämä merkitsisi sitä, että henkilölle, joka ilmoittaa saaneensa jostakin jäsenvaltiosta osinkoa, olisi maksettava veronpalautuksena rahaa, jos verokanta osinkotulosta on alle yhtiöverokannan. Palautus olisi suoritettava, vaikka yhtiövero ei ole kertynyt Suomeen eikä sitä ole välttämättä maksettu Suomen tasoisena yhtiön kotivaltiossa. Tällainen järjestelmä ei ole valtion verotuksellisen suvereniteetin ja verotulojen turvaamisintressin vuoksi mahdollinen. Siihen ei ole katsottu voitavan mennä muissakaan jäsenvaltiossa, vaan niissä on yleisesti luovuttu hyvitysjärjestelmästä.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi osinkoverotuksen perusrakennetta siten, että yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luovuttaisiin. Yhtiöveron hyvityksestä annettu laki esitetään tämän vuoksi kumottavaksi. Lakia sovellettaisiin viimeisen kerran verovuodelta 2004 toimitettavassa osingonsaajan verotuksessa. Osinko on henkilöverotuksessa sen verovuoden tuloa, jona se on nostettavissa.

Osinkoihin, jotka ovat nostettavissa vuonna 2005 ei siten enää sovellettaisi hyvitysjärjestelmää riippumatta siitä, miltä tilikaudelta ne on jaettu. Toisaalta osinkoihin, jotka ovat olleet nostettavissa vuonna 2004, sovellettaisiin pääsääntöisesti hyvitysjärjestelmää riippumatta siitä, miltä tilikaudelta ne on jaettu.

Hyvitysjärjestelmästä luopumisesta seuraa, ettei osinkoa jakavalle yhtiölle ole enää entisenlaista perustetta määrätä osingon perusteella yhtiöveron hyvityksestä annetun lain 9 §:ssä säädettyä täydennysveroa. Täydennysveroa vastaavan järjestelmän säilyttäminen tosin turvaisi sen, että osinkoihin uudessakin järjestelmässä kohdistuisi aina yhdenkertainen voiton verotus yhtiötasolla. Täydennysveron määrääminen EU:n jäsenvaltioihin maksettujen suorasisiointiosinkojen perusteella on sallittu emo-tytäryhtiödirektiivin 7 artiklan 1 kappaleessa, kun täydennysverojärjestelmä liittyy hyvitysjärjestelmään. Muussa tapauksessa täydennysveroa saatetaan pitää direktiivissä kiellettynä osingosta menevänä verona, jolloin sen määrääminen EU:n jäsenvaltioihin jaetun osingon osalta ei olisi mahdollista. Täydennysverojärjestelmän säilyttäminen vain kotimaahan ja yhteisön ulkopuolisiin maihin maksettavia osinkoja koskavana ei taas olisi rakenteellisesti perusteltua. Esityksessä ehdotettavassa osinkoverotusjärjestelmässä ei enää edellytetä, että yhtiö on suorittanut osinkona jaettavan voiton perusteella veron.

Nykyjärjestelmässä yhtiölle vahvistetaan verovuoden veroylijäämä siltä osin kuin yhtiön tulostaan maksama vero ylittää veron, jota osingonjako edellyttää. Veroylijäämä otetaan huomioon täydennysverotarvetta vähentävänä myöhempien vuosien osingonjoissa. Veroylijäämällä turvataan hyvitysjärjestelmässä yhdenkertaisesti verotetun voiton jakaminen ilman yhtiön maksaman veron kertaantumista. Kun täydennysveroa ei uudessa järjestelmässä määrätä, ei veroylijäämillä ole merkitystä, koska yhtiön maksama vero ei enää vaikuta osinkotulon verotukseen. Siltä osin kuin osinkoja jatkossa verotetaan, ei ole perusteltua eikä teknisesti mahdollistakaan, että tästä kertyvästä verosta myönnettäisiin veroylijäämien perusteella veron hyvitystä. Veroylijäämät vaikuttavat siten viimeisen kerran vuodelta 2004 toimi-

tettavaan osinkoverotukseen.

Jos yhtiöveron hyvitystä ei ole osinkoa saaneen yhteisön tappiollisuuden vuoksi voitu hyvittää verosta, hyvitystä ei ole maksettu yhteisölle rahana. Tältä osin on kertynyt yhtiöveron hyvityksestä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuja käyttämättömiä hyvityksiä, jotka voidaan voimassa olevien säännösten mukaan lukea seuraavan kymmenen vuoden aikana määrättävien verojen hyvitykseksi. Näitä hyvityksiä voidaan pitää luonteeltaan verosaataviin verrattavina. Onkin perusteltua, että ne voidaan hyvitysjärjestelmästä luopumisesta huolimatta hyödyntää nykyisessä 10 vuoden määräajassa.

Verontilityslakiin sisältyy maksettavan veron käsite. Verontilityslain 3 a §:n mukaan maksettavalla verolla tarkoitetaan maksuunpantua veroa vähennettynä osingonsaajien hyväksi luetuilla yhtiöveron hyvityksillä. Lisäksi verontilityslaissa on säännöksiä yhtiöveron hyvityksen käsittelystä verontilityksissä. Verontilityslakiin ehdotetaan tehtäväksi yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luopumisesta johtuvat tekniset tarkistukset siten, että maksettava vero korvattaisiin maksuunpannalla verolla ja säännökset, joissa viitataan yhtiöveron hyvitykseen, kumottaisiin.

3.2.2. Yksityishenkilöiden osinkoverotus

Listatusta osakeyhtiöstä saatu osinko

Useimmissa hyvitysjärjestelmää sovelta-neissa maissa hyvitys ei ole ollut täydellinen, joten osinkoverotus on niissä ollut osittain kahdenkertaista. Järjestelmä on korvattu muilla osittaisen kahdenkertaisen osinkotulojen verotuksen malleilla. Osingonsaajien verotusta on huojennettu eri maissa eri keinoin, kuten osittaisella verovapaudella tai alhaisemmalla verokannalla. Osingon vaihtoehtona osakkaan määräysvallassa olevassa yhtiössä on palkan nostaminen. Sen vuoksi osinkoverotus on yleensä asetunut tasolle, jossa yhtiölle ja osakkaalle voitonjaosta yhteensä määrätty vero on ylimpien marginaaliverojen tasolla.

Suomessa osinkoverotuksen taso on kansainvälisesti vertaillen matala. Toisaalta muissa valtioissa veropohja yhtiösektorilla ei ole yleensä yhtä kattava. Yhtiöveron hyvitys-

järjestelmästä luovuttaessa yhtiöverotusta on perusteltua täydentää verottamalla osaksi myös osinkoja.

Osinkotuloja saavat luonnolliset henkilöt voidaan karkeasti jakaa kahteen ryhmään. Yrittäjät harjoittavat yritystoimintaa yksityisliike- ja henkilöyhtiömuodon lisäksi enenevässä määrin osakeyhtiömuodossa. Osakekanta on tällöin yleensä yhden tai muutaman henkilön ja mahdollisesti heidän perheenjäsentensä omistuksessa. Yrittäjät työskentelevät yleensä itse yrityksessä ja nostavat ansionsa yhtiöstä voitonjakona ja palkkana. Osakeyhtiön tulovero ja osingosta menevä vero nähdään yhtenä kokonaisuutena, joka kuvaa yritystuloon kohdistuvaa verorasitusta. Toisen ryhmän muodostavat sijoittajat, jotka yleensä sijoittavat listattuihin yhtiöihin. Heille osakesijoitus rinnastuu muihin sijoituksiin, eikä listatun yhtiön maksamaa veroa mielletä osakkaan veroksi. Tyypilliset osakkeenomistajat tuskin ovat edes tietoisia jakajayhtiön verotuksen tasosta.

Esityksen lähtökohtana on, että sijoittajien osinkoverotusta kiristetään saattamalla osingot osittaisen kahdenkertaisen verotuksen piiriin. Samalla kuitenkin on pyrittävä turvaamaan yrittäjien toimintaedellytykset ja kannustamaan yksityishenkilöitä yrittämiseen, millä voidaan luoda uusia työpaikkoja. Yrittäjien verotusta ei sen vuoksi ole perusteltua kiristää. Tästä seuraa, että yrittäjien saamia osinkoja tulisi verottaa eri tavoin kuin passiivisten sijoittajien osinkoja. Osingonsaajat on tässä mielessä jaettava kahteen ryhmään.

Käytännöllisimpänä kriteerinä eroteltaessa aktiiviyrittäjiä ja sijoittajia voidaan käyttää sitä, onko osingon jakava yhtiö julkisesti noteerattu. Tällaisen yhtiön osingonjaossa on yleensä kysymys yhtiön tehdyn passiivisen sijoituksen tuotosta, vaikkakin listautuneena on myös perheyriityksiä. Listautumisen käyttöä rajanvedon perusteena puoltaa se, että pörssinoteeraus vaikuttaa nykyisinkin osinkoverotukseen ja nykyjärjestelmän rakenteet ovat siten käytettävissä. Listautuneiden yhtiöiden osinkojen ankarampi verotus voi josain määrin hillitä uusia listautumisia. Osingonjaon verokohtelu ei kuitenkaan ole listautumispäätöksiä tehtäessä ratkaiseva tekijä. Mikäli yhtiöllä on huomattavia osinkoja saa-

via pääosakkaita, heidän listaamattomista yhtiöistä nostettujen osinkojensa verokohteluun vaikuttaa edempänä selostettava euromääräinen raja. Tämä alentaa heidän osaltaan osinkoverotuksen aiheuttamaa listautumiskynnystä. Esityksessä ehdotetaan, että luonnollisten henkilöiden osinkotulojen verotuksessa tehtäisiin ero sen perusteella, onko osinko saatu julkisesti noteeratusta yhtiöstä.

Julkisesti noteerattujen yhtiöiden osakkeilla tarkoitettaisiin tässä yhteydessä arvopaperimarkkinalain (495/1989) 3 §:ssä tarkoitettuja arvopapereita, joilla käydään julkisesti kauppaa arvopaperipörssin pörssilistalla tai muussa ostajien ja myyjien yhteen saattamiseksi ammattimaisesti järjestetyssä kaupankäynnissä, jolle on lain mukaisesti vahvistettu säännöt. Säännös soveltuisi pörssin päälistan lisäksi myös muilla listoilla noteerattuihin yhtiöihin. Tällainen rajaus palvelee rajat ylittävien osinkojen neutraalia verotusta. Ulkomaalaisten yhtiöiden osalta ei ole mahdollista soveltaa jakoa päällistaan ja muihin listoihin.

Osingot ovat edellä kuvatulla tavalla useimmissa maissa osittain veronalaisia. Myöskään Suomessa ei ole aiheellista toteuttaa täydellistä kahdenkertaista verotusta. Voitonjaon kokonaisverorasitusta voidaan pitää kohtuullisena noin 70 prosenttisen osinkoverotuksen tasolla ottaen huomioon Suomen kansainvälisesti vertailien matalat yhteisö- ja pääomaverokannat. Jos osinko verotetaan pääomatulona, osakeyhtiön verokanta on 26 prosenttia ja pääomaverokanta 28 prosenttia, osingonjakoon kohdistuva kokonaisverorasitus on 40,50 prosenttia.

Listatusta yhtiöstä saatua osinkoa pidetään nykyisin yhtiön nettovarallisuudesta riippumatta pääomatulona. Tähän menettelyyn ei ole aihetta tehdä muutosta. Esityksessä ehdotetaan, että listatusta yhtiöstä saadusta osingosta luetaan 70 prosenttia yksityishenkilön pääomatuloksi.

Muusta osakeyhtiöstä saatu pääomatuloksi katsottava osinko

Yhtiöön jätetty nettovarallisuus kerryttää nykyisin pääomatulo-osinkoa. Tätä kannustetta yritysten pääomarakenteen vahvistamiseen on pidetty nykyisen osinkoveromallin

myönteisenä piirteenä. Tasetta vahvistava perusrakenne on syytä edelleen säilyttää. Esi-tyksessä ehdotetaan sen vuoksi, että muusta kuin listatusta yhtiöstä saatu osinko jaettaisiin nykyiseen tapaan verotettavaksi pääomatulona ja ansiotulona yhtiön osakekohtaisen matemaattiseen arvoon perustuvan nettovarallisuuden perusteella.

Nettovarallisuuden laskentaa ehdotetaan muutettavaksi edempänä esitettävistä syistä niin, että elinkeinotoimintaa harjoittavan osakeyhtiön yrittäjäasemassa olevan osakkaan osakkeiden hankintaan käytettyä korollista velkaa ei enää vähennettäisi hänen osakkeidensa arvosta osingon pääomatulo-osuutta laskettaessa, eikä velan korkoa yhtiöstä saadun osingon määrästä ennen osingon pääomatulo-osuuden laskemista. Muilta osin laskentaa ei ehdoteta muutettavaksi.

Hyvityksen kanssa yhteenlasketun bruttomääräisen pääomatulo-osingon raja on nykyisin 13,5 prosenttia matemaattisesta arvosta. Raja on pelkän netto-osingon mukaan laskettuna 9,585 prosenttia. Pääomatulon osuus nettovarallisuudesta määriteltiin alun perin ajankohtana, jolloin korkotaso oli huomattavasti korkeampi kuin nykyisin. Vaikka korot lähtisivätkin tämän hetkiselältä alhaiselta tasolta nousuun, korkotason ei voida kuitenkaan olettaa nousevan merkittävästi. Nykyoloissa osingon pääomatulo-osuus on perusteltua vahvistaa alhaisemman tuottotason perusteella. Esiyksessä ehdotetaan täksi tasoksi yhdeksää prosenttia.

Pääomatulona verotettavasta osingosta ei käytännössä nykyisin mene veroa, koska yhtiöveron hyvitys vastaa osinkotulosta menevää veroa. Pääomaosingon osalta nykyjärjestelmää vastaa siten lähinnä malli, jossa osinko on verovapaata tuloa. Verovapaus ei kuitenkaan johda taloudellisesti täysin samaan tulokseen kuin nykyjärjestelmä. Nykyisin osinko ja hyvitys luetaan yhteensä bruttomäärältään verotettavaksi pääomatuloksi, mutta hyvitys luetaan toisaalta osakkaan hyväksi maksettuna verona. Jos osakkaalle ei pääomatuloon kohdistuvien vähennysten, kuten korkojen, jälkeen jää verotettavaa pääomatuloa, osakas saa hyvityksen eli yhtiön maksaman veron takaisin. Tämä ei ole uudessa järjestelmässä mahdollista.

Kuten osinkotulojen verotus yleensä, myös

suurten osinkojen verotus on kansainvälisestikin vertaillen Suomessa hyvin edullista. Osinkotuotot ovat viime vuosina nousseet voimakkaasti. Niistä puolet kertyy alle 10 000 henkilölle. Kun uudistuksessa siirytään osinkotulojen osittaiseen kahdenkertaiseen verotukseen, on luontevaa, ettei edellä esitetty pääomatulo-osinkojen verovapaus ole rajaton. Järjestelmässä, jossa listattujen yhtiöiden maksamia osinkoja yleisesti verotettaisiin, suurten osinkojen verotuksen lievyys erityisesti korostuisi. Onkin perusteltua, että osinkojen nettovarallisuuden mukaan laskettavalle verovapaalle määrälle säädetään raja. Suurten osinkojen verotuksen taso läheneisi tällöin kansainvälistä käytäntöä.

Kun otetaan huomioon keskimääräisen perheyrittäjän tulotaso, verovapaiden pääomaosinkojen rajaksi ehdotetaan 90 000 euroa. Rajan ylittävältä osalta osinkotulo olisi 70 prosenttisesti veronalaista. Tällöin esimerkiksi 200 000 euron osingoista menisi veroa 21 560 euroa eli hieman yli 10 prosenttia. Yhtiön vero ja osinkovero yhteenlaskettuina verorasitus olisi noin 34 prosenttia eli noin viisi prosenttiyksikköä enemmän kuin yhtiövero tällä hetkellä.

Verovapaan osingon rajan on oltava henkilökohtainen, koska muutoin sitä olisi helppo kiertää nostamalla osinkoa useasta yhtiöstä. Henkilökohtaisena määrättävää rajaa sovellettaisiin vastaavasti kunkin yhtiön osakkaan osalta erikseen, joten esimerkiksi puoliset voisivat saada osinkoja verovapaasti yhteensä 180 000 euroa.

Osinkotulosta menevän veron vähentäminen varallisuusverosta

Edempänä ehdotetaan, että listatun yhtiön toiselle yhtiölle jakama osinko verotettaisiin osingon ensi vaiheessa saaneen listaamattoman yhteisön tulona. Tämä on ainoa keino johdonmukaisella ja hallinnollisesti yksinkertaisella tavalla toteuttaa listattujen yhtiöiden osinkoon kohdistuvaksi tarkoitettu verotus. Jos listaamattoman yhtiön osakkaana olevaa yksityishenkilöä vielä verotetaan listaamattomalta yhtiöltä saadusta osingosta, osingonjakoon liittyvä vero kertaantuu ja osinkoon kohdistuvan vero ylittää 40,5 prosentin tason. Ongelma koskee osaa niistä noin 2 000 hen-

kilöstä, joiden listaamattomista yhtiöistä saama osinkotulo ylittää 90 000 euroa vuodessa. Suurin osa saanee osinkoja yhtiöistä, joilla on suhteellisen vähän omistuksia listatuissa yhtiöissä. Taloudellisesti merkittävä vaikutus asialla on enintään muutamalle sadalle osakkaalle.

Tällaisen veroseuraamuksen poistaminen olisi teknisesti hankalaa. Verohallinnon olisi seurattava periaatteessa kaikkien listatulta yhtiöltä osinkoa saaneiden osakeyhtiöiden osinkovirtoja. Olisi silti vaikea täsmällisesti määrittellä, mitkä osingot otetaan laskennassa huomioon, jos osinkoja jaetaan edelleen vasta seuraavina vuosina. Järjestelmä muistuttaisi yhtiöveron hyvittämistä osakkaalle, mistä uudistuksessa on päätetty luopua. Esityksessä on päädytty siihen, ettei näin raskaaseen koko osakeyhtiö- ja omistajakenttää koskevaan järjestelmään ole syytä mennä hyvin pienen omistajajoukon verotuksen toteuttamiseksi.

Yli 90 000 euroa pääomatulona verotettava osinkoa saavat maksavat usein myös omistamiensa osakkeiden perusteella varallisuusveroa. Osinkoa joudutaan nostamaan yhtiöstä varallisuusveron maksamiseksi. Kun osinkoonkin kohdistuu verotus, verotuksen voidaan katsoa kertaantuvan. Useampikertaisen verotuksen lieventämiseksi ehdotetaan, että varallisuusveroa huojennettaisiin niissä tapauksissa, joissa verovelvollinen on maksanut veroa yli 90 000 euron suuruisista listaamattomista yhtiöistä saaduista pääomatulona verotettavista osingoista. Huojennus tehtäisiin siten, että varallisuusverosta vähennettäisiin yli 90 000 euron osingosta laskettu pääomatulovero, enintään kuitenkin verovelvolliselle pääomatulosta maksuunpannun veron määrä.

Ansiotuloksi katsottava osinko

Nettovarallisuudelle lasketun tuoton ylittävältä osalta osinko verotetaan nykyisin ansiotulona. Kun ansiotulon marginaalivero jää alle 29 prosenttia, verotus on nykyisin pääomasavingon verotusta kevyempää ja verovelvollinen ei pelkästään saa osinkoa verovapaasti vaan saa hyvityksenä yhtiön veroa takaisin. Ehdotettavassa järjestelmässä yhtiön veroa ei enää hyvitetä. Voiton ja osingon kokonaisverorasitus on aina vähintään yhteisöverokan-

nan suuruinen.

Esityksen mukaan osinkotulosta 70 prosenttia olisi veronalaista tuloa edellä mainitun pääomatulo-osinkoa koskevin poikkeuksin. Tämä koskisi myös ansiotulona verotettavaa osinkoa. Yrittäjän nostaman voiton ja muun ansiotulon verotuksen tason ei tulisi merkittävästi poiketa toisistaan. Progressiivisen veroasteikon ylimmillä tasoilla ansiotulo-osingon verotus olisi uudistuksen jälkeen suunnilleen saman tasoista kuin nykyisinkin ja siten samantasoista kuin muunkin ansiotulon verotus. Tätä voidaan pitää tavoitteena, jotta osakeyhtiömuodossa toimiminen ei muodostuisi edullisemmaksi hankittaessa ansiotuloja ilman sanottavaa nettovarallisuutta.

Keskituloisilla ja pienten ansiotulo-osinkojen kohdalla osinkona nostetun voiton verotus kiristyisi nykyiseen verrattuna hyvitysmahdollisuuden puuttumisen vuoksi. Tämä vaikutus voidaan kuitenkin kokonaan välttää sillä, että yhtiö maksaa yhtiössä työskentelevälle osakkaalle palkkaa. Joissakin yhtiöissä ansiotulo-osinkoja saavina osakkaina saattaa olla henkilöitä, jotka eivät voi nostaa yhtiöstä palkkaa sen vuoksi, etteivät työskentele yhtiössä. Kysymys on useimmiten passiivisista osakkaista, kuten lapsista ja muista perheenjäsenistä, joille osakeomistus on hajautettu. Osinkoverotuksen lievennysperusteet eivät varsinaisesti sovellukaan tähän ryhmään.

Tämänkin ryhmän osalta ansiotulo-osinkojen verotusta on kuitenkin perusteltua jossain määrin lieventää siitä, mihin perusratkaisu johtaisi. Ansiotulo-osinkojen perusteella ei nykyisin myönnetä tuloverolain 105 a §:ssä tarkoitettua kunnallisverotuksen ansiotulovähennystä, vaikka vähennys myönnetään palkkatulojen lisäksi myös jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden ja yhtymän osakkaan ansiotulo-osuuden perusteella. Esityksessä ehdotetaan, että vähennys myönnettäisiin jatkossa myös ansiotulona verotettavan osinkotulon perusteella.

Muusta yhteisöstä kuin osakeyhtiöstä saatu voitonjako

Yhtiöveron hyvityksestä annetun lain säännöksiä sovelletaan nykyisin osuuspääomalle ja sijoitusosuudelle korkoa maksavaan koti-

maiseen osuuskuntaan samoin kuin kantarahasto-osuudelle voitto-osuutta ja lisäraahasto-sijoitukselle korkoa maksavaan kotimaiseen säästöpankkiin. Nämä suoritukset ovat osinkoon verrattavaa voitonjakoa, ja niitä on perusteltua verottaa osingon tavoin myös ehdotettavassa järjestelmässä.

Mainittujen yhteisöjen voitonjakoa käsitellään nykyisin listattujen yhtiöiden tapaan kokonaan pääomatulona. Uudessakaan järjestelmässä ei ole käytännön syistä perusteltua jakaa näiden yhteisöjen voittoa ansio- ja pääomatuloksi, eikä voittoa voida pitää sellaisena yrittäjätulona, jota 90 000 euron verovapaa osa koskisi. Näiden yhteisöjen jakamaa voittoa käsiteltäisiin siten kokonaan pääomatulona, joka olisi yksityishenkilölle 70 prosenttisesti veronalaisena.

Kulutusosuuskuntien jäsenenä on kuitenkin satoja tuhansia yksityishenkilöitä, joiden saamat osuuspääoman korot ovat tyypillisesti enintään muutamia kymmeniä euroja. Nykyisin näistä tuloista ei hyvitysjärjestelmässä ole tosiasiaassa mennyt veroa, koska hyvitys on kattanut veron määrän. Uudessa järjestelmässä näiden tulojen veronalaisuuteen liittyvä ilmoitusvelvollisuuden täyttäminen ja tulojen selvittämisestä aiheutuva hallinnollinen työ muodostuvat suuriksi veron tuottoon verrattuna. Tämän vuoksi on perusteltua, ettei tällaisista voitto-osuuksista mene veroa.

Erityisesti maatalouden harjoittajat ovat tuottajaosuuskuntien jäseniä. Nämä osuuskunnat saattavat maksaa kulutusosuuskuntia suurempia osuuspääoman korkoja, jotka enimmillään voivat olla tuhansia euroja. Osuuspankkien lisäosuuksien perusteella maksetaan myös korkoja, jotka voivat määrältään olla satoja euroja. Kun näihin tuloihin sovelletaan nyt hyvitysjärjestelmää, on niiden verotus ollut yhdenkertaista. Siirtymiselle osittain kahdenkertaiseen verotukseen ei näiltä osin ole samoja perusteita kuin listatuista yhtiöistä saatujen osinkojen osalta. Tämän vuoksi on perusteltua, että verotus säilyy tällaisten tavanomaisten osuuspääoman korkojen osalta olennaiselta osin yhdenkertaisena. Vapautus esitetään toteutettavaksi niin, että tuloverolain mukaan verotettavat edellä mainitut tulot olisivat veronalaisia vain 1 500 euron ylittävältä osalta. Hallitus seuraa säännöksen tarkoituksenmukai-

suutta verrattuna osakeyhtiömuotoa koskeviin ratkaisuihin säännöksestä saatavien käytännön kokemusten perusteella.

Raja olisi verovelvolliskohtainen ja koskisi kaikkia eri yhteisöiltä saatuja kysymyksessä olevia tuloja yhteensä. Kulutusosuuskunnilta saadut korot verotetaan henkilökohtaisena tulona, kun taas tuottajaosuuskuntien maksamat korot ovat usein maatalouden tuloa. Korot ovat harvemmin elinkeinotoiminnan tuloa. Raja koskisi verovelvollisen kaikista tulolähteistä yhteensä saamia kysymyksessä olevia tuloja. Koska sillä, mihin tulolähteeseen verovapaus kohdistuu, on vaikutusta verotuksen lopputulokseen, asiasta säädettäisiin tuloverolain 33 d §:ssä.

Yksityishenkilön elinkeinon tai maatalouden tulolähteeseen kuuluvan osingon verotus

Jos luonnollisen henkilön osakkeet kuuluvat henkilön yritystoiminnan tulolähteeseen, saadut osingot ovat nykyjärjestelmässä yhtiöveron hyvityksineen kokonaan veronalaisista elinkeinotoiminnan tai maatalouden tuloa. Osakkeet luetaan yritystoiminnan nettovarallisuuteen ja ne osaltaan korottavat pääomatulona verotettavan yritystulon määrää. Osinkotulon tulolaji määräytyy yritystulon tulolajin eikä osinkoa jakavan yhtiön nettovarallisuuden mukaan. Julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko saattaa olla yrityksen nettovarallisuudesta riippuen myös ansiotuloa.

Ehdotettavassa järjestelmässä osinkotulot olisivat yksityishenkilölle 70 prosenttisesti veronalaisia. Poikkeuksena listaamattomista yhtiöistä saadut pääomatulo-osingot olisivat 90 000 euroon asti verovapaita. Verotuksen perusteena olisi osinkoa jakavan yhtiön listautuminen ja nettovarallisuus. Jos yritystoiminnan tulolähteeseen kuuluvia osinkoja verotettaisiin täysin samoilla perusteilla, osingot olisi erotettava yritystulolähteen tulon laskennasta, jotta esimerkiksi 90 000 euron enimmäisraja voitaisiin ottaa huomioon. Toisaalta jos osingot eivät kerryttäisi nettovarallisuuden perusteella jaettavaa yritystuloa, ei osakkeita olisi myöskään perusteltua sisällyttää yrityksen nettovarallisuuteen. Osinkojen erottaminen yritystulosta ja osakkeiden erottaminen nettovarallisuudesta olisi monessa tapauksessa verovelvollisille epäedullisem-

paa ja hallinnollisesti vaikeasti toteutettavissa.

Osingot olisivat 70 prosenttisesti veronalaista elinkeinotoiminnan tai maatalouden tuloa riippumatta siitä, mistä yhtiöstä ne on saatu. Osakkeet luettaisiin nettovarallisuuteen, ja yritystulo, johon osingoista sisältyy 70 prosenttia, jaettaisiin ansio- ja pääomatuloksi.

Listatuista yhtiöistä saatujen osinkojen verotus muodostuu ehdotetussa mallissa edullisemmaksi kuin jos osakkeet ja osingot erotettaisiin yrityksen varoista ja tuloista, koska suurempi nettovarallisuus kasvattaa pääomatuloa yleensä enemmän kuin osinkojen määrän. Muusta kuin listatusta yhtiöstä saatujen osinkojen osalta osinkoverotus on ankarampaa. On kuitenkin varsin harvinaista, että yksityisyriyten käyttöomaisuuteen kuuluu liisattamattomien yhtiöiden osakkeita, joille maksetaan merkittävää osinkoa.

3.3. Yhteisön saaman osakkeiden luovutusvoiton verotus

Perinteisesti ketjuverotusta on tarkasteltu osinkoverotukseen liittyvänä ilmiönä. Erityisesti kansainvälisten yritysten toiminta on organisoitu konserneiksi, joissa saattaa olla omistusketjussa useita yhtiöitä. Ketjuverotusta aiheutuu osinkojen siirtyessä yhtiösektorin sisällä, jos yhteisön tulona kertaalleen verotettuun voittoon kohdistuu verotus myös sitä yhteisömuotoiselle osakkaalle jaettaessa. Nykyisessä osinkoverotuksessa ketjuverotus on poistettu hyvitysjärjestelmällä. Osinko ja siihen liittyvä hyvitys ovat elinkeinoverolain 5 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla yhteisön veronalaista tuloa. Kun hyvitys vastaa osingosta menevää veroa, ei osinkoon tosiasiaassa kohdistu verorasitusta riippumatta siitä, mihin omaisuusryhmään osakkeet kuuluvat.

Hyvitysjärjestelmästä luovuttaessa on ratkaistava, miten osinkoihin kohdistuva ketjuverotus poistetaan. Ketjuverotusta ei nykyisin kuitenkaan tarkastella pelkästään osinkoverotukseen liittyvänä kysymyksenä. Yhteisön omistamien osakkeiden tuottaman osingon ja osakkeiden luovutusvoiton verotus liittyvät toisiinsa. Osinko ja luovutusvoiton verotus voidaan rinnastaa erinä, joilla tytäryhtiön

voitto nostetaan emoyhtiölle. Arvonnousu ja osinko muodostavat tuottokokonaisuuden. Kun osingonjaosta pidättäydytään, tuotto painottuu arvonnousuun. Toisaalta osingonjako johtaa lyhyellä aikavälillä tarkasteltuna osakkeiden arvon alentumiseen osingon määrällä.

Koska tytäryhtiö on erillinen verovelvollinen, sen saama tulo verotetaan erikseen tytäryhtiön tulona. Tytäryhtiön osakkeiden arvonnousun voidaan katsoa perustuvan tytäryhtiöön jo kertyneisiin ja sen odotettavissa oleviin tuloihin. Tytäryhtiön arvonnousun verottaminen emoyhtiön verotuksessa johtaa näin ajatellen kahdenkertaiseen verotukseen. Useissa maissa onkin päädytty ketjuverotuksen poistamista koskeissa ratkaisuisa rinnastamaan suorasijoitusten osalta osakkeiden luovutusvoitot ja osingot. Ketjuverotusta koskevat ratkaisut edellyttävät Suomessakin kannanottoa siihen, miten suhtaudutaan osakkeiden luovutusvoittojen verotukseen.

3.3.1. Luovutusvoittojen verovapauden arviointi

Yhteisön saaman luovutusvoiton verovapautta ja siihen välttämättä liittyvää luovutusvoittojen ja menetysten vähennyskelvottomuutta voidaan perustella edellä mainituilla rakenteellisilla syillä. Tärkeä tosiasiallinen peruste osakkeiden luovutusvoittojen verovapaudelle on kuitenkin vastaaminen kansainväliseen verokilpailuun. Viime vuosina useat EU:n jäsenvaltiot ovat edellä kuvatulla tavalla siirtyneet luovutusvoittojen verovapausjärjestelmään. Viimeksi näin on tapahtunut Ruotsissa 1 päivästä heinäkuuta 2003. Norjan hallitus on lisäksi 26 päivänä maaliskuuta 2004 päättänyt vapauttaa luovutusvoitot verosta sanotusta päivästä lukien.

Yhtiöiden luovutusvoittojen verokohtelulla saattaa olla vaikutusta lähinnä konsernien emoyhtiöiden kotipaikan valintaan sekä konsernien erilaisten hallinto-, palvelu- ja holdingyhtiöiden sijoittautumiseen. Tällaisten toimintojen, joilla ei luonnostaan ole välitöntä fyysistä liityntää mihinkään nimenomaiseen paikkaan, katsotaan olevan herkkäliikkeistä veropohjaa. Konserniyhtiöitä voidaan perustaa ja niiden sijaintipaikkaa vaihtaa suh-

teellisin vähäisin välittömin kustannuksin. Yhteisön alueella on myös poistettu veroesteitä tällaisilta rajat ylittäviltä järjestelyiltä.

Verojärjestelmän kansainväliseen kilpailukykyyn liittyvät kysymykset koskettavat ensisijaisesti suuria kansainvälisiä yhtiöitä. Luovutusvoittojen verokohtelu eri maissa vaikuttaa tällä hetkellä Suomeen liittyen rakenne- ja sijoittautumistratkaisuihin lähinnä sellaisten yhtiöiden kohdalla, joiden toiminta on hyvin kansainvälistä. Toisaalta yritystoiminnan jatkuva kansainvälistyminen ja uusiin EU:n jäsenvaltioiden mukanaan tuoma kiristyyvä verokilpailu voivat tehdä verokilpailunäkökohdista merkityksellisiä pienemmillekin yrityksille.

Yritysten verovapaudella houkuttelemisen ei välittömästi tuo verotuloja. Emoyhtiöiden ja hallinto-, palvelu- ja holdingyhtiöiden yhtiöiden sijaintipaikalla ei myöskään periaatteessa pitäisi olla verotuottojen kannalta suurta merkitystä. Yleensä oleellisempaa on, että maassa harjoitetaan mahdollisimman paljon kannattavaa työllistävää yritystoimintaa. Holdingtyyppisillä yhtiöillä ei yleensä ole suurta työllistämisaikutusta.

Konsernien emoyhtiöistä ja myös erilaisista hallintoyhtiöistä katsotaan kuitenkin yleisesti olevan sekä välittömiä että välillisiä hyötyjä sijaintivaltiolleen. Konsernin voitot on pääsääntöisesti kotiutettava emoyhtiöön, jotta ne voidaan jakaa osinkoina omistajille. Kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden tehostumisen myötä osingonjaon merkitys on lisääntynyt. Osinkoja emoyhtiön omistajille jaettaessa emoyhtiön sijaintivaltio perii yleensä osingoista lähdeveron. Emoyhtiöiden sijaintivaltiot voivat myös jossain määrin hyötyä voittojen ohjaamisesta konsernin sisällä. Konsernissa on usein tarve näyttää voitto mahdollisimman nopeasti suoraan emoyhtiöissä.

Osakkeiden luovutusvoittojen vapautuksen merkittävimpänä etuna pidetään sitä, että se mahdollistaa yritysten omistusrakenteiden joustavat muutokset. Tällöin rakennejärjestelyjen yhteydessä ei realisoitu veronalaista arvonnousua eikä verotus siten aiheuta esteitä kansainvälisen liiketoiminnan edellyttämille rakennemuutoksille. Vapautus myös mahdollistaa konserniyhtiöissä syntyneiden voittojen verovapaan kuljettamisen konsernin

sisällä myös luovutusvoitoina ja verovapaan kotiuttamisen emoyhtiöön, josta ne voidaan jakaa osinkoina omistajille tai sijoittaa uudelleen tytäryhtiöihin.

Asiaa voidaan tarkastella verokilpailun pohjalta myös välittömämpien verotuottovaihtusten näkökulmasta. Kun Suomessa luovutusvoittoja verotetaan, mutta tappiot ovat myös vähennyskelpoiset, tietynlaisen veroarbitraasin mahdollisuus on suuri useiden muiden valtioiden soveltaessa päinvastaista järjestelmää. Konsernin omistusrakenne voidaan muokata EU:n yritysjärjestelydirektiivin määräysten mukaisella osakevaihdolla esimerkiksi niin, että suomalaisen emoyhtiön omistama tytäryhtiö, jonka luovutus tuottaisi voittoa, luovutetaan osakevaihdolla sellaisessa maassa olevalle tytäryhtiölle, jossa luovutusvoitot ovat verovapaita. Järjestelyssä luovutetut osakkeet korvautuvat emoyhtiön verotuksessa ulkomaisen tytäryhtiön osakkeilla hankintamenon säilyessä samana. Kun ulkomainen tytäryhtiö on myynyt vaihdossa saamansa osakkeet verovapaasti, voitto sisältyy sen osakkeiden arvoon. Jos se voi jakaa voiton emoyhtiölle osinkona verovapaasti, luovutusvoitto palautuu tosiasiaassa verovapaasti emoyhtiölle.

Esimerkiksi Konserniverokeskuksessa, jossa verotetaan 250:een Suomen suurimpaan konserniin kuuluvat yritykset, on käyttöomaisuusosakkeisiin liittyvien vähennysten määrän voitu todeta jatkuvasti kasvaneen ja verovuonna 2002 jopa ylittäneen vastaavien osakkeiden myyntivoittojen määrän.

Tilastollisesti ei ole kuitenkaan selvitetävissä, missä määrin kehitykseen vaikuttaa edellä mainittu mahdollisuus käyttää hyväksi valtioita, jotka soveltavat verovapausjärjestelmää. Ruotsissa verovapausjärjestelmään siirtymistä perusteltiin nimenomaan mahdollisuudella vähentää tappiot Ruotsissa ja saada voitot verovapaana ulkomailla. Ruotsin valtiovarainministeriölle jätetyssä mietinnössä (SOU 2001:11) luovutusvoittovapautuksen valtionaloudelliseksi nettovaikutukseksi verotulojen menetyksenä arvioitiin 200 miljona kruunua. Kansainvälinen kehitys ja kiihtyvä verosuunnittelu huomioon ottaen on ilmeistä, että luovutusvoittojen vapauttaminen verosta ei kansainvälisten yritysten osalta vähentäisi verotuloja. Suomen laaja arvon-

alentumispoistojen vähennyskäytäntö huomioon ottaen vaikutus voisi olla päinvastainen.

Yritystoimintaa harjoitetaan yhä yleisemmin useasta yhtiöstä koostuvassa konsernissa. Suomessa voimassa olevat verotusperiaatteet edellyttävät, että konsernin sisäisiin yhtiöiden välisiin liiketoimiin sovelletaan hinnoittelussa käyvän arvon periaatetta. Konsernin sisäisten osakeluovutusten on nykyisin tapahduttava käyväällä hinnalla, mikä vaikeuttaa yritysjärjestelyjä. Ongelman ratkaisemista on pidetty tärkeänä. Yhtenä keinona on ollut esillä mahdollisuus vapauttaa konsernin sisäiset luovutukset verosta. Tämä voisi tapahtua hyväksymällä alihintaiset luovutukset, jolloin realisoitumaton arvonnousu siirtyy osakkeet vastaanottaneen yhtiön tuloksi, tai lykkäämällä luovuttajaan kohdistuvat vero-seuraamukset, kunnes osakkeet ovat siirtyneet konsernin ulkopuolelle.

Pelkästään konsernin sisäisiin luovutuksiin liittyvä verovapaus on kuitenkin ongelmallinen sen vuoksi, että verovapaa luovutus olisi ilmeisesti voitava tehdä yhteisöoikeudellisista syistä myös EU:n jäsenvaltiosta olevalle tytäryhtiölle, jolloin arvonnousu jäisi lopullisesti Suomessa verottamatta. Tämä ei olisi perusteltua järjestelmässä, jossa tappioiden vähentämisoikeutta ei ole rajoitettu. Konsernin sisäisten luovutusten verovapautteen soveltuisi muutenkin huonosti mahdollisuus silti vähentää realisoitumattomat arvonalentumiset. Tappioiden vähennyskelvottomuus ei puolestaan ole mahdollinen vain sen vuoksi, että luovutusvoitto voi jäädä lopullisesti verottamatta rajat ylittävissä tilanteissa. Toisaalta Tuloverotuksen kehittämistyöryhmän ehdottamaa mallia, jossa voiton maksuunpanoa lykätään kunnes osakkeet ovat siirtyneet konsernin ulkopuolelle, voidaan pitää hallinnollisesti vaikeasti toteutettavana ja järjestelmä olisi vaikeasti valvottavissa.

Konsernin sisäisten yritysjärjestelyiden helpottaminen osakeluovutusten osalta ei mainitusta syystä ole toteutettavissa muutoin kuin yleisen luovutusvoiton verovapausjärjestelmän kautta, koska vain tällöin voidaan saavuttaa vastaavuus tappiovähennyksen osalta.

Luovutusvoittojen verovapautteen siirtymiseen liittyisi verojärjestelmän kannalta eräitä

ongelmallisia tekijöitä. Edellä selostettu tarkastelutapa on käytännössä pulmallinen sen vuoksi, että suuret luovutusvoitot muodostuvat yleensä siitä osuudesta, minkä ostaja maksaa kohdeyrityksen tulonodotuksista. Luovutusvoittoa ei tällöin vastaa kohdeyhtiössä maksettu vero. Periaatteessa kohdeyhtiö maksaa veron tuloistaan tulonodotusten toteutuessa ostajan omistusaikana. Ostaja voi nostaa näin verotetun voiton verovapaasti osinkona. Kun maksettu luovutushinta ei toisaalta ole ostajalle vähennyskelpoinen, yhdenkertainen verotus toteutuu. Jos maksettua kauppahintaa vastaavia tuloja ei kerrykään, lopputulos kuitenkin muodostuu ostajalle verotuksellisesti ankaraksi. Usein kohdeyhtiö hankitaan siinä tarkoituksessa, että sen liiketoiminta voitaisiin kaupan jälkeen yhdistää ostajan toimintaan purkamalla kohdeyhtiö. Osakkeiden hankintamenon vähennyskelvottomuus vaikeuttaa tällaista järjestelyä.

Rajat ylittävissä omistuksissa johdonmukaisuus ei esitetystä syystä välttämättä toteudu sen vuoksi, että luovutusvoittoa ja -tappiota verotetaan eri maissa eri tavalla. Toisaalta kysymys on kahdenkertaisen verotuksen estämisestä vain, jos kohdeyhtiö maksaa normaalin yhtiöverokannan mukaisen veron. Jos sen voittoon kohdistuu vain alhainen verotus tai sitä ei veroteta lainkaan, vapautukselle ei pitäisi olla perusteita.

Verovapausmalli on ongelmallinen siksi, että verokohtelu tulee yleensä mukauttaa yrityksen todelliseen taloudelliseen tilanteeseen ja veronmaksukykyyn. Realisoitunut luovutusvoitto lisää verovelvollisen veronmaksukykyä. Luovutustappio vastaavasti vähentää veronmaksukykyä ja sen tulisi olla muusta tulosta vähennyskelpoinen meno. Vähennyskelvottomuutta voidaan arvostella sellaisten yhtiöiden näkökulmasta, joiden osakeomistusten arvot ovat alentuneet. Tappioiden vähennyskelvottomuus saattaa lisätä jossain määrin riski-investointien kustannuksia.

Luovutusvoittojen verovapautteen perustava järjestelmä on hallinnollisesti raskaampi ja verosuunnittelun merkityksen kasvaessa myös verovelvollisille arvaamattomampi. Järjestelmään liittyy todennäköisesti myös valvontaongelmia.

3.3.2. *Luovutusvoittojen verotusta koskeva ehdotus*

EU:n jäsenvaltioista niin moni on omaksunut luovutusvoittojen verovapauden, että suorasisoituksosakkeisiin kohdistuvaa luovutusvoittovapautusta voidaan pitää Euroopassa päämallina. On mahdollista, että Suomen kilpailuasemat kansainvälisten yritysten sijoitautumispaikkana heikkenevät, jos Suomen luovutusvoittoverojärjestelmä poikkeaa rakenteellisesti kilpailijamaista. Mahdollisuuden konsernin sisäisiin osakeluovutuksiin ilman verokustannuksia tulisi myös vastata kansainvälistä käytäntöä.

Myös julkistaloudelliset näkökohdat näyttävät puoltavan verovapausmallin käyttöönottoa, vaikka muutoksen fiskaalisiin vaikutuksiin liittyy suurta epävarmuutta. Suurimpien yritysten kohdalla nykyinen mahdollisuus veroarbitraasiin ja arvonalentumispoistojen vähentämismahdollisuudet voivat aiheuttaa huomattavia verotulojen menetyksiä.

Muutoksen verotuloja alentavat vaikutukset liittyvät lähinnä pienempien kansallisissa puitteissa toimivien yritysten kasvaviin verosuunnittelumahdollisuuksiin. Voidaan toisaalta pitää verovelvollisten välisen neutraliteetin kannalta oikeudenmukaisena, että myös pelkästään Suomessa toimivat yritykset voivat hyötyä luovutusvoittojen verovapaudesta.

Verojärjestelmän symmetrisyys edellyttää kansainvälisen käytännön mukaisesti luovutustappioiden ja niihin rinnastettavien erien säätämistä verotuksessa vähennyskeltomiksi. Verovapausjärjestelmässä symmetrisyyden turvaaminen on käytännössä vaikeaa, mutta toisaalta välttämätöntä. Verovelvollisilla on kannustin realisoida tuloja mahdollisimman paljon verovapaan luovutusvoiton muodossa. Vastaavasti luovutustappioiden vähennyskeltottomuus kannustaa järjestelyihin saada tappiot jossain muodossa hyödynetyksi. Näitä verosuunnittelumahdollisuuksia on välttämätöntä pyrkiä torjumaan erilaisilla sulkusäännöksillä.

Esityksessä ehdotetaan, että yhteisöjen saamat osakkeiden luovutusvoitot säädettäisiin edempänä esitetyin rajoituksin verovapaiksi. Verovapaussäännöksiä sovellettaisiin osakeyhtiöiden, osuuskuntien, säästöpankki-

en ja keskinäisten vakuutusyhtiöiden verotuksessa. Vastaavien osakkeiden luovutustappioita ei saisi vähentää. Samalla olisi luovutettava mahdollisuudesta tehdä osakkeiden realisoitumattoman arvonalentumisen perusteella verovähennyksiä.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi eräitä tyypillisimpiä verosuunnittelumahdollisuuksia torjuttavaksi erityissäännöksillä. Lisäksi voittojen verovapauden ja tappioiden vähennyskeltottomuuden edellyttämä symmetria voidaan turvata soveltamalla keinotekoiisiin järjestelyihin verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 28 §:n veron kiertämistä koskevaa säännöstä. Tämän säännöksen tarkoitus on turvata lain tarkoituksen mukainen loppu-tulos ja torjua esimerkiksi keinotekoisilla vaiheittaisilla toimilla ja hinnoittelupoikkeamilla tavoitellut veroedut. Säännöksen merkitys tulee korostumaan ehdotettavien luovutusvoittosäännösten tulkinnassa luovutusvoiton ja -tappion verokohtelun vastaavuuteen liittyvien rakenteellisten seikkojen vuoksi.

Erityisesti luovutusvoittojen laaja verovapaus lisää verosuunnittelumahdollisuuksia, joita ei kaikkia voida ennakoita. Hallitus tulee tarvittaessa myöhemmin esittämään verovapausäännösten sisältöön liittyviä täsmennyksiä.

3.3.3. *Luovutusvoiton verovapauden soveltamisala*

Verovapauden rajoittuminen käyttöomaisuusosakkeisiin

Luovutusvoiton verovapaus on tarkoituksenmukaista rajata tilanteisiin, joissa kysymys on pitkäaikaisista, omistajayhtiön liiketoimintaan liittyvistä osakeomistuksista. Lyhytaikaisista sijoituksista saadut voitot on sen sijaan syytä rajata verovapauden ulkopuolelle. Luovutusvoittojen verotusta ei ole harmonisoitu yhteisön lainsäädännössä, eivätkä verosopimusten määräykset yleensä rajoita luovutusvoiton saajaan kohdistuvaa verotusoi-keutta kohdeyhtiön asuinvaltion hyväksi. Kansainvälinen verotus ei siten vaikuta verovapauden rajaukseen toisin kuin osinkojen kohdalla. EY:n perustamissopimus kuitenkin edellyttää, ettei jäsenvaltioissa asuvia kohdeyhtiöitä saa asettaa perusteettomasti kotimai-

sia huonompaan asemaan.

Elinkeinoverolain omaisuuslajijaottelussa osakkeet voivat kuulua käyttö-, sijoitus-, vaihto- tai rahoitusomaisuuteen. Näiden lisäksi yhteisöllä voi olla liiketoimintaan kuulumattomia osakkeita, jotka eivät kuulu elinkeinotoiminnan tulonlähteeseen, vaan muodostavat niin sanotun henkilökohtaisen tulonlähteen. Elinkeinoverolaissa säädetään erikseen kunkin omaisuusryhmän osalta luovutushinnan tuloutuksesta, hankintamenon ja arvonalentumisen vähennyskelpoisuudesta, sijoitusomaisuuden arvonnousujen tuloutumisesta sekä näiden vähennysten ja tuloutumisten peruuttamisesta. Tämän vuoksi on luonnollista, että luovutusvoittojen verovapautta sekä siihen liittyvää luovutustappioiden ja arvonalentumisten vähennyskelpoisuutta tarkastellaan omaisuusryhmäkohtaisesti.

Kuten edellä on todettu, luovutusvoittojen verovapaus tulisi rajata yhtiön liiketoimintaan liittyviin osakeomistuksiin. Elinkeinoverolain omaisuuslajijaottelussa edellä mainittu tarkoittaisi verovapauden rajoittamista yhtiön käyttöomaisuusosakkeisiin.

Käyttöomaisuutta ovat elinkeinoverolain 12 §:n mukaan elinkeinossa pysyvään käyttöön tarkoitetut hyödykkeet, kuten esimerkiksi maa-alueet, arvopaperit, rakennukset, koneet ja kalusto. Käyttöomaisuuden kriteeriksi on asetettu, että hyödykkeen tulee palvelella käyttöarvollaan verovelvollisen elinkeinotoimintaa. Osakkeet kuuluvat käyttöomaisuuteen esimerkiksi silloin, kun niiden omistamisen tarkoituksena on lisätä tai muuten edistää yrityksen suoritteiden menekkiä taikka turvata tai helpottaa liikkeen tarvitsemien tuotannon tekijöiden hankkimista. Tyypillisiä käyttöomaisuusosakkeita ovat esimerkiksi tytäryhtiöosakkeet ja omistusyhteyssyrytysten osakkeet. Käyttöomaisuutena voidaan pitää myös niin sanottuja strategisia osakeomistuksia. Tällaisia voivat olla esimerkiksi samalla alalla tai lähialalla toimivan yhtiön osakkeet. Käyttöomaisuusosakkeille on tyypillistä, että ne on hankittu pitkäaikaiseen omistukseen ja niiden omistamisella tavoitellaan ensisijaisesti muita tarkoituksia kuin osinkotuottoja tai lyhyen aikavälin arvonnousuja.

Muuhun kuin käyttöomaisuuteen kuuluvien

osakkeiden luovutusvoitot olisivat edelleen veronalaisia. Vastaavasti niihin liittyvät luovutustappiot ja arvonalenemiset olisivat vähennyskelpoisia elinkeinoverolain voimassa olevien säännösten mukaisesti. Veronalaisia olisivat siten sijoitus-, vaihto- ja rahoitusomaisuuteen kuuluvien osakkeiden luovutusvoitot. Vaihto-omaisuuden kohdalla rajaus on tarpeen siksi, että muutoin kysymys olisi tietyin toimialan verovapaudesta. Rahoitusomaisuuteen kuuluvien osakkeiden jääminen verovapauden ulkopuolelle on perusteltua lyhytaikaisen omistuksen vuoksi.

Sijoitusomaisuutta ovat elinkeinoverolain 11 §:n mukaan raha-, vakuutus- ja eläkelaitosten varojen sijoittamiseksi tai sijoitusten turvaamiseksi hankkimat arvopaperit, kiinteistöt ja muu sellainen omaisuus. Vastaavanlainen sijoitusomaisuuden määritelmä on vakuutusyhtiölaissa (1062/1979). Luottolaitostoiminnasta annetussa laissa ei sen sijaan ole sijoitusomaisuuden käsitettä. Elinkeinoverolain mukaan kirjanpidossa tehdyt vakuutusyhtiöiden sijoitusomaisuuden arvonnousut sekä luottolaitosten niin sanottuun kaupankäyntivarastoon kuuluvien arvopaperien arvonnousut ovat veronalaista tuloa ja arvonalenemiset vähennyskelpoista menoa. Luottolaitosten kaupankäyntivarastolla tarkoitetaan eria, jotka ovat kirjanpidossa vaihtuviin vastaaviin kuuluvia, kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä arvopapereita. Luovutusvoiton verovapauden ei ole tarkoituksena mukaista ulottua tällaiseen sijoitus- tai kaupankäyntitarkoituksessa pidettävään omaisuuteen.

Verovapaus koskisi erikseen lueteltuja yhteisöjä tulonsaajana. Kohteina voisivat olla vain osakeyhtiöiden osakkeet. Osuuskuntien osuiksissa ei periaatteessa ole kysymys sellaisista suorasijoituksista, joita säännös on tarkoitettu koskemaan, joten niistä saadut luovutushinnat olisivat edelleen veronalaisia. Verovapaus ei koskisi elinkeinotoimintaa harjoittavia elinkeinoyhtymiä tai yksityisiä elinkeinonharjoittajia.

Jos yhteisön omistamat osakkeet eivät kuulu elinkeinotoiminnan tulonlähteeseen, luovutukseen ei sovellettaisi verovapaussäännöstä. Elinkeinotoimintaa harjoittavalla yhtiöllä tällaiset tilanteet olisivat suhteellisen harvinaisia. Liiketoimintaan liittymättömät

sijoitukset jäisivät yleensä soveltamispiirin ulkopuolelle jo ehdotettavan omistusosuusrajan perusteella.

Käyttöomaisuusosakkeiden omistusosuus ja -aika

Yleensä ketjuverotus on eri maissa poistettu siten, että vapautus koskee suorasijoitusosinkoja, jotka on rajattu omistusosuuden mukaan. Varsinkin rajat ylittävien osinkojen osalta on harvinaista ulottaa verovapautta pieniin omistuksiin eli niin sanottuihin portfoliosijoituksiin. Useissa maissa prosenttiraja on luovutusvoiton ja osinkojen verotuksen kohdalla sama, mitä voidaan pitää johdonmukaisena ja hallinnollista työtä helpottavana ratkaisuna.

Suorasijoitusosinkojen määrittelyssä rajana käytetään yleisesti kymmentä prosenttia. Sitä sovelletaan muutetussa emo-tytäryhtiödirektiivissä siirtymäkauden jälkeen. Myös tilastoinnissa suorasijoitusten ja portfoliosijoitusten rajana pidetään kymmentä prosenttia. Osakeyhtiölaissa vähemmistösuoja, johon liittyy muun muassa oikeus osinkoon osakeyhtiölain (734/1978) 12 luvun 4 §:n mukaisesti, perustuu myös kymmenesosan omistukseen. Tämä raja on myös käytössä tuloverolain 48 §:n 1 momentin 3 kohdassa sukupolvenvaihdoshuojennuksen ja varallisuusverolain 26 §:n 3 momentissa yritysvarallisuuden varallisuusverohuojennuksen kohdalla. On perusteltua, että luovutusvoiton veronalaisuuden perusteena käytettäisiin tätä suorasijoituksen rajaa eli kymmenen prosentin omistusta osingon jakavassa yhtiössä. Verovapauden rajoittaminen yli kymmenen prosentin omistuksiin ulottaisi sen vain aitoihin suorasijoituksiin.

Emo-tytäryhtiödirektiivin mukaan omistusrajan perusteena on osuus omistettavan yhtiön osakepääomasta. Vaikkakin jäsenvaltiot voivat kahdenvälisin sopimuksin korvata pääomaosuutta koskevan edellytyksen äänioikeuksien hallintaa koskevalla edellytyksellä, tämä on ollut käytännössä harvinaista. Myös edellä mainituissa tuloverolain ja varallisuusverolain säännöksissä raja määräytyy omistusosuuden perusteella. Esityksessä ehdotetaan, että ratkaisevaa olisi kymmenen prosentin omistusosuus yhtiön osakepää-

omasta, joten verovapautteen ei oikeuttaisi rajan ylittävä äänivaltaisuus.

Omistusosuusrajan tulisi olla verovelvolliskohtainen eikä konsernikohtainen. Omistusosuuksia ei suorasijoituksia määriteltäessä yleensäkaan tarkastella konsernikohtaisesti. Rajoituksen konsernikohtainen soveltaminen olisi myös teknisesti hankalaa ja edellyttäisi sitä, että konsernin sisäisiin osakeluovutuksiin sovellettaisiin erilaisia säännöksiä kuin luovutuksiin konsernin ulkopuolelle. Vaikka osakeomistuksen hajauttamiselle konsernissa voi joissain tapauksissa olla liiketaloudellisia syitä, veroseuraamukset voidaan käytännössä ottaa huomioon omistusjärjestelyissä.

Pelkkä omistusosuusraja johtaisi siihen, että lyhytaikainen omistuskin oikeuttaisi verovapautteen. Omistusosuuden heilahdukset prosenttirajan eri puolille muuttaisivat osakkeiden verokohtelun päinvastaiseksi, mikä voisi johtaa perusteettomaan verosuunnitteluun. Tämän vuoksi on tarpeen rajata verovapauden piiriin kuuluva osakeomistus sellaisiin osakkeisiin, jotka ovat olleet verovelvollisen omistuksessa tietyn määräjän. Omistusaikaa koskeva raja on käytössä muun muassa Tanskassa kolmen vuoden pituisena ja Isossa-Britanniassa, Ruotsissa, Belgiassa ja Italiassa yhden vuoden pituisena. Tällainen raja myös osaltaan turvaa sen, että vapautus kohdistuu vain pysyväisluonteisiin suorasijoituksiin.

Esityksessä ehdotetaan, että käyttöomaisuusosakkeet ovat verovapaasti luovutettavia, jos verovelvollinen on omistanut välittömästi ennen luovutusta yhtäjaksoisesti yhden vuoden ajan vähintään kymmenen prosentin osuuden luovutuksen kohteena olevan osakeyhtiön osakepääomasta ja luovutettavat osakkeet ovat sisältyneet näihin yli kymmenen prosenttisesti omistettuihin osakkeisiin kyseisen yhden vuoden ajan.

Ehdotettu raja johtuu siitä, ettei ole perusteltua edellyttää luovutettavan osakekonaisuuden edustavan aina vähintään kymmentä prosenttia osakepääomasta. Omistuksen säilyessä yli kymmenen prosentin voidaan osakkeita myydä useammassa erässä. Verovapaus kuitenkin edellyttää, että juuri kysymyksessä olevat osakkeet on omistettu yli vuoden. Aikarajan laskentaan vaikuttaa arvo-osuuksien osalta elinkeinoverolain

14 §:n 3 momentti. Jos omistusosuus luovutuksen johdosta laskee alle kymmenen prosentin, jäljelle jääneet osakkeet olisivat verovapaasti luovutettavissa vuoden ajan siitä, kun omistusosuus on laskenut alle mainitun rajan.

Vaatus yhden vuoden omistusajasta ennen luovutusta on suhteellisen lyhyt erityisesti ajatellen eräitä yritysjärjestelytilanteita. Esimerkiksi silloin, kun luovutusta on edeltänyt liiketoimintasiirto, tulee huomiota kiinnittää tehtyihin järjestelyihin kokonaisuutena. Jos järjestelyille ei ole osoitettavissa liiketaloudellisia perusteita vaan niiden tarkoituksena on lähinnä verosta vapautuminen, tilannetta voidaan verotuksessa arvioida veronkiertosäännös huomioon ottaen myös silloin, kun yhden vuoden omistusaika luovutushetkellä täyttyy.

Kohdeyhtiön toiminnan luonne

Eräissä maissa verovapauden piiriä on rajattu kohdeyhtiön toiminnan laadun perusteella. Verovapaus saattaa koskea vain elinkeinotoimintaa harjoittavia yhtiöitä tai verovapautta on muuten rajoitettu tietyllä alalla toimivien yhtiöiden kohdalla. Jos kohdeyhtiö ei harjoita sellaista toimintaa, että yhtiön osakkeita olisi pidettävä omistajan käyttöomaisuutena, tämä estäisi ehdotetussa mallissa kuitenkin verovapauden. Tähän nähden ei ole tarpeen erikseen säätää rajoituksista kohdeyhtiön toimialan osalta edempänä käsiteltäviä tilanteita lukuun ottamatta.

Verovapauden voidaan ajatella houkuttelevan järjestelyyn, jossa luovutettavaksi tarkoitettu liikeomaisuus, kuten arvokas käyttöomaisuushyödyke, sijoitetaan yhtiöön ja liikeomaisuuden sijasta myydään yhtiön osakkeet. Liiketoimintasiirtoa lukuun ottamatta ei osakeyhtiön liiketoimintaan kuuluvan omaisuuden siirto toiseen yhtiöön ole kirjanpitoarvosta mahdollinen. Tämä toimii osaltaan esteenä menettelylle. Tällainen liikeomaisuuden pakkaaminen ei tuota kokonaisuutenaan veroetua senkään vuoksi, että osakkeiden ostaja ei yleensä voi ehdotuksen mukaan vähentää hankittujen osakkeiden kauppahintaa, vaan vähennysoikeus rajoittuisi tällöin lähinnä kohdeyhtiön purkamisen tai sulauttamisen kautta liikeomaisuuden hankintameno.

Mainitulla menettelyllä on kuitenkin verojärjestelmän rakenteen kannalta olennaista merkitystä kiinteistöjen osalta. Keskinäisen kiinteistö- ja asuntoyhtiön osakkeet ovat verrattavissa suoraan kiinteistöomistukseen, koska yhtiöt ovat kiinteistön tuottamien tulojen osalta yhdenkertaisen verotuksen piirissä. Jos verovapaus koskisi tällaisia osakkeita, se käytännössä johtaisi kiinteistöluovutusten yleiseen verovapauteen. Toisaalta niin sanottujen tavallisten kiinteistöyhtiöiden osakkeiden luovutusten erilainen verokohtelu keskinäisiin yhtiöihin verrattuna johtaisi siihen, että yhtiömuotoa kannattaisi muuttaa verovapauden saavuttamiseksi. Tavallisen yhtiön osakkeet ostanut voisi vähentää verovapaan kauppahinnan muutettuaan yhtiön keskinäiseksi.

Luovutusvoiton verovapauden ei mainituista syistä tulisi koskea kiinteistöyhtiöitä. Keskinäisten asunto- ja kiinteistöyhtiöiden lisäksi ulkopuolelle olisi rajattava myös muut kiinteistöyhtiöt. Toisaalta liiketoimintaa harjoittavillakin yhtiöillä on käyttöomaisuuskiinteistöjä, eikä niiden omistuksen tulisi periaatteessa estää verovapautta, joten pelkkä kiinteistön omistus ei voisi olla verovapauden este. Verovapauden piiriin kuuluvat yhtiöt voitaisiin määritellä yhtiön varojen suhteellisen jakautumisen perusteella kuten tuloverolain 10 §:n 10 kohdassa. Tähän liittyvien sattumanvaraisuuksien vuoksi esityksessä kuitenkin ehdotetaan ratkaisun tekemistä toimintaa koskevan kokonaisarvioinnin perusteella. Verovapaus soveltuisi, jos luovutuksen kohteena oleva yhtiö ei ole keskinäinen kiinteistö- tai asunto-osakeyhtiö tai osakeyhtiö, jonka toiminta tosiasiallisesti käsittää pääasiallisesti kiinteistöjen omistamista ja hallintaa.

Pääomasijoitustoiminnalla tarkoitetaan varojen sijoittamista kehitysmahdollisuuksia omaaviin kohdeyrityksiin. Tällainen sijoitus tehdään tyypillisesti oman pääoman ehtoisina osakesijoituksina. Pääomasijoittaja ei ole pysyvä omistaja, vaan irtautuu kohdeyrityksestä tietyn määräajan kuluessa. Toiminnan tarkoituksena on kasvattaa ostettujen yritysten arvoa ja saada toiminnalleen tuotto myytävän yrityksen arvonnousun muodossa. Pääomasijoitustoimintaa harjoitetaan useimmiten kommandiittiyhtiöinä, mutta sijoittajat voivat toi-

mia myös osakeyhtiömuodossa.

Ennen irtautumistaan kohdeyhtiöstä pääomasijoittaja ei yleensä saa tuottoa, vaan yhtiön liiketoiminnan tuotto muodostuu kohdeyhtiön osakkeiden mynnistä. Käyttöomaisuusosakkeiden verovapaussäännöksen tarkoituksena ei ole vapauttaa verosta tietyn toimialan yritystoiminnan tuloa, vaan ensi sijassa helpottaa yritysraakenteiden muutoksia. Tämän vuoksi ja kun lisäksi otetaan huomioon eri yritysmuotojen neutraali verokohtelu, ei yhteisöjen käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoittojen verovapautta ehdoteta sovellettavaksi pääomasijoitusyhtiöiden saamaan tuloon.

3.3.4. Osakkeiden luovutustappion vähennyskelpoisuus

Osakkeiden luovutusvoiton verovapauteen liittyy väistämättä se, että verovapaasti luovutettavien osakkeiden luovutustappiot eivät ole vähennyskelpoisia. Tämä on yleinen käytäntö kaikissa verovapaussääntöihin siirtyneissä maissa. EU:n jäsenvaltioissa epäsymmetristä järjestelmää, jossa luovutustappioita voidaan vähentää, vaikka luovutusvoitot ovat verovapaata, voidaan myös pitää verotuksen käytännösääntöjen vastaisena haitallisena verokilpailuna. Verojärjestelmän rakenteen kannalta ja verotuottojen turvaamiseksi on myös erittäin tärkeää, että verojärjestelmä on tässä suhteessa johdonmukainen.

Lakiteknisesti tämä toteutettaisiin säätämällä elinkeinoverolaissa, että verovapaasti luovutettavien osakkeiden hankintameno ei ole vähennyskelpoinen.

Järjestelmän tulisi toisaalta olla symmetrinen siten, että muiden kuin verovapaasti luovutettavien osakkeiden luovutustappiot ovat vähennyskelpoisia. Rakenteellisesti periaate on ongelmallinen, koska konsernin sisällä voitaisiin pyrkiä hajauttamaan omistusta niin, että jotkut yhtiöt omistavat konserniyhtiöstä yli ja toiset alle kymmenen prosenttia. Konsernissa voi myös olla yli ja alle yhden vuoden omistuksia. Tätä tilannetta voitaisiin käyttää verosuunnitteluun. Houkutusena voi esimerkiksi olla siirtää varoja erilaisen verotuksen piiriin kuuluvien yhtiöiden välillä konserniavustuksella. Tällaiseen menettelyyn voidaan kuitenkin puuttua veron kiertämistä

koskevan säännöksen perusteella.

Järjestelmän rakenteellisen vakauden vuoksi olisi kuitenkin perusteltua rajoittaa luovutustappioiden vähennyskelpoisuutta niin, että tappiot voidaan vähentää vain veronalaisista osakkeiden luovutusvoitoista. Vähentämiselle on perusteltua varata viiden vuoden määräaika. Rajoitus ei koskisi rahoitus-, vaihtoja sijoitusomaisuutta, johon kuuluvien osakkeiden luovutustappiot olisivat nykyiseen tapaan vähennyskelpoisia. Esityksessä ehdotetaan, että käyttöomaisuuteen kuuluvien muiden kuin verovapaasti luovutettavien osakkeiden luovutuksesta syntynyt tappio on vähennyskelpoinen vain osakkeiden luovutuksesta saaduista veronalaisista voitoista verovuonna ja viitenä sitä seuraavana vuonna.

Silloin kun käyttöomaisuusosakkeet on omistettu yhtäjaksoisesti vähemmän kuin vuoden ajan, olisi luovutustappio pääsääntöisesti vähennyskelpoinen. Ennen luovutusta toteutetulla osingonjaolla luovutettavan yhtiön varallisuutta voidaan pienentää siten, että vähennyskelpoisen luovutustappion määrä muodostuu vastaavasti suuremmaksi. Vastaava vaikutus on osakkeet omistavalle yhtiölle annetulla konserniavustuksella. Osingonjako toiselle osakeyhtiölle olisi esityksen mukaan useimmissa tapauksissa verovapaa. Konserniavustus luetaan saajan veronalaiseksi tuloksi, mutta samalla se on antajan vähennyskelpoista menoa. Konserniavustuslain perusajatus avustuksen symmetrisestä käsitteystä ei toteudu, jos konserniavustuksen saajan verotuksessa tulo kumoutuu samansuuruisella vähennyskelpoisen luovutustappion kasvulla. Vähennyskelpoisen tappion kasvattamista osingonjaon, konserniavustuksen tai muun vastaavan erän avulla ei voida pitää järjestelmän kannalta perusteltuna. Silloin, kun luovutustappio olisi vähennyskelpoinen alle kymmenen prosentin omistussosuuden perusteella, ei vastaavanlaista järjestelymahdollisuutta yleensä olisi, koska osakkaalla ei ole määräysvaltaa yhtiössä. Säännöksen 4 momentissa ehdotetaan sen vuoksi, että laskettaessa vähennyskelpoisen luovutustappion määrää niissä tapauksissa, joissa osakkeet on omistettu alle yhden vuoden ajan, luovutustappion määrää pienennettäisiin verovelvollisen luovutetulta yhtiöltä saaman osingon, konserniavustuksesta vero-

tuksessa annetussa laissa (825/1986) tarkoitetun konserniavustuksen tai muun niihin verrattavan, yhtiön varallisuutta pienentävän erän määrällä.

Verojärjestelmä sellaisissa valtioissa, joiden kanssa Suomella ei ole verosopimusta, poikkeaa yleensä huomattavasti Suomen järjestelmästä. Viranomaisilla ei myöskään ole mahdollisuutta saada kattavasti tietoja näissä valtioissa yhtiöihin sovelletuista kirjanpito- ja verotusperiaatteista. Usein tällaiset yhtiöt ovat ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta annetussa laissa (1217/1994) tarkoitettuja väliyhteisöjä. Jos luovutustappiot voitaisiin muuttaa vähennyskelpoisiksi sijoittamalla holdingyhtiö valtioon, jonka kanssa Suomella ei ole verosopimusta, ja luovuttamalla tällaisen yhtiön osakkeet, muodostuisi luovutusvoittoja koskeviin säännöksiin järjestelmän kannalta merkittävä aukko. Tämän vuoksi osakkeiden luovutustappion ei tulisi olla lainkaan vähennyskelpoinen, jos kysymyksessä on sellaisen ulkomaisen yhtiön osakkeiden luovutus, joka ei ole emo-tytäryhtiödirektiivissä tarkoitettu ja jonka asuinvaltion kanssa Suomella ei ole verosopimusta tai verosopimusta ei sovelleta kyseisen yhtiön jakamaan osinkoon.

3.3.5. *Käyttöomaisuusosakkeiden arvonalentumispoiston vähennyskelpoisuus*

Jos verovelvollinen osoittaa, että arvopapereiden tai muun kulumattoman käyttöomaisuuden kuin maa-alueen käypä arvo on verovuoden päättyessä sen hankintamenoa tai aikaisemmin tehdyillä poistoilla vähennettyä hankintamenoa olennaisesti alempi, elinkeinoverolain 42 §:n 1 momentin mukaan saadaan hankintamenosta tehdä sellainen poisto, joka alentaa poistamatta olevan hankintamennon osan käyvän arvon suuruiseksi.

Kansainvälisesti vertaillen on erittäin poikkeuksellista, että osakkeiden realisoitumattomien arvomuutosten perusteella voidaan tehdä arvonalentumispoisto silloinkaan, kun luovutustappiot ovat vähennyskelpoisia. Koska vastaavat realisoitumattomat arvonnousut eivät ole veronalaisia, säännös johtaa epäsymmetriseen tulokseen. Tytäryhtiösak-

keiden arvomuutoksen yksiselitteinen selvittäminen on vaikeaa. Käyttöomaisuusosakkeiden arvoa osakkeet omistavan yhtiön kannalta ei voi määritellä yksinomaan julkisen noteerauksen tai muun todennäköisen luovutushinnan perusteella, koska käyttöomaisuusosakkeita ei ole hankittu myyntitarkoitukseen. Tytäryhtiön osakkeiden hankintahinta kohdistuu usein osaksi aineettomaan liikearvoon. Yhtiön arvoon voidaan myös vaikuttaa konsernin sisäisillä toimenpiteillä.

Verovapaasti luovutettavien osakkeiden osalta ei uudessa järjestelmässä olisi mahdollista tehdä elinkeinoverolain 42 § 1 momentissa tarkoitettua arvonalentumispoistoa, koska osakkeisiin liittyvä luovutustappio ja lopullinen menetyskin olisivat vähennyskelpottomia. Kun muiden kuin verovapaasti luovutettavien osakkeiden luovutustappio olisi vähennyskelpoinen vain vastaavasta voitosta, ei ole perusteltua, että arvonalentumispoisto olisi tässä tapauksessa nykyisin perustein edelleen vähennyskelpoinen. Ottaen huomioon nykyisen arvonalentumispoistomahdollisuuden poikkeuksellisuus esityksessä ehdotetaan, että oikeudesta tehdä tällainen poisto osakkeiden osalta luovutaan kaikissa yritys- muodoissa.

Elinkeinoverolain 42 § tulee sovellettavaksi myös, kun osakkeiden menetys on lopullinen esimerkiksi konkurssin johdosta, jolloin osakkeiden luovutusta ei tapahdu. Tällaisen lopullisen menetyksen tulisi olla vähennyskelpoinen luovutustappiota koskevien säännösten mukaisesti, jos osakkeet eivät ole verovapaasti luovutettavia. Menetys vähennettäisiin yhteisöillä luovutusvoitoista verovuonna ja viitenä seuraavana vuonna. Muilla verovelvollisilla menetys olisi muistakin elinkeinotuloista vähennettävissä.

Elinkeinoverolain 5 a §:n 4 kohdassa säädetään arvonalentumispoiston palautumisesta tuloon siltä osin kuin omaisuuden käypä arvo on verovuoden päättyessä sen poistamatonta hankintamenoa olennaisesti suurempi. Tähän säännökseen ei liity aikarajaa. Lähtökohtaisesti vanhatkin arvonalentumiset on siten voitava tulouttaa verotuksessa, kun käypä hinta on olennaisesti kohonnut. Elinkeinoverolain 5 a §:n 4 kohtaa sovellettaisiin muutoksen jälkeenkin entiseen tapaan aikaisemmin tehtyihin arvonalennuksiin.

Käytännössä osakkeiden arvon muutosten jatkuva seuraaminen ei ole aina mahdollista ja arvonnousujen havaitseminen on monesti vaikeaa. Tämän vuoksi arvonalennuksen kohteena olleiden osakkeiden poistamaton hankintameno verotuksessa saattaa jäädä niiden käypää arvoa alemmaksi. Palautettava arvonalennuspoisto tuloutuu kuitenkin viimeistään osakkeiden luovutuksen yhteydessä. Ehdotettujen muutosten tarkoituksena on käsitellä edellytykset täyttävien osakkeiden arvomuutoksia verotukseen vaikuttamattomasti. Jos osakkeita lain voimaantulon jälkeen luovutettaessa ilmenee, että osakkeiden käypä arvo on ennen lain voimaantuloa tehdyn arvonalentumispoiston osalta poistamaton hankintamenoa korkeampi, ei ole asianmukaista, että poisto, johon olisi tullut soveltaa 5 a §:n 4 kohtaa, jäisi tuloutumatta, koska tältä osin kysymys ei ole todellisesta osakkeiden arvonnousuun perustuvasta voitosta, vaan aikaisemman poiston oikaisusta.

Esityksessä ehdotetaan, että verovapaasti luovutettavien osakkeiden luovutushinta on veronalaista tuloa siltä osin kuin luovutushinnan ja poistamatta olevan hankintamenon erotus johtuu elinkeinoverolain 42 §:n 1 momentin nojalla hankintamenoa tehdystä poistosta.

Osakkeiden hankintamenoa on voinut poikkeuksellisesti pienentää varaus, kuten jälleenhankintavarauksen tai investointivaraus. Myös elinkeinoverolain 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu avustus ei tuloudu suoraan vaan alhaisemman hankintamenon myötä osakkeita luovutettaessa. Nämä erät tulisi tulouttaa, vaikka luovutus muuten on verovapaa. Tilanteet ovat käytännössä hyvin harvinaisia, mutta periaatetta kuvaavan säännöksen sisällyttäminen lakiin on kuitenkin tarpeen.

Arvonalentumispoisto on käytännössä voitu toteuttaa realisoimalla tappio konsernin sisäisellä kaupalla. Olisi epäjohtonmukaista, jos näin syntynyt vähennys olisi poistoon verrattuna eri asemassa. Tällainenkin arvonalentumisvähennys tulisi lukea veronalaiseksi tuloksi, jos se on vähennetty verotuksessa Suomessa. Tämä ehdotetaan toteutettavaksi siten, että luovutushinta on veronalaista tuloa siihen määrään asti, joka vastaa aikaisemmin konserniyhtiöiden välillä tapahtuneesta ky-

seisten osakkeiden luovutuksesta toiselle konserniyhtiölle syntyneitä vähennyskelpoisia luovutustappiota.

3.3.6. *Purkutappion vähennyskelpoisuus*

Purkautuvan yhteisön osakkaan verotuksesta ei ole säännöstä elinkeinoverolaissa. Lain 51 d §:ssä säädetään sen sijaan purkautuvan yhteisön verotuksesta. Siinä vaihto-, sijoitus- ja käyttöomaisuuden sekä muun omaisuuden luovutushinnaksi katsotaan omaisuuden todennäköistä luovutushintaa vastaava määrä. Osakkaan verotuksessa purkamiseen sovelletaan periaatteessa luovutusvoiton verottamista koskevia säännöksiä. Niin sanottu purkutappio muodostuu siitä, että purkautuvan yhtiön osakkeiden hankintameno on suurempi kuin osakkeiden luovutushinnaksi luetun osakkaalle purkautumisessa siirtyvän varallisuuden arvo. Siirtyvään varallisuuteen luetaan 51 d §:ssä tarkoitettu varallisuus lainkohdan mukaisen luovutushinnan eli todennäköisen luovutushinnan määräisenä. Siirtyvään varallisuuteen ei ole luettu purkautuvan yhteisön taseesta näkymättömän liikearvon osuutta.

Silloin kun mainittu purkutappioksi kutsuttu erotus johtuu tytäryhtiön osakkeiden kauppahintaan sisältyvästä liikearvon osuudesta, eikä todellisesta osakkeiden arvonalentumisesta, erotusta ei vähennetä verotuksessa kertamenona, vaan se jaksetetaan vähennettäväksi elinkeinoverolain 24 §:ssä tarkoitettuna pitkävaikutteisena menona.

Koska verovapaasti luovutettavien osakkeiden arvosta tehdyt arvonalennukset eivät olisi mahdollisia, ei purkutappiotakaan voida niiden osalta vähentää. Tähän päädytään jo ehdotetun uuden elinkeinoverolain 6 b §:n säännösten perusteella, mutta esityksessä ehdotetaan asiasta säädettäväksi erikseen myös elinkeinoverolain 51 d §:ssä. Purkautuvan yhtiön osakkeiden hankintameno ei olisi säännöksen mukaan yhteisölle purkautuvan yhtiön osakkaana vähennyskelpoinen meno eikä purkautuvasta yhtiöstä saatu jako-osa luovutushintana veronalaista tuloa, jos osakkeet ovat verovapaasti luovutettavia.

Konsernin rakennetta muutettaessa yhteisön purkautuminen on usein taloudelliselta

sisällöltään samanlainen toimenpide kuin sulautuminen. Purkautuminen liittyy käytännössä varsin usein yrityskauppaan, jossa yhtiö ostaa omistukseensa esimerkiksi toisen saman alan yrityksen tai laajentaa toimintaansa kaupan avulla uudelle toimialalle. Tällöin ostetun yhtiön toiminta siirretään purkautumisessa jako-osana vastaanottavalle yhtiölle, joka jatkaa sitä osana omaa toimintaansa. Vähennyskelpoinen purkutappio muodostuu silloin tavallisesti osakekauppaan liittyvästä liikearvosta. Sen jälkeen kun fuusiotappiota koskevat verosäännökset muuttuivat niin, ettei fuusiotappio ole enää vähennyskelpoinen, on purkumenettelyä yleisesti ryhdytty käyttämään järjestelyissä, jotka aikaisemmin on toteutettu sulautumisen kautta. Verotuksen neutraalisuuden toteutumisen kannalta vaihtoehdot, mutta taloudelliselta sisällöltään samanlaiset menettelytavat eivät saisi johtaa toisistaan olennaisesti poikkeaviin veroseuraamuksiin. Koska mainittu menettely tapahtuu tyypillisesti välittömästi osakekauppojen jälkeen, on perusteltua rajoittaa purkutilanteissa tappioiden vähennyskelpoisuutta myös alle vuoden kestäneiden omistusten osalta. Esityksen mukaan elinkeinoverolain 51 d §:ssä säädettäisiin, että purkutappio eli jako-osana saadun varallisuuden käyvän arvon ylittävä osa purkautuvan yhtiön osakkeiden hankintamenosta ei, toisin kuin luovutustappio, ole yhteisön verotuksessa vähennyskelpoinen silloinkaan, kun purkautuvan yhtiön osakkeet on omistettu ennen purkautumista alle yhden vuoden ajan.

Purkutappio olisi siis vähennyskelpoinen, jos osakkeet on omistettu vähintään yhden vuoden ajan ja ne edustavat alle kymmentä prosenttia purkautuvan yhtiön osakepääomasta. Tällöin kysymys olisi yleensä todellisesta menetyksestä, koska alle kymmenen prosentin omistajalle ei yleensä voine siirtyä purkautuvan yhteisön liikearvoa.

Purkutappion vähennyskelpoisuus ei voi johdonmukaisuussyistä olla yhteisön vähennysoikeutta laajempi, jos yhteisö on elinkeinoyhtymän osakkaana, koska tappio tulisi tällöin yhtiöosuutta vastaavasti vähennetyksi yhteisön tulosta. Käytännön syistä vähennysoikeutta ehdotetaan rajoitettavaksi kaikkien tällaisten yhtymien osalta, vaikka niiden osakkaina olisi myös yksityishenkilöitä.

Säännös tulisi sovellettavaksi muissa kuin verosuunnitteluun liittyvissä tilanteissa hyvin harvoin.

Purkutappio olisi edelleen vähennyskelpoinen luonnollisten henkilöiden ja kuolinpesien sekä sellaisten yhtymien verotuksessa, joissa ei ole osakkaana yhteisöjä.

3.3.7. *Sijoitusten, luottojen ja vastaavien erien vähennyskeltvottomuus*

Verovapaasti luovutettavien osakkeiden osalta vähennyskeltvottomuus koskisi edellä esitetyllä tavalla osakkeiden hankintamenoa. Verojärjestelmän johdonmukaisuus kuitenkin edellyttää, etteivät muutkaan kuin omana pääomana tehdyt sijoitukset kohdeyhtiöön olisi vähennyskelpoisia. Myöskään kohdeyhtiön arvoa korottavien suoritusten ei tulisi olla vähennyskelpoisia.

Tavallisesti lainkohdassa tarkoitettu tuki annetaan toiselle konserniyhtiölle. Konserniyhtiölle annettu rahoitus-, hinnoittelu- ja muu tuki on oikeuskäytännössä katsottu tietyin edellytyksin vähennyskelpoiseksi menoksi. Yleisenä edellytyksenä vähennyskelpoisuudelle on muun muassa se, että tuen saavalla yhtiöllä on tappiollisuuden tai muun sellaisen syyn johdosta ilmeinen tuen tarve. Tällöin tukea ei lueta saajayhtiön verotuksessa veronalaiseksi tuloksi. Tuki annetaan usein tilanteessa, jossa tuen saavan yhtiön oma pääoma on tappiollisuuden vuoksi siinä määrin heikentynyt, että yhtiötä uhkaa selvitystila.

Omistetun yhtiön selvitystilauhkaan vaikuttaa olennaisesti se, onko sijoitettu pääomapanos ollut alunperin riittävä. Monesti konsernituen tarve olisi voitu välttää yhtiöön sijoitetulla riittäväällä omalla pääomalla tai lisäpääoman sijoituksella. Näissä vaihtoehdoissa ehdotetut osakkeiden hankintameno vähennyskelpoisuuden rajoitukset estäisivät vähentämisen osakasyhtiön verotuksessa. Jotta ehdotettua osakkeiden hankintameno vähennyskeltvottomuutta koskevaa säännöstä ei voisi kiertää maksamalla konsernitukea pääomasijoituksen asemasta, ehdotetaan elinkeinoverolain 16 §:ään lisättäväksi säännös, jonka mukaan konsernituen luonteiset, toisen yhtiön taloudellisen aseman parantamiseksi suoritettut erät eivät olisi vähennyskelpoisia.

Periaatteessa vähennyskeltvottomuuden tu-

lisi konsernituen osalta rajautua niin, että suoritukset, joita verotetaan saajan tulona, olisivat vähennettävissä. Koska konsernituki ei usein ole saajan veronalaista tuloa ja se lisäksi saatetaan suorittaa ulkomaiselle yhtiölle, jolloin tuki ei tule verotetuksi Suomessa, järjestelmän johdonmukaisuus kuitenkin edellyttää, ettei tällaista tukea voi vähentää. Tuen muodolla ei olisi merkitystä vähennyskeltvottomuuden kannalta. Säännös koskisi esimerkiksi lainan anteesiantoa ja menetyksiä tai erilaisten kustannusten kattamiseksi suoritettua suoraa tukea. Viimeksi mainittua voidaan suorittaa esimerkiksi markkinointitukea toimintaansa aloittavalle tytäryhtiölle.

Vähennyskeltvoton tuki on useimmiten emoyhtiöltä tytäryhtiölle annettua, mutta voisi suuntautua myös esimerkiksi emoyhtiöltä jollekin konsernin alakonsernin tytäryhtiölle. Konserneissa vieraan pääoman rahoituksesta saattaa huolehtia muu kuin omistajayhtiö. Konsernituen vähentämisaikarajotus koskee myös muita konserniyhtiöitä kuin omistajaa. Konserniyhtiöt, joita rajoitus koskee, määriteltäisiin erikseen elinkeinoverolain uudessa 6 b §:ssä.

Konsernituen lisäksi vähennyskeltvottomuus koskisi yleensäkin taloudellisen aseman parantamiseksi ilman vastasuoritusta suoritettuja menoja. Vähennyskeltvottomia olisivat myös vieraan pääoman sijoitusten menetykset lukuun ottamatta tavanomaisia myyntisaatavia.

Rajoitus ei koskisi menetyksiä, kun konserniyhtiöt yhdessäkään eivät omista kohdeyhtiöstä kymmentä prosenttia. Käytännössä olisi varsin harvinaista, että tällaisiin omistuksiin liittyisi tässä tarkoitettuja menetyksiä.

Esityksessä ehdotetaan, että yhteisön sellaiseen osakeyhtiöön, josta verovelvollinen tai konserniyhtiöt omistavat yksin tai yhdessä vähintään kymmentä prosenttia osakepääomasta vastaavan osuuden, tekemien muuna kuin osakkeiden hankintamenona pidettävien sijoitusten menetykset eivät olisi vähennyskelpoisia. Vähennyskeltvottomia olisivat myös tällaiselle yhtiölle annettujen luottojen menetykset, annettu konsernituki sekä muut vastaavat yhtiön taloudellisen aseman parantamiseksi ilman vastasuoritusta suoritettavat menot.

3.3.8. *Yhteisön osuuteen henkilöyhtiöstä sisältyvät luovutusvoitot ja -tappiot*

Luovutusvoiton verovapaus koskisi vain yhteisöjä. Yhteisöt voivat kuitenkin olla osakkaina elinkeinoyhtymissä, jolloin osuus yhtymien tulosta jaetaan osakasyhteisölle. Jos yhteisöjen ja elinkeinoyhtymien saamiin luovutusvoittoihin sovelletaan eri periaatteita, epätasapaino kahden verotusmallin välillä saattaa houkutella verosuunnitteluun. Koska elinkeinoyhtymälle vahvistettu tappio ei ole vähennyskelpoinen osakkaiden tulosta, vaan vain yhtymän seuraavien vuosien tulosta, luovutustappioiden vähennyskelpoisuudesta voidaan hyötyä vain rajoitetusti kohdistamalla vähennys muuhun liiketuloon. Esityksessä ei ehdoteta elinkeinoyhtymien luovutustappioiden vähennysoikeutta rajoitettavaksi. Verotusta toimitettaessa on kuitenkin veron kiertämistä koskevan säännöksen nojalla perusteltua puuttua järjestelyihin, joissa yhteisön omistaman henkilöyhtiön tulo-osuudesta on keinotekoisesti pyritty vähentämään luovutustappiota. Tämä voi ilmetä esimerkiksi vaiheittaisina omistusjärjestelyinä, joihin saattaa liittyä hinnoittelupoikkeamia.

Elinkeinoyhtymän tulo jaettaisiin siis verotettavaksi normaalisti osakkaiden tulona ja verotuksessa noudatettaisiin yhtymää koskevia säännöksiä. Tällä on erityisesti merkitystä pääomasijoitustoimintaa harjoittavien yhtiöiden kuten niin sanottujen venture capital-rahastojen kohdalla. Ne ovat yleensä kommandiittiyhtiömuotoisia ja saavat tulonsa pääosin kasvuyritysten arvonnoususta. Rahasto myy osakkeet muutaman vuoden omistuksen jälkeen. Rahastot voivat omistaa yhtiöistä yli 10 prosenttia. Rahastoa verotetaan tässä tapauksessa luovutusvoitosta. Käytännössä yksittäisen äänettömänä yhtiömiehenä olevan sijoittajayhteisön omistus ei yleensä olisi kasvuyrityksestä yli 10 prosenttia, joten sen kannalta asiaa tarkasteltaessa päädyttäisiin joka tapauksessa veronalaisuuteen.

Jos elinkeinoyhtymälle syntyy vähennyskelpoinen luovutustappio, se voi vaikuttaa osakkaan verotukseen, kun yhtymä puretaan tai osakas luovuttaa yhtymäosuutensa. Tästä aiheutunut luovutustappio on periaatteessa osakkaan verotuksessa vähennyskelpoinen (KHO 2000:71). Ratkaisussa katsottiin, että

henkilöyhtiön purkaminen oli vaihtoon rinnastettava toimenpide, jossa osuus yhtymässä vaihdettiin purussa saatavaan jako-osuuteen. Koska periaatteen johdosta henkilöyhtiössä syntynyt luovutustappio siirtyisi osakkaana olevan yhteisön tulosta vähennyskelpoiseksi, yhteisöille osakkaana syntyvien yhtymäosuuksien luovutustappioiden vähennysoikeutta ehdotetaan rajoitettavaksi. Lain 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulle yhteisölle elinkeinoyhtymän osuuden luovutuksesta tai yhtymän purkautumisesta aiheutuva tappio olisi vähennyskelpoinen vain yhteisöjen saamista veronalaisista luovutusvoitoista verovuonna ja viitenä seuraavana vuonna. Näitä tappioita käsiteltäisiin siten samoin kuin osakkeiden vähennyskelpoisia luovutustappioita.

3.4. Yhteisöjen saamien osinkojen verotus

3.4.1. *Eri omaisuuslajeihin kuuluvien osinkojen verotus*

Nykyjärjestelmässä ketjuverotus, joka aiheutuu osinkojen siirtymisestä yhtiösektorin sisällä, on poistettu hyvitysjärjestelmällä. Osinko ja siihen liittyvä hyvitys ovat elinkeinoverolain 5 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla yhteisön veronalaista tuloa. Kun hyvitys vastaa osingosta menevää veroa, ei osinkoon tosiasiaassa kohdistu verorasitusta riippumatta siitä, mihin omaisuusryhmään osakkeet kuuluvat.

Osakkeiden ja saatujen osinkotulojen vero-kohtelu perustui ennen yhtiöveron hyvitysjärjestelmää elinkeinoverolaissa olevaan omaisuuslajien jaotteluun. Ketjuverotus poistettiin siten, että kotimaisen osakeyhtiön toiselta kotimaiselta osakeyhtiöltä saamat osingot olivat verovapaat. Raha-, vakuutus- ja eläkelaitoksen sekä arvopaperikauppiaan veronalaista tuloa olivat kuitenkin muista kuin käyttöomaisuuteen kuuluvista osakkeista saadut osingot. Lisäksi laissa oli erityissäännöksiä niin sanottujen holdingyhtiöiden saamien osinkojen veronalaisuudesta.

Perusteet, joiden vuoksi raha- ja vakuutuslaitosten muu kuin käyttöomaisuus on aikaisemmin rajattu osinkojen verovapauden ulkopuolelle, ovat edelleen olemassa. Vakuutus- ja eläkelaitokset sijoittavat vakuutus-

maksutulonsa mahdollisimman turvaavasti ja tuottavasti niin, että sijoitettavat varat ovat vakuutusteknisen vastuuvelan katteena. Myös sijoitusten tuotolla katetaan vastuuveldaa. Sijoitussidonnaisten vakuutusten osalta sijoituksilla ja vastuuveldalla on välitön yhteys. Jos osaltaan sijoitettujen varojen tuottoon perustuva vakuutusmaksuvastuun lisäys on verotuksessa vähennyskelpoinen, mutta vastaava sijoitusten tuotto verovapaa, ei lopputulos anna oikeaa kuvaa elinkeinotoiminnan tuloksesta.

Rahalaitosten sijoitustoiminnan tuotot ovat niiden tavanomaista elinkeinotoiminnan tuottoa. Osinkotuottoja on perusteltua verottaa samalla tavoin kuin muitakin sijoitustoiminnan tuottoja.

Esityksessä ehdotetaan, että sijoitusomaisuudesta saadut osingot olisivat kokonaan veronalaista tuloa. Tältä osin osinkojen verotus perustuisi siten omaisuuslajijaotteluun. Mikäli sijoitusomaisuuden tuottamia osinkoja ei verotettaisi, olisi välttämätöntä rajoittaa vakuutusmaksuvastuun muutoksen vähennyskelpoisuutta verovapaita tuloja vastaavalta osalta.

Jos osakkeet ovat yhteisölle lähinnä sijoituksia, joille tavoitellaan arvonnousua, olisi perusteita verottaa osinkoa arvonnousujen tapaan. Osingon irtoaminen alentaa lyhyellä tähtäimellä osakkeen arvoa ja pienentää arvonnousua. Osingonjakohetkeen liittyvissä lyhytaikaisissa omistuksissa nykyinen osinkoverojärjestelmä johtaa siihen, että osingosta ei mene veroa, mutta osingonjaosta johtuva arvonalentuminen pienentää osakkeesta saatua luovutusvoittoa. Tämä puoltaisi arvopaperikaupan vaihto-omaisuuteen kuuluvien osakkeiden osinkojen veronalaisuutta. Rajanveto arvopaperikaupan vaihto-omaisuuden ja ylimääräisten rahoitusomaisuustyyppisten varojen sijoittamisesta kertyneen tuoton välillä on kuitenkin epäselvä. Arvopaperikaupan kohteena ovat lähes aina alle kymmenen prosentin omistukset listatuista yhtiöistä, jolloin osingot olisivat edempänä esitetyllä tavalla muutenkin veronalaisia. Esityksessä ei tämän vuoksi ehdotetakaan arvopaperikaupan vaihto-omaisuuden kerryttämiä osinkoja asetettavaksi omaisuuslain perusteella muhin osinkoihin nähden eri asemaan. Tällä turvataan myös se, ettei yhteisömuotoista arvopa-

perikauppatoimintaa siirretä verokohtelun vuoksi sellaiseen maahan, jossa osinkotuloja verotetaan lievemmin.

Esityksessä ehdotetaan mainituista syistä poikettavaksi lähtökohtana olevasta yhteisöjen saamien osinkojen verovapaudesta sijoitusomaisuuteen kuuluvien osakkeiden osinkojen osalta. Nämä osingot olisivat kokonaan veronalaista tuloa. Verokohtelu ei riippuisi siitä, onko osingon maksaja tai saaja listattu tai listaamaton yhtiö. Myös ulkomailta saadut sijoitusomaisuusosingot olisivat kokonaan veronalaista tuloa. Koska Suomen solmimien verosopimusten mukaan osinkoverotus ei ole riippuvainen osakkeen omaisuuslajista, verosopimusten mukaiset rajoitukset tulisivat kuitenkin sovellettavaksi. Niiden perusteella sijoitusomaisuudeksi katsottavien suorasijoitusten osingot olisivat yleensä verovapaita. Suorasijoitusten verovapautta edellyttää myös emo-tytäryhtiödirektiivi. Tähän perustuva veronalaisuuden rajoitus ehdotetaan sisällytettäväksi lakiin.

3.4.2. *Listatusta yhtiöstä saadun osingon verotus*

Tässä ja seuraavissa kappaleissa tarkastellaan muuhun kuin sijoitusomaisuuteen kuuluvien osakkeiden osinkojen verotusta. Ehdotetussa mallissa luonnollisten henkilöiden osinkoja listatuista yhtiöistä verotetaan 70 prosenttisesti. Verosta ei tulisi vapautua pelkästään sillä, että osinko maksetaan yksityishenkilön hallitsemalle yhtiölle, jolta saatuna osinko muuntuu verovapaaksi. Tämän vuoksi osinko listatusta yhtiöstä on perusteltua verottaa jossain ketjun vaiheessa. Luontevimmin tämä tapahtuu siten, että yhteisön listatulta yhtiöltä saamat osingot ovat osaksi veronalaista tuloa. Tällöin ei seurattaisi osinkojen kulkua ketjussa edelleen yksityishenkilölle. Tällaisen ketjun seuraaminen olisi hallinnollisesti monimutkaista.

Listatusta yhtiöstä saatuihin osinkoihin on sen sijaan perusteltua kohdistaa vain sen tasoinen verorasitus, joka vastaa yksityishenkilön osinkoverotuksen tasoa eli 19,6 prosenttia. Kun yhteisöverokanta on 26 prosenttia, tätä tasoa vastaa osinkojen verottaminen 75 prosenttisesti.

Jos EU:n jäsenvaltiossa asuva osakeyhtiö

omistaa listatusta suomalaisesta yhtiöstä yli 25 prosenttia, emo-tytäryhtiödirektiivi estää perimästä yhtiön maksamasta osingosta Suomessa lähdeveroa. Direktiiviin tehtyjen edellä mainittujen muutosten seurauksena omistusraja alenee vuoteen 2007 mennessä 10 prosenttiin. Verosopimusten nojalla tämän rajan ylittävät osingot ovat myös eräisiin maihin maksettuina lähdevaltiossa verovapaita. Listattujen yhtiöiden suorasijoitusomistusten osalta verovapauteen päästäisiin siten kierrättämällä osingot yhteisön alueella olevan yhtiön kautta. Ei ole perusteltua estää verosäännöksillä sitä, että suorasijoituksia listatusta voidaan hallita suomalaisesta holdingyhtiöstä. Tämän vuoksi listatusta yhtiöstä saatujen osinkojen veronalaisuuttakaan ei ehdoteta ulotettavaksi tilanteisiin, joissa yhteisön omistus osinkoa jakavasta yhtiöstä on vähintään mainittu 10 prosenttia.

Prosenttiraja olisi sama, jota sovellettaisiin luovutusvoittoverotuksessa. Rajaa pidetään yleisesti suorasijoituksen rajana. Se on käytössä osakeyhtiölaissa, tuloverotuksessa sukupolvenvaihdoshuojennusten kohdalla ja varallisuusverotuksen yritysvarallisuushuojennuksen rajana. Prosenttiosuus laskettaisiin verovelvolliskohtaisesti. Verovapauteen ei siten vaikuttaisi muiden konserniyhtiöiden tai samassa määräysvallassa olevien yhtiöiden omistus. Luovutusvoittoverotuksen osalta ehdotetun mukaisesti raja määräytyisi omistetun osakepääoman eikä äänivallan perusteella.

Rajoitus saattaa yli kymmenen prosentin omistukset pienomistuksia edullisempaan asemaan, mitä voidaan pitää rakenteellisena ongelmana. On kuitenkin otettava huomioon, että holdingyhtiöstä nostettu osinko on verovapaata vain nettovarallisuusrajan puitteissa ja osakaskohtaisesti enintään 90 000 euroon asti. Merkittävät listattujen yhtiöiden omistukset tuottavat yleensä osinkoa siinä määrin, että osinko on holdingyhtiön kautta saatunakin pääosin veronalaista.

Ketjuverotusta syntyisi, jos listatulta yhtiöltä saatu osinko verotettaisiin toisen listatun yhtiön ollessa osingonsaajana. Listatut yhtiöt saattavat esimerkiksi viedä rahoituksellisista syistä tai myöhempiä yritysjärjestelyitä silmälläpitäen pörssiin tietyllä toimialalla toimivan tytäryhtiönsä. Listatun yhtiön toiselta

listatulta saamien osinkojen verovapaus ei kuitenkaan olisi ongelmaton. Osinkojen verovapaus suosisi jossain määrin listattuja yhtiöitä listaamattomiin verrattuna. Koska listattu yhtiö ei yleensä jakaisi kaikkia saamiinsa osinkoja edelleen, osakkaiden ankarampi osinkoverotus ei välttämättä kompensoisi eroa. Tavoitteena olevaa useampikertaisen osinkoverotuksen poistamista on kuitenkin vaikea toteuttaa muulla tavoin kuin vapauttamalla listatun yhtiön toiselta listatulta saamat osingot yhtiötasolla. Esityksessä ehdotetaan sen vuoksi, ettei myöskään tällainen osinko ole veronalaista tuloa. Tämä voi käytännön syistä koskea vain listattua yhtiötä itseään, mutta ei samaan konserniin kuuluvia muita yhtiöitä.

3.4.3. *Listaamattomasta yhtiöstä saadun osingon verotus*

Kansainvälisesti on tavallista, että yhteisön saamien osinkojen verovapaus on rajoitettu vain niin sanottuihin suorasijoitusosinkoihin, jolloin tietyn prosenttiosuuden alittavaan omistukseen perustuvat osingot ovat veronalaisia. Kuitenkin esimerkiksi Ruotsissa listaamattomien yhtiöiden osakkeet katsotaan omistusosuudesta riippumatta liiketoimintaan liittyviksi ja osinko verovapaaksi.

Tarkasteltaessa sitä, olisiko myös listaamattomasta yhtiöstä saadut osingot säädettävä veronalaisiksi esimerkiksi alle kymmenen prosentin omistusten osalta, on otettava huomioon lähtökohta, että ketjuverotus poistetaan mahdollisimman laajasti. Listaamattomissa yrityksissäkin saattaa olla yhteisöjä vähemmistöosakkaina. Kysymys voi olla ulkopuolisesta pääomansijoittajasta tai omistuksen hajautumisesta niin pieniin osiin, ettei kymmenen prosentin raja täyty. Listaamattomien yhtiöiden pienosakkaiden suhde yhtiöön ei yleensä ole samanlainen kuin listattujen yhtiöiden portfoliosijoittajien. Ketjuverotukselle ei niiden osalta ole samaa perustetta. Esityksessä ehdotetaan tämän vuoksi, että yhteisön listaamattomista yhtiöistä saamat osingot ovat omistusosuudesta riippumatta verovapaita.

3.4.4. *Muiden yhteisöjen asema voitonjakajana*

Osakeyhtiön jakamaan osinkoon on yhtiöveron hyvitysjärjestelmässä rinnastettu osuuskunnan osuuspääomalle ja sijoitusosuudelle maksama korko, säästöpankin kantarahasto-osuudelle maksama voitto-osuus ja lisärahasijoitukselle maksama korko, keskinäisen vakuutusyhtiön ja vakuutusyhtiöyhteyksien maksama takuupääoman korko ja eläkesäätiön ja eläkekassan maksama palautus.

Eläkesäätiölain (1774/1995) 45 §:ssä tarkoitettu eläkesäätiön maksama ylikatteen palautus ja vakuutuskassalain (1777/1995) 83 §:ssä tarkoitettu eläkekassan maksama palautus saatiin yhtiöveron hyvitysjärjestelmän piiriin lailla 925/1996. Järjestelyn tarkoituksena oli poistaa palautustilanteeseen liittyvä kahdenkertainen verotus. Sääntely toteutettiin siten, että ylikatteen palautukseen sovelletaan yhtiöveron hyvityslain osinkoa koskevia säännöksiä, jolloin eläkesäätiöt tai eläkekassaa verotetaan sen saamista tuloista, mutta jaettaviin varoihin kohdistuva vero hyvitetään työnantajan verotuksessa. Palautuksen maksajan verotuksessa yhdenkertaisen verotuksen toteutuminen turvataan täydennysverolla.

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luovuttaessa edellä tarkoitettu ylikatteen palautukseen liittyvä verotus ei enää ole mahdollinen. Tästä syystä ehdotetaan palautukseen kohdistuva kahdenkertainen verotus poistettavaksi siten, että palautettava määrä olisi eläkesäätiön tai eläkekassan verotuksessa vähennyskelpoista menoa. Tämä toteutettaisiin lisäämällä kyseisen erän vähennyskelpoisuutta koskeva säännös elinkeinoverolain 18 §:ään. Yrityksen verotuksessa palautusta ei enää rinnastettaisi osinkoon, vaan se olisi veronalaista tuloa elinkeinoverolain 4 §:n yleissäännöksen nojalla.

Jos muuhun edellä mainittujen yhteisöjen jakamaan voittoon sovellettaisiin listattuja osakeyhtiötä koskevia säännöksiä, verotuksessa ratkaisevaa olisi, oikeuttavatko mainitut sijoitukset yli 10 prosentin osuuteen yhteisöjen pääomasta. Tämä kriteeri ei yleensä sovellu näihin yhteisöihin, koska niiden osuuksia ei voida yhteisöjen luonteen vuoksi tarkastella suorasijoituksia ja portfoliosijoi-

tuksia koskevan jaottelun pohjalta. Tilanteessa, jossa esimerkiksi paikallisosuuskuntia on valtakunnallisen keskusosuuskunnan jäsenenä, ei ole perusteltua kohdistaa ketjuverotusta mahdolliseen osuuspääoman korkoon. Esityksessä ehdotetaan, että mainittujen yhteisöjen toiselle yhteisölle jakama mainittu voitto olisi verovapaata tuloa.

3.4.5. *Elinkeinoyhtymän saamien osinkojen verotus*

Tuloverolain 16 §:n mukaan elinkeinoyhtymä ei ole erillinen verovelvollinen. Yhtymälle vahvistetaan kuitenkin elinkeinotoiminnan tulos, joka jaetaan aikaisempien verovuosien tappioiden vähentämisen jälkeen verotettavaksi osakkaiden tulona niiden osuuksien mukaan, jotka heillä on yhtymän tuloon. Pykälän 3 momentin mukaan elinkeinoyhtymän tuloa laskettaessa ei oteta huomioon yhtymän kotimaasta saamaa sellaista osinkoa ja muuta vastaavaa suoritusta, joihin liittyy oikeus yhtiöveron hyvitykseen, eikä näihin liittyvää yhtiöveron hyvitystä. Tällainen osinko ja yhtiöveron hyvitys jaetaan verotettavaksi osakkaiden tulona niiden osuuksien mukaan, jotka heillä on yhtymän tuloon, sekä peitelty osinko ja siihen liittyvä hyvitys niiden osuuksien mukaan, jotka heillä on peiteltyyn osinkoon.

Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus elinkeinoyhtymän elinkeinotoiminnan tuloksesta jaetaan tuloverolain 40 §:n nojalla yhtymäosuuden nettovarallisuuden perusteella ansio- ja pääomatuloksi. Pääomatuloosuutta laskettaessa otetaan myös huomioon 16 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla yhtymän osakkaan tuloksi jaettu osinko ja yhtiöveron hyvitys. Menettely liittyy yhtiöveron hyvitysjärjestelmään. Osinkoihin liittyvä hyvitys on ohjattava suoraan osakkaalle, jonka tulona myös osuus yhtymän tulosta verotetaan.

Yhtymän saamien osinkotulojen verotuksen tulisi tapahtua uudessa järjestelmässä yksityisyrittäjä vastaavalla tavalla. Osingot olisivat elinkeinoyhtymän elinkeinotuloa ja osakkeet luettaisiin nykyiseen tapaan ansio- ja pääomatuloa jaettaessa nettovarallisuuteen. Elinkeinoyhtymien osakkaana on kuitenkin luonnollisten henkilöiden ja kuolinpesien li-

säksi myös yhteisöjä. Yhteisöjä verotettaisiin osinkotulosta eri perustein kuin yksityishenkilöitä. Koska elinkeinoyhtymän osinkojen verotuksen tulisi vastata osakkaan verotusperiaatteita, ei osinkojen verotusta voida toimittaa täysin yhtymätasolla.

Esityksessä ehdotetaan elinkeinoyhtymän saamien osinkojen verotus järjestettäväksi niin, että yhtymän elinkeinotuloa ja maatalouden tuloa laskettaessa yhtymän saamat osingot sisällytettäisiin kokonaan tähän tulokseen. Tulo jaettaisiin täysimääräisenä verotettavaksi osakkaiden tulona. Jaetuista tulo-osuuksista vähennettäisiin se osa osuuksiin sisältyvästä osinkotulosta, joka osakkaan verotusta koskevien säännösten mukaan on verovapaata tuloa. Luonnollisilla henkilöillä ja kuolinpesillä vähennys olisi 30 prosenttia osingon määrästä ja osakkaana olevalla yhteisöllä joko 100 prosenttia tai 25 prosenttia. Jos yhtymäosuus olisi sijoitusomaisuutta, ei vähennystä tehtäisi lainkaan. Siltä osin kuin tulo-osuus ei riittäisi vähennyksen tekemiseen, vähennys tehtäisiin verovelvollisen saman elinkeinoyhtymän saman tulolähteen tulo-osuudesta kymmenenä seuraavana verovuotena sitä mukaan kuin tuloa kertyy. Menettelystä seuraa, että yhtymän osinkojen verotus johtaa mahdollisimman pitkälle samaan tulokseen kuin osakkaiden suorassa omistuksessa.

Jos elinkeinoyhtymä on saanut henkilökohtaiseen tulolähteeseen kuuluvia osinkoja, niiden verotus tapahtuisi nykyiseen tapaan. Osinko jaettaisiin suoraan verotettavaksi osakkaiden tulona niiden osuuksien mukaan, jotka heillä on yhtymän tuloon. Osinko luettaisiin osakkaan tuloksi osakasta koskevien tuloverolain säännösten mukaisesti.

3.4.6. *Rajat ylittävien osinkojen verotus*

Ulkomailta Suomeen maksettavien osinkojen verotus

Tärkeänä syynä yhtiöveron hyvityksestä luopumiselle on se, ettei nykyinen järjestelmä kohtelee neutraalisti Suomessa asuvan ulkomailta saamia ja toisaalta kotimaisia osinkoja. Vaikka neutraalisuusvaatimuksen oikeudellinen merkitys onkin vielä epäselvä, erilaista kohtelua voidaan pitää joka tapauk-

sessä EY:n perustamissopimuksen määräysten kannalta ongelmallisena. Esityksessä ehdotetaan tämän vuoksi, että Suomessa asuvan yksityishenkilön kotimaasta ja EU:n jäsenvaltiossa asuvalta yhteisöltä saamat osingot asetettaisiin samaan asemaan. Luonnollisen henkilön verotuksessa toteutettava listattujen ja listaamattomien yhtiöiden erilainen verokohtelu koskisi siten myös EU:n jäsenvaltiossa asuvien yhtiöiden osinkoja. Myöskään sellaisesta maasta, jonka kanssa Suomi on solminut verosopimuksen, saatua osinkoa ei ole henkilöverotuksessa perusteltua asettaa kotimaisesta osingosta poikkeavaan asemaan, vaikkakaan erilainen kohtelu ei olisi suoraanaisesti verosopimukseen sisältyvän syrjäntäkiellon vastaista. Ehdotetut tuloverolain uudet 33 a ja 33 b § tulisivat siten sovellettavaksi yleisesti luonnollisten henkilöiden verosopimusvaltioista saamiin osinkoihin.

Luonnollisen henkilön saama osinko yhteisöltä, jonka asuinvaltion ja Suomen välillä ei ole verovuonna voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevaa sopimusta, olisi kokonaan veronalaista ansiotuloa. Tällainen verokohtelun määräytyminen verosopimusvaltioaseman perusteella vastaa yleistä kansainvälistä käytäntöä. Osingon osittainen verottaminen perustuu siihen, että osingon jakavaa yhtiötä on erikseen verotettu tulostaan. Tästä ei ole varmuutta verokeidastyyppisistä valtioista saatujen osinkojen osalta. Niistä saatujen osinkotulojen osittaiselle verovapaudelle ei ole perusteita. Verokeidasmaasta saatuja osinkoja ei ole myöskään perusteltua jakaa ansio- ja pääomatulona verotettavaksi nettovarallisuuden perusteella. Ehdotettavan uuden tuloverolain 33 c §:n mukaan osinko ulkomaalaiselta yhteisöltä, joka ei ole EU:n jäsenvaltiossa asuva tai jonka asuinvaltion ja Suomen välillä ei ole verovuonna voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevaa sopimusta, olisi kokonaan veronalaista ansiotuloa.

Verokeidasvaltioista saatuun osinkoon on perusteltua rinnastaa myös EU:n jäsenvaltiosta ja verosopimusvaltiosta saatu osinko sellaisista yhtiöistä, joille ei ole myönnetty emo-tytäryhtiödirektiivissä tai verosopimuksessa tarkoitettua kohtelua. Kysymys saattaa olla asuinvaltiossaan verovapaista yhteisöistä, joita voi olla esimerkiksi Man-saarilla tai

Kanaalisaarilla. Esityksessä ehdotetaan, että yksityishenkilön osingon osittainen verovapaus koskisi vain osinkoa sellaiselta ulkomaiselta yhteisöltä, jota tarkoitetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston eri jäsenvaltioista olevien emo-tytäryhtiödirektiivin 2 artiklassa, tai jonka asuinvaltion ja Suomen välillä on verovuonna voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus, jota sovelletaan yhteisön jakamaan osinkoon. Myös yhteisön saaman osingon osalta sisällytettäisiin elinkeinoverolain 6 a §:ään tällainen direktiivin 2 artiklaan perustuva rajaus.

Yhteisön ulkomailta saamat osingot ovat nykyisin veronalaisia, mutta suorasijoitusosinkojen osalta poikkeuksesta on säädetty elinkeinoverolain 6 §:n 2 momentissa. Säännös liittyy siihen, että EU:n jäsenvaltioista saadut suorasijoitusosingot on vapautettava verosta emo-tytäryhtiödirektiivin nojalla. Tänne maksetut suorasijoitusosingot on toisaalta yleensä vapautettu verosta Suomen solmimissa verosopimuksissa, mutta säännönmukaisesti näin on tehty vasta 1 päivänä tammikuuta 1995 jälkeen solmituissa sopimuksissa. Suorasijoitusosinkojen verovapaus perustuu lakiteknisesti maiden osalta, joiden kanssa sopimus on solmittu ennen vuoden 1995 alkua, elinkeinoverolain 6 §:n 2 momenttiin, ja muiden verosopimusvaltioiden osalta verosopimukseen. Tämä on täyttänyt myös direktiivin edellytykset. Koska Suomessa ei ole voimassa olevaa verosopimusta Kyproksen kanssa, säännös ei ole Kyproksen liittyttyä Euroopan Unioniin 1 päivänä toukokuuta 2004 sen osalta direktiivin mukainen. Lain 6 §:n 2 momentin säännöstä, joka muutenkin on rakenteeltaan poikkeuksellinen, olisi ainakin tältä osalta muutettava.

Esityksessä ehdotetaan, että elinkeinoverolain uudessa 6 a §:ssä säädettäisiin yhteisön ulkomailta saamiin osinkojen verotuksesta nykyisestä poikkeavalla tavalla. Nykyinen 6 §:n 2 momentti kumottaisiin. Yhteisön kotimaasta ja EU:n jäsenvaltiossa asuvalta yhteisöltä saamia osinkoja verotettaisiin lain säännöksen nojalla samalla tavoin. Myös jäsenvaltiosta saadut portfolio-osingot listaamattomista yhtiöistä olisivat verovapaita. Tältä osin verovapaus muodostuisi laajemmaksi kuin mitä se olisi jäsenvaltioiden kanssa solmittujen verosopimusten tai emo-

tytäryhtiödirektiivin nojalla.

Ehdotetun 6 a §:n mukaan yhteisön muista kuin EU:n jäsenvaltioista saadut osingot olisivat veronalaista tuloa. Koska myös muiden kuin EU:n jäsenvaltioiden kanssa solmituissa verosopimuksissa Suomi on säännönmukaisesti vapauttanut suorasijoitusosingot asuinvaltion verosta, Suomi ei voisi sisäisestä lainsäädännöstä huolimatta yleensä verottaa suorasijoitusosinkoja. Näin ollen tosiasiallinen verotus muodostuisi 6 a §:ssä säädettyä lievemmäksi. Ei ole kuitenkaan tarkoituksenmukaista, että osingot nykyiseen tapaan vapautettaisiin näissä tilanteissa verosta suoraan lain säännöksellä.

Portfolio-osinkojen osalta asuinvaltion verotusvaltaa ei ole rajoitettu EY-oikeudessa eikä verosopimuksissa. Yhteisön saamat tällaiset osingot olisivat muista kuin EU:n jäsenvaltioista saatuina sisäisen lainsäädännön nojalla kokonaan veronalaisia siitakin huolimatta, että kotimaasta saatujen osinkojen osalta 10 prosentin omistusrajaa sovelletaan vain listattuihin osinkoihin. Yhteisön muusta kuin verosopimusvaltiosta saamat osingot olisivat myös kokonaan veronalaisia. Näissä tapauksissa ei siis sovellettaisi kotimaisia osinkoja koskevaa alhaisempaa 75 prosentin veronalaisuutta, koska tämä on tarkoitettu rajoittamaan vain kotimaisesta tai EU:n jäsenvaltiosta olevan listatun yhtiön osingon kahdenkertainen verotus yksityishenkilön osinkoverotuksen tasolle.

Suomesta ulkomaille maksettavien osinkojen verotus

Eri maiden verojärjestelmissä maassa asuvia ja ulkomaalaisia verotetaan yleensä eri tavoin. Asuinvaltiossa verotus toimitetaan kaikkien verovelvollisen tulojen perusteella yleisesti verovelvollisena. Ulkomaille maksettavien suoritusten verotus on väistämättä kaavamaisista, koska verovelvollisen asemasta ja tulotasosta ei ole tietoa. Yleisesti verovelvolliset ja ulkomailta asuvat rajoitetusti verovelvolliset eivät tässä mielessä ole lähtökohtaisesti samanlaisessa asemassa.

Edellä kohdassa 2.2.3. mainitussa komission tiedonannossa on kiinnitetty huomiota siihen, että perustamissopimuksen 56 artikla kieltää myöntämästä kotimaisille osakkeen-

omistajille edullisempaa kohtelua kuin ulkomaisille osakkeenomistajille. Ulkomaisia tulonsaajia, jotka ovat kotimaisiin nähden toisiinsa verrattavassa tilanteessa, olisi kohdeltava yhteisön alueella yhdenmukaisesti. Tiedonannon mukaan verovelvollinen on yhdenvertaisessa tilanteessa, kun hänen tulonsa muodostuvat kokonaan tai lähes yksinomaan yhdestä lähdevaltiosta peräisin olevista osingoista ja kun hän ei asuinjäsenvaltiossaan saa riittävästi tuloja, jotta niitä verotettaisiin siten, että hänen henkilökohtaiset ja perheolosuhteensa otettaisiin huomioon. Tällaisesta tilanteesta on hyvin harvoin kysymys Suomesta rajoitetusti verovelvollisena osinkoa saavien kohdalla.

EU:n jäsenvaltioissa oleville yhteisöille maksettavien osinkojen verotuksessa lähtökohtana ovat emo-tytäryhtiödirektiivin määräykset. Direktiivin mukaan suorasijoitusosingot on vapautettava lähdeverosta. Yhteisössä ei ole harmonisoitu portfoliosijoitusten lähdeverotusta, mikä onkin luonnollista, koska kysymys on erilaisista ja eri asemassa olevista henkilöistä. Eri jäsenvaltioissa ulkomaille maksettavien osinkojen lähdeverotus poikkeaa verraten yleisesti kotimaisten portfolio-osinkojen verotuksesta. Esimerkiksi Ruotsissa ulkomaisille maksettavista portfolio-osingoista peritään kaavamainen 30 prosentin lähdevero, ellei verosopimuksessa ole määräyksiä alemmasta verosta.

Esityksessä ehdotetaan, että ulkomaille maksettavia osinkoja verotettaisiin nykyiseen tapaan. Emo-tytäryhtiödirektiivin määräykset on pantu Suomessa täytäntöön lähdeverolain 3 §:n 5 momentin säännöksellä. Sitä ei ole tarpeen tässä yhteydessä muuttaa. Lähdeverolain säännöksistä seuraa, että muissa tapauksissa ulkomaille maksettavista osingoista peritään sisäisen lainsäädännön nojalla lähdevero. Lähdeverolain 7 §:ää muutettaisiin siten, että lähdevero osingosta ja muista lainkohdassa mainituista pääomatuloista olisi 28 prosenttia. Verosopimusten nojalla suorasijoitusosingot on vapautettu lähdeverosta useiden muidenkin kuin EU:n jäsenvaltioiden kanssa. Verosopimusvaltioihin maksettavista portfolio-osingoista maksetaan yleisimmin lähdeveroa 15 prosenttia. Uudessakin järjestelmässä lähdeverotuksen taso määräytyisi verosopimusten nojalla. Maihin, joiden kans-

sa Suomella ei ole verosopimusta, maksettavista osingoista perittäisiin lähdeveroa 28 prosenttia.

Edellä esitetyllä tavalla moniin yhtiöveron hyvitysjärjestelmän käyttöönoton jälkeen neuvoteltuihin Suomen solmimiin verosopimuksiin sisältyy määräys, jonka mukaan niin kauan kuin Suomessa asuvilla henkilöillä on oikeus yhtiöveron hyvitykseen, ei osingosta, jonka Suomessa asuva yhtiö maksaa toisessa sopimusvaltiossa asuvalle henkilölle, kanneta lähdeveroa Suomessa. Sopimukset sisältävät yleensä ensisijaisen määräyksen, jonka mukaan portfolio-osingoista peritään lähdeveroa 15 prosenttia. Kun yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luovutaan, sopimusten mukainen lähdeverotus muuttuu.

3.5. Muita kysymyksiä

3.5.1. *Peitellyn osingon verotus*

Verotusmenettelystä annetun lain 29 §:n mukaan peiteltyllä osingolla tarkoitetaan rahanarvoista etuutta, jonka osakeyhtiö antaa osakkaansa tai tämän omaisen hyväksi osakkuusaseman perusteella tavallisesta olennaisesti poikkeavan hinnoittelun johdosta tai vastikkeetta. Peiteltyllä osingolla tarkoitetaan myös omia osakkeita hankkimalla tai lunastamalla taikka osakepääomaa, vararahastoa tai ylikurssirahastoa alentamalla osingosta menevän veron välttämiseksi jaettuja varoja. Jos on ilmeistä, että yhtiö on jakanut peiteltyä osinkoa, on yhtiön verotuksessa meneteltävä niin kuin olisi käytetty käypää hintaa ja osakkaan veronalaiseksi tuloksi katsottava käyvän hinnan ja käytetyn hinnan erotus. Lain 31 §:ssä säädetään lisäksi kansainvälisestä peittelystä voitonsiirrosta, jota voidaan pitää peitellyn osingonjaon kaltaisena erityisilmiönä.

Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän verotuksessa peitelty osinko on tuloverolain 62 §:n 2 momentin nojalla ansiotuloa. Yhtiöveron hyvityksestä annetun lain 6 §:n 2 momentin mukaan lain säännöksiä jaettavasta osingosta sovelletaan myös peiteltyyn osinkoon sekä kansainväliseen peiteltyyn voitonsiirtoon. Näiden suoritusten perusteella määrätään siten yhtiölle täydennysvero, ja osakkaalla on niiden perusteella oikeus yhtiöve-

ron hyvitykseen.

Hyvitysjärjestelmän ulottamista myös peiteltyyn osinkoon perusteltiin asiaa koskevassa hallituksen esityksessä (HE 26/1998 vp) sillä, että hyvitysjärjestelmässä yhtiöverotukseen tuli lähtökohdaksi yhdenkertaisen verotuksen periaate. Tuolloisissa oloissa peitellyn osingon verotusta koskevien säännösten tehtäväksi oli nähtävä kahdenkertaisen verotuksen turvaamisen sijasta ennen kaikkea täydennysveron ja osingon ansiotulosta menevän veron välttämisen estäminen.

Hyvitysjärjestelmästä luovuttaessa yksityishenkilöiden saamien osinkojen verotus muuttuisi eräissä tapauksissa kahdenkertaiseksi. Näin tapahtuu varsinkin ansiotulona verotettavien osinkojen ja suurten osinkotulojen osalta. Täydennysveron määräämisestä osingon perustella myös luovutaan. Muutosten myötä peitellyn osingon verotuksen lähtökohdat ovat muuttuneet. Peitellyn osingon ei tule missään tapauksessa johtaa avointa osinkoa lievempään verotukseen. Periaatteessa säännöksen alkuperäisen tarkoituksen mukaisena voidaan pitää sitä, että verotus peitellyn osingon tilanteissa muodostuu kahdenkertaiseksi.

Esityksessä lähdetään siitä, että yksityishenkilön saamaa peiteltyä osinkoa on perusteltua verottaa jatkossakin ansiotulona. Ehdoitettavassa järjestelmässä osinkojen verotus 70 prosenttisesti perustuu siihen, että yhtiö on yleensä erikseen maksanut jaettavasta voitosta veron. Peitelty osinko ei rajoitu jakokelpoisiin varoihin, eikä siihen enää liity täydennysverovelvollisuutta. Suoritus on verrattavissa mihin tahansa rahanarvoiseen etuuteen, jonka osakas saa yhtiöltä. Lähtökohtaisesti rahanarvoisena etuutena saadut tulot ovat saajalleen täysimääräisesti veronalaisia. Peiteltyä osinkoa ei ole perusteltua asettaa edullisempaan asemaan. Näin ollen peitellyn osingon tulisi olla yksityishenkilölle kokonaan veronalaista ansiotuloa. Tuloverolain uudessa 33 d §:ssä säädettäisiin, että peitelty osinko on kokonaan veronalaista ansiotuloa.

Erityisesti yhteisön saaman peitellyn osingon kahdenkertainen verotus voi joissain tapauksissa johtaa ankaraan tulokseen. Toisaalta yhteisön saama peitelty osinko ei voi olla kaikissa tapauksissa verovapaata tuloa eikä varojen jaon verokohtelu voi olla avoimeen

osinkoon rinnastettava, koska kysymys ei ole avoimen osingon tavoin voittovarojen jaosta.

Yhteisöjä verotetaan nykyisin suhteellisen harvoin peitelystä osingosta. Uudessakin osinkoverojärjestelmässä on perusteltua ottaa huomioon säännöksen tarkoitus torjua sitä, ettei osingosta menevää veroa kierretä. Elinkeinoverolain uudessa 6 a §:ssä säädettäisiin, että peitelty osinko on kokonaan veronalaista tuloa.

3.5.2. *Sijaisosingon verotus*

Sijaisosingolla tarkoitetaan korvausta, joka suoritetaan osingon sijaan osakkeita koskevan takaisinostosopimuksen, lainaussopimuksen tai muun sellaisen sopimusjärjestelyn perusteella, jolla oikeus osingon saamiseen on väliaikaisesti siirtynyt toiselle verovelvolliselle.

Tuloverolakiin, yhtiöveron hyvityksestä annettuun lakiin, elinkeinoverolakiin ja lähdeverolakiin sisältyvien sijaisosingon verotusta koskevien säännösten tarkoituksena on turvata se, että osinko tulee verotetuksi varsinaisen omistajan tulona osingon verotusta koskevien normien mukaisesti silloinkin, kun omistaja on arvopaperin lainaussopimusta tai muuta väliaikaiseksi tarkoitettua sopimusjärjestelyä käyttäen siirtänyt oikeuden osingon saamiseen toiselle verovelvolliselle, joka maksaa osingosta korvauksen.

Saadun osingon perusteella on sillä, jolle sopimusjärjestelyin on väliaikaisesti siirretty osakkeiden omistusoikeus, myös oikeus yhtiöveron hyvitykseen. Kun hyvitysjärjestelmässä kotimaisten yhtiöiden jakamat sijoitusosingot ovat käytännössä verovapaita, korvaus, jonka osingon saaja maksaa osakkeiden varsinaiselle omistajalle korvauksena saamatta jääneestä osinkotulosta, ei ole vähennyskelpoinen. Muussa tapauksessa sijaisosingon maksajalle tulisi sijaisosingon vähennyskelpoisuudesta perusteeton verohyöty. Varsinaisella omistajalla on toisaalta saamansa sijaisosingon perusteella oikeus yhtiöveron hyvitykseen. Taloudelliselta kannalta lopputulos on sama kuin siinä tapauksessa, että varsinainen omistaja olisi saanut osingon suoraan osinkoa jakavalta yhtiöltä.

Sijaisosinkosääntely otettiin käyttöön yhtiöveron hyvitysjärjestelmässä sen jälkeen,

kun järjestäytynyt arvopaperien lainaustoiminta Suomessa käynnistyi ja lainaussopimuksia havaittiin käytetyn verosuunnittelu-tarkoituksissa.

Hyvitysjärjestelmästä luopumisen johdosta sijaisosinkosääntelyä tarkistettaisiin. Sijaisosinkosääntely on tarpeen myös uudessa järjestelmässä, jossa nykyjärjestelmän tapaan voidaan saavuttaa perusteettomia etuja osingonjakoajankohtaan ajoitetuilla väliaikaisilla sopimusjärjestelyillä.

Hyvitysjärjestelmässä maksettua sijaisosinkoa ei voi vähentää lainkaan, koska osingon saaja ei lähtökohtaisesti maksa saamastaan osingosta veroa hyvityksen johdosta. Osinkoverotukseen ehdotettujen muutosten johdosta sijaisosinkoa koskevia säännöksiä tarkistettaisiin siten, että maksettu sijaisosinko olisi vähennyskelpoinen siltä osin, kuin se osinko, jonka sijaan sijaisosinko on maksettu, on sijaisosingon maksajalle veronalaista. Vastaavasti saatu sijaisosinko on saajalleen veronalaista siltä osin kuin sen maksamisen perusteena oleva osinko olisi ollut hänelle veronalaista, jos hän olisi sen saanut.

3.5.3. *Osakeyhtiön osakkeiden hankintaan otetun velan erityiskäsittely*

Tuloverolain 42 §:n 3 momenttiin sisältyy nykyisin säännös, jonka mukaan elinkeinotoimintaa harjoittavan osakeyhtiön sellaisen osakkaan, jota ei työntekijäin eläkelain (315/1961) nykyisen 1 d §:n mukaan pidetä mainittuun yhtiöön työsuhteessa olevana, osakkeiden hankintaan käytetty korollinen velka vähennetään hänen osakkeidensa arvosta yhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuutta laskettaessa. Tuloverolain 58 §:n nojalla tällaisten osakkeiden hankintaan käytetyn velan korko vähennetään hänen kyseisestä yhtiöstä saamansa osingon ja yhtiöveron hyvityksen yhteismäärästä ennen osingon pääomatulo-osuuden laskemista 42 §:ssä säädettyllä tavalla. Muilla osakkailla, joihin säännöstä ei sovelleta, velka ei vaikuta osakkeiden arvoon, ja korot vähennetään pääomatuloista.

Säännös on sisällytetty lakiin lähinnä sen vuoksi, että osakeyhtiön pääosakkaan velan käsittely olisi yhdenmukainen henkilöyhtiön vastuunalaisen yhtiömiehen yhtiöosuuden

hankkimiseksi otetun velan käsittelyn kanssa. Tämä on perusteltua hyvitysjärjestelmässä, jossa verotus on osingon verotuksen tasoisena yhdenkertaista. Säännös ei sellaisenaan sovellu ehdotettuun osinkoverojärjestelmään. Koron vähentäminen nettovarallisuudesta johtaisi uudessa järjestelmässä erilaiseen tulokseen riippuen siitä, onko osinko pääomavai ansiotuloa. Pääomatuloon kohdistuvana korko jäisi useimmiten tosiasiaa vähentämättä, koska pääomatulona verotettava osinko on pitkälti verovapaata. Ansiotuloon kohdistuvanakin vähennyksen verovaikutus olisi useimmiten pääomatulon verokantaa alempi, koska ansiotulo-osinkoa verotetaan 70 prosenttisesti. Osakkaat, joihin säännöstä ei sovelleta, voisivat sen sijaan vähentää koron pääomatuloistaan tai olisivat oikeutettuja alijäämähyvitykseen.

Säännös on nykyjärjestelmässä vain harvoissa tilanteissa verovelvolliselle edullinen. Koska korkotaso on tällä hetkellä selvästi alle pääomatulo-osuuden laskennassa nykyisin käytettävän 13,5 prosentin ja myös käytettäväksi ehdotetun yhdeksän prosentin, osakkaan pääomatulo-osuus pienenee verrattuna siihen, ettei säännöstä sovellettaisi. Nykyjärjestelmässä tämä on edullista lähinnä pienien ansiotulo-osinkojen kohdalla. Etua voi syntyä myös silloin, kun osinko on kokonaan ansiotuloa ansiotulon marginaaliveron ylittävää pääomatuloverokannan.

Näistä syistä ja ottaen myös huomioon, että säännöksestä aiheutuu tarpeetonta hallinnollista työtä, esityksessä ehdotetaan, että tuloverolain 42 §:n 3 momentissa ja 58 §:ssä tarkoitettua menettelyä yrittäjäosakkaiden nettovarallisuuden laskennassa luovuttaisiin.

Korkovähennyksen vaikutus muuttuu hyvitysjärjestelmästä luovuttaessa. Osinkotulon ollessa laajasti verovapaata korot saattavat jäädä entistä suuremmalta osalta vähentämättä. Verotus voisi kiristyä erityisesti niillä omistajayrittäjillä, joilla on huomattava määrä osakkeiden hankintaan liittyviä velkojen korkoja. Uuteen järjestelmään siirtymisen helpottamiseksi esityksessä ehdotetaan, että alijäämähyvityksen euromääräistä enimmäismäärää ei verovuosina 2005—2009 sovellettaisi siltä osin kuin alijäämähyvitys johtuu yrittäjäosakkaan osakkeiden hankintaan käytetyn velan koroista. Yrittäjäosakkaalla tar-

koitettaisiin osakasta, jota ei työntekijän eläkelain 1 d §:n mukaan pidetä mainittuun yhtiön työsuhhteessa olevana.

3.5.4. Verotuksen kattosääntö

Tuloverolain 135 §:n mukaan, jos verovuonna Suomessa asuneen luonnollisen henkilön tai kotimaisen kuolinpesän verovuoden verotettavasta pääoma- ja ansiotulosta sekä varallisuudesta menevän valtionveron sekä ansiotulon perusteella määrätyn kunnallisveron, kirkollisveron ja sairausvakuutusmaksun yhteismäärä on suurempi kuin 70 prosenttia verovelvollisen valtionverotuksessa vahvistetun verotettavan pääoma- ja ansiotulon yhteismäärästä, verovelvollisen maksettavaksi ei panna tämän määrän yli menevää valtionveron osaa.

Kattosäännöllä alennetaan varallisuusveron määrää niissä tapauksissa, joissa verovelvollisella ei ole verotettavia tuloja, jotta vero olisi kohtuullisessa suhteessa tulojen määrään. Kattosäännön 70 prosentin raja on ollut voimassa verovuodesta 1989 asti. Rajan asettamisessa on periaatteessa otettava huomioon tuloverotuksen yleinen taso. Kun tuloverotus kevenee, kannettavan varallisuusveron määrä vastaavasti kasvaa, jos kattosäännön rajaa ei alenneta.

Tuloveroasteikon ylin marginaalivero oli vuonna 1989 44 prosenttia ja vuonna 1988 vielä 51 prosenttia. Nyt se on vuodelta 2004 34,5 prosenttia. Kunnallisverotus on aikajaksolla kiristynyt, mutta kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksut alentuneet niin, että ylin marginaalivero on kokonaisuutenaan alentunut noin 10 prosenttia. Kattosäännön laskentaperusteeseen luettava pääomatulo, kuten osinkotulo, verotetaan yhtiöveron hyvitysjärjestelmään ja eriytettyyn tuloverojärjestelmään siirtymisen myötä eri tavoin kuin ennen vuotta 1989. Pääomatulojen ylin marginaalivero aleni vuonna 1993 yli 35 prosenttia.

Ehdotettu osinkoverotuksen uudistus muuttaisi kattosäännön soveltamisen vaikutuksia, jos säännöstä ei tarkisteta. Jos verovapaita osinkotuloja ei otettaisi huomioon kattosäännön laskentaperusteessa, pelkästään verovapaata osinkotuloa saavalle ei voitaisi määrätä lainkaan varallisuusveroa. Toisaalta esimer-

kiksi pörssiosinkojen osalta veronhyvitystä ei enää luettaisi veroksi, mutta ei myöskään kattosäännön perusteena olevaksi tuloksi. Tältä osin muutos on kattosäännön piiriin kuuluville edullinen.

Esityksessä ehdotetaan tuloverolain 136 §:ää muutettavaksi niin, että säännöksen mukainen katto laskettaisiin perusteesta, johon sisältyy myös tuloverolain 33 a—33 c §:n nojalla verovapaa osinkotulo. Samalla esitetään verojen yläraja alennettavaksi 70 prosentista 60 prosenttiin.

3.5.5. *Jaettavan yritystulon ja yhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus*

Tuloverolain 38 §:n mukaan jaettava yritystulo katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneelle nettovarallisuudelle laskettua 18 prosentin vuotuista tuottoa. Verovelvollisen tai yrittäjäpuolisoiden ennen verovuodelta toimitettavan verotuksen päättymistä tekemästä vaatimuksesta jaettavan yritystulon pääomatulo-osuudeksi katsotaan kuitenkin 10 prosentin vuotuista tuottoa vastaava määrä. Lain 39 §:n mukaan verotusyhtymän ja 40 §:n mukaan luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus elinkeinoyhtymän tuloksesta katsotaan vastaavasti pääomatuloksi siihen määrään asti, joka vastaa nettovarallisuudesta laskettavaa 18 prosentin vuotuista tuottoa. Yhtymäosuuden osalta ei ole mahdollisuutta soveltaa vaatimuksesta alemmaa prosenttirajaa.

Esityksessä ehdotetut muutokset koskevat lähinnä osakeyhtiömuodossa harjoitettavaa yritystoimintaa. Uudistus keventää useimmissa tapauksissa tämän muotoisen toiminnan verotusta erityisesti sen vuoksi, että yhteisöverokantaa ehdotetaan alennettavaksi kolmella prosenttiyksiköllä. Ehdotetut muutokset keventävät yksityisyrittäjän ja yhtymän osakkaan verotusta pääomaverokannan yhden prosentin alennuksen kautta. Näissä yritysmuodoissa tulosta noin 80 prosenttia verotetaan ansiotulona, jolloin suurempi merkitys on toteutetuilla ansiotulon verotuksen alennuksilla.

Yksityisyrittäjien ja yhtymämuodossa har-

joitetun yritystoiminnan suhteellisen aseman yhteisömuotoiseen verrattuna ei tulisi heikentyä. Esityksessä ehdotetaan tämän vuoksi tuloverolain 38, 39 ja 40 §:ssä tarkoitettu nettovarallisuudelle lasketun vuotuisen tuoton raja korotettavaksi 18 prosentista 20 prosentiksi. Rajan korotus keventää erityisesti niiden yrittäjien verotusta, joilla on yritystoiminnassa nettovarallisuutta ja joiden yritystulo ylittää tason, jolla ansiotulon marginaalivero on pääomatuloverokantaa alempi. Toisaalta tuloverolain 38 §:ssä säädetty valinta-oikeus ja mahdollisuus nostaa yhtymästä työskentelyn perusteella palkkaa turvaavat sen, ettei rajan korottaminen kiristäisi niidenkään yrittäjien verotusta, joiden tulotason vuoksi ansiotulo on pääomatuloa edullisemmin verotettavaa.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Vaikutukset julkiseen talouteen

Yhteisö- ja pääomaverokannan muutokset

Yhteisöveron tuotoksi vuonna 2004 on arvioitu noin 5 350 miljoonaa euroa. Yhden prosenttiyksikön muutos yhteisöverokannassa vaikuttaa tällöin laskennallisesti verotuloihin noin 185 miljoonaa euroa. Ehdotettu verokannan kolmen prosenttiyksikön alennus pienentäisi verotuottoja noin 555 miljoonaa euroa. Prosenttiyksikön muutos pääomaverokantaan vaikuttaa tuloverotuksen tuottoa alentavasti noin 24 miljoonaa euroa. Lukuun ovat vaikuttamassa toisaalta pääomatulojen verotuksen keveneminen ja toiseen suuntaan esimerkiksi asunto- ja opintolainakorkojen vähennyshyödyn mitoittuminen alemman pääomaverokannan mukaisesti nykyistä pienemmäksi. Lisäksi verokannan alennus pienentää lähdeverollisten talletusten korkojen verotuottoa 6 miljoonaa euroa. Ehdotetut verokannan muutokset vaikuttavat siten staattisesti tarkasteltuna noin 585 miljoonaa euroa verotuloja vähentävästi.

Verokannan muutoksen vaikutuksia ei voida kuitenkaan arvioida pelkästään alennuksen suhteellisena osuutena uudistusta edeltävistä veron tuotoista. Yhteisöveron alennuksella pyritään osaltaan turvaamaan yritysten toimintaedellytyksiä Suomessa. Veronalen-

nus vaikuttaa jonkin verran yritysten kustannustasoon, mutta uudistuksen oleellisin merkitys ei ole hintakilpailukyvyyn parantumisessa, vaan siinä, että verokohtelu vaikuttaa merkittävästi kansainvälisten yritysten sijoittautumisratkaisuihin. Yritysten sijoittumisen taloudellisia vaikutuksia ei voida kuvata euromääräisesti. Yritysten ja työpaikkojen säilyminen Suomessa joka tapauksessa lisää verotuottoja. Yhteisöverokannan alennuksessa säästyviä varoja tullaan myös osaksi käyttämään verotuottoja kerryttäviin investointeihin.

Veronsaajien jako-osuudet yhteisöverosta

Yhteisöverokannan alentamisen vaikutus, noin 100 miljoonaa euroa, kuntien verotuloihin ehdotetaan kompensoitavaksi korottamalla kuntien yhteisöverosuutta vuodesta 2005 lukien. Kuntien osuutta korotettaisiin 19,75 prosentista 22,03 prosenttiin yhteisöveron tuotosta. Valtion osuutta alennettaisiin vastaavasti. Tämän muutoksen johdosta yhteisöverokannan alentaminen ei pienennä kuntien yhteisöverotuottoja.

Osinkoverotuksen muutokset

Osinkoja on kansantalouden tilinpidon mukaan maksettu Suomessa vuonna 2003 noin 13,9 miljardia euroa. Osingoista saivat yritykset ja rahoituslaitokset noin 6,2 miljardia euroa, julkisyhteisöt noin 1,2 miljardia euroa, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt noin 0,5 miljardia euroa ja kotitaloudet noin 2,9 miljardia euroa. Ulkomaille maksettiin osinkoja noin 3,1 miljardia euroa.

Maksetut osingot ovat kasvaneet huomattavasti muutaman viimeisen vuoden aikana. Vuonna 1997 osinkoja maksettiin noin 4 miljardia euroa, vuonna 1999 noin 8 miljardia euroa ja vuonna 2000 noin 13,8 miljardia euroa.

Verohallituksen verovuotta 2002 koskevan maksuunpanotilaston mukaan luonnollisten henkilöiden osinkotulot olivat vuonna 2002 noin 2 522 miljoonaa euroa, josta pääomatulona verotettuja osinkoja oli noin 2 058 miljoonaa euroa ja ansiotulo-osinkoja noin 463 miljoonaa euroa. Pääomatulo-osingoista oli osinkoja pörssiyrityksistä 521 miljoonaa euroa

ja muista yhtiöistä 1 537 miljoonaa euroa. Osinkotuloja tai osuuspääoman korkoja sai vuonna 2002 yhteensä 1 222 648 henkilöä. Osinkoja pörssiyrityksistä sai 366 444 henkilöä ja ansiotulona verotettua osinkoa 62 949 henkilöä. Keskimääräinen osinkotulo saajaa kohti oli 2 064 euroa.

Osakeyhtiöt saivat vuonna 2002 osinkoja 6 084 miljoonaa euroa, yhdistykset ja säätiöt 385 miljoonaa euroa ja osuuskunnat 169 miljoonaa euroa. Näistä rahoitus- ja vakuutus-toimintaa harjoittavat yhteisöt saivat osinkoja 1 133 miljoonaa euroa.

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmässä luonnollisilta henkilöiltä ei käytännössä mene veroa pääomatulo-osingoista. Myöskään yhteisöiltä ei mene kotimaisista osingoista veroa. Osingoista on kertynyt verotuottoja lähinnä ansiotulo-osinkoa saavilta siltä osin kuin heidän osinkotulonsa veroprosentti on progressiivisen asteikon mukaisessa verotuksessa yli 29.

Osinkoverouudistuksen vaikutuksia voidaan rahamääräisesti arvioida lähinnä sellaisten staattisten laskelmien perusteella, joissa verovelvollisen käyttäytymismuutoksia ei ole otettu huomioon. Yksityishenkilöiden saamisen pörssiosinkojen määrän perusteella niiden verottaminen 70 prosenttisesti lisäisi verotuottoja noin 100 miljoonaa euroa. Osuuspääoman korkojen 70 prosenttinen verotus lisäisi verotuottoja 11,5 miljoonaa euroa. Ehdotetun 1 500 euron verovapaan osan vuoksi tuotto alenee noin 10 miljoonalla eurolla.

Listamattomista yhtiöistä saatujen osinkojen verotuksen muutokset kasvattaisivat henkilöosakkaiden maksaman valtion tuloveron tuottoa 33 miljoonaa euroa, kunnallisveron tuottoa 12 miljoonaa euroa sekä sairausvakuutusmaksun ja kirkollisveron tuottoa kumpaakin noin miljoona euroa eli yhteensä 47 miljoonaa euroa. Osinkoa jakavien yhtiöiden verokannan alentamisesta johtuen osingonjakoon liittyvät verot alenisivat samalla 21 miljoonalla eurolla ja kokonaisverorasituksen kasvuksi muodostuisi siten 26 miljoonaa euroa. Lukuun sisältyy kunnallisveron ansiotulovähennyksen soveltamisalan laajennuksen vaikutus. Kun listaamattomista yhtiöistä saadut ansiotulo-osingot saatetaan vähennyksen piiriin, tämä vähentää verotuottoja 2,5 miljoonaa euroa. Laskelma perustuu yhtiöstä nostetun voiton kokonaisverorasitukseen.

Tällöin osakkaan oletetaan nostavan yhteisöverokannan alennuksen verran enemmän osinkoa.

Edellä mainittua 26 miljoonan euron kokonaisverorasituksen kasvua pienentää ehdotus, jonka mukaan varallisuusverosta vähennettäisiin muusta yhtiöstä kuin listatusta yhtiöstä saadusta yli 90 000 euron pääomatulo-osingosta samana vuonna menevä vero. Tämä huojennus pienentäisi varallisuusveron tuottoa 21 miljoonalla eurolla, joka vastaa noin kolmasosaa kyseessä olevista yli 90 000 euron osingoista menevästä verosta. Samalla se on runsaat 80 prosenttia näistä osingoista veroa maksaville määrätystä varallisuusverosta. Kun otetaan vielä huomioon hallituksen tämän uudistuskokonaisuuden yhteydessä antama erillinen esitys varallisuusverotuksen yleiseksi keventämiseksi varallisuusveroasteikkoa lieventämällä ja siitä listaamattomien yhtiöiden osinkoja saaneille kohdistunut osuus, noin 12 miljoonaa euroa, muodostuu heidän edellä kuvattu yhtiöstä nostetun voiton kokonaisverorasitus seitsemän miljoonaa euroa nykyjärjestelmää kevyemmäksi.

Tällainen arvio osinkoverotuksen muutoksen tuottovaikutuksista on suuntaa-antava. Käyttätymismuutokset saattavat vaikuttaa erityisesti muista kuin listatuista yhtiöistä saatujen osinkojen verotukseen. Harvojen omistuksessa olevat yhtiöt pidättäytyvät todennäköisesti voimaantulon jälkeisinä ensimmäisinä vuosina aikaisemman suuruisista 90 000 euron ylittävistä osingoista. Tosin ehdotettu vähennys varallisuusverosta pienentäisi tätä vaikutusta. Osingonjako todennäköisesti myös mitoitetaan vastaamaan uutta pääomatulo-osinkojen nettovarallisuusrajaa. Koska vuonna 2004 osinkoja jaettaneen tavallista enemmän, siirtymävaiheessa vuonna 2005 osinkojen määrää saattaa vastaavasti pienentyä. Muutokset olisivat siten omiaan pienentämään verotuottoja uudessa järjestelmässä edellä esitetystä. Sen sijaan listattujen yhtiöiden osingoissa ei ilmeisesti tapahdu vastaavia muutoksia. Suurimpien osingonkajien omistus on paljolti muiden kuin kotitalouksien käsissä, joten henkilöverotus ei vaikuta osingonjakopolitiikkaan. Pörssiosinkojen määrään voisi odottaa kasvavan viimeisen tilastovuoden eli vuoden 2002 tasosta vuo-

teen 2005, jolloin verotuotto nousisi vastaavasti.

Hyvitysjärjestelmästä luopumisen jälkeen osingonjakoon ei enää liity täydennysverovelvollisuutta. Täydennysveroa on määrätty vuosittain noin 20 miljoonaa euroa. Tämän perusteella muutos ei sanottavasti vaikuttaisi verotuottoihin. Kun osinkoa jatkossa voidaan jakaa myös voitosta, jota ei yhtiössä ole verotettu, verosuunnittelu tällaisen menettelyn mahdollistamiseksi saattaa lisääntyä. Mahdollisuutta helpottaa se, että yhteisöjen ulkomailta saamat osingot tulevat nykyistä laajemmin verovapaiksi ja ehdotettu luovutusvoittojen vapauttaminen verosta. Varsinkaan listattujen yhtiöiden osalta muutoksella ei kuitenkaan yleisemmin ole vaikutusta verotuottoihin sen vuoksi, että ne jakavat osinkona vain osan voitostaan ja nykyjärjestelmässä ne voisivat vastaavasti käyttää veroylijäämiään.

Yhteisöjen saamat osingot säilyisivät uudistuksessa pääosin verovapaina. Yhteisöjen noteeratuista yhtiöistä saamiin osinkoihin kohdistuisi kuitenkin 19,5 prosentin verorasitus. Kotimaiset verovelvolliset yhteisöt ovat saaneet listatuista yhtiöistä osinkoja jonkin verran vähemmän kuin kotitaloudet. Osaksi kysymys on myös kahden listatun yhtiön välisistä osingoista. Merkittävä osa osingoista kertyy vakuutus- ja eläkelaitoksille. Osingonjaon säilyessä muuttumattomana yhteisöjen saamiin muuhun kuin sijoitusomaisuuteen kuuluvien osinkojen verotuksen tuotto voidaan arvioida enintään noin 50 miljoonaksi euroksi.

Rahoitus- ja vakuutuslaitosten osinkotulot ovat olleet viime vuosina noin miljardi euroa. Suuri osa osingoista on kertynyt sijoitusomaisuudesta. Jos sijoitusomaisuusosingot muodostaisivat osingoista 80 prosenttia, verototot 26 prosentin yhteisöverokannan mukaan laskettuina olisivat yli 200 miljoonaa euroa. Vakuutus- ja eläkelaitosten kirjanpitoperiaatteista johtuen kokonaisvaikutus jäänee kuitenkin huomattavasti pienemmäksi, enintään muutamaa kymmeneen miljoonaan euroon.

Edellä esitetyt arviot koskevat ehdotettuja pysyviä muutoksia. Siirtymävaiheessa vuonna 2005 yksityishenkilöiden saamiin osinkotulojen veronalainen määrä olisi 57

prosenttia. Tämä alennus pienentää verotuottoja listaamattomista yhtiöistä noin 52 miljoonaa euroa, josta 13 miljoonaa euroa aiheutuu pääomatulo-osuuden prosentin alentamisesta ja 39 miljoonaa euroa ansiotulo-osuuden prosentin alentamisesta. Lisäksi verotuotot listatuista yhtiöistä ovat siirtymävaiheessa 18 miljoonaa euroa pienemmät kuin myöhemminä vuosina. Toisaalta verovuonna 2005 osinko maksetaan voitosta, jota on verotettu 29 prosentin verokannalla.

Yhteisöjen omistamien osakkeiden luovutusten verokohtelun muutos

Yhteisöjen saamia veronalaisia osakkeiden luovutusvoittoja ja osakkeiden hankintamenojen kohdistuvia vähennyksiä ei ole verohallinnossa tilastoitu. Konserniverokeskuksessa on kuitenkin kerätty tietoja näistä eristä. Konserniverokeskuksessa verotetaan noin 3 300 yritystä, joista suurin osa kuuluu Suomen 250 suurimpaan konserniin. Verovuodelta 2002 maksuunpannun yhteisöveron määrästä Konserniverokeskuksessa verotettavien yritysten osuus oli noin 60 prosenttia. Konserniverokeskuksen verovuotta 2001 koskevien tietojen perusteella näiden yritysten kirjanpitoon oli merkitty käyttöomaisuusosakkeiden myyntivoittoja yhteensä noin 1 650 miljoonaa euroa. Myyntitappioita oli käyttöomaisuusosakkeista kirjattu noin 250 miljoonaa euroa ja purkutappioita 180 miljoonaa euroa. Arvonalennuksia oli vaadittu verotuksessa vähennettäväksi yhteensä 950 miljoonaa euroa. Verovuonna 2002 myyntivoittoja oli kirjattu noin 455 miljoonaa euroa, myyntitappioita noin 2 390 miljoonaa euroa ja purkutappioita 770 miljoonaa euroa. Käyttöomaisuusosakkeiden verotuksessa vaadittujen arvonalennuspoistojen määrä oli tällöin 3 740 miljoonaa euroa. Verotuksessa hyväksytyt määrät ovat olleet jonkin verran vaadittuja määriä alemmat.

Verovuoden 2003 määriä voidaan arvioida tätä vuotta koskevien ennakkotietojen avulla. Ennakkotietohakemuksien perusteella voidaan myyntitappioiden, arvonalennusten ja purkutappioiden määrän arvioida kasvavan edelleen. Käyttöomaisuusosakkeisiin liittyvien vähennysten määrä on viime vuosina jatkuvasti kasvanut Konserniverokeskuksessa

verotettavissa yhtiöissä ja ylittää nykyisellään käyttöomaisuusosakkeiden myyntivoittojen määrän.

Ehdotettavat osakeluovutusten verokohtelun muutokset näyttävät esitettyjen lukujen valossa lisäävän huomattavasti verotuottoja. Luvuista ei kuitenkaan voida laskea verotuottovaikutusta suoraan. Purkutappiot jaksotetaan yleensä vähennettäväksi kymmenelle vuodelle. Arvonalentumispoistoissa ja luovutustappioissa on monessa tapauksessa kysymys niin suurista eristä, että ne johtavat tulolähteen tappion vahvistamiseen vähentämisenä vuonna. Tämän tappion verovelvolliset voivat vähentää tulostaan seuraavan kymmenen vuoden kuluessa. Näin ollen suurin osa vähennyksistä vaikuttaa verotukseen usean verovuoden aikana. Suuret tappiot saattavat myös liittyä siihen, ettei omistajayrityksen oman toiminnan jatkamiselle ole enää tappiollisuuden vuoksi edellytyksiä. Myyntitappioista ja arvonalentumisista osa jääkin yleensä lopullisesti vähentämättä.

Luovutusvoittoverotuksen muutosten vaikutuksiin liittyy huomattavasti epävarmuutta. Verovapaiksi ehdotetut luovutusvoitot ovat satunnaisia tuloeria. Niissä, kuten edellä mainituissa vähennyksissäkin, voi olla kysymys suurista yksittäisistä määristä, mahdollisesti jopa sadoista miljoonista euroista. Määrien kohdistuminen eri vuosille voi olla sattumanvaraista. Vaikka edellä esitettyjen lukujen perusteella muutos ei näytä kokonaisuutenaan pienentävän verotuloja, on mahdollista, että yhteisöveron tuotot tulevat suuremmille heilahteluille alttiiksi. Toisaalta arvonnousujen ja -laskujen verovaikutuksen poistuminen osaltaan vähentää yhteisöverotuksen tuoton suhdanneluonteisia heilahteluita.

4.2. Vaikutukset verovelvollisten kannalta

Yhteisö- ja pääomaverokannan muutokset

Yhteisöverokannan alentaminen alentaa yhteisömuotoisen yrityksen tuloveron määrää yli kymmenellä prosentilla. Pääomaverokannan alennus keventää osaltaan kaikkien pääomatulojen verorasitusta. Pääomaverokannan alentaminen vaikuttaa toisaalta niiden yksityishenkilöiden, joilla on vähennyskelpoisia

velkojen korkoja, verotukseen. Pääomaverokannan mukaan tehtävä korkovähennys alenee yhdellä prosentilla koron määrästä. Jos verovelvollisella on lainaa 100 000 euroa ja korko on kolme prosenttia, korkovähennyksen pienennys vaikuttaa veron määrään 30 euroa vuodessa.

Osinkoverotuksen muutokset

Niillä yksityishenkilöillä, jotka saavat osinkoja listatuista yhtiöistä, verotus kiristyi. Osingoista ei hyvitysjärjestelmässä ole mennyt veroa, minkä lisäksi yhtiön veroa on voinut saada pääomatuloon kohdistuvien vähennysten perusteella takaisin. Osingosta menisi muutetussa järjestelmässä veroa 19,6 prosenttia.

Ehdotettujen muutosten kokonaisvaikutusta listaamattoman yhtiön osinkojen verotukseen on perusteltua tarkastella siten, että verrataan osingonjaon kokonaisverorasitusta nykyjärjestelmässä ja ehdotetussa uudessa järjestelmässä ottamalla huomioon sekä voitosta yhtiötasolla menevä vero että veron jälkeiseen jaettuun voittoon osakastasolla kohdistuva vero. Vertailussa ovat merkityksellisiä tekijöitä osinkojen verotukseen osittain ansiotulona johtava yhdeksän prosentin osuus nettovarallisuudesta ja pääomatulo-osinkojen 90 000 euron raja.

Osinkoverotus kevenee kaikissa tapauksissa, kun osinko on nettovarallisuusrajan puitteissa pääomatuloa ja euromääräinen raja ei ylity. Verokantamuutosten vuoksi verotus kokonaisuutenaan ei kiristy heti osingon ylittäessä 90 000 euroa, vaan vasta noin 113 500 euron tasolla. Kiristyminen koskisi arviolta noin 2000 henkilöä riippuen isoja osinkoja jakaneiden yhtiöiden käyttäytymisestä uudessa järjestelmässä. Kiristymää lieventäisi merkittävästi ehdotettu yli 90 000 euron osingoista menevän veron vähentäminen varallisuusverosta. Kiristymien lukumäärä jäisi useita satoja edellä esitettyä pienemmäksi.

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luopumisesta seuraa, että osinkoverotus kiristyy rakenteellisista muutoksista johtuen väistämättä alhaisella tulotasolla niiden kohdalla, joiden nostama osinko on ansiotuloa. Hyvitysjärjestelmässä ansiotulo-osingon perusteella on saanut tuloveroasteikon ensimmäisen por-

taan alarajalle asti (11 700 euroa vuodelta 2004), jolla marginaalivero ylittää 29 prosenttia, yhtiöveroa hyvityksenä takaisin. Ansiotulosta on mennyt todellisuudessa veroa vasta tämän rajan ylittävältä osalta. Uudessa järjestelmässä pienestäkin ansiotulo-osingosta menee kunnallisveroa.

Näissä tapauksissa kokonaisverorasitus säilyy uudessa järjestelmässä kuitenkin aikaisemmalla tasolla, jos osakas nostaa ansiotuloa yrityksestään osingon sijasta palkkana. Palkan verorasitusta lisäävät vertailussa siihen kohdistuvat työnantajamaksut, mutta verokantojen alennuksen päinvastainen vaikutus on saman suuruinen. Ansiotulo-osingon verotus 70 prosenttisesti on toisaalta keskimääräisellä ansiotasolla hyvin lähellä ansi-osinkojen verotuksen nykytasoa.

Osinkoverotus kiristyy siten lähinnä vain niillä ansiotulo-osinkoa saavilla, jotka saavat suhteellisen pieniä osinkotuloja ja joilla ei ole mahdollisuutta nostaa palkkaa sen vuoksi, etteivät he työskentele osinkoa jakavassa yhtiössä. Verotustiedot viittaavat siihen, että ansiotulo-osinkoa saavista suhteellisen pienellä ryhmällä nämä osingot ovat pääasiallinen tulonlähde ja verotus kiristyi enintään muutamalla tuhannella verovelvollisella, joista merkittävä osa on alaikäisiä.

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luopuminen vaikuttaa myös, jos verovelvollisella on nykyjärjestelmässä osinkotulosta vähennyskelpoisia korkoja. Nykyjärjestelmässä korkojen pienentäessä pääomatuloa verovelvollinen saa yhtiön veroa hyvityksenä takaisin. Uudessa järjestelmässä yhtiön veroa ei voi enää saada vähennyksen kautta palautetuksi. Kun osingot ovat verovapaita, korot voidaan vähentää vain muista veronalaisista pääomatuloista ja sikäli kuin muut pääomatulot eivät riitä vähennykseen, alijäämahyvityksen puitteissa ansiotulosta. Esityksessä ehdotetaan oikeutta alijäämahyvitykseen laajennettavaksi, jotta yrittäjäosakkeiden hankintaan otetun velan korot voitaisiin edelleen vähentää. Nykyjärjestelmässä korkovähennykset ovat kuitenkin eräillä verovelvollisilla ansiotuloon verrattuna huomattavan suuria. Tällöin järjestelmän muutos johtaa väistämättä verotuksen kiristymiseen.

Yhteisöjen saamat osingot olisivat verovapaita lukuun ottamatta listatuilta yhtiöiltä

saatuja osinkoja ja sijoitusomaisuuteen kuuluvia osinkoja. Hyvitysjärjestelmässä osingot ovat olleet tosiasiasa verovapaita, joten niillä verovelvollisilla, joiden osinkotuloja verotettaisiin, verotus jonkin verran kiristyisi. Sijoitusomaisuudesta osinkoa saavien tuloksenjärjestelymahdollisuudet huomioon ottaen verotuksella ei olisi yritysten toimintaan sannottavaa merkitystä. Verotus kiristyisi siten lähinnä holdingtyyppisillä yhtiöillä, joilla on alle kymmenen prosentin omistuksia pörssissä noteeratuissa yhtiöissä. Tämä kiristyminen on kuitenkin tarkoitettu vastaamaan noteeratun yhtiön suoraan omistavan yksityishenkilön verotuksen muutosta.

Yhteisöjen omistamien osakkeiden luovutusten verokohtelun muutos

Ehdotettu luovutusvoittojen verovapaus keventää erityisesti sellaisen yrityksen verotusta, joka on järjestäytynyt konserniksi ja jossa konserniin kuuluvaan yhtiöön on muodostunut arvonnousua yhtiössä vielä verottamattomasta liikearvosta ja muista aineettomista oikeuksista. Tällainen arvonnousu voidaan saada verovapaana tulona. Toisaalta ostaja maksaa kauppahinnan yhtiön tulonodotuksista, mutta ostajalla ei ole uudessa järjestelmässä mahdollisuutta vähentää kauppahintaa. Tulot kertyvät ostettuun yhtiöön ja ne on mahdollisuus nostaa siitä osinkona. Kauppahinnan verovapaus ja vähennyskelvottomuus tultaneen ottamaan huomioon myytävien osakkeiden hinnoittelussa.

Ehdotettu luovutustappioiden vähennyskelvottomuus kiristää toimivan osakeyhtiön ostajan verotusta, jos maksettua kauppahintaa vastaavia tuloja ei kerrykään. Tytäryhtiön muodossa toteutettuun investointiin liittyvien menojen vähennyskelvottomuus tappiutilanteessa saattaa vaikuttaa halukkuuteen tehdä riskisijoituksia. Usein kohdeyhtiö hankitaan siinä tarkoituksessa, että sen liiketoiminta voitaisiin kaupan jälkeen yhdistää ostajan toimintaan purkamalla kohdeyhtiö. Osakkeiden hankintamenon vähennyskelvottomuus lisää tällaisen järjestelyn verokustannuksia nykyiseen verrattuna, koska verokohtelu tulee vastaamaan sulautumisessa nykyisin noudatettavaa menettelyä.

Ehdotetussa järjestelmässä verosuunnitte-

lun merkitys kasvaa ja siihen liittyy kannuste yhtiöittämiseen. Järjestelmään sisältyy tulokinnanvaraisia rajanvetoja, jotka tekevät verokohtelusta vaikeammin ennakoitavan. Luovutusvoittoverotus on siten verovelvollisten kannalta hallinnollisesti raskaampaa. Tämän voidaan katsoa kohdistuvan erityisesti pienempiin yrityksiin. Toisaalta uudistuksen voidaan katsoa myös parantavan sellaisten pienempien kotimaassa toimivien yritysten suhteellista asemaa, joilla ei ole mahdollisuutta käyttää hyväksi kansainvälistä verosuunnittelua. Nykyjärjestelmässä kansainväliset konsernit ovat voineet päästä luovutusvoittojen verovapauteen käyttämällä hyväksi ulkomaisia apuyhtiöitä. Ehdotetut muutokset mahdollistavat saman ilman ulkomaisten yhtiöiden käyttöä.

5. Asian valmistelu

Syksyllä 2001 asetettiin kaksi työryhmä selvittämään muuttuneen toimintaympäristön vaikutuksia verotukseen. Valtiovarainministeriön asettama vero-oikeuden asiantuntijoista koostuva työryhmä (Tuloverotuksen kehittämistyöryhmä, 12/2002) arvioi toimeksiantonsa mukaisesti yritys- ja pääomaverotuksen kehittämistarpeita kansainvälisen kehityksen ja voimistuvan verokilpailun valossa. Valtioneuvoston kanslian talousneuvoston esityksestä asettama työryhmä sai tehtäväkseen selvittää, mitä muutospaineita Suomen verojärjestelmään tulee kansainvälisen verojärjestelmän ja kansainvälisen talouden sekä kotimaisten tekijöiden taholta.

Työryhmät jättivät raporttinsa syksyllä 2002. Tuloverotuksen kehittämistyöryhmä katsoi, että eriytetty tuloverojärjestelmä on perusteltua säilyttää. Työryhmä ehdotti muun muassa yhteisö- ja pääomaverokantoja alennettavaksi ja luovuttavaksi yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä. Työryhmän mielestä osinkoverotuksessa tuli siirtyä niin sanottuun klassiseen osinkoveromalliin, jossa osinkoja verotettaisiin pääomaverokannalla. Ehdotus edellytti kuitenkin, että pääoma- ja yhteisöverokanta alennettaisiin 25 prosenttiin. Työryhmä tarkasteli myös yhteisöjen saamien osakkeiden luovutusvoittojen vapauttamista verosta, mutta ei tehnyt tällaista ehdotusta.

Talousneuvoston työryhmä tarkasteli toi-

meksiantonsa mukaisesti eri verolajeja laajemmin. Se piti ansiotuloverotuksen kevennyksiä tärkeänä, mutta katsoi, että myös yritysverotuksessa saattoi olla lähivuosina tarvetta lieviin alennuksiin. Työryhmä ei tehnyt konkreettisia ehdotuksia verojärjestelmän kehittämiseksi.

Tuloverotuksen kehittämistyöryhmän muistiosta antoi lausuntonsa 39 viranomaista ja järjestöä. Lausunnoissa suhtauduttiin kielteisesti lähinnä työryhmän ehdottamaan kahdenkertaisen osinkoverotuksen malliin. Enemmistö lausunnonantajista katsoi, että nykyinen luonnollisten henkilöiden yhdenkertainen osinkoverotus tuli säilyttää.

Eryityisesti tuloverotuksen kehittämistyöryhmän selvitykset ja niistä saadut lausunnot

ovat olleet pohjana yritys- ja pääomaverouudistuksen jatkovalmistelulle. Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä virkatyönä. Siitä ei ole eräiden ehdotettavien muutosten laatu huomioon pyydetty kattavia lausuntoja ennen esityksen antamista.

6. Riippuvuus muista esityksistä

Yritysverotusuudistukseen liittyen samanaikaisesti tämän esityksen kanssa eduskunnan käsiteltäväksi on annettu hallituksen esitys vuoden 2005 varallisuusveroasteikkolaiksi. Lisäksi hallituksen esitys laeiksi tuloverolain sekä perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta sisältää ehdotuksia, jotka osaltaan liittyvät samaan uudistukseen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Tuloverolaki

2 §. *Tuloverotusta koskevat muut säännökset.* Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaus yhtiöveron hyvitykseen.

10 §. *Suomesta saatu tulo.* Pykälän 6 kohdasta poistettaisiin viittaus yhtiöveron hyvitykseen.

16 §. *Elinkeinoyhtymän ja sen osakkaan verotus.* Pykälän 3 momentissa säädetään osinkojen ja siihen rinnastettavien erien käsittelystä elinkeinoyhtymän verotuksessa. Hyvitysjärjestelmästä luopumisen vuoksi säännös uudistettaisiin kokonaan. Elinkeinoyhtymän elinkeinotulota ja maatalouden tulosta laskettaessa yhtymän saamat osingot sisältyisivät kokonaan yhtymän tulokseen. Tästä tuloksesta vähennettäisiin pykälän 1 momentin mukaisesti mahdolliset edellisten vuosien tappiot ja tulo jaettaisiin sen jälkeen verotettavaksi osakkaiden tulona. Osinkotulojen osittainen tai täysi verovapaus toteutettaisiin osakastasolla siten, että verotettavaksi jaetusta tulo-osuudesta vähennettäisiin se osa osuuteen sisältyvästä osinkotulosta, joka osakkaan verotusta koskevien säännösten mukaan on verovapaata tuloa.

Luonnollisen henkilön elinkeinotulona tai maatalouden tulona verotettava osinko olisi 70 prosenttisesti veronalaista, joten tulo-

osuudesta vähennettäisiin 30 prosenttia siihen sisältyvän osingon määrästä. Yhteisön tulo-osuuteen sisältyvän osingon verotus riippuisi 6 a §:n mukaan siitä, mihin omaisuuslajiin osakkeet yhteisön kannalta kuuluvat, onko osinkoa jakava yhtiö listattu ja myönteisessä tapauksessa, mikä on osingonsaajan omistusosuus osinkoa jakaneesta yhtiöstä. Asiaa tarkasteltaisiin osakkaan, eikä elinkeinoyhtymän kannalta. Ratkaisevaa olisi, onko henkilöyhtiön osuus yhteisölle sijoitusomaisuutta ja onko yhteisön oma suhteellinen omistus osakepääomasta vähintään kymmenen prosenttia. Tulo-osuuteen sisältyvä osinko olisi yhteisölle yleensä kokonaan tai 25 prosenttisesti verovapaata tuloa, jolloin tulo-osuudesta vähennettäisiin osingon koko määrä tai 25 prosenttia. Jos kysymys olisi sijoitusomaisuudesta, ei vähennystä tehtäisi.

Jos tulo-osuuteen sisältyvä osinko olisi suurempi kuin tulo-osuuden määrä, ei vähennystä voitaisi tehdä verovuonna kokonaan tulo-osuudesta. Vähennystä ei voitaisi myöskään siirtää yhtymätasolla vahvistettavaksi tappioksi, koska vähennys olisi yhteisöillä ja luonnollisilla henkilöillä erilainen. Käyttämättömän vähennys voitaisiin tehdä tässä tapauksessa verovelvollisen saman elinkeinoyhtymän saman tulolähteen tulo-osuudesta kymmenenä seuraavana verovuotena sitä mukaan kuin tuloa kertyy. Määräaika olisi sama kuin tappiontasauksessa, jota menettely muistut-

taa.

Osingon verovapaa osa vähennettäisiin tulo-osuudesta ennen luonnollisen henkilön ja kuolinpesän yhtymäosuuden pääomatulo-osuuden laskemista. Tällöin verovapaa osa pienentäisi ansiotulo-osuutta. Tästä menettelystä säädettäisiin lain muutetussa 40 §:n 3 momentissa.

Elinkeinoyhtymällä saattaa olla myös henkilökohtaiseen tulolähteeseen kuuluvia osinkoja, joihin sovelletaan saajan verotuksessa tuloverolakia. Tällaista osinkoa ei nykyisin oteta huomioon yhtymän muuta tuloa laskettaessa, vaan osinko jaetaan suoraan verotettavaksi osakkaiden tulona niiden osuuksien mukaan, jotka heillä on yhtymän tuloon. Osingon verokohtelu määräytyy tällöin jakajayhtiön aseman mukaan. Tätä menettelyä ei ehdoteta muutettavaksi. Asiasta säädettäisiin uudessa pykälän 4 momentissa. Osingon veronalaisuus määräytyisi luonnollisen henkilön verotuksessa lain 33 a—33 c §:n mukaan ja yhteisön verotuksessa 33 d §:n 4 momentin perusteella.

31 §. *Luonnollisia vähennyksiä koskevat erityiset säännökset.* Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että osinkotulon hankkimisesta johtuneet menot ovat luonnolliselle henkilölle ja kuolinpesälle vähennyskelpoisia sen esittäessä, että osinkotulo on osittain verovapaata tuloa. Säännös olisi lähinnä asiaa selventävä. Korkomenojen osalta vastaava säännös sisällytettäisiin lain 58 §:ään.

Pykälän 5 momenttia, jonka mukaan sijaisosinko ei ole vähennyskelpoinen meno, muutettaisiin osinkoverotuksen muutosten johdosta siten, että maksettu sijaisosinko olisi vähennyskelpotonta menoa vain siltä osin, kuin se osinko, jonka sijaan verovelvollinen on maksanut sijaisosingon, on hänelle verovapaata tuloa.

32 §. *Pääomatulo.* Pykälässä luetellaan pääomatulona verotettavia tuloja. Säännöksen ehdotetaan tehtäväksi lakitekninen muutos, jolla se saatetaan vastaamaan uudessa osinkoverojärjestelmässä ansio- ja pääomatulon jaossa käytettäviä käsitteitä.

Osinkotulot. Lakiin lisättävän uuden osikon alle koottaisiin osinkotulon verottamista koskevat säännökset. Säännökset koskevat luonnollisen henkilön ja kuolinpesän verotusta. Uuden 33 d §:n 5 momentissa säädettäisiin

siin kuitenkin erikseen yhteisön saaman tuloverolain mukaan verotettavan osingon verokohtelusta.

33 a §. *Julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko.* Uudessa 33 a §:ssä säädettäisiin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadusta osingosta. Pykälän 1 momentista ilmeni, miten tällainen osinko verotetaan ja 2 momentissa säädettäisiin siitä, mitä julkisesti noteeratulla yhtiöllä tarkoitetaan.

Pykälän 2 momentti sisältäisi julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadun osingon määrittelyn. Määrittely nojautuu Suomessa noteeratujen yhtiöiden osalta arvopaperimarkkinalain julkisen kaupankäynnin käsitteeseen. Arvopaperimarkkinalain 1 luvun 3 §:n mukaan arvopapereilla voidaan käydä julkisesti kauppaa arvopaperipörssin pörssilistalla tai muussa ostajien ja myyjien yhteensaattamiseksi ammattimaisesti järjestetyssä kaupankäynnissä, jolle on arvopaperimarkkinalain mukaisesti vahvistettu säännöt. Tällaista julkista kauppaa käydään Helsingin pörssin ylläpitämällä Päälistalla, joka on arvopaperimarkkinalain tarkoittama pörssilista, ja saman yhtiön ylläpitämällä I-, NM- ja Prelistoilla, joilla käydään arvopaperimarkkinalain 3 luvun 12 §:ssä tarkoitettua muuta julkista kaupankäyntiä. Pörssin ulkopuolella ei tällä hetkellä Suomessa järjestetä julkista kaupankäyntiä.

Arvopaperimarkkinalaki sääntelee Suomessa tapahtuvaa kaupankäyntiä eikä sen määrittelyyn voida tukeutua ulkomailla noteeratujen yhtiöiden osalta. Niiden osalta määrittely nojautuu säännellyn markkinan käsitteeseen. Käsite on määritelty neuvoston direktiivin sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla (93/22/ETY, *sijoituspalveludirektiivi*) 1 artiklan 13 kohdassa. Säännellyillä markkinoilla tarkoitetaan sellaisia direktiivin liitteessä lueteltujen rahoitusvälineiden markkinoita, joita koskevat tiedot markkinan kotivaltio on ilmoittanut komissiolle ja jotka toimivat säännöllisesti ja jonka toimivaltaisten viranomaisten hyväksymissä säännöksissä määritellään markkinoiden toiminnan edellytykset, markkinoille pääsyn edellytykset sekä neuvoston direktiivin arvopaperien viralliselle pörssilistalle ottamista koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta (79/279/ETY, *listalleottodirektiivi*) mukaiset

arvopaperien listalle ottamisen edellytykset tai vastaavat muut edellytykset. Komissio julkaisee jäsenvaltioiden antamista ilmoituksista koostuvan listan Euroopan talousalueella toimivista säännellyistä markkinoista vuosittain Euroopan Yhteisöjen virallisessa lehdessä. Tästä listasta voidaan tunnistaa Euroopan Unionin alueella toimivat säännellyt markkinat.

Euroopan Unionin ulkopuolisissa valtioissa toimivilla säännellyillä ja viranomaisen valvonnassa olevalla markkinalla tarkoitettaisiin sitä, että markkinapaikka, siellä kaupankäynnin kohteena olevat arvopaperit ja siellä toimivat markkinaosapuolet ovat ainakin vastaavan, mutta ei välttämättä samansisältöisen, sääntelyn ja valvonnan kohteena kuin suomalainen tai EU-alueen markkinapaikka ja että markkinapaikka on sijaintipaikkansa toimivaltaisen viranomaisen valvonnassa. Sääntelyyn liittyy säännönmukaisesti menettely listalle ottamisesta, jonka kautta säännellyillä markkinalla kaupankäynnin kohteena olevat arvopaperit voidaan tunnistaa. Ehdotetun 33 c §:n 1 momentin mukaan listautuminen vaikuttaisi vain verosopimusvaltioista saatujen osinkojen verotukseen.

33 b §. *Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko.* Uudessa 33 b §:ssä säädettäisiin muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadun osingon verotuksesta. Osingon verokohtelun määräisi nykyiseen tapaan osingon maksavan yhtiön osakkeiden varallisuusverolaissa tarkoitettu matemaattinen arvo. Tästä säädettäisiin 1 momentissa. Osinko olisi lähtökohtaisesti verovapaata tuloa yhdeksän prosentin vuotuista tuottoa vastaavaan määrään asti, kun vastaava raja nyt on 13,5 prosenttia. Muutos johtuu pääosin siitä, että osinkotuloon ei uudessa järjestelmässä enää sisälly yhtiöveron hyvitystä.

Verovelvollisen eri yhtiöistä saamat vuotuisen tuoton puitteissa jaetut osingot laskettaisiin yhteen. Siltä osin kuin laskennassa huomioon otettavat osingot jäävät alle 90 000 euron, osingot eivät olisi veronalaista tuloa. Rajan ylittävältä osalta osingoista 70 prosenttia olisi veronalaista pääomatuloa ja 30 prosenttia verovapaata tuloa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että vuotuisen tuoton ylittävältä osalta osingosta 70 prosenttia olisi ansiotuloa ja 30 pro-

senttia verovapaata tuloa.

Osingon jakamista pääoma- ja ansiotuloksi koskevat säännökset sisältyvät nykyisin 42 §:ään. Koska vastaavia perusteita sovellettaisiin edelleen jaettaessa osinkoa 1 ja 2 momentin mukaan verotettaviin osinkoihin, jakamista koskevat säännökset ehdotetaan siirrettäväksi pääasiassa sellaisenaan 33 b §:ään. Nykyinen 42 §:n 2 ja 4 momentti siirtyisivät 33 b §:n 3 ja 4 momenteiksi. Samalla 3 momenttiin tehtäisiin lakitekkinen muutos, koska lainkohdassa tarkoitettu työntekijäin eläkelain 2 §:n 7 momentin säännös on nykyisin työntekijäin eläkelain 1 d §:ssä. Kaikkia varallisuusverolain 26 §:n 1 momentissa tarkoitettuja yhtiöitä kohdeltaisiin uudessa järjestelmässä julkisesti noteerattuina, joten 42 §:n 1 momentin viittaus näihin yhtiöihin ei olisi enää tarpeellinen.

Lain 42 §:n 3 momenttiin sisältyy nykyisin säännös, jonka mukaan elinkeinotoimintaa harjoittavan osakeyhtiön sellaisen osakkaan, jota ei työntekijäin eläkelain nykyisen 1 d §:n mukaan pidetä mainittuun yhtiöön työsuhteessa olevana, osakkeiden hankintaan käytetty korollinen velka vähennetään hänen osakkeidensa arvosta yhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuutta laskettaessa. Lain 58 §:n nojalla tällaisten osakkeiden hankintaan käytetyn velan korko vähennetään hänen kyseisestä yhtiöstä saamansa osingon ja yhtiöveron hyvityksen yhteismäärästä ennen osingon pääomatulo-osuuden laskemista 42 §:ssä säädetyllä tavalla. Yleisperusteluissa esitetyistä syistä säännöksissä tarkoitettua menettelyä luovutettaisiin. Lain 42 §:n 3 momenttia vastaava säännöstä ei sen vuoksi esitetä sisällytettäväksi 33 b §:ään.

Ehdotettua osinkoverotusta koskeva esimerkki: Nettovarallisuus on 1 500 000 euroa ja osinkoa jaetaan 200 000 euroa. Osinko nettovarallisuudesta laskettuun yhdeksän prosentin rajaan eli 135 000 euroon asti olisi pääomatulo-osinkoa ja loput eli 65 000 euroa ansiotulo-osinkoa. Pääomatulo-osinkoa ei 90 000 euroon asti verotettaisi. Yli menevältä osalta eli tässä tapauksessa 45 000 eurosta olisi 70 prosenttia eli 31 500 euroa veronalaista pääomatuloa. Ansiotulo-osingosta 70 prosenttia eli 45 500 euroa olisi veronalaista ansiotuloa. Osingosta olisi siis 31 500 euroa pääomatuloa ja 45 500 euroa ansiotuloa. Lo-

put eli 123 000 euroa ei olisi veronalaista tuloa. Tämä muodostuisi 90 000 euron verovapaasta osasta, sen ylittävän pääomaosingon verovapaasta osasta 13 500 eurosta ja ansiotulo-osingon verovapaasta osasta 19 500 eurosta.

Osinkotulon osittaisessa verovapaudessa on kysymys osinkotulon verotuksen tasoa koskevasta ratkaisusta, joka vaihtoehtoisesti voitaisiin toteuttaa myöntämällä osingon määrän perusteella vähennys tai säättämällä osinkotuloille muuta pääomatuloa alempi verokanta. Ehdotettu toteuttamistapa on lakiteknisesti näitä yksinkertaisempi. Osinkotulo olisi siis verojärjestelmän kannalta lähtökohdaisesti veronalaista tuloa ja verovapaan osinkotulon määrä voidaan laskea vain osinkotulon ilmoitetun kokonaismäärän perusteella.

Verovapauden luonteella on merkitystä muun muassa ulkomailta saatujen osinkojen lähdeveron hyvittämisessä. Kun osingosta 70 prosenttia olisi veronalaista tuloa, osinkoa verotettaisiin tosiasiallisesti 19,6 prosentin verokannalla. Osingosta peritty 15 prosentin lähdevero hyvittäisiin koko osinkotulon perusteella, eikä niin, että 30 prosenttia lähdeverosta jäisi hyvittämättä verovapaaseen tuloon kohdistuvana. Hallitus tulee antamaan erikseen myöhemmin esityksen kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta annettuun lakiin osinkoverouudistuksen johdosta tarvittavista muutoksista.

33 c §. *Ulkomaiselta yhteisöltä saatu osinko.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin luonnollisen henkilön ja kuolinpesän ulkomaalaiselta yhteisöltä saaman osingon verotuksesta. Verotus tapahtuisi samoin kuin kotimaasta saatujen osinkojen verotus, jos osingon jakava yhteisö täyttää toisen 1 momentissa säädettyistä edellytyksistä. Yhteisön tulisi siten olla joko EU:n jäsenvaltiossa tai verosopimusvaltiossa asuva.

Momentin 1 kohdassa tarkoitetun yhteisön tulee olla emo-tytäryhtiödirektiivin 2 artiklassa tarkoitettu yhtiö. Yhtiöltä edellytetään tässä artiklassa, että sillä on jokin direktiivin liitteessä luetelluista yhtiömuodoista ja että yhtiö on ilman valintamahdollisuutta ja vapautusta velvollinen maksamaan jotakin artiklassa luetelluista veroista. Lisäksi edellytetään, että yhtiöllä katsotaan jonkin jäsenval-

tion verolainsäädännön mukaan olevan tässä jäsenvaltiossa verotuksellinen kotipaikka ja yhtiöllä kolmannen valtion kanssa kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen mukaan ei katsota olevan verotuksellista kotipaikkaa yhteisön ulkopuolella. Verovapauden ulkopuolelle jäävät tällä perusteella esimerkiksi Man-saarille ja Kanaalin saarille rekisteröidyt yhtiöt, jotka eivät maksa Britannian yhtiöveroa.

Momentin 2 kohdassa tarkoitetun yhteisön osalta edellytetään, että yhteisön asuinvaltion ja Suomen välillä on verovuonna voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus, jota sovelletaan yhteisön jakamaan osinkoon. Eräiden maiden kanssa solmittujen verosopimusten ulkopuolelle on jätetty muun muassa offshore-yhtiöitä ja muita erityisiä yhtiötyyppejä.

Muulta ulkomaiselta yhtiöltä saatu osinko olisi kokonaan veronalaista ansiotuloa, mistä säädettäisiin 2 momentissa. Tämä koskisi myös mainittuja direktiivin tai verosopimuksen ulkopuolella olevia yhtiöitä.

Nykyisin 42 §:n 1 momenttiin sisältyvä säännös ulkomaisen yhtiön osakkeille maksetun osingon pääomatulo-osuudesta siirtyisi pykälän 3 momentiksi.

33 d §. *Muita osinkotuloa koskevia säännöksiä.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että luonnollisen henkilön ja kuolinpesän saamaa peiteltyä osinkoa verotetaan ansiotulona.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin muulta yhteisöltä kuin osakeyhtiöltä saadun voitonjaon verotuksesta luonnollisen henkilön ja kuolinpesän henkilökohtaisen tulon tulolähteessä. Momentissa mainittaisiin nykyisin yhtiöveron hyvitykseen oikeuttavat voitonjakoerat. Luetteloon lisättäisiin yhtiöveron hyvityslakiin verrattuna osuuskunnan maksama lisäosuuden korko. Näitä tuloja verotettaisiin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadun osingon tavoin 70 prosenttisesti. Tulot olisivat kuitenkin veronalaisia vain 1 500 euron ylittävältä osalta. Rajaa sovellettaessa verovelvollisen kaikki momentissa tarkoitetut tulot eri osuuskunnista ja säästöpankeista laskettaisiin yhteen.

Yksityishenkilöllä osuuskuntien osuudet voivat kuulua henkilökohtaisen tulolähteen lisäksi myös maatalouden tulolähteeseen ja

elinkeinotulolähteeseen. Verovapaan tulon raja olisi näille eri tulolähteen tuloille yhteinen. Verovapaata osuutta käytettäisiin siten, että verovapaus kohdistuisi ensin henkilökohtaiseen tuloon, sitten maatalouden tuloon ja kolmanneksi elinkeinotuloon. Tässä momentissa tarkoitettua tuloa voi sisältyä myös 16 §:ssä tarkoitettuun elinkeinoyhtymän tuloon. Momentin nojalla verovapaa osa vähennettäisiin tällöin 16 §:n 3 momentin mukaisesti verovapaan osingon tavoin tuloosuudesta. Yhtymäosuuteen sisältyvät osuuspääoman korot olisivat myös säädetyn verovelvolliskohtaisen enimmäismäärän piirissä.

Sijaisosinkoa koskeva lain 42 §:n 4 momentin säännös ehdotetaan sisällytettäväksi uuden 33 d §:n 3 momentiksi. Säännöksen ilmaisema periaate koskisi myös elinkeinoverolain mukaista verotusta. Samalla momenttia lakiteknisesti muutettaisiin hyvitysjärjestelmästä luopumisen johdosta.

Pykälän 4 momentin mukaan osakeyhtiön, osuuskunnan, säästöpankin ja keskinäisen vakuutusyhtiön saama tuloverolain mukaan verotettava osinko olisi veronalaista tuloa elinkeinoverolain 6 a §:n mukaisesti. Osinko olisi siten verovapaata tuloa ellei 6 a §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdan ehto ole verovapauden esteenä. Jos kysymys on listatusta yhtiöstä saadusta osingosta, johon verovapauseruste ei sovellu, osinko olisi 75 prosenttisesti veronalaista tuloa.

Pykälän rajauksesta seuraisi, että muille yhteisöille, kuten yhdistyksille ja säätiöille henkilökohtaisen tulona verotettava osinko olisi kokonaan veronalaista tuloa, jos yhteisö ei ole yleishyödyllinen.

38 §. *Jaettavan yritystulon pääomatulo-osuus.* Pykälän 1 momentissa säädetään siitä, että jaettava yritystulo katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa elinkeinotoiminnan tai maatalouden nettovarallisuudelle laskettua 18 prosentin vuotuista tuottoa. Pääomatuloa kerryttävän nettovarallisuuden raja korotettaisiin 20 prosenttiin.

39 §. *Verotusyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus.* Pykälän 1 momentissa säädetään siitä, että verotusyhtymän maatalouden puhdas tulo katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan yhtymävarallisuudelle laskettua 18 prosentin vuotuista tuottoa. Pääomatuloa kerryt-

tävän varallisuuden raja korotettaisiin 20 prosenttiin.

40 §. *Elinkeino-yhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus.* Pykälän 1 momentissa säädetään siitä, että elinkeino-yhtymän elinkeinotoiminnan tulos katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan osuudelle nettovarallisuudesta laskettua 18 prosentin vuotuista tuottoa. Pääomatuloa kerryttävän nettovarallisuuden raja korotettaisiin 20 prosenttiin.

Pykälän 3 momentin säännös liittyy 16 §:n 3 momentin mukaiseen menettelyyn verottaa yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä johtuen elinkeino-yhtymän saamat osingot suoraan osakkaan tulona. Muutetussa 16 §:n 3 momentissa säädettyä menettelyä vastaavasti verovapaa osinko vähennettäisiin tulo-osuudesta ennen luonnollisen henkilön ja kuolinpesän yhtymäosuuden pääomatulo-osuuden laskemista. Verovapaa osuus pienentäisi tällöin osingon ansiotulo-osuutta.

42 §. *Muusta yhtiöstä kuin pörssiyhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuus.* Osinkotulon verottamista koskevat säännökset koottaisiin 33 a—33 d §:ään edellä esitetyllä tavalla. Nykyisin 42 §:ään sisältyvät säännökset säilyisivät edellä mainituin poikkeuksin 33 b ja 33 c §:ään sisältyvinä, ja 42 § kumotaisiin.

53 §. *Eräät verovapaat pääomatulot.* Pykälän 7 kohdan säännös yhteisön ulkomaiselta yhteisöltä saaman osingon verotuksesta on liittynyt hyvitysjärjestelmään, jossa ulkomailla saaduille osingoille ei myönnetä yhtiöveron hyvitystä, mutta suorasijoitusosinkoja käsitellään verovapaina. Vastaava säännös ei ole uudessa järjestelmässä tarpeen. Yhteisön saamien osinkojen verotuksesta säädettäisiin uudessa 33 d §:n 4 momentissa, joka koskee kaikkia tuloverolain mukaan verotettavia osinkoja. Pykälän 7 kohta ehdotetaan sen vuoksi kumottavaksi.

58 §. *Korkomenot.* Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädetään siitä, että verovelvollisella on oikeus vähentää velkojensa korot, jotka kohdistuvat tulon hankkimiseen. Lainkohtaan lisättäisiin selvennys, ettei osinkojen osittainen verovapaus 33 a—33 d §:n perusteella ole esteenä osinkotuloon kohdistuvien korkojen vähentämiselle.

Pykälän 6 momentin mukaan yrittäjäase-

massa olevan osakeyhtiön osakkaan osakkeiden hankintaan käytetyn velan korko vähennetään hänen kyseisestä yhtiöstä saamansa osingon ja yhtiöveron hyvityksen yhteismäärästä ennen osingon pääomatulo-osuuden laskemista. Pykälä liittyy 42 §:n 3 momentin säännökseen, jonka mukaan vastaava velka vähennetään nettovarallisuudesta. Yleisperusteluissa esitetyistä syistä säännöksissä tarkoitusta menettelystä luovuttaisiin. Pykälän 6 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tästä johutuva muutos.

62 §. *Yritystulon ja osingon ansiotulo-osuus.* Tässä ansiotulon veronalaisuutta koskevaan lukuun sisältyvässä pykälässä säädetään siitä, että yritystulosta ja osingosta se osa, jota ei ole säädetty pääomatuloksi, on ansiotuloa. Vaikka se, mitä osinkoa verotetaan ansiotulona, ilmenee ehdotetuista 33 b ja 33 d §:stä, 1 momentissa ehdotetaan edelleen viitattavaksi myös osinkoon. Samalla siihen tehtäisiin lakitekniisiä muutoksia. Peitellyn osingon tulolajia koskeva säännös sisältyisi 33 d §:n 1 momenttiin, joten pykälän 2 momentti ei olisi tarpeen.

105 a §. *Kunnallisveron ansiotulovähennys.* Vähennys myönnettäisiin myös ansiotulona verotettavan osingon perusteella. Vähennyksen perusteena olisi osingosta veronalainen 70 prosentin osa. Vähennystä ei myönnettäisi peitellyn osingon perusteella.

124 §. *Veron määräytyminen.* Pykälän 2 momentissa säädetään pääomatulon verokannasta ja yhteisöverokannasta. Pääomaverokanta ehdotetaan alennettavaksi 28 prosenttiin ja yhteisöverokanta 26 prosenttiin.

Pykälän 3 momentissa säädetään osittain verovapaiden yhteisöjen tuloveroprosentista. Lain 21 §:n 1 momentissa mainitut yhteisöt suorittavat veroa kunnalle ja seurakunnalle ja 2 momentissa mainitut yhteisöt kunnalle. Kuntien ja valtion yhteisöveron jako-osuusmuutoksen sekä yhteisöverokannan alentamisen johdosta kunnalle ja seurakunnalle veroa suorittavien yhteisöjen tuloveroprosenttia ehdotetaan alennettavaksi 6,2495 prosentista 6,1958 prosenttiin ja kunnalle veroa suorittavien yhteisöjen tuloveroprosenttia 5,7575 prosentista 5,7278 prosenttiin.

131 §. *Alijäämähyvityksen määrä.* Pykälään lisättävässä uudessa 6 momentissa ehdotetaan, että alijäämähyvityksen enimmäis-

määrää ei sovelleta siltä osin kuin alijäämähyvitys johtuu yrittäjäosakkaan osakkeiden hankintaan käytetyn velan koroista. Säännöksessä määriteltäisiin yrittäjäosakas. Yrittäjäosakkaana pidettäisiin osakasta, jota ei työntekijän eläkelain 1 d §:n mukaan pidetä mainittuun yhtiöön työsuhteessa olevana. Osakkeiden hankintaan käytetty velan korko vähennetään 60 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tulonhankkimiskulujen, tappioiden ja muiden korkojen jälkeen. Jos esimerkiksi verovelvollisella olisi asuntovelkojen korkojen perusteella alijäämähyvitystä 800 euroa, voisi hän vähentää niiden lisäksi yrittäjäosakkaan osakkeiden hankintaan liittyviä velkojen korkoja alijäämähyvityksenä rajoituksetta.

Säännös kohdistuisi niihin osakkeisiin, joiden perusteella verovelvollinen on yrittäjäosakkaan asemassa. Rajoitukseton vähentäminen ei koskisi siten esimerkiksi pörsiosakkeiden hankintaan kohdistuvia korkoja. Säännös ei vaikuttaisi enimmäismäärän ja vähentämisyjärjestyksen lisäksi muutoin alijäämähyvitykseen. Esimerkiksi 131 §:n 2 momentissa tarkoitettuna alijäämähyvityksen korotuksena voitaisiin toiselle puolisolle siirtää vain se määrä, joka puolison alijäämähyvityksen enimmäismäärästä jää jäljelle, kun myös yrittäjäosakkaan osakkeiden hankintaan käytettyjen korkojen perusteella muodostuva alijäämä on otettu huomioon. Siten jos puolison alijäämähyvityksen enimmäismäärä olisi normaali 1 400 euroa ja hänellä olisi yrittäjäosakkaan osakkeiden hankintaan käytettyjen korkojen perusteella muodostuvaa alijäämähyvitystä 1 500 euroa, ei toisen puolison alijäämähyvitystä voitaisi 131 §:n 2 momentin perusteella korottaa. Jos taas yrittäjäosakkaan korkojen perusteella muodostuva alijäämä olisi 1 200 euroa toisen puolison alijäämähyvitystä voitaisiin korottaa 200 eurolla, jos 131 §:n 2 momentissa säädetty edellytykset toisen puolison alijäämähyvityksen korottamiselle muutoin täyttyvät.

136 §. *Verotuksen kattosääntö.* Pykälää muutettaisiin yleisperusteluissa mainituista syistä niin, että kattosääntöä sovellettaessa otettaisiin tuloina huomioon myös verovapaat osinkotulot. Verojen enimmäismäärä alennettaisiin 70 prosentista 60 prosenttiin.

1.2. Laki elinkeinotulon verottamisesta

5 §. Pykälän 1 kohtaan lisättäisiin viittaus uuteen 6 §:n 1 momentin 1 kohtaan, jossa säädettäisiin poikkeuksesta käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoittojen veronalaisuuteen.

Pykälän 3 kohdasta poistettaisiin viittaus yhtiöveron hyvitykseen. Kohdassa viitattaisiin osinkoja koskien uuteen 6 a §:ään, jossa säädettäisiin elinkeinon kuuluvan omaisuuden tuottamien osinkojen verotuksesta.

6 §. Ehdotetusta yhteisön saamien käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoiton verovapaudesta säädettäisiin lain rakenteesta johtuen siten, että 6 §:n 1 momentin 1 kohtaan sisällytettäisiin säännös, jonka mukaan käyttöomaisuuteen kuuluvien osakkeiden luovutushinnat eivät 4 §:n pääsäännöstä poiketen tietyissä tapauksissa ole veronalaista tuloa. Vastaavasti 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin siitä, että käyttöomaisuuden hankintameno ei ole verovapaustilanteissa vähennyskelpoinen meno. Lainkohdassa viitattaisiin uuteen 6 b §:ään, jossa säädettäisiin yksityiskohtaisemmin luovutusvoiton verovapauden soveltamisalasta ja siihen liittyvistä vähennysoikeuden rajoituksista.

Säännöksessä määriteltäisiin ne verovelvolliset, joiden verotuksessa käyttöomaisuusosakkeiden luovutus voisi 6 b §:n nojalla olla verovapaa. Näitä olisivat osakeyhtiöt, osuuskunnat, säästöpankit sekä keskinäiset vakuutusyhtiöt. Osuuskuntia ovat myös osuuspankit. Verovapaus koskisi myös vastaavia ulkomaisia yhteisöjä, jos luovutettavat osakkeet liittyvät yhteisön täällä olevaan kiinteään toimipaikkaan. Verovapaussäännöksiä ei sovellettaisi pääomasijoitustoimintaa harjoittaviin yhteisöihin.

Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Elinkeinoon kuuluvan omaisuuden tuottamien osinkojen verotusta koskevat säännökset koottaisiin lakiteknisistä syistä uuteen 6 a §:ään.

6 a §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yhteisön elinkeino-omaisuuteen kuuluvien osakkeiden osinkojen verotuksesta. Yhteisön saamat osingot eivät lähtökohtaisesti olisi veronalaista tuloa. Osingon verovapaudelle olisi kolme 1 momentissa lueteltua poikkeusta. Jokainen momentin kolmesta kohdasta olisi

yksinään verovapauden esteenä. Ensinnäkin verovapaus ei koskisi yhteisön sijoitusomaisuuteen kuuluvia osakkeita. Sijoitusomaisuutta ovat raha-, vakuutus- ja eläkelaitosten varojen sijoittamiseksi ja sijoitusten turvaamiseksi hankkimat osakkeet. Kotimaasta saadut sijoitusomaisuusosingot olisivat poikkeuksetta veronalaisia. EU:n jäsenvaltioista saatujen osinkojen osalta veronalaisuus ei kuitenkaan koskisi niitä osinkoja, jotka emoyhtiödirektiivi edellyttää vapautettavaksi verosta.

Verovapaus ei tulisi säännöksen 2 kohdan nojalla kysymykseen, jos osinko on saatu muulta kuin kotimaiselta tai EU:n jäsenvaltiossa asuvalta yhteisöltä. Kohdassa säädettäisiin EU-alueelta saatujen ja kotimaisten osinkojen yhdenvertaisesta kohtelusta. Perustamissopimuksen määräysten voidaan katsoa edellyttävän tätä sellaisten osinkojen osalta, jotka on saatu normaalin verotuksen tasoiselta yhtiöltä. Verovapauden ei ole sen sijaan perusteltua koskea sellaisista yhtiöistä saatuja osinkoja, jotka ovat EU:n jäsenvaltioissa erityiskohtelun piirissä. Rajaus esitetään tehtäväksi sillä perusteella, tuleeko emoyhtiödirektiivi osingon osalta sovellettavaksi. Jos direktiivi ei sovellu, tällainen osinko olisi kokonaan veronalaista tuloa.

Yhteisön muusta kuin EU:n jäsenvaltiosta saama osinko olisi 6 a §:n 1 momentin 2 kohdan sisäisen lain säännöksen nojalla kokonaan veronalaista tuloa. Laissa siis luovuttaisiin nykyisestä 6 §:n 2 momenttiin sisältyvästä säädöstekniikasta, jossa verovapaudesta on nimenomaisesti säädetty vain niiden maiden osalta, joiden kanssa verosopimus on ollut voimassa 1 päivänä tammikuuta 1995. Muusta verosopimusvaltiosta kuin EU:n jäsenvaltiosta saatuja osinkoja koskevat säännökset muuttuisivat sisäisen lainsäädännön tasolla niiden maiden osalta, joista saadut osingot on nyt 6 §:n 2 momentissa säädetty verovapaiksi. Yleensä Suomi on verosopimuksessa luopunut näistä maista tulevien suorasijoitusosinkojen osalta verotusoikeudestaan tai verosopimukseen sisältyvä ehto, että osinkoa on verotettava samalla tavoin kuin Suomesta saatua osinkoa. Koska verosopimukset tulevat sisäisen lainsäädännön sijasta lievempään verotukseen johtavina sovellettavaksi, verotus ei näissä tapauksissa

muuttuisi. Uudesta säännöksestä seuraisi käytännössä, että verosopimusvaltioista, jotka eivät ole EU:n jäsenvaltioita, Suomeen maksettujen osinkojen verotus määräytyisi verosopimuksen perusteella.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin listattujen yhtiöiden maksamiin osinkoihin liittyvästä poikkeuksesta. Tällaiset osingot olisivat muulle kuin listatulle yhtiölle maksettuna veronalaista tuloa. Tämä ei kuitenkaan koskisi tilannetta, jossa osingonsaaja omistaa listatun yhtiön osakepääomasta vähintään kymmenen prosenttia. Listatun yhtiön toiselta listatulta yhtiöltä saamat osingot olisivat verovapaita.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin veronalaisten osinkojen verotuksen tasosta. Pykälän 1 momentin 1 kohdan ja 2 kohdan nojalla veronalaista osingot olisivat koko määrältään veronalaista tuloa. Tämä koskisi siis sijoitusomaisuusosinkoja ja ulkomailta saatuja veronalaista osinkoja. Jos osinko ei ole näillä perusteilla veronalaista, mutta se on saatu listatusta yhtiöstä 3 kohdassa säädetyllä tavalla, osingosta olisi veronalaista tuloa 75 prosenttia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin niiden yhteisön saamien voitonjaon luonteisten erien verotuksesta, joihin nykyjärjestelmässä liittyy yhtiöveron hyvitys. Tarkoituksena ei ole, että näihin suorituksiin kohdistuisi ketjuverotusta. Suoritukset olisivat sen vuoksi yhteisöille verovapaita.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin luonnollisen henkilön ja kuolinpesän elinkeinotoiminnan käyttöomaisuuteen kuuluvien osakkeiden tuottamien osinkojen verotuksesta. Kysymys on osakkeista, jotka kuuluvat elinkeinotoiminnan nettovarallisuuteen. Osakkeiden tuottama osinko olisi kaikissa tapauksissa 70 prosenttisesti veronalaista tuloa. Sama koskisi tuloverolain 33 d §:n 2 momentissa tarkoitettuja suorituksia, joista yksityishenkilön elinkeinotoiminnassa käytännössä voisi kertyä vain osuuspääoman korkoja. Nämä tulot olisivat 1500 euroon asti verovapaita siten kuin tuloverolain 33 d §:n 2 momentissa säädetään. Verovapaa 30 prosentin osa pienentäisi tuloverolain 30 §:ssä tarkoitettua elinkeinotoiminnan tulosta ja jaettavaa yritystuloa, joka jaetaan ansio- ja pääomatuloksi.

Pykälän 5 momentin mukaan peitelty osinko olisi kokonaan veronalaista tuloa. Säännös koskisi käytännössä lähinnä yhteisön saamaa peiteltyä osinkoa.

6 b §. Uudessa 6 b §:ssä säädettäisiin 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun yhteisön omistamien käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoiton ja -tappion verokohtelusta. Pykälä sisältäisi säännökset siitä, mitä osakkeita verovapaus koskisi ja missä laajuudessa luovutustappiot olisivat eri tilanteissa vähennyskelpoisia.

Pykälän 1 momentti sisältäisi perussäännöksen siitä, että 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun yhteisön saama käyttöomaisuuteen kuuluvien osakkeiden luovutushinta ei olisi veronalaista tuloa eikä osakkeiden hankintameno vähennyskelpoinen meno, jos osakkeet ovat verovapaasti luovutettavia.

Verovapaus koskisi vain elinkeinotulolähteeseen kuuluvia käyttöomaisuusosakkeita, mikä ilmenee myös ehdotettavasta 6 §:n 1 momentin 1 kohdasta. Käyttöomaisuusosakkeiden käsitettä on käsitelty edellä yleisperusteluissa kohdassa 3.3.3. Tyypillisiä käyttöomaisuusosakkeita ovat esimerkiksi tytäryhtiö- ja omistusyhtiöosakkeet.

Verovapaan luovutuksen kohteena olisivat osakkeet. Säännöstä sovellettaisiin myös ulkomaisten osakeyhtiötä vastaavien yhtiöiden osakkeisiin. Osakkeiden luovutuksena pidetään myös osaketalletustodistuksen luovutuksen kautta tapahtuvaa luovutusta.

Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin, milloin osakkeet olisivat verovapaasti luovutettavia. Verovapaus edellyttäisi, että verovelvollinen on omistanut yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan vähintään 10 prosentin osuuden luovutettavan yhtiön osakepääomasta. Säännös ei edellyttäisi kymmenen prosentin osuuden luovuttamista kerralla, vaan omistus olisi mahdollista myydä verovapaasti useammassa, pienemmässäkin erässä. Jos omistusosuus luovutuksen johdosta laskee alle kymmenen prosentin, jäljelle jääneet osakkeet olisivat verovapaasti luovutettavissa vuoden ajan siitä, kun omistusosuus on laskenut alle mainitun rajan.

Kiinteistö- tai asunto-osakeyhtiön osakkeita ei ehdotuksen mukaan voitaisi luovuttaa verovapaasti. Rajoitus koskisi sekä tavallisen että niin sanotun keskinäisen kiinteistöyhtiön

osakkeita. Myöskään sellaisen yhtiön osakkeet, jonka toiminta tosiasiallisesti käsittää pääasiassa kiinteistöjen omistamista tai hallintaa, eivät voisi olla verovapaan luovutuksen kohteena. Viimeksi mainittuna yhtiönä pidettäisiin esimerkiksi konsernin kiinteistöjen hallintaan keskittyntä yhtiötä. Se, milloin yhtiön tosiasiallinen toiminta olisi lainkohdassa tarkoitettua, olisi ratkaistava toiminnan kokonaisarvioinnin perusteella. Huomioon voitaisiin tällöin ottaa esimerkiksi kiinteistöomaisuuden ja muun omaisuuden arvojen keskinäinen suhde. Merkitystä voitaisiin antaa myös esimerkiksi kiinteistöistä saatavien tulojen osuudelle yhtiön liikevaihdosta tai yhtiön työntekijöiden määrälle.

Pykälän 2 momentin 3 kohdan mukaan verovapaasti luovutettaville osakkeille asetettaisiin edellytykseksi, että luovutettava yhtiö on kotimainen tai sellainen EU:n jäsenvaltiossa asuva yhtiö, jota tarkoitetaan emoytiryhtiödirektiivin 2 artiklassa, taikka yhteisön asuinvaltion ja Suomen välillä on voimassa verosopimus, jota sovelletaan yhteisön jakamaan osinkoon. Rajoittamalla verovapaus niihin tapauksiin, joissa luovutuksen kohteena on emo-tytiryhtiödirektiivissä tarkoitettu tai verosopimusvaltiossa asuva yhtiö turvattaisiin se, että luovutusvoitto olisi verovapaata vain niissä tilanteissa, joissa luovutettavan yhtiön tuloon on sen asuinvaltiossa kohdistunut hyväksyttävän tasoinen verotus.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin luovutushinnan veronalaisuudesta silloin, kun luovutettavien osakkeiden hankintamenoa on pienennetty arvonalennuspoistolla, varauksella tai saadulla avustuksella. Se osa luovutusvoitosta, joka johtuu mainituista, hankintamenoa alentavista eristä, olisi veronalaista tuloa myös silloin, kun luovutettavat osakkeet olisivat verovapaasti luovutettavia. Ehdotetulla säännöksellä varmistettaisiin se, että arvonalennuspoisto, jota ei ole osakkeiden arvonnousun myötä palautettu tuloon elinkeinoverolain 5a §:n 1 momentin 4 kohdan säännöksen nojalla, sekä epäsuorasti tulouttavaksi tarkoitettujen hankintamenoista vähennetyt varaukset ja avustukset, luetaan tuloksi viimeistään osakkeita luovutettaessa.

Jos osakkeet on aikaisemmin luovutettu konsernin sisällä ja tästä luovutuksesta on aiheutunut vähennyskelpoinen luovutustappio,

tuloutuisi 3 momentin mukaan verovapaan luovutusvoiton määrään saakka myös tällainen aikaisemmin vähennetty, konserniyhtiöiden välisistä toimista aiheutunut tappio.

Pykälän 4 momentilla muutettaisiin nykyistä käyttöomaisuuteen kuuluvien osakkeiden luovutustappioiden vähennyskelpoisuutta koskevaa säännöstä siten, että muiden kuin verovapaasti luovutettavien osakkeiden luovutuksesta syntynyt tappio olisi vähennyskelpoinen vain osakkeista saaduista veronalaisista voitoista. Vähennyskelpoisuudelle asetettaisiin takaraja: tappio tulisi vähentää verovuoden tai viiden sitä seuraavan verovuoden aikana. Muutos ei koskisi 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja kiinteistöjä omistavien ja hallinnoivien yhtiöiden osakkeita, vaan niistä aiheutuvat luovutustappiot olisivat rajoituksetta vähennyskelpoisia. Vaihto-, sijoitus- tai rahoitusomaisuuteen kuuluvien osakkeiden luovutustappiot olisivat myös edelleen rajoituksetta vähennyskelpoisia.

Silloin kun käyttöomaisuusosakkeet on omistettu yhtäjaksoisesti vähemmän kuin vuoden ajan, olisi luovutustappio pääsääntöisesti vähennyskelpoinen. Ennen luovutusta toteutetulla osingonjaolla voidaan luovutettavan yhtiön varallisuutta pienentää siten, että vähennyskelpoisen luovutustappion määrä muodostuu vastaavasti suuremmaksi. Osingonjako toiselle osakeyhtiölle olisi esityksen mukaan useimmissa tapauksissa verovapaa. Säännöksen 5 momentissa ehdotetaan sen vuoksi, että laskettaessa vähennyskelpoisen luovutustappion määrää niissä tapauksissa, joissa osakkeet on omistettu alle yhden vuoden ajan, luovutustappion määrää pienennettäisiin verovelvollisen luovutetulta yhtiöltä saaman osingon, konserniavustuksesta verotuksessa annetussa laissa (825/1986) tarkoitettun konserniavustuksen tai muun niihin verrattavan, yhtiön varallisuutta pienentävän erän määrällä.

Ehdotetun säännöksen 6 momentin mukaan osakkeiden luovutustappio olisi kokonaan vähennyskelpoton silloin, kun yhteisö luovuttaa sellaisen ulkomaisen yhtiön osakkeita, joka ei ole emo-tytiryhtiödirektiivin 2 artiklassa tarkoitettu yhtiö eikä Suomen ja kyseisen yhtiön asuinvaltion välillä ei ole voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevaa, yhteisön jakamaan osinkoon so-

vellettävää verosopimusta. Usein tällaiset yhtiöt ovat ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta annetussa laissa (1217/1994) tarkoitettuja väliyhteisöjä.

Lainkohdan 7 momentissa määriteltäisiin ne yhtiöt, joita tässä pykälässä tarkoitetaan konserniyhtiöillä. Näitä olisivat sellaiset yhtiöt, jotka kuuluvat osakeyhtiölain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun konserniin. Myös sellaiset yhtiöt, joissa yhdellä tai useammalla luonnollisella henkilöllä, oikeushenkilöllä tai näillä yhdessä on mainitussa osakeyhtiölain säännöksessä tarkoitettua määräysvaltaa vastaava määräysvalta, kuuluisivat tässä pykälässä tarkoitettuihin konserniyhtiöihin.

8 §. Ehdotettuun yhteisön saamien käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoiton verovapauteen liittyen 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin siitä, että käyttöomaisuuden hankintameno ei ole verovapaustilanteissa vähennyskelpoinen meno. Lainkohdassa viitattaisiin uuteen 6 b §:ään, jossa säädettäisiin yksityiskohtaisemmin luovutusvoiton verovapauden soveltamisalasta ja siihen liittyvistä vähennysoikeuden rajoituksista.

Pykälän uudessa 4 momentissa esitetään säädettäväksi luovutusvoittoverotuksen muutokseen liittyvästä rajoituksesta yhteisön oikeuteen vähentää elinkeinoyhtymän osuuden luovutuksesta tai yhtymän purkamisesta aiheutunut tappio. Tällainen tappio olisi vähennyskelpoinen vain yhteisön saamista osakkeiden luovutusvoitoista ja elinkeinoyhtymän yhtymäosuuden luovutusvoitoista verovuonna ja viitenä seuraavana vuonna. Vähennysoikeus olisi siten samalla tavoin rajoitettu kuin yhteisölle suoraan aiheutuvien osakkeiden luovutustappioiden vähennyskelpoisuus 6 b §:n nojalla.

16 §. Pykälän 6 kohtaa, jonka mukaan sijaisosinko ei ole tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuva vähennyskelpoinen meno, muutettaisiin yhdenmukaisesti tuloverolain 31 §:n 5 momenttiin ehdotetun muutoksen kanssa siten, että suoritettu sijaisosinko on vähennyskelpotonta vain siltä osin kuin se osinko, jonka sijaan sijaisosinko on maksettu, on sijaisosingon suorittajalle verovapaata tuloa.

17 §. Rahoitusomaisuuden arvonalentumisten vähennyskelpoisuutta ehdotetaan luovutusvoiton verovapauteen liittyen rajoitetta-

vaksi yli kymmenen prosenttisesti omistetulta yhtiöltä olevien satavien osalta lain 16 §:ssä. Pykälän 1 momentin 2 kohtaan sisällytettäisiin selventävä viittaus tähän säännökseen.

18 §. Eläkesäätiön maksama eläkesäätiölain 45 §:ssä tarkoitettu palautus ja eläkekassan maksama vakuutuskassalain 83 a §:ssä tarkoitettu palautus ovat nyt yhtiöveron hyvityksen piirissä. Suoritusten osalta yhdenkertainen verotus ehdotetaan toteutettavaksi niin, että ne olisivat eläkesäätiölle ja eläkekassalle vähennyskelpoisia ja saajalle veronalaista tuloa. Vähennyskelpoisuudesta säädettäisiin pykälään lisättävässä uudessa 1 momentin 5 kohdassa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 kohta, jonka mukaan, että yhteisön sellaiselle osakeyhtiölle antama tuki, josta yhteisö tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvat yhtiöt omistavat yksin tai yhdessä vähintään 10 prosenttia osakepääomasta, ei olisi vähennyskelpoista.

Tavallisesti lainkohdassa tarkoitettu tuki annetaan toiselle konserniyhtiölle. Vähennyskelpoton tuki on useimmiten emoyhtiöltä tytäryhtiölle annettua, mutta voisi suuntautua myös esimerkiksi emoyhtiöltä jollekin konsernin alakonsernin tytäryhtiölle. Tuen muodolla ei olisi merkitystä vähennyskelpottomuuden kannalta. Säännös koskisi esimerkiksi lainan anteen antoa ja menetystä tai erilaisten kustannusten kattamiseksi suoritettua suoraa tukea. Viimeksi mainittua voidaan suorittaa esimerkiksi markkinointitukena toimintaansa aloittavalle tytäryhtiölle.

Ehdotetussa säännöksessä tarkoitettujen yhtiöiden välillä on usein myös tavanomaisia keskinäisiä liiketoimia. Tällaisista toimista johtuvien saatavien menetysten tai arvonalennusten vähennyskelpoisuutta ei ole tarkoitus rajoittaa, joten normaalien myyntisaamisten menetykset ja arvonalennukset olisivat edelleen vähennyskelpoisia.

42 §. Pykälän 1 momentissa säädetään kulumattoman käyttöomaisuuden hankintamenoista tehtävästä arvonalentumispoistosta. Poistomahdollisuutta ehdotetaan rajoitettavaksi niin, ettei se enää koskisi osakkeita. Osakkeen käsite on tässä tarkoitettu samaksi kuin lain 6 b §:ssä. Muutos koskee kaikkia yritysmuotoja eli myös elinkeinoyhtymiä ja

luonnollisia henkilöitä.

Pykälän 2 momentissa säädetään ajankohdasta, jona kulumattoman käyttöomaisuuden luovutushinnat tuloutetaan ja hankintameno tai sen vähennyskelpoinen osa poistetaan. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus 6 b §:ään. Momenttiin lisättäisiin myös säännös siitä, milloin 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen yhteisön omistamien osakkeiden hankintameno on vähennyskelpoinen, kun osakkeet menetetään niitä luovuttamatta. Osakkeiden menetyksen verokohtelun tulisi vastata tappiollisen luovutuksen verokohtelua. Menetyks on siten periaatteessa vähennyskelpoinen, jos osakkeet on omistettu alle vuoden tai omistusosuus ei ole kymmentä prosenttia. Ensimmäisessä tapauksessa menetyks on käytännössä kuitenkin tulla harvoin vähennetyksi. Menetyksen lopullisuus on osakkeiden osalta todettavissa tavallisesti konkurssin yhteydessä. Muiden kuin 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen verovelvollisten osalta pykälän 2 momenttia sovellettaisiin kuten nykyisin.

51 d §. Yhteisön purkautumiseen sovelletaan osakkaan verotuksessa luovutusvoiton verotusta koskevia periaatteita. Koska osakkeiden myyntivoitto ja -myyntitappio ehdotetaan säädettäväksi tietyissä tilanteissa verotukseen vaikuttamattomaksi, ehdotetaan purkutappion käsittelyyn vastaavia muutoksia. Elinkeinoverolain lain 51 d §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen yhteisön purkautuvan yhtiön osakkaana saama jako-osuus ei ole veronalaista tuloa eikä purkautuvan yhtiön osakkeiden hankintameno vähennyskelpoista menoa silloin, kun osakkeet voitaisiin luovuttaa lain 6 b §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla verovapaasti.

Konsernin rakennetta muutettaessa yhteisön purkautuminen on usein taloudelliselta sisällöltään samanlainen toimenpide kuin sulautuminen. Koska tällainen purkautuminen tapahtuu tyypillisesti välittömästi osakkauppojen jälkeen, on perusteltua rajoittaa purkutilanteissa tappioiden vähennyskelpoisuutta myös alle vuoden kestäneiden omistusten osalta. Esityksen mukaan 2 momentissa säädettäisiin, että purkutappio eli jako-osana saadun varallisuuden käyvän arvon ylittävä osa purkautuvan yhtiön osakkeiden

hankintamenoista ei, toisin kuin luovutustappio, ole yhteisön verotuksessa vähennyskelpoinen, jos purkautuvan yhtiön osakkeet on omistettu ennen purkautumista vähemmän kuin yhden vuoden ajan.

1.3. Maatilatalouden tuloverolaki

5 §. Pykälän 1 momentin 14 kohtaan tehtäisiin hyvitysjärjestelmästä luopumisesta johtuva tekninen muutos. Maatalouden tulolähteeseen kuuluvat osingot olisivat elinkeinotulolähteen osinkojen tapaan 70 prosenttisesti veronalaisia. Myös osuuspääoman korot ja muut uudessa tuloverolain 33 d §:n 2 momentissa tarkoitettujen voitonjakoerät olisivat lähtökohtaisesti 70 prosenttisesti veronalaisia. Verovapaa 30 prosentin osa pienentäisi tuloverolain 30 §:ssä tarkoitettua maatalouden tulosta ja jaettavaa yritystuloa, joka jaetaan ansio- ja pääomatuloksi.

Tuloverolain 33 d §:n 2 momentissa tarkoitettujen suoritukset olisivat veronalaisia vain 1 500 euron rajan ylittävältä osalta. Tällä perusteella verovapaat suoritukset vähennettäisiin maatalouden tulosta laskettaessa verovapaan 30 prosentin osan tavoin. Verovapaa osa olisi yhteinen henkilökohtaisen tulolähteen ja elinkeinotulolähteen kanssa. Verovapauden kohdistamisjärjestyksestä säädettäisiin 33 d §:n 2 momentissa.

Yhteisön saamien maatalouden tulolähteeseen kuuluvien osinkojen osalta noudatettaisiin elinkeinoverolain lain 6 a §:n säännöksiä.

1.4. Laki rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta

3 §. Pykälän 1 ja 5 momentista poistettaisiin viittaus yhtiöveron hyvitykseen. Pykälän 5 momenttiin sisältyvää verovapaaseen osinkoon oikeutettujen piirin rajausta täsmennettäisiin siten, että verovapauden ulkopuolelle jäävät emo-tytäryhtiödirektiivin 2 artiklassa tarkoitettujen yhtiöt. Rajaus muodostuu tällöin samaksi kuin tuloverolain 33 c §:n 3 momentissa ja elinkeinoverolain 6 a §:ssä.

Pykälän 5 momentissa on säädetty emotytäryhtiödirektiivin mukaisesta Suomesta maksettavien suorasisjoitusosinkojen verovapaudesta. Direktiivin vuonna 2005 voimaan

tulevan muutoksen mukaisesti verovapauteen oikeuttava omistusraja pienennettäisiin 20 prosenttiin.

7 §. Osingosta menevä lähdevero alennettaisiin pääomaverokannan muutosta vastaavasti 29 prosentista 28 prosentiksi. Lähdevero perittäisiin tämän suuruisena, vaikka saajana on yhteisö.

11 a §. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luopumisen vuoksi säännös kumottaisiin tarpeettomana.

1.5. Varallisuusverolaki

39 §. Veron määrä ja maksuunpano. Pykälään lisättävän uuden 4 momentin mukaan varallisuusverosta vähennettäisiin muista yhtiöistä kuin listatuista yhtiöistä saadusta yli 90 000 euron pääomatuloina pidettävistä osingoista samana vuonna menevä vero. Vähennystä ei tehtäisi verovelvollisen pörsiosinkojen perusteella määrättävästä verosta. Pääomatulosta voidaan verotuksessa vähentää muun muassa korkovähennys, elinkeinotoiminnan tappio sekä pääomatuloon kohdistuvat luonnolliset vähennykset. Pääomatulosta menevästä verosta voidaan vähentää kotitalousvähennys ja kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta annetun lain (1552/1995) mukaan vieraassa valtiossa samasta tulosta suoritettu veron määrä. Esityksessä ehdotetaan, että vähennystä laskettaessa näitä vähennyksiä ei tehtäisi osinkotulosta, jolloin vähennys on suurempi. Näin ollen varallisuusveron vähennyksenä olisi laskennallinen muusta yhtiöstä kuin listatusta yhtiöstä saadusta osingosta määrätty vero. Varallisuusverosta tehtävä vähennys olisi kuitenkin enintään pääomatulosta maksuunpannun veron määrä.

1.6. Laki verotusmenettelystä

29 §. *Peitelty osinko*. Pykälän 6 momenttiin tehtäisiin yhtiöveron hyvityksestä annetun lain kumoamisesta johtuva lakitekniinen muutos.

1.7. Laki korkotulon lähdeverosta

6 §. *Veron määrä ja vastuu verosta*. Korkotulon lähdeveron verokanta ehdotetaan

muutettavaksi 1 momentissa pääomaverokannan alennusta vastaavasti 28 prosentiksi.

1.8. Tonnistoverolaki

19 §. Tonnistoverolain (476/2002) 19 §:n 1 momentissa säädetään nykyisin yhtiöveron hyvityksestä annetun lain soveltamisesta tonnistoverovelvolliseen. Lain kumoamisen jälkeen ei tonnistoverovelvolliselle enää määrättäisi täydennysveroa jaetun osingon perusteella. Tonnistoverojärjestelmän lähtökohtana on, että verotuki kohdistuu yhtiön tonnistoverotettavan toiminnan tuottamaan voittoon niin kauan kuin varoja ei jaeta ulos yhtiöstä. Kun yhtiö jakaa voittoa osakkaille, yhtiön jakamaan voittoon tulee kohdistua ainakin yhdenkertainen vero. Tämä turvattiin yhtiöveron hyvitysjärjestelmässä täydennysveromenettelyllä. Uudessa järjestelmässä samaan tulokseen päästään sillä, että tonnistoverovelvollisen jakama osinko on saajalleen kokonaan veronalaista tuloa. Verotus poikkeaisi siten siitä, mitä ehdotettavissa elinkeinoverolain 6 a §:ssä ja tuloverolain 33 c §:ssä säädetään. Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän julkisesti noteeratusta tonnistoverovelvollisesta yhtiöstä saama osinko olisi pääomatuloa. Muusta kuin julkisesti noteeratusta tonnistoverovelvollisesta yhtiöstä saatu osinko, joka muulta yhtiöltä saatuna olisi verovapaata, olisi pääomatuloa tai ansiotuloa riippuen siitä, alittaako vai ylittääkö osinko 33 b §:ssä säädetyn osakkeiden matemaattiselle arvolle lasketun yhdeksän prosentin vuotuisen tuoton.

Pykälän 1 momentissa säädetään nykyisin myös tonnistoverovelvollisen saamien osinkojen verotuksesta. Näitä koskisi muutoksen jälkeen pelkästään lain 10 §:n säännös, jonka mukaan muun muassa osingot ovat tonnistoverovelvollisen verotettavia tuloja. Niiden verotus määräytyisi elinkeinoverolain 6 a §:n perusteella.

1.9. Verontilityslaki

3 a §. *Laskennallinen vero*. Pykälän 1 momentissa määritelty maksettavan veron käsite ehdotetaan poistettavaksi, koska yhtiöveron

hyvitysjärjestelmästä ehdotetaan luovuttavaksi. Samassa yhteydessä pykälän otsikosta ehdotetaan poistettavaksi maksettavan veron käsite.

Pykälän 2 momentissa määritellään laskennallisen veron laskentamenettely. Maksettava vero ehdotetaan korvattavaksi maksuunpantavalla verolla, jolla tarkoitetaan verovuodelta määrättyä veroa.

Pykälän 3 momentti ehdotetaan poistettavaksi, koska maksettavan veron käsite poistetaan.

10 §. *Yhtiöveron hyvityksen huomioon ottaminen.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luovutaan.

11 §. *Tilitettävä yhteisövero.* Tilitettävien yhteisöverojen määrittelystä ehdotetaan poistettavaksi täydennysvero, joka liittyy yhtiöveron hyvitykseen.

12 §. *Veronsaajaryhmien jako-osuudet.* Yhteisöverokannan alentaminen ehdotetaan korvattavaksi kunnille kuntien yhteisöveron jako-osuutta korottamalla. Pykälän ensimmäisessä momentissa säädettyjä veronsaajaryhmien jako-osuuksia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kuntien osuutta korotetaan 19,75 prosentista 22,03 prosenttiin ja valtion osuutta alennetaan vastaavasti 78,45 prosentista 76,17 prosenttiin.

Pykälän 2 momentissa säädetään kunnille ja seurakunnille veroa suorittavien yhteisöjen verojen jakautumisesta kuntien ja seurakuntien kesken. Osuuksiin ehdotetaan tehtäväksi jako-osuusmuutoksista johtuvat tarkistukset siten, että kuntien osuus olisi 92,4465 prosenttia ja seurakuntien osuus 7,5535 prosenttia.

13 §. *Yksittäisten kuntien ja seurakuntien jako-osuudet.* Pykälässä olevat maksettavan veron käsitteet ehdotetaan korvattavaksi maksuunpannun veron käsitteellä.

1.10. Laki yhtiöveron hyvityksestä

Yhtiöveron hyvityksestä annettu laki ehdotetaan kumottavaksi. Perusteita lain kumoamiselle on tarkemmin selostettu yleisperusteissa.

1.11. Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

6 §. Lain 6 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti toukokuun alusta vuoden 2004 loppuun. Emo-tytär-yhtiödirektiivin edellyttämä ketjuverotuksen poistaminen on Suomessa toteutettu joko verosopimuksessa olevalla määräyksellä tai elinkeinoverolain 6 §:n 2 momentin nojalla. Suomella on kaikkien muiden EU:n jäsenvaltioiden paitsi Kyproksen kanssa voimassa verosopimus, joka sellaisenaan tai mainitun lainkohdan nojalla täyttää direktiivin vaatimukset. Kypros on tullut EU:n jäseneksi 1 päivästä toukokuuta 2004, joten myös sieltä maksettavat suorien sijoitusten osingot on vapautettava Suomen verosta.

Tähän esitykseen liittyy ehdotus laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta, jonka mukaan 6 §:n 2 momentti kumottaisiin 1 päivästä tammikuuta 2005. Samalla lakiin lisättäisiin uusi 6 a §, joka turvaa sen, että 1 päivästä tammikuuta 2005 alkaen osingon verotus Suomessa edelleen vastaa mainitun direktiivin vaatimuksia. Jotta direktiivin vaatimukset täytettäisiin toukokuun alusta vuoden 2004 loppuun, elinkeinoverolain 6 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti siten, että lainkohdan nykyistä soveltamisalaa laajennetaan myös osinkoon, joka saadaan Kyprokselta 1 päivästä toukokuuta 31 päivään joulukuuta 2004, mainitut päivät mukaan lukien.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Lakien soveltamiseen liittyviä erityissäännöksiä selostetaan jäljempänä.

2.1. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luopuminen

Uudistus ehdotetaan saatettavaksi voimaan siten, että yhtiöveron hyvityksestä annetun lain 3 luvun osingon jakavaa yhtiötä koskevia säännöksiä sovelletaan viimeisen kerran kalenterivuonna 2004 jaettuun osinkoon.

Täydennysveroa määrätään siis vuoden 2004 tuloksi luettavista osingoista, mutta ei enää vuoden 2005 tuloksi luettavista osingoista riippumatta tilikaudesta, jolta osinko on jaettu.

Tilanteessa, jossa osingonsaajana on kalenterivuonna 2004 yhteisö, jonka tilikausi päättyy vasta vuonna 2005, osinkoon sovelletaan jakajan osalta 3 luvun säännöksiä, vaikka osingonsaaja ei ole oikeutettu hyvitykseen. Käytännössä tähän ei kuitenkaan liity ongelmia, koska täydennysvero on seuraamuksena suhteellisen harvinainen. Osingonjakaja ei toisaalta myöskään voi tietää, milloin osingonsaajan tilikausi päättyy.

Voimaantulosäännöksen 2 §:n 3 momentin säännöksen mukaan ratkaisevaa on, onko osinko jaettu ennen kuin lain kumoaminen tulee voimaan. Ennako-osinkoa käsitellään verotuksessa sinä verovuonna jaettuna osinkona, jonka aikana ennakkollinen päätös on tehty, vaikka osinko vahvistetaan lopullisesti verovuodelta vasta seuraavan verovuoden aikana. Säännöksessä tarkoitettaisiin osingon jakohetkellä sitä ajankohtaa, jolloin ennako-osinkoa koskeva ennakkopäätös on tehty niin, että osinko voidaan lukea saajan tuloksi.

Eräissä verovuoden alussa tapahtuvissa jakautumisissa menetellään siten, että uusi jakautumisessa syntynyt yhtiö jakaa osinkoa. Jaon katsotaan verotuskäytännössä hyvitysjärjestelmää sovellettaessa tapahtuneen uuden yhtiön ensimmäiseltä kulumassa olevalta verovuodelta, koska edellisenä verovuotena ollut jakautunut yhtiö on jo purkautunut. Jos tällaisella jakautumisessa syntyneellä yhtiöllä on kalenterivuodesta poikkeava tilikausi, saattaa syntyä tilanne, jossa osinko jaetaan saajan verovuoden 2004 aikana osingonjakajan tilikaudelta 2005. Tällaiseen osinkoon sovellettaisiin hyvitysjärjestelmää, koska osinko on jaettu ennen lain voimaantuloa. Täydennysvero määrättäisiin kumotun 3 luvun mukaisesti, vaikka verokanta vuodelta 2005 onkin alempi kuin 29 prosenttia.

2.2. Yhteisöjen saamien luovutusvoittojen verotusta koskevat muutokset

Ehdotus merkitsisi olennaista muutosta yhteisön saamien osakkeiden luovutusvoittojen ja osakkeisiin liittyvien tappioiden ja mene-

tysten veroseuraamuksiin. Muutoksista aiheutuu niin merkittäviä käyttäytymisvaikutuksia, että uusia säännöksiä on sovellettava niihin luovutuksiin, jotka tapahtuvat esityksen antamispäivänä tai sen jälkeen.

Uusia säännöksiä ehdotetaan siten sovellettavaksi vuodelta 2004 toimitettavassa verotuksessa, jos osakkeet on luovutettu hallituksen esityksen antamispäivänä tai sen jälkeen.

Purkutappion vähennyskelpoisuutta koskevia vanhoja säännöksiä sovellettaisiin sellaisiin purkautumisiin, joissa osakeyhtiölain 13 luvun 9 §:ssä tarkoitettu ilmoitus rekisteriviranomaiselle on tehty viimeistään hallituksen esityksen antamispäivää edeltävänä päivänä, tai joissa rekisteriviranomainen tai tuomioistuin on määrännyt yhtiön ennen sanottua päivää selvitystilaan 13 luvun 4 tai 4 a §:n perusteella.

Arvonalentumispoiston ja ehdotetun elinkeinoverolain 16 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettujen menetysten vähennyskelpoisuuden rajoituksia sovellettaisiin ensimmäisen kerran siltä verovuodelta toimitettavassa verotuksessa, joka on päätynyt hallituksen esityksen antamispäivänä tai sen jälkeen.

Verovelvollisilla voi olla huomattava taloudellinen intressi saada erät, joiden vähennysoikeutta rajoitetaan, vähennetyiksi vanhojen säännösten soveltamisaikana. Toisaalta ennen uusien säännösten sovellettavaksi tuloa saatuja veronalaisia luovutusvoittoja voidaan pyrkiä saamaan oikeustoimia muuttamalla verovapaiksi. Esitykseen ei ehdoteta sisällytettäväksi tämän vuoksi yksityiskohtaisia tilanteita koskevia kiertosäännöksiä, eikä erillistä veron kiertämistä koskevaa säännöstä. Voimassa olevalla verotusmenettelystä annetun lain 28 §:ään sisältyvällä veron kiertämistä koskevalla säännöksellä on sen sijaan voimaantuloon liittyviä järjestelyitä tulkittaessa huomattava merkitys. Säännöksen perusteella verotuksessa voidaan puuttua tilanteisiin, joissa veroetuja on tavoiteltu esimerkiksi taannehtivasti päivätyillä oikeustoimilla.

Verotusmenettelystä annetun lain 8 §:n mukaan verohallitus määrää, milloin veroilmoitus on annettava. Verohallituksen veroilmoituksesta antaman päätöksen (1305/2003) 4 §:n 4 momentin mukaan yhteisön on annettava veroilmoituksensa neljän

kuukauden kuluessa tilikauden päättymiskuukauden lopusta lukien. Uusia säännöksiä sovellettaisiin esityksen mukaan vuodelta 2004 verovelvollisiin, joiden tilikausi on päättynyt toukokuussa tai sen jälkeen. Verovelvolliset saattaisivat siten joutua antamaan veroilmoituksen verovuodelta 2004 ennen kuin sen vuoden verotusta koskevat esitykseen sisältyvät muutosehdotukset ovat tulleet voimaan. Uusien säännösten mukaista veroilmoitusta voidaan edellyttää vasta, kun lain voimaantulosta on kulunut riittävästi aikaa. Veroilmoituksen antamisaikaa olisi lykättävä näissä tilanteissa noin kahden täyden kalenterikuukauden päähän lain voimaantulosta. Koska Verohallitus on valtuutettu päättämään veroilmoituksen antamisajankohdasta, asiasta ei esitetä sisällytettäväksi lakiin säännöstä, vaan tarvittava lykkäys toteutettaisiin Verohallituksen päätöksellä.

2.3. Osinkoverotuksen tasoa koskeva siirtymävaiheen huojennus

Yksityishenkilöiden osinkoverotuksen ehdotettava 70 prosentin taso perustuu osaksi siihen, että yhteisöjä verotetaan osinkona

jaettavasta voitosta 26 prosentin verokannalla. Uuden järjestelmän ensimmäisenä soveltamisvuonna 2005 osinko jaetaan pääsääntöisesti yhteisön vuoden 2004 tai aikaisemman vuoden tulona verotettavista voittovaroista. Näitä tuloja on verotettu pääosin 29 prosentin verokannalla. Tämä puoltaa sitä, että uuden järjestelmän käyttöönottovaiheessa osinkoihin kohdistetaan jonkin verran 70 prosenttia lievempi verotus.

Esityksessä ehdotetaan, siirtymäsäännöstä, jonka mukaan ensimmäisenä vuonna, jolloin uusia säännöksiä sovelletaan, yksityishenkilön saamia osinkoja verotettaisiin 70 prosentin sijasta 57 prosentin tasoisesti. Tällöin osingonjaon kokonaisverorasitus 29 prosentin yhteisöverokannalla laskettuna vastaisi pysyvän lain mukaista 26 prosentin yhteisöverokannan mukaan laskettua noin 40,5 prosentin verorasitusta. Yhteisöjen veronalainen osuus osingoista olisi vastaavasti verovuonna 2005 75 prosentin sijasta 60 prosenttia.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**tuloverolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 42 § ja 53 §:n 7 kohta, sellaisena kuin ne ovat, 42 § laissa 475/1998 ja 53 §:n 7 kohta laissa 1170/1998,

muutetaan 2 §:n 2 momentti, 10 §:n 6 kohta, 16 §:n 3 momentti, 31 §:n 4 ja 5 momentti, 32 §, 38 §:n 1 momentti, 39 §:n 1 momentti, 40 §:n 1 ja 3 momentti, 58 §:n 1 momentin 3 kohta ja 6 momentti, 62 §, 105 a §, 124 §:n 2 ja 3 momentti sekä 136 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 16 §:n 3 momentti laissa 471/1998, 31 §:n 5 momentti, 40 §:n 1 momentti, 58 §:n 1 momentin 3 kohta ja 105 a § laissa 1126/1996, 40 §:n 3 momentti laissa 1383/1997, 38 §:n 1 momentti ja 39 §:n 1 momentti laissa 576/2001, 58 §:n 6 momentti mainitussa laissa 475/1998, 62 § osittain laissa 1565/1995, 124 §:n 2 momentti laissa 1164/2002 ja 3 momentti laissa 1004/2003 sekä 136 §:n 1 momentti laissa 996/1996, sekä

lisätään 16 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 471/1998, uusi 4 momentti, lakiin uusi 33 a—33 d § ja 131 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1222/1999 ja 896/2001, uusi 6 momentti seuraavasti:

2 §

Tuloverotusta koskevat muut säännökset

Rajoitetusti verovelvollisen saaman tulon verottamiseen sovelletaan tämän lain lisäksi sitä koskevia erityisiä säännöksiä.

10 §

Suomesta saatu tulo

Suomesta saatua tuloa on muun ohessa:

6) osinko, osuuspääoman korko ja muu niihin rinnastettava tulo, joka on saatu suomalaiselta osakeyhtiöltä, osuuskunnalta tai muulta yhteisöltä, sekä osuus suomalaisen yhtiön tuloon;

16 §

Elinkeinoyhtiön ja sen osakkaan verotus

Elinkeinoyhtiön elinkeinotuloa ja maatalouden tuloa laskettaessa sisältyvät yhtiön saamat osingot kokonaan tähän tuloon. Yhtiön osakkaiden tulona verotettavaksi jaetuista osuuksista vähennetään se osa osuusiin sisältyvästä osinkotulosta, joka osakkaan verotusta koskevien elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 6 a §:n tai maatalouden tuloverolain (543/1967) 5 §:n 14 kohdan säännösten mukaan on verovapaata tuloa. Jos tulo-osuus ei riitä vähennyksen tekemiseen, tehdään vähennys verovelvollisen saman elinkeinoyhtiön saman tulolähteen tulo-osuudesta kymmenenä seuraavana verovuotena sitä mukaa kuin tuloa kertyy.

Elinkeinoyhtymän muuta tuloa laskettaessa ei oteta huomioon yhtymän saamaa osinkoa. Osinko jaetaan verotettavaksi osakkaiden tulona niiden osuuksien mukaan, jotka heillä on yhtymän tuloon. Osinko luetaan osakkaan tuloksi osakasta koskevien tuloverolain säännösten mukaisesti.

31 §

Luonnollisia vähennyksiä koskevat erityiset säännökset

Puhdasta tuloa laskettaessa vähennyskelpoisia menoja eivät ole verovapaan tulon hankkimisesta johtuneet menot eivätkä verovelvollisen elantomenot, joina pidetään muun muassa asunnon vuokraa sekä lasten ja kodin hoidosta aiheutuneita menoja. Osinkotulon hankkimisesta johtuneet menot ovat kuitenkin vähennyskelpoisia sen estämättä, että osinkotulo on 33 a—33 d §:n nojalla verovapaata tuloa.

Osingon määrää vastaava korvaus, jonka verovelvollinen on suorittanut osingon sijaan osakkeita koskevan takaisinostosopimuksen, lainaussopimuksen tai muun sellaisen sopimuksen taikka kahden tai useamman toisiinsa liittyvän sopimuksen muodostaman sopimuskokonaisuuden perusteella, jolla verovelvolliselle on määrääjäksi tai toistaiseksi siirtynyt oikeus osingon saamiseen (*sijaisosinko*), ei ole vähennyskelpoista menoa siltä osin kuin osinko, jonka sijaan verovelvollinen on suorittanut sijaisosingon, on verovelvolliselle verovapaata tuloa. Sijaisosinko katsotaan suoritetuksi, vaikka sen suorittamisesta ei ole erikseen sovittu.

32 §

Pääomatulo

Veronalaista pääomatuloa on, siten kuin siitä jäljempänä tarkemmin säädetään, omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ja muu sellainen tulo, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen. Pääomatuloa on muun ohessa korkotulo, osinkotulo siten kuin 33 a—33 d §:ssä säädetään,

vuokratulo, voitto-osuus, henkivakuutuksen tuotto, metsätalouden pääomatulo, maa-aineksista saadut tulot ja luovutusvoitto. Pääomatuloa on myös jaettavan yritystulon, yhtymän osakkaan tulo-osuuden sekä porotalouden tulon pääomatulo-osuus.

Osinkotulot

33 a §

Julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko

Julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadusta osingosta 70 prosenttia on pääomatuloa ja 30 prosenttia verovapaata tuloa.

Julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadulla osingolla tarkoitetaan sellaisesta yhtiöstä saatua osinkoa, jonka osakkeet ovat osingonjaoista päätettäessä arvopaperimarkkinainlain (495/1989) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitetun julkisen kaupankäynnin kohteena tai muulla säännellyllä ja viranomaisen valvonnassa olevalla markkinalla kaupankäynnin kohteena Suomessa tai ulkomailla.

33 b §

Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko

Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko on verovapaata tuloa siihen määrään saakka, joka vastaa osakkeiden varallisuusverolaisissa (1537/1992) tarkoitetulle matemaattiselle arvolle laskettua yhdeksän prosentin vuotuista tuottoa. Siltä osin kuin verovelvollisen saamien tällaisten osinkojen määrä ylittää 90 000 euroa, osingoista 70 prosenttia on pääomatuloa ja 30 prosenttia verovapaata tuloa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun vuotuisen tuoton ylittävältä osalta osingosta 70 prosenttia on ansiotuloa ja 30 prosenttia verovapaata tuloa.

Jos osakas, jota ei työntekijäin eläkelain (395/1961) 1 d §:n mukaan pidetä mainittuun yhtiöön työsuhteessa olevana, on verovuonna käyttänyt omana tai perheensä asuntona yhtiön varoihin kuuluvaa asuntoa, asunnon arvo vähennetään hänen osakkeidensa arvosta 1 momentissa tarkoitettua vuotuista tuottoa

laskettaessa.

Elinkeinotoimintaa harjoittavan osakeyhtiön osakkaan ja hänen perheenjäsenensä otama, yhtiön varoihin kuuluva rahalaina vähennetään hänen osakkeidensa arvosta 1 momentissa tarkoitettua vuotuista tuottoa laskettaessa, jos osakas yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa omistaa vähintään 10 prosenttia yhtiön osakkeista tai heillä on vastaava osuus yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Laina vähennetään ensisijaisesti lainanottajan omien osakkeiden arvosta ja sen ylittävältä osalta perheenjäsenten osakkeiden arvosta osakeomistuksen suhteessa.

33 c §

Ulkomaiselta yhteisöltä saatu osinko

Ulkomaiselta yhteisöltä saatu osinko on veronalaista tuloa siten kuin 33 a ja 33 b §:ssä säädetään, jos

1) yhteisö on Euroopan yhteisöjen neuvoston eri jäsenvaltioista olevien emo- ja tytäryhtiöiden yhteisestä verotusjärjestelmästä antaman direktiivin (90/435/ETY) 2 artiklassa tarkoitettu yhtiö, tai

2) yhteisön asuinvaltion ja Suomen välillä on verovuonna voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus, jota sovelletaan yhteisön jakamaan osinkoon.

Muulta kuin 1 momentissa tarkoitettulta ulkomaiselta yhteisöltä saatu osinko on kokonaan veronalaista ansiotuloa.

Ulkomaisen yhtiön osakkeiden 33 a §:n 1 momentissa tarkoitettu vuotuinen tuotto lasketaan varallisuusverolaissa tarkoitettulla tavalla lasketusta osakkeiden käyvästä arvosta osingon jakovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä.

33 d §

Muita osinkotuloa koskevia säännöksiä

Verotusmenettelystä annetun lain (1558/95) 29 §:ssä tarkoitettu peitelty osinko on ansiotuloa.

Mitä tässä laissa säädetään osinkotulosta, sovelletaan vastaavasti osuuskunnan osuus- pääomalle, sijoitusosuudelle ja lisäosuudelle maksamaan korkoon ja kotimaisen säästöpankin kantarahasto-osuudelle ja lisärahastosijoitukselle maksamaan voitto-osuuteen ja korkoon sekä keskinäisen vakuutusyhtiön ja vakuutusyhdistyksen maksaman takuupääoman korkoon. Nämä tulot ovat luonnolliselle henkilölle ja kuolinpesälle 70 prosenttisesti veronalaista pääomatuloa siltä osin kuin verovelvollisen verovuonna saamiensa tässä momentissa tarkoitettujen tulojen määrä ylittää 1 500 euroa. Jos verovelvollisen saama tällainen tulo on elinkeinotoiminnan tai maatalouden tuloa, verovapaan osan katsotaan kohdistuvan henkilökohtaiseen tuloon, maatalouden tuloon ja elinkeinotoiminnan tuloon tässä järjestyksessä.

Osinkoon rinnastetaan sen sijaan saatu sijaisosinko.

Osakeyhtiön, osuuskunnan, säästöpankin ja keskinäisen vakuutusyhtiön saama tämän lain mukaan verotettava osinko on veronalaista tuloa siten kuin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 a §:ssä säädetään. Muun yhteisön saama tämän lain mukaan verotettava osinko on kokonaan veronalaista tuloa.

38 §

Jaettavan yritystulon pääomatulo-osuus

Edellä 30 §:ssä tarkoitettu jaettava yritystulo katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneelle nettovarallisuudelle laskettua 20 prosentin vuotuista tuottoa. Verovelvollisen tai yrittäjäpuolisoiden ennen verovuodelta toimitettavan verotuksen päättymistä tekemästä vaatimuksesta jaettavan yritystulon pääomatulo-osuudeksi katsotaan kuitenkin 10 prosentin vuotuista tuottoa vastaava määrä. Jos verovelvollinen on verovuonna aloittanut elinkeinotoiminnan tai maatalouden harjoittamisen, pääomatulo-osuus lasketaan elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuoden päättyessä kuuluvan nettovarallisuuden perusteella.

39 §

Verotusyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus

Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus verotusyhtymän maatalouden puhtaasta tulosta, josta on vähennetty osakkaan yhtymän maatalouteen kohdistuvat korkomenot ja aikaisemmilta verovuosilta vahvistetut osakkaan maatalouden tappiot yhtymästä, katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan yhtymävarallisuudelle laskettua 20 prosentin vuotuista tuottoa. Osakkaan ennen verovuodelta toimitettavan verotuksen päättymistä tekemästä vaatimuksesta pääomatulo-osuudeksi katsotaan kuitenkin 10 prosentin vuotuista tuottoa vastaava määrä.

40 §

Elinkeinoyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus

Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus elinkeinoyhtymän elinkeinotoiminnan tuloksesta katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan osuudelle yhtymän elinkeinotoimintaan verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneesta nettovarallisuudesta laskettavaa 20 prosentin vuotuista tuottoa.

Yhtymän elinkeinotoimintaan tai maatalouteen liittyvän 16 §:n 3 momentissa tarkoitettua osingon verovapaa osa vähennetään osakkaana olevan luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuudesta elinkeinotoiminnan tai maatalouden tuloon ennen pääomatulon osuuden laskemista.

58 §

Korkomenot

Verovelvollisella on oikeus vähentää pääomatuloistaan velkojensa korot, jos velka

3) kohdistuu veronalaisen tulon hankkimiseen, jollaisena pidetään myös osinkotulosaan estämättä, että osinkotulo on 33 a—33 d §:n nojalla verovapaata tuloa (*tulon hankkimisvelka*).

Avoimen yhtiön yhtiömiehen ja kommandiittiyhtiön vastuunalaisen yhtiömiehen yhtiöosuuden hankintaan käytetyn velan korko vähennetään hänen osuudestaan elinkeinoyhtymän elinkeinotulosta ennen pääomatuloosuuden laskemista 40 §:ssä säädetyllä tavalla.

62 §

Yritystulon ja osingon ansiotulo-osuus

Ansiotuloa on jaettavasta yritystulosta ja yhtymän osakkaan tulo-osuudesta se osuus, jota 38—41 §:ssä ei ole säädetty pääomatuloksi, sekä osinko ja peitelty osinko siten kuin 33 b—33 d §:ssä säädetään.

105 a §

Kunnallisveron ansiotulovähennys

Kunnallisverotuksessa verovelvollisen puhtaasta ansiotulosta vähennetään kunnallisverotuksen ansiotulovähennys. Vähennys lasketaan verovelvollisen ansaitsemien veronalaisen palkkatulojen, muusta toiselle suoritettua työstä, tehtävästä tai palveluksesta saatujen ansiotulojen, ansiotulona pidettävien käyttökorvausten, ansiotulona verotettavan osingon, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden sekä yhtymän osakkaan elinkeinotoiminnan tai maatalouden ansiotulo-osuuden perusteella.

124 §

Veron määräytyminen

Pääomatulojen tuloveroprosentti on 28. Yhteisön ja yhteisyyden tuloveroprosentti on 26. Yhteisöjen ja yhteisyyksien veron jakautumisesta eri veronsaajien kesken säädetään verontilityslaisissa (532/1998).

Edellä 21 §:n 1 momentissa tarkoitettuna osittain verovapaan yhteisön ja tiekunnan sekä yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöistä saadun tulon tuloveroprosentti 6,1958. Näiden yhteisöjen veron jakautumisesta kunnan ja seurakunnan kesken säädetään verontilityslaisissa. Edellä 21 §:n 2 momentissa tarkoitettuna yhteisön tuloveroprosentti on 5,7278.

131 §

Alijäämähyvityksen määrä

Alijäämähyvitykseen ei 1 momentista poiketen sovelleta verovuosina 2005—2009 enimmäismäärää, siltä osin kuin alijäämähyvitys johtuu yrittäjäosakkaan osakkeiden hankintaan käytetyn velan koroista. Yrittäjäosakkaalla tarkoitetaan osakasta, jota ei työntekijän eläkelain 1 d §:n mukaan pidetä mainittuun yhtiöön työsuhteessa olevana. Osakkeiden hankintaan käytetyn velan korko vähennetään 60 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tulohankkimiskulujen, tappioiden ja korkojen jälkeen.

136 §

Verotuksen kattosääntö

Jos verovuonna Suomessa asuneen luonnollisen henkilön tai kotimaisen kuolinpesän verovuoden verotettavasta pääoma- ja ansiotulosta sekä varallisuudesta menevän valtionveron sekä ansiotulon perusteella määrätyn kunnallisveron, kirkollisveron ja sairausvakuutusmaksun yhteismäärä on suurempi kuin 60 prosenttia verovelvollisen valtionverotuksessa vahvistetun verotettavan pääoma- ja ansiotulon sekä 33 a—33 c §:n nojalla verovapaan osinkotulon yhteismäärästä, verovelvollisen maksettavaksi ei panna tämän määrän yli menevää valtionveron osaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2005.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa. Luonnollisten henkilöiden ja kuolinpesien saamista osingoista on kuitenkin veronalaista 57 prosenttia ja verovapaata 43 prosenttia vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa.

2.

Laki**elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (360/1968) 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laeissa 1105/1994 ja 1164/1990,

muutetaan 5 §:n 1 ja 3 kohta, 8 §:n 1 momentin 2 kohta, 16 §:n 6 kohta, 17 §:n 1 momentin 2 kohta ja 42 §,

sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 1 kohta laissa 1539/1993 ja 3 kohta laissa 1164/1990, 8 §:n 1 momentin 2 kohta ja 17 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 1539/1992, 16 §:n 6 kohta laissa 1385/1997 sekä 42 § laissa 1339/1989 ja mainitussa laissa 1539/1992, sekä

lisätään 6 §:ään siitä mainitulla lailla 1539/1992 kumotun 1 momentin 1 kohdan tilalle uusi 1 kohta, lakiin uusi 6 a ja 6 b §, 8 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1539/1992 ja laeissa 1001/1977, 661/1989, 926/1996, 1109/1996, 321/1997, 511/1998, 527/1998, 1168/2000 ja 1160/2002, uusi 4 momentti, 16 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 1385/1997 ja 1164/1990 ja laissa 859/1981, uusi 7 kohta, 18 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1539/1992 sekä laeissa 71/1983 ja 932/1992, uusi 5 kohta sekä 51 d §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1109/1996, uusi 2 momentti seuraavasti:

5 §

Edellä 4 §:ssä tarkoitettuja veronalaisia elinkeinotuloja ovat muun ohessa:

1) vaihto-, sijoitus- ja käyttöomaisuudesta sekä muista elinkeinossa käytetyistä aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä saadut luovutushinnat ja muut vastikkeet 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetyin poikkeuksin,

3) elinkeinon kuuluvan omaisuuden tuottamat osingot, korot ja muut tulot siten kuin 6 a §:ssä säädetään,

6 §

Veronalaista tuloa eivät ole:

1) muun kuin pääomasijoitustoimintaa harjoittavan osakeyhtiön tai osuuskunnan sekä säästöpankin ja keskinäisen vakuutusyhtiön saamat käyttöomaisuuteen kuuluvien osakkeiden luovutushinnat siten kuin 6 b §:ssä säädetään,

6 a §

Yhteisön saama osinko ei ole veronalaista tuloa. Osinko on kuitenkin veronalaista tuloa, jos

1) osinko on saatu sijoitusomaisuuteen kuuluvista osakkeista, eikä osinkoa jakava yhteisö ole ulkomainen Euroopan yhteisöjen neuvoston eri jäsenvaltioista olevien emon- ja tytäryhtiöiden yhteisestä verotusjärjestelmästä antaman direktiivin (90/435/ETY) 2 artiklassa tarkoitettu yhteisö, jonka pääomasta osingonsaaja omistaa osinkoa jaettaessa välittömästi vähintään kymmenen prosenttia,

2) osingon jakava yhteisö ei ole kotimainen tai 1 kohdassa tarkoitettu Euroopan unionin jäsenvaltiossa asuva yhteisö, tai

3) osinkoa jakava yhteisö on tuloverolain 33 a §:n 2 momentissa tarkoitettu julkisesti noteerattu yhtiö ja osingonsaaja on muu kuin julkisesti noteerattu yhtiö, joka ei omista osinkoa jaettaessa välittömästi vähintään kymmentä prosenttia osinkoa jakavan yhtiön pääomasta.

Jos osinko on veronalaista pelkästään 1 momentin 3 kohdan perusteella, osingosta

on veronalaista tuloa vain 75 prosenttia ja verovapaata tuloa 25 prosenttia.

Mitä 1 momentissa säädetään osingosta, sovelletaan myös yhteisön saamaan osuuskunnan osuuspääomalle, sijoitusosuudelle ja lisäosuudelle maksamaan korkoon, kotimaisen säästöpankin kantarahasto-osuudelle ja lisärahastosijoitukselle maksamaan voittoosuuteen ja korkoon sekä keskinäisen vakuutusyhtiön ja vakuutusyhdistyksen maksamaan takuupääoman korkoon.

Luonnollisen henkilön tai kuolinpesän saamista osingoista ja edellä 3 momentissa tarkoitetuista suorituksista 70 prosenttia on veronalaista tuloa, tuloverolain 33 d §:n 2 momentissa tarkoitettut suoritukset kuitenkin siten kuin mainitussa lainkohdassa säädetään.

Peitelty osinko on kokonaan veronalaista tuloa.

6 b §

Edellä 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettun yhteisön saama käyttöomaisuuteen kuuluvien osakkeiden luovutushinta ei ole veronalaista tuloa eikä osakkeiden hankintameno vähennyskelpoinen meno, jos osakkeet ovat verovapaasti luovutettavia.

Osakkeet ovat verovapaasti luovutettavia, jos

1) verovelvollinen on omistanut yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan ajanjaksona, joka on päättynyt enintään vuotta ennen luovutusta, vähintään kymmenen prosentin osuuden luovutettavan yhtiön osakepääomasta ja luovutettavat osakkeet kuuluvat näin omistettuihin osakkeisiin,

2) luovutuksen kohteena oleva yhtiö ei ole kiinteistö- tai asunto-osakeyhtiö taikka osakeyhtiö, jonka toiminta tosiasiallisesti käsittää pääasiallisesti kiinteistöjen omistamista tai hallintaa, ja

3) luovutuksen kohteena oleva yhtiö on kotimainen tai sellainen yhtiö, jota tarkoitetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston eri jäsenvaltioista olevien emo- ja tytäryhtiöiden yhteisestä verotusjärjestelmästä antaman direktiivin (90/435/ETY) 2 artiklassa, taikka yhtiön asuinvaltion ja Suomen välillä on verovuonna voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus, jota sovelletaan yhtiön jakamaan osinkoon.

Verovapaasti luovutettavien osakkeiden luovutushinta on kuitenkin veronalaista tuloa siltä osin kuin luovutushinnan ja poistamatoman hankintamenon erotus johtuu 42 §:n 1 momentissa tarkoitettusta hankintamenosta tehdystä poistosta tai siitä, että hankintamenosta on vähennetty varaus tai 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu avustus. Luovutushinta on niin ikään veronalaista tuloa siihen määrään asti, joka vastaa näiden osakkeiden aikaisemmin konserniyhtiöiden välillä tapahtuneesta luovutuksesta toiselle konserniyhtiölle syntyneitä verotuksessa vähennyskelpoista luovutustappiota.

Käyttöomaisuuteen kuuluvien muiden kuin verovapaasti luovutettavien osakkeiden luovutuksesta syntynyt tappio on vähennyskelpoinen vain osakkeiden luovutuksesta saaduista veronalaisista voitoista verovuonna ja viitenä sitä seuraavana vuonna. Rajoitus ei kuitenkaan koske 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen yhtiöiden osakkeiden luovutuksesta syntyneiden tappioiden vähentämistä.

Jos verovelvollinen ei ole omistanut luovutettuja osakkeita yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan, vähennyskelpoista luovutustappiota laskettaessa siitä vähennetään verovelvollisen luovutetulta yhtiöltä osakkeiden perusteella omistusaikana saama osinko, konserniavustuksesta verotuksessa annettussa laissa (825/1986) tarkoitettu konserniavustus tai muu niihin verrattava erä, joka on vähentänyt yhtiön varallisuutta.

Luovutustappio ei ole vähennyskelpoinen, jos luovutuksen kohteena oleva yhtiö on muussa valtiossa kuin Suomessa asuva eikä yhtiö ole sellainen, jota tarkoitetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston eri jäsenvaltioista olevien emo- ja tytäryhtiöiden yhteisestä verotusjärjestelmästä antaman direktiivin (90/435/ETY) 2 artiklassa eikä yhtiön asuinvaltion ja Suomen välillä ole verovuonna voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevaa sopimusta, jota sovelletaan yhtiön jakamaan osinkoon.

Konserniyhtiöillä tarkoitetaan tässä pykälässä osakeyhtiölain (734/1978) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun konserniin kuuluvia yhtiöitä tai sellaisia yhtiöitä, joissa yhdellä tai useammalla luonnollisella henkilöllä, oikeushenkilöllä tai näillä yhdessä on osakeyhtiö-

lain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettua määräysvaltaa vastaava määräysvalta.

8 §

Edellä 7 §:ssä tarkoitettuja vähennyskelpoisia menoja ovat muun ohessa

2) käyttöomaisuuden hankintamenot 6 b §:ssä säädettyin poikkeuksin; jos verovelvollinen on saanut hyödykkeen hankkimiseen avustusta julkiselta yhdyskunnalta tai jos joku muu on elinkeinotoiminnassaan osallistunut hankintamenon suorittamiseen, vähennyskelpoiseen hankintamenuon ei kuitenkaan lueta avustusta tai toisen osuutta vastaavaa osaa hankintamenuosta,

Edellä 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua yhteisön käyttöomaisuuteen kuuluvan avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön yhtiöosuuden hankintamenuo on yhtiöosuuden luovutushinnan ylittävältä osalta vähennyskelpoinen vain yhteisön saamista veronalaisista osakkeiden tai yhtiöosuuden luovutusvoitoista verovuonna tai viitenä sitä seuraavana verovuonna.

16 §

Tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneita menoja eivät ole:

6) tuloverolain 31 §:n 5 momentissa tarkoitettu sijaisosinko siltä osin kuin se osinko, jonka sijaan sijaisosinko on suoritettu, on sijaisosingon suorittajalle verovapaata tuloa,

7) edellä 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua yhteisön sellaiselta osakeyhtiöltä, josta verovelvollinen tai 6 b §:n 5 momentissa tarkoitettua konserniyhtiöt omistavat yksin tai yhdessä vähintään kymmenen prosenttia osakepääomasta, olevien muiden saamisten kuin myyntisaamisten menetykset ja arvonalenemiset, tällaiselle yhtiölle annettu konsernituki sekä muut vastaavat osakeyhtiön taloudellisen aseman parantamiseksi ilman vastasuoritusta suoritettua menot.

17 §

Edellä 7 §:ssä tarkoitettuja vähennyskelpoisia menetyksiä ovat muun ohessa:

2) myyntisaamisten arvonalenemiset sekä muun rahoitusomaisuuden lopullisiksi todetut arvonalenemiset 16 §:ssä säädettyin poikkeuksin.

18 §

Vähennyskelpoisia ovat myös:

5) eläkesäätiön maksama eläkesäätiölain (1774/1995) 45 §:ssä tarkoitettu palautus ja eläkekassan maksama vakuutuskassalain (1164/1992) 83 a §:ssä tarkoitettu palautus.

42 §

Jos verovelvollinen osoittaa, että muiden arvopapereiden kuin osakkeiden tai muun kulumattoman käyttöomaisuuden kuin maa-alueen käypä arvo on verovuoden päättyessä sen hankintamenuo tai tämän säännöksen perusteella aikaisemmin tehdyillä poistoilla vähennettyä hankintamenuo olennaisesti alempi, hankintamenuosta saa tehdä sellaisen poiston, joka alentaa poistamatta olevan hankintamenuon osan käyvän arvon suuruiseksi.

Maa-alueen, arvopaperin ja muun kulumattoman käyttöomaisuuden veronalaiset luovutushinnat ja muut vastikkeet tuloutetaan ja hankintamenuo tai sen vähennyskelpoinen osa poistetaan 6 b ja 43 §:ssä säädettyin poikkeuksin sinä verovuonna, jona käyttöomaisuus on luovutettu, tuhoutunut tai vahingoitunut. Edellä 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua yhteisön omistamien muiden kuin lain 6 b §:n 1 momentissa tarkoitettujen verovapaasti luovutettavien osakkeiden hankintamenuo on 6 b §:n 4—6 momentin luovutustappiota koskevien säännösten mukaisesti vähennyskelpoinen, kun osakkeet on luovutettu tai lopullisesti menetetty.

51 d §

Purkautuvan yhtiön osakkeiden hankintamenuo ei ole 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua yhteisölle purkautuvan yhtiön osakkaana vähennyskelpoinen menot eikä purkautuvasta yhtiöstä saatu jako-osa luovutushintana veronalaista tuloa, jos osakkeet ovat 6 b §:n 1 momentissa tarkoitettuja verovapaasti luovutettavia osakkeita. Purkautuvan yhtiön osakkeiden hankintamenuo ei ole

vähennyskelpoinen jako-osan ylittävältä osalta myöskään siinä tapauksessa, että yhteisö on omistanut purkautuvan yhtiön osakkeet välittömästi ennen purkautumista vähemmän kuin yhden vuoden tai purkautuva yhtiö on 6 b §:n 6 momentissa tarkoitettu yhtiö.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa.

Vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa 6 a §:n 2 momentissa tarkoitettu osingosta on kuitenkin veronalaista tuloa 60 prosenttia ja verovapaata tuloa 40 prosenttia sekä 6 a §:n 4 momentissa tarkoitetuista osingoista ja suorituksista 57 prosenttia on veronalaista tuloa.

Tämän lain yhteisön omistamien osakkei-

den luovutusta koskevaa 5 §:ää, 6 §:n 1 momentin 1 kohtaa, 8 §:n 1 momentin 2 kohtaa sekä 6 b §:ää, 8 §:n 4 momenttia ja 51 d §:n 2 momenttia sovelletaan kuitenkin ensimmäisen kerran vuodelta 2004 toimitettavassa verotuksessa niihin osakkeiden luovutuksiin, jotka on tehty 19 päivänä toukokuuta 2004 tai sen jälkeen, sekä niihin purkautumisiin, joista on tehty osakeyhtiölain (734/1978) 13 luvun 9 §:ssä tarkoitettu ilmoitus rekisteriviranomaiselle tai joista rekisteriviranomainen tai tuomioistuin on määrännyt yhtiön selvitystilaan osakeyhtiölain 13 luvun 4 tai 4 a §:n perusteella mainittuna päivänä tai sen jälkeen. Jos verovelvollisen verovuosi on päättynyt 19 päivänä toukokuuta 2004 tai sen jälkeen, sovelletaan 42 §:ää ja 16 §:n 1 momentin 7 kohtaa jo verovuodelta 2004 toimitettavassa verotuksessa.

3.

Laki**maatilatalouden tuloverolain 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 15 päivänä joulukuuta 1967 maatilatalouden tuloverolain (543/1967) 5 §:n 1 momentin 14 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1235/1988, seuraavasti:

5 §

Edellä 4 §:ssä tarkoitettuja maatalouden verovuoden veronalaisia tuloja ovat muun ohessa:

14) maatilatalouteen kuuluvan omaisuuden tuottamat korot sekä 70 prosenttia tällaisen omaisuuden tuottamista osingoista ja tuloverolain 33 d §:n 2 momentissa tarkoitetuista suorituksista siten kuin mainitussa lainkohdassa säädetään samoin kuin yhteisön saamat osingot siten kuin elinkeinotulon verottami-

sesta annetun lain (360/1968) 6 a §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa. Lain 5 §:n 1 momentin 14 kohdassa tarkoitetuista osingoista ja suorituksista on kuitenkin veronalaista 57 prosenttia vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa.

4.

Laki**rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta 11 päivänä elokuuta 1978 annetun lain (627/1978) 11 a §, sellaisena kuin se on laissa 616/1989, ja

muutetaan 3 §:n 1 ja 5 momentti sekä 7 §,

sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 1 momentti laissa 1120/1996 ja 5 momentti laissa 1106/1994 sekä 7 § laissa 1225/1999, seuraavasti:

3 §

Lähdevero on suoritettava, jollei muualla toisin säädetä, osingosta, henkilöstörahaston maksamasta rahasto-osuudesta ja jäsenilleen jakamasta ylijäämästä, korosta ja rojaltista sekä palkasta, eläkkeestä ja muusta suorituksesta, josta ennakoperintälain (1118/1996) mukaan on toimitettava ennakonpidätys. Lähdevero on perittävä myös verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 29 §:ssä tarkoitetusta peitelystä osingosta ja saman lain 31 §:ssä tarkoitetusta peittelystä voitonsiirtoista osakkaan hyväksi. Lähdevero on suoritettava myös taiteilijan tai urheilijan henkilökohtaiseen toimintaan perustuvasta korvauksesta riippumatta siitä, onko korvausta pidettävä palkkana taikka maksetaanko se taiteilijalle tai urheilijalle itselleen tai jollekin toiselle.

Lähdeveroa ei ole suoritettava osingosta, joka maksetaan Euroopan unionin jäsenvaltiossa asuvalle yhteisölle, joka välittömästi omistaa vähintään 20 prosenttia osinkoa maksavan yhtiön pääomasta. Tässä momen-

tissa säädettyä sovelletaan vain, jos osingonsaaja on Euroopan yhteisöjen neuvoston eri jäsenvaltioista olevien emo- ja tytäryhtiöiden yhteisestä verotusjärjestelmästä antaman direktiivin (90/435/ETY) 2 artiklassa tarkoitettu yhtiö.

7 §

Lähdevero on 28 prosenttia osingosta, korosta ja rojaltista. Lähdevero on 35 prosenttia palkasta, eläkkeestä, henkilöstörahaston rahasto-osuudesta ja ylijäämästä sekä muusta ennakonpidätyksen alaisesta suorituksesta. Lähdevero on 19 prosenttia puun myyntitulosta ja 15 prosenttia 3 §:n 1 momentissa tarkoitetusta taiteilijan tai urheilijan toimintaan perustuvasta korvauksesta. Lähdevero tiliteittäin kokonaisuudessaan valtiolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Lakia sovelletaan 1 päivän tammikuuta 2005 ja sen jälkeen saatuun tuloon.

5.

Laki**varallisuusverolain 39 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun varallisuusverolain (1537/1992) 39 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 898/2001, uusi 4 momentti seuraavasti:

39 §

Veron määrä ja maksuunpano

kettaessa osinkotuloon ei kohdisteta tulosta eikä verosta tehtäviä vähennyksiä. Varallisuusverosta vähennetään enintään pääomatulosta maksuunpannun veron määrä.

Varallisuusverosta vähennetään tuloverolain 33 b §:n nojalla pääomatuloksi katsottavasta osingosta samalta verovuodelta määrätävä tulovero. Vähennettävää tuloveroa las-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa.

6.

Laki**verotusmenettelystä annetun lain 29 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan verotusmenettelystä 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1558/1995) 29 §:n 6 momentti, sellaisena kuin se on laissa 470/1998, seuraavasti:

29 §

Peitelty osinko

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa.

Peitellyn osingon tulolajista säädetään tuloverolaissa.

7.

Laki

korkotulon lähdeverosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan korkotulon lähdeverosta 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1341/1990) 6 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1223/1999, seuraavasti:

6 §

Veron määrä ja laskeminen

Korkotulon lähdevero on 28 prosenttia talletukselle tai joukkovelkakirjalainalle maksettusta korosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Lakia sovelletaan vuodelta 2005 ja sen jälkeiseltä ajalta kertyvään tässä laissa tarkoitettuun korkoon.

8.

Laki**tonnistoverolain 19 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 5 päivänä kesäkuuta 2002 annetun tonnistoverolain (476/2002) 19 §:n nimike ja 1 momentti seuraavasti:

19 §

Varojen jakoon kohdistuva verotus

Tonnistoverovelvollisen jakama osinko on saajalleen kokonaan veronalaista tuloa. Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän tonnistoverovelvolliselta yhtiöltä saama osinko on pääomatuloa siltä osin, kuin vastaava osinko muulta yhtiöltä saatuna olisi pääomatuloa tai verovapaata tuloa tuloverolain (1535/1992)

33 a §:n ja 33 b §:n 1 momentin nojalla, ja ansiotuloa siltä osin, kuin osinko muulta yhtiöltä saatuna olisi ansiotuloa tai verovapaata tuloa tuloverolain 33 b §:n 2 momentin nojalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa.

9.

Laki**verontilityslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 10 päivänä heinäkuuta 1998 annetun verontilityslain (532/1999) 10 §, sellaisena
 kuin se on osaksi laissa 1262/2001, ja
muutetaan 3 a, 11 ja 12 § sekä 13 §:n 2, 4 ja 5 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 3 a § ja 13 §:n 2, 4 ja 5 momentti mainitussa laissa 1262/2001 se-
 kä 12 § laissa 1003/2003, seuraavasti:

3 a §

Laskennallinen vero

Laskennallinen kunnallisvero saadaan ker-
 tomalla maksuunpantu kunnallisvero paino-
 tetun keskimääräisen tuloveroprosentin ja
 kunnan oman tuloveroprosentin suhteella.
 Painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
 saadaan koko maan maksuunpantujen kun-
 nallisverojen summan ja maksuunpantuja
 kunnallisveroja vastaavien verotettavien tulo-
 jen summan suhteena. Laskennallinen kirkol-
 lisvero saadaan vastaavasti.

11 §

Tilitettävä yhteisövero

Tuloverolain (1535/1992) 3 §:ssä tarkoitet-
 tujen yhteisöjen ja 5 §:ssä tarkoitettujen yh-
 teisetuuksien suorittama tulovero, ennakko ja
 ennakon täydennysmaksu (*yhteisövero*) tilite-
 tään veronsaajille tässä luvussa säädettyjen
 jako-osuuksien perusteella.

12 §

Veronsaajaryhmien jako-osuudet

Valtion jako-osuus on 76,17 prosenttia,
 kuntien jako-osuus on 22,03 prosenttia ja
 seurakuntien jako-osuus on 1,80 prosenttia
 yhteisöverosta. Evankelis-luterilaisten seura-
 kuntien yhteisövero on 99,92 prosenttia ja or-

todoksisten seurakuntien yhteisövero on 0,08
 prosenttia seurakuntien yhteisöverosta.

Kunnille ja seurakunnille tuleviin yhteisö-
 veroihin lisätään tuloverolain 21 ja 22 §:ssä
 tarkoitettujen yhteisöjen verot siten, että kun-
 tien osuus on 92,4465 prosenttia ja seurakun-
 tien osuus 7,5535 prosenttia.

13 §

*Yksittäisten kuntien ja seurakuntien jako-
osuudet*

Kunkin yhteisön, lukuun ottamatta Metsä-
 hallitusta, verovuodelta maksuunpantu yhteisö-
 vero jaetaan kunnittaiseksi yritystoiminta-
 erän laskentaeräksi. Jos yhteisöllä on toimi-
 paikka vain yhdessä kunnassa, yhteisön vero
 lisätään tämän kunnan laskentaerään. Jos yh-
 teisöllä on toimipaikka useassa kunnassa, yh-
 teisön vero lisätään näiden kuntien laskenta-
 eriin yhteisön toimipaikkojen kunnittaisten
 henkilöstömäärien suhteessa. Konserniavus-
 tuksesta verotuksessa annetun lain
 (825/1986) mukaisessa konsernisuhteessa
 olevien yhteisöjen verot lasketaan kuitenkin
 yhteen ja lisätään asianomaisten kuntien las-
 kentaeriin kyseiseen konserniin kuuluvien
 yhteisöjen toimipaikkojen kunnittaisten hen-
 kilöstömäärien suhteessa. Kuntien osuus täs-
 sä momentissa tarkoitettusta yhteisöverosta
 vähennettynä 3 momentissa tarkoitettulla
 metsävero-osuudella jaetaan yksittäisten kun-
 tien yritystoimintaeräksi näin saatujen kun-

nittaisten laskentaerien suhteessa (*yrittöimintaera*).

Kunnan *metsäerä* laskettaessa perusteena käytetään kunnittaisia kantorahatuloja. Lisäksi perusteeseen luetaan metsän laskennallisen puhtaan tuoton perusteella arvioidut saamatta jääneet kantorahatulot lakisääteisten luonnonsuojelualueiden metsämaista sekä vanhojen metsien suojeluohjelman mukaisista valtion mailla ja 1 päivänä tammikuuta 1998 yksityismaista Kuusamon yhteismetsän alueella sijainneista metsämaista. Arvioidut saamatta jääneet tulot otetaan kuitenkin huomioon vain silloin, kun asianomaisten metsämaiden laskennallinen metsämaan vuotuinen puuntuotos kunnan alueella on yhteensä vähintään 1 000 verokuutiometriä.

Metsävero-osuus lisättynä Metsähallitukselle maksuunpannalla yhteisöverolla jaetaan yksittäisten kuntien metsäeräksi näin saatujen kunnittaisten laskentaerien suhteessa.

Verohallinto toimittaa salassapitoa koskevien säännösten estämättä kullekin kunnalle ja seurakunnalle tiedon yhteisölle maksuunpannusta yhteisöverosta siltä osin kuin jako-osuuksien laskennassa käytetty maksuunpannuttu yhteisövero kohdistuu tähän kuntaan. Valtioneuvoston asetuksella säädetään niiden yhteisöjen lukumäärästä, joiden osalta tietoja toimitetaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2005 tehtävissä tilityksissä.

10.**Laki****yhtiöveron hyvityksestä annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

1 §

Tällä lailla kumotaan yhtiöveron hyvityksestä 29 päivänä joulukuuta 1988 annettu laki (1232/1988) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Yhtiöveron hyvityksestä annettua lakia sovelletaan verovuodelta 2004 ja sitä aikaisemmilta vuosilta toimitettavissa osingonsaajan verotuksissa ja verontilityslain

(532/1998) mukaisissa tilityksissä.

Yhtiöveron hyvityksestä annetun lain 3 luvun osingon jakavaa yhtiötä koskevia säännöksiä sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa jaettuun osinkoon.

Yhtiöveron hyvityksestä annetun lain 5 §:ssä tarkoitetut, viimeistään verovuonna 2004 syntyneet käyttämättömät hyvitykset vähennetään myöhemmiltä verovuosilta määrättyistä tuloveroista soveltaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

11.

Laki**elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 §:n 2 momentin väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (360/1968) 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1105/1994, seuraavasti:

6 §

Yhteisön ulkomaiselta yhteisöltä saama osinko ei ole veronalaista tuloa, jos osingon maksavan yhteisön asuinvaltion ja Suomen välillä on voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus, joka on ollut voimassa myös 1 päivänä tammikuuta 1995, tai jos osingon maksava yhteisö asuu Kyproksen tasavallassa, ja jos

1) osingonsaajan omistamat osakkeet tai osuudet tuottavat vähintään 10 prosentin

osuuden osinkoa jakavan yhteisön äänimäärästä; tai

2) osingonsaaja omistaa välittömästi vähintään 25 prosenttia osinkoa jakavan yhteisön pääomasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2004, ja se on voimassa 31 päivään joulukuuta 2004.

Lakia sovelletaan osinkoon, joka on saatu 1 päivänä toukokuuta 2004 tai sen jälkeen.

Helsingissä 19 päivänä toukokuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Valtiovarainministeri *Antti Kalliomäki*

Liite
Rinnakkaistekstit

1.

Laki

tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 42 § ja 53 §:n 7 kohta, sellaisena kuin ne ovat, 42 § laissa 475/1998 ja 53 §:n 7 kohta laissa 1170/1998,

muutetaan 2 §:n 2 momentti, 10 §:n 6 kohta, 16 §:n 3 momentti, 31 §:n 4 ja 5 momentti, 32 §, 38 §:n 1 momentti, 39 §:n 1 momentti, 40 §:n 1 ja 3 momentti, 58 §:n 1 momentin 3 kohta ja 6 momentti, 62 §, 105 a §, 124 §:n 2 ja 3 momentti sekä 136 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 16 §:n 3 momentti laissa 471/1998, 31 §:n 5 momentti, 40 §:n 1 momentti, 58 §:n 1 momentin 3 kohta ja 105 a § laissa 1126/1996, 40 §:n 3 momentti laissa 1383/1997, 38 §:n 1 momentti ja 39 §:n 1 momentti laissa 576/2001, 58 §:n 6 momentti mainitussa laissa 475/1998, 62 § osittain laissa 1565/1995, 124 §:n 2 momentti laissa 1164/2002 ja 3 momentti laissa 1004/2003 sekä 136 §:n 1 momentti laissa 996/1996, sekä

lisätään 16 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 471/1998, uusi 4 momentti, lakiin uusi 33 a—33 d § ja 131 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1222/1999 ja 896/2001, uusi 6 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Tuloverotusta koskevat muut säädökset

Rajoitetusti verovelvollisen saaman tulon verottamiseen *ja yhtiöveron hyvitykseen* sovelletaan tämän lain lisäksi niitä koskevia erityisiä säännöksiä.

Rajoitetusti verovelvollisen saaman tulon verottamiseen sovelletaan tämän lain lisäksi sitä koskevia erityisiä säännöksiä.

10 §

Suomesta saatu tulo

Suomesta saatua tuloa on muun ohessa:

6) osinko, osuuspääoman korko ja muu niihin rinnastettava tulo, joka on saatu suomalaiselta osakeyhtiöltä, osuuskunnalta tai muulta yhteisöltä, *näihin liittyvä yhtiöveron hyvitys* sekä osuus suomalaisen yhtymän tuloon;

6) osinko, osuuspääoman korko ja muu niihin rinnastettava tulo, joka on saatu suomalaiselta osakeyhtiöltä, osuuskunnalta tai muulta yhteisöltä, sekä osuus suomalaisen yhtymän tuloon;

16 §

Elinkeinoyhtymän ja sen osakkaan verotus

Elinkeinoyhtymän tuloa laskettaessa ei oteta huomioon yhtymän kotimaasta saamaa sellaista osinkoa, peiteltyä osinkoa, 31 §:n 5 momentissa tarkoitettua sijaisosinkoa, korkoa tai voitto-osuutta, joihin liittyy oikeus yhtiöveron hyvitykseen, eikä näihin liittyvää yhtiöveron hyvitystä. Edellä tarkoitettu osinko, sijaisosinko, korko, voitto-osuus ja yhtiöveron hyvitys jaetaan verotettavaksi osakkaiden tulona niiden osuuksien mukaan, jotka heillä on yhtymän tuloon sekä peitelty osinko ja siihen liittyvä hyvitys niiden osuuksien mukaan, jotka heillä on peiteltyyn osinkoon.

Elinkeinoyhtymän elinkeinotuloa ja maatalouden tuloa laskettaessa sisältyvät yhtymän saamat osingot kokonaan tähän tuloon. Yhtymän osakkaiden tulona verotettavaksi jaetuista osuuksista vähennetään se osa osuuksiin sisältyvästä osinkotulosta, joka osakkaan verotusta koskevien elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 6 a §:n tai maatilatalouden tuloverolain (543/1967) 5 §:n 14 kohdan säännösten mukaan on verovapaata tuloa. Jos tulo-osuus ei riitä vähennyksen tekemiseen, tehdään vähennys verovelvollisen saman elinkeinoyhtymän saman tulolähteen tulo-osuudesta kymmenenä seuraavana verovuotena sitä mukaa kuin tuloa kertyy.

Elinkeinoyhtymän muuta tuloa laskettaessa ei oteta huomioon yhtymän saamaa osinkoa. Osinko jaetaan verotettavaksi osakkaiden tulona niiden osuuksien mukaan, jotka heillä on yhtymän tuloon. Osinko luetaan osakkaan tuloksi osakasta koskevien tuloverolain säännösten mukaisesti.

31 §

Luonnollisia vähennyksiä koskevat erityiset säännökset

Puhdasta tuloa laskettaessa vähennyskelpoisia menoja eivät ole verovapaan tulon hankkimisesta johtuneet menot eivätkä verovelvollisen elantomenot, joihin pidetään muun muassa asunnon vuokraa sekä lasten ja kodin hoidosta aiheutuneita menoja.

Vähennyskelpoista menoa ei ole osingon määrää vastaava korvaus, jonka verovelvollinen on suorittanut osingon sijaan osakkeita koskevan takaisinostosopimuksen, lainausopimuksen tai muun sellaisen sopimuksen taikka kahden tai useamman toisiinsa liitty-

Puhdasta tuloa laskettaessa vähennyskelpoisia menoja eivät ole verovapaan tulon hankkimisesta johtuneet menot eivätkä verovelvollisen elantomenot, joihin pidetään muun muassa asunnon vuokraa sekä lasten ja kodin hoidosta aiheutuneita menoja. *Osinkotulon hankkimisesta johtuneet menot ovat kuitenkin vähennyskelpoisia sen estämättä, että osinkotulo on 33 a—33 d §:n nojalla verovapaata tuloa.*

Osingon määrää vastaava korvaus, jonka verovelvollinen on suorittanut osingon sijaan osakkeita koskevan takaisinostosopimuksen, lainausopimuksen tai muun sellaisen sopimuksen taikka kahden tai useamman toisiinsa liittyvän sopimuksen muodos-

vän sopimuksen muodostaman sopimuskokonaisuuden perusteella, jolla verovelvolliselle on määrääjäksi tai toistaiseksi siirtynyt oikeus osingon saamiseen (*sijaisosinko*). *Sijaisosinko* katsotaan suoritetuksi, vaikka sen suorittamisesta ei ole erikseen sovittu.

taman sopimuskokonaisuuden perusteella, jolla verovelvolliselle on määrääjäksi tai toistaiseksi siirtynyt oikeus osingon saamiseen (*sijaisosinko*), *ei ole vähennyskelpoista menoa siltä osin kuin osinko, jonka sijaan verovelvollinen on suorittanut sijaisosingon, on verovelvolliselle verovapaata tuloa*. *Sijaisosinko* katsotaan suoritetuksi, vaikka sen suorittamisesta ei ole erikseen sovittu.

32 §

Pääomatulo

Veronalaista pääomatuloa on, siten kuin siitä jäljempänä tarkemmin säädetään, omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ja muu sellainen tulo, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen. Pääomatuloa on muun ohessa korkotulo, pörssi-yhtiöstä saatu osinkotulo, vuokratulo, voitto-osuus, henkivakuutuksen tuotto, metsätalouden pääomatulo, maa-aineksista saadut tulot ja luovutusvoitto. Pääomatuloa on myös *muusta yhtiöstä kuin pörssi-yhtiöstä saadun osingon*, jaettavan yritystulon, yhtiön osakkaan tulo-osuuden sekä porotalouden tulon pääomatulo-osuus.

32 §

Pääomatulo

Veronalaista pääomatuloa on, siten kuin siitä jäljempänä tarkemmin säädetään, omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ja muu sellainen tulo, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen. Pääomatuloa on muun ohessa korkotulo, *osinkotulo siten kuin 33 a—33 d §:ssä säädetään*, vuokratulo, voitto-osuus, henkivakuutuksen tuotto, metsätalouden pääomatulo, maa-aineksista saadut tulot ja luovutusvoitto. Pääomatuloa on myös jaettavan yritystulon, yhtiön osakkaan tulo-osuuden sekä porotalouden tulon pääomatulo-osuus.

Osinkotulot

33 a §

Julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko

Julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadusta osingosta 70 prosenttia on pääomatuloa ja 30 prosenttia verovapaata tuloa.

Julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadulla osingolla tarkoitetaan sellaisesta yhtiöstä saatua osinkoa, jonka osakkeet ovat osingonjaosta päätettäessä arvopaperimarkkinain (495/1989) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettun julkisen kaupankäynnin kohteena tai muulla säännellyllä ja viranomaisen valvonnassa olevalla markkinalla kaupankäynnin kohteena Suomessa tai ulkomailla.

33 b §

Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko

Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko on verovapaata tuloa siihen määrään saakka, joka vastaa osakkeiden varallisuusverolaissa (1537/1992) tarkoitetulle matemaattiselle arvolle laskettua yhdeksän prosentin vuotuista tuottoa. Siltä osin kuin verovelvollisen saamien tällaisten osinkojen määrä ylittää 90 000 euroa, osingoista 70 prosenttia on pääomatuloa ja 30 prosenttia verovapaata tuloa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun vuotuisen tuoton ylittävältä osalta osingosta 70 prosenttia on ansiotuloa ja 30 prosenttia verovapaata tuloa.

Jos osakas, jota ei työntekijäin eläkelain (395/1961) 1 d §:n mukaan pidetä mainittuun yhtiöön työsuhhteessa olevana, on verovuonna käyttänyt omana tai perheensä asuntona yhtiön varoihin kuuluvaa asuntoa, asunnon arvo vähennetään hänen osakkeidensa arvosta 1 momentissa tarkoitettua vuotuista tuottoa laskettaessa.

Elinkeinotoimintaa harjoittavan osakeyhtiön osakkaan ja hänen perheenjäsenensä ottama, yhtiön varoihin kuuluva rahalaina vähennetään hänen osakkeidensa arvosta 1 momentissa tarkoitettua vuotuista tuottoa laskettaessa, jos osakas yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa omistaa vähintään 10 prosenttia yhtiön osakkeista tai heillä on vastaava osuus yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Laina vähennetään ensisijaisesti lainanottajan omien osakkeiden arvosta ja sen ylittävältä osalta perheenjäsenten osakkeiden arvosta osakeomistuksen suhteessa.

33 c §

Ulkomaiselta yhteisöltä saatu osinko

Ulkomaiselta yhteisöltä saatu osinko on veronalaista tuloa siten kuin 33 a ja 33 b §:ssä säädetään, jos

1) yhteisö on Euroopan yhteisöjen neuvos-

ton eri jäsenvaltioista olevien emo- ja tytäryhtiöiden yhteisestä verotusjärjestelmästä antaman direktiivin (90/435/ETY) 2 artiklassa tarkoitettu yhtiö, tai

2) yhteisön asuinvaltion ja Suomen välillä on verovuonna voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus, jota sovelletaan yhteisön jakamaan osinkoon.

Muulta kuin 1 momentissa tarkoitettulta ulkomaiselta yhteisöltä saatu osinko on kokonaan veronalaista ansiotuloa.

Ulkomaisen yhtiön osakkeiden 33 a §:n 1 momentissa tarkoitettu vuotuinen tuotto lasketaan varallisuusverolaisissa tarkoitettulla tavalla lasketusta osakkeiden käyvästä arvosta osingon jakovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä.

33 d §

Muita osinkotuloa koskevia säännöksiä

Verotusmenettelystä annetun lain (1558/95) 29 §:ssä tarkoitettu peitelty osinko on ansiotuloa.

Mitä tässä laissa säädetään osinkotulosta, sovelletaan vastaavasti osuuskunnan osuuspääomalle, sijoitusosuudelle ja lisäosuudelle maksamaan korkoon ja kotimaisen säästöpankin kantarahasto-osuudelle ja lisärahoitusositukselle maksamaan voittoosuuteen ja korkoon sekä keskinäisen vakuutusyhtiön ja vakuutusyhdistyksen maksaman takuupääoman korkoon. Nämä tulot ovat luonnolliselle henkilölle ja kuolinpesälle 70 prosenttisesti veronalaista pääomatuloa siltä osin kuin verovelvollisen verovuonna saamien tässä momentissa tarkoitettujen tulojen määrä ylittää 1 500 euroa. Jos verovelvollisen saama tällainen tulo on elinkeinotoiminnan tai maatalouden tuloa, verovapaan osan katsotaan kohdistuvan henkilökohtaiseen tuloon, maatalouden tuloon ja elinkeinotoiminnan tuloon tässä järjestyksessä.

Osinkoon rinnastetaan sen sijaan saatu sijaisosinko.

Osakeyhtiön, osuuskunnan, säästöpankin ja keskinäisen vakuutusyhtiön saama tämän lain mukaan verotettava osinko on ve-

ronalaista tuloa siten kuin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 a §:ssä säädetään. Muun yhteisön saama tämän lain mukaan verotettava osinko on kokonaan veronalaista tuloa.

38 §

Jaettavan yritystulon pääomatulo-osuus

Edellä 30 §:ssä tarkoitettu jaettava yritystulo katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneelle nettovarallisuudelle laskettua 18 prosentin vuotuista tuottoa. Verovelvollisen tai yrittäjäpuolisoiden ennen verovuodelta toimitettavan verotuksen päättymistä tekemästä vaatimuksesta jaettavan yritystulon pääomatulo-osuudeksi katsotaan kuitenkin 10 prosentin vuotuista tuottoa vastaava määrä. Jos verovelvollinen on verovuonna aloittanut elinkeinotoiminnan tai maatalouden harjoittamisen, pääomatulo-osuus lasketaan elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuoden päättyessä kuuluvan nettovarallisuuden perusteella.

38 §

Jaettavan yritystulon pääomatulo-osuus

Edellä 30 §:ssä tarkoitettu jaettava yritystulo katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneelle nettovarallisuudelle laskettua 20 prosentin vuotuista tuottoa. Verovelvollisen tai yrittäjäpuolisoiden ennen verovuodelta toimitettavan verotuksen päättymistä tekemästä vaatimuksesta jaettavan yritystulon pääomatulo-osuudeksi katsotaan kuitenkin 10 prosentin vuotuista tuottoa vastaava määrä. Jos verovelvollinen on verovuonna aloittanut elinkeinotoiminnan tai maatalouden harjoittamisen, pääomatulo-osuus lasketaan elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuoden päättyessä kuuluvan nettovarallisuuden perusteella.

39 §

Verotusyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus

Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus verotusyhtymän maatalouden puhtaasta tulosta, josta on vähennetty osakkaan yhtymän maatalouteen kohdistuvat korkomenot ja aikaisemmilta verovuosilta vahvistetut osakkaan maatalouden tappiot yhtymästä, katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan yhtymävarallisuudelle laskettua 18 prosentin vuotuista tuottoa. Osakkaan ennen verovuodelta toimitettavan verotuksen päättymistä tekemästä vaatimuksesta pääomatulo-osuudeksi katsotaan kuitenkin 10 prosentin vuotuista tuottoa vastaava määrä.

39 §

Verotusyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus

Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus verotusyhtymän maatalouden puhtaasta tulosta, josta on vähennetty osakkaan yhtymän maatalouteen kohdistuvat korkomenot ja aikaisemmilta verovuosilta vahvistetut osakkaan maatalouden tappiot yhtymästä, katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan yhtymävarallisuudelle laskettua 20 prosentin vuotuista tuottoa. Osakkaan ennen verovuodelta toimitettavan verotuksen päättymistä tekemästä vaatimuksesta pääomatulo-osuudeksi katsotaan kuitenkin 10 prosentin vuotuista tuottoa vastaava määrä.

40 §

*Elinkeinoyhtymän osakkaan tulo-osuuden
pääomatulo-osuus*

Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus elinkeinoyhtymän elinkeinotoiminnan tuloksesta katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan osuudelle yhtymän elinkeinotoimintaan verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneesta nettovarallisuudesta laskettavaa 18 prosentin vuotuista tuottoa.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua pääomatulo-osuutta laskettaessa otetaan myös huomioon yhtymän elinkeinotoimintaan tai maatalouteen liittyvä 16 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla yhtymän osakkaan tuloksi jaettu osinko, sijaisosinko, korko, voitto-osuus ja yhtiöveron hyvitys.

42 §

Muusta yhtiöstä kuin pörssi-yhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuus

Muusta yhtiöstä kuin pörssi-yhtiöstä saatu osinko ja siihen liittyvä yhtiöveron hyvitys katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkeiden varallisuusverolaisissa tarkoitettulle matemaattiselle arvolle laskettua 13,5 prosentin vuotuista tuottoa. Ulkomaisen yhtiön ja varallisuusverolain 26 §:n 1 momentissa tarkoitettun muun kuin pörssi-yhtiön osakkeille maksetun osingon pääomatulo-osuus lasketaan kuitenkin varallisuusverolaisissa tarkoitettulla tavalla lasketusta osakkeiden käyvästä arvosta osingon jakovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä.

Jos sellainen osakas, jota ei työntekijäin eläkelain (395/1961) 2 §:n 7 momentin mukaan pidetä mainittuun yhtiöön työsuhteessa olevana, on verovuonna käyttänyt omana tai perheensä asuntona yhtiön varoihin kuuluvaa asuntoa, asunnon arvo vähennetään hänen osakkeidensa arvosta yhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuutta laskettaessa.

40 §

*Elinkeinoyhtymän osakkaan tulo-osuuden
pääomatulo-osuus*

Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus elinkeinoyhtymän elinkeinotoiminnan tuloksesta katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan osuudelle yhtymän elinkeinotoimintaan verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneesta nettovarallisuudesta laskettavaa 20 prosentin vuotuista tuottoa.

Yhtymän elinkeinotoimintaan tai maatalouteen liittyvän 16 §:n 3 momentissa tarkoitettun osingon verovapaa osa vähennetään ensisijaisesti osakkaana olevan luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuudesta elinkeinotoiminnan tai maatalouden tuloon ennen pääomatulon osuuden laskemista.

42 §

Muusta yhtiöstä kuin pörssi-yhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuus

(kumotaan)

Elinkeinotoimintaa harjoittavan osakeyhtiön sellaisen osakkaan, jota ei työntekijäin eläkelain 2 §:n 7 momentin mukaan pidetä mainittuun yhtiöön työsuhteessa olevana, osakkeiden hankintaan käytetty korollinen velka vähennetään hänen osakkeidensa arvosta yhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuutta laskettaessa.

Elinkeinotoimintaa harjoittavan osakeyhtiön osakkaan ja hänen perheenjäsenensä ottama, yhtiön varoihin kuuluva rahalaina vähennetään hänen osakkeidensa arvosta yhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuutta laskettaessa, jos osakas yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa omistaa vähintään 10 prosenttia yhtiön osakkeista tai heillä on vastaava osuus yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Laina vähennetään ensisijaisesti lainanottajan omien osakkeiden arvosta ja sen ylittävältä osalta perheenjäsenten osakkeiden arvosta osakeomistuksen suhteessa.

Mitä 1—4 momentissa säädetään osingosta, sovelletaan myös sen sijaan saatuun sijaisosinkoon sekä siihen liittyvään yhtiöveron hyvitykseen.

53 §

Eräät verovapaat pääomatulot

Veronalaista tuloa ei ole:

7) yhteisön ulkomaiselta yhteisöltä saama osinko siten kuin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 §:n 2 momentissa säädetään;

(kumotaan)

58 §

Korkomenot

Verovelvollisella on oikeus vähentää pääomatuloistaan velkojensa korot, jos velka

3) kohdistuu veronalaisen tulon hankkimiseen (tulohankkimisvelka).

3) kohdistuu veronalaisen tulon hankkimiseen, jollaisena pidetään myös osinkotuloa sen estämättä, että osinkotulo on 33 a—33 d §:n nojalla verovapaata tuloa (tulon-

hankkimisvelka).

Avoimen yhtiön yhtiömiehen ja kommandiittiyhtiön vastuunalaisen yhtiömiehen yhtiöosuuden hankintaan käytetyn velan korko vähennetään hänen osuudestaan elinkeinoyhtymän elinkeinotulosta ennen pääomatulo-osuuden laskemista 40 §:ssä säädetyllä tavalla. *Myös elinkeinotoimintaa harjoittavan osakeyhtiön sellaisen osakkaan, jota ei työntekijäin eläkelain 2 §:n 7 momentin mukaan pidetä mainittuun yhtiöön työsuhhteessa olevana, osakkeiden hankintaan käytetyn velan korko vähennetään hänen kyseisestä yhtiöstä saamansa osingon ja yhtiöveron hyvi-tyksen yhteismäärästä ennen osingon pääomatulo-osuuden laskemista 42 §:ssä säädetyllä tavalla. Siltä osin kuin korkoja ei ole vähennetty edellä tarkoitettusta tuloosuudesta tai osinkotuloista, ne vähennetään verovelvollisen pääomatulosta.*

Avoimen yhtiön yhtiömiehen ja kommandiittiyhtiön vastuunalaisen yhtiömiehen yhtiöosuuden hankintaan käytetyn velan korko vähennetään hänen osuudestaan elinkeinoyhtymän elinkeinotulosta ennen pääomatulo-osuuden laskemista 40 §:ssä säädetyllä tavalla.

62 §

Yritystulon ja osingon ansiotulo-osuus

Ansiotuloa on jaettavasta yritystulosta, yhtymän osakkaan tulo-osuudesta ja osingosta se osuus, jota 38—42 §:ssä ei ole säädetty pääomatuloksi.

Ansiotuloa on myös verotusmenettelystä annetun lain (1558/95) 29 §:ssä tarkoitettu peitelty osinko.

105 a §

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys

Kunnallisverotuksessa verovelvollisen puhtaasta ansiotulosta vähennetään kunnallisverotuksen ansiotulovähennys. Vähennys lasketaan verovelvollisen ansaitsemien veronalaisten palkkatulojen, muusta toiselle suoritetusta työstä, tehtävästä tai palveluksesta saatujen ansiotulojen, ansiotulona pidettävien käyttökorvausten, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden sekä yhtymän osakkaan elinkeinotoiminnan tai maatalou-

62 §

Yritystulon ja osingon ansiotulo-osuus

Ansiotuloa on jaettavasta yritystulosta ja yhtymän osakkaan tulo-osuudesta se osuus, jota 38—41 §:ssä ei ole säädetty pääomatuloksi, *sekä osinko ja peitelty osinko siten kuin 33 b—33 d §:ssä säädetään.*

105 a §

Kunnallisveron ansiotulovähennys

Kunnallisverotuksessa verovelvollisen puhtaasta ansiotulosta vähennetään kunnallisverotuksen ansiotulovähennys. Vähennys lasketaan verovelvollisen ansaitsemien veronalaisten palkkatulojen, muusta toiselle suoritetusta työstä, tehtävästä tai palveluksesta saatujen ansiotulojen, ansiotulona pidettävien käyttökorvausten, *ansiotulona verotettavan osingon*, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden sekä yhtymän osakkaan

den ansiotulo-osuuden perusteella.

elinkeinotoiminnan tai maatalouden ansiotulo-osuuden perusteella.

124 §

Veron määräytyminen

Pääomatulojen tuloveroprosentti on 29. Yhteisön ja yhteisyyden tuloveroprosentti on niin ikään 29. Yhteisöjen ja yhteisyyksien veron jakautumisesta eri veronsaajien kesken säädetään verontilityslaisissa (532/1998).

Edellä 21 §:n 1 momentissa tarkoitettuna osittain verovapaana yhteisön ja tiekunnan sekä yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöistä saadun tulon tuloveroprosentti on 6,2495. Näiden yhteisöjen veron jakautumisesta kunnan ja seurakunnan kesken säädetään verontilityslaisissa. Edellä 21 §:n 2 momentissa tarkoitettuna yhteisön tuloveroprosentti on 5,7275.

Pääomatulojen tuloveroprosentti on 28. Yhteisön ja yhteisyyden tuloveroprosentti on 26. Yhteisöjen ja yhteisyyksien veron jakautumisesta eri veronsaajien kesken säädetään verontilityslaisissa (532/1998).

Edellä 21 §:n 1 momentissa tarkoitettuna osittain verovapaana yhteisön ja tiekunnan sekä yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöistä saadun tulon tuloveroprosentti 6,1958. Näiden yhteisöjen veron jakautumisesta kunnan ja seurakunnan kesken säädetään verontilityslaisissa. Edellä 21 §:n 2 momentissa tarkoitettuna yhteisön tuloveroprosentti on 5,7278.

131 §

Alijäämähyvityksen määrä

Alijäämähyvitykseen ei 1 momentista poiketen sovelleta verovuosina 2005—2009 enimmäismäärää, siltä osin kuin alijäämähyvitys johtuu yrittäjäosakkaan osakkeiden hankintaan käytetyn velan koroista. Yrittäjäosakkaalla tarkoitetaan osakasta, jota ei työntekijän eläkelain 1 d §:n mukaan pidetä mainittuun yhtiöön työsuhteessa olevana. Osakkeiden hankintaan käytetyn velan korko vähennetään 60 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tulojen hankkimiskulujen, tappioiden ja korkojen jälkeen.

136 §

Verotuksen kattosääntö

Jos verovuonna Suomessa asuneen luon-

136 §

Verotuksen kattosääntö

Jos verovuonna Suomessa asuneen luon-

nollisen henkilön tai kotimaisen kuolinpesän verovuoden verotettavasta pääoma- ja ansiotulosta sekä varallisuudesta menevän valtionveron sekä ansiotulon perusteella määrätyn kunnallisveron, kirkollisveron ja sairausvakuutusmaksun yhteismäärä on suurempi kuin 70 prosenttia verovelvollisen valtionverotuksessa vahvistetun verotettavan pääoma- ja ansiotulon yhteismäärästä, verovelvollisen maksettavaksi ei panna tämän määrän yli menevää valtionveron osaa.

nollisen henkilön tai kotimaisen kuolinpesän verovuoden verotettavasta pääoma- ja ansiotulosta sekä varallisuudesta menevän valtionveron sekä ansiotulon perusteella määrätyn kunnallisveron, kirkollisveron ja sairausvakuutusmaksun yhteismäärä on suurempi kuin 60 prosenttia verovelvollisen valtionverotuksessa vahvistetun verotettavan pääoma- ja ansiotulon sekä 33 a—33 c §:n nojalla verovapaan osinkotulon yhteismäärästä, verovelvollisen maksettavaksi ei panna tämän määrän yli menevää valtionveron osaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa. Luonnollisten henkilöiden ja kuolinpesien saamista osingoista on kuitenkin veronalaista 57 prosenttia ja verovapaata 43 prosenttia vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa.

2.

Laki**elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (360/1968) 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laeissa 1105/1994 ja 1164/1990,

muutetaan 5 §:n 1 ja 3 kohta, 8 §:n 1 momentin 2 kohta, 16 §:n 6 kohta, 17 §:n 1 momentin 2 kohta ja 42 §,

sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 1 kohta laissa 1539/1993 ja 3 kohta laissa 1164/1990, 8 §:n 1 momentin 2 kohta ja 17 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 1539/1992, 16 §:n 6 kohta laissa 1385/1997 sekä 42 § laissa 1339/1989 ja mainitussa laissa 1539/1992, sekä

lisätään 16 §:ään siitä mainitulla lailla 1539/1992 kumotun 1 momentin 1 kohdan tilalle uusi 1 kohta, lakiin uusi 6 a ja 6 b §, 8 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1539/1992 ja laeissa 1001/1977, 661/1989, 926/1996, 1109/1996, 321/1997, 511/1998, 527/1998, 1168/2000 ja 1160/2002, uusi 4 momentti, 16 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 1385/1997 ja 1164/1990 ja laissa 859/1981, uusi 7 kohta, 18 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1539/1992 sekä laeissa 71/1983 ja 932/1992, uusi 5 kohta sekä 51 d §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1109/1996, uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

5 §

Edellä 4 §:ssä tarkoitettuja veronalaisia elinkeinotuloja ovat muun ohessa:

1) vaihto-, sijoitus- ja käyttöomaisuudesta sekä muista elinkeinossa käytetyistä aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä saadut luovutushinnat ja muut vastikkeet,

3) elinkeinon kuuluvan omaisuuden tuottamat osingot, korot ja muut tulot yhtiöveron hyvitys mukaan lukien,

6 §

Veronalaista tuloa eivät ole:

Yhteisön ulkomaiselta yhteisöltä saama

Ehdotus

5 §

Edellä 4 §:ssä tarkoitettuja veronalaisia elinkeinotuloja ovat muun ohessa:

1) vaihto-, sijoitus- ja käyttöomaisuudesta sekä muista elinkeinossa käytetyistä aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä saadut luovutushinnat ja muut vastikkeet *6 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetyin poikkeuksin,*

3) elinkeinon kuuluvan omaisuuden tuottamat osingot, korot ja muut tulot *siten kuin 6 a §:ssä säädetään,*

6 §

Veronalaista tuloa eivät ole:

1) muun kuin pääomasijoitustoimintaa harjoittavan osakeyhtiön tai osuuskunnan sekä säästöpankin ja keskinäisen vakuutusyhtiön saamat käyttöomaisuuteen kuuluvien osakkeiden luovutushinnat siten kuin 6 b §:ssä säädetään,

(2 mom. kumotaan)

osinko ei ole veronalaista tuloa, jos osingon maksavan yhteisön asuinvaltion ja Suomen välillä on voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus, joka on ollut voimassa myös 1 päivänä tammikuuta 1995, ja jos

1) osingonsaajan omistamat osakkeet tai osuudet tuottavat vähintään 10 prosentin osuuden osinkoa jakavan yhteisön äänimäärästä; tai

2) osingonsaaja omistaa välittömästi vähintään 25 prosenttia osinkoa jakavan yhteisön pääomasta.

6 a §

Yhteisön saama osinko ei ole veronalaista tuloa. Osinko on kuitenkin veronalaista tuloa, jos

1) osinko on saatu sijoitusomaisuuteen kuuluvista osakkeista, eikä osinkoa jakava yhteisö ole ulkomainen Euroopan yhteisöjen neuvoston eri jäsenvaltioista olevien emon ja tytäryhtiöiden yhteisestä verotusjärjestelmästä antaman direktiivin (90/435/ETY) 2 artiklassa tarkoitettu yhteisö, jonka pääomasta osingonsaaja omistaa osinkoa jaettaessa välittömästi vähintään kymmenen prosenttia,

2) osingon jakava yhteisö ei ole kotimainen tai 1 kohdassa tarkoitettu Euroopan unionin jäsenvaltiossa asuva yhteisö, tai

3) osinkoa jakava yhteisö on tuloverolain 33 a §:n 2 momentissa tarkoitettu julkisesti noteerattu yhtiö ja osingonsaaja on muu kuin julkisesti noteerattu yhtiö, joka ei omista osinkoa jaettaessa välittömästi vähintään kymmentä prosenttia osinkoa jakavan yhtiön pääomasta.

Jos osinko on veronalaista pelkästään 1 momentin 3 kohdan perusteella, osingosta on veronalaista tuloa vain 75 prosenttia ja verovapaata tuloa 25 prosenttia.

Mitä 1 momentissa säädetään osingosta, sovelletaan myös yhteisön saamaan osuuskunnan osuuspääomalle, sijoitusosuudelle ja lisäosuudelle maksamaan korkoon, kotimaisen säästöpankin kantarahasto-osuudelle ja lisärahastosijoitukselle maksamaan voitto-osuuteen ja korkoon sekä keskinäisen vakuutusyhtiön ja vakuutusyhdistyksen mak-

samaan takuupääoman korkoon.

Luonnollisen henkilön tai kuolinpesän saamista osingoista ja edellä 3 momentissa tarkoitetuista suorituksista 70 prosenttia on veronalaista tuloa, tuloverolain 33 d §:n 2 momentissa tarkoitettut suoritukset kuitenkin siten kuin mainitussa lainkohdassa säädetään.

Peitelty osinko on kokonaan veronalaista tuloa.

6 b §

Edellä 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettun yhteisön saama käyttöomaisuuteen kuuluvien osakkeiden luovutushinta ei ole veronalaista tuloa eikä osakkeiden hankintameno vähennyskelpoinen meno, jos osakkeet ovat verovapaasti luovutettavia.

Osakkeet ovat verovapaasti luovutettavia, jos

1) verovelvollinen on omistanut yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan ajanjaksona, joka on päättynyt enintään vuotta ennen luovutusta, vähintään kymmenen prosentin osuuden luovutettavan yhtiön osakepääomasta ja luovutettavat osakkeet kuuluvat näin omistettuihin osakkeisiin,

2) luovutuksen kohteena oleva yhtiö ei ole kiinteistö- tai asunto-osakeyhtiö taikka osakeyhtiö, jonka toiminta tosiasiallisesti käsittää pääasiallisesti kiinteistöjen omistamista tai hallintaa, ja

3) luovutuksen kohteena oleva yhtiö on kotimainen tai sellainen yhtiö, jota tarkoitetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston eri jäsenvaltioista olevien emo- ja tytäryhtiöiden yhteisestä verotusjärjestelmästä antaman direktiivin (90/435/ETY) 2 artiklassa, taikka yhtiön asuinvaltion ja Suomen välillä on verovuonna voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus, jota sovelletaan yhtiön jakamaan osinkoon.

Verovapaasti luovutettavien osakkeiden luovutushinta on kuitenkin veronalaista tuloa siltä osin kuin luovutushinnan ja poistamattoman hankintameno erotus johtuu 42 §:n 1 momentissa tarkoitettua hankintamenoista tehdystä poistosta tai siitä, että hankintamenoista on vähennetty varaus tai 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu avustus. Luovutushinta on niin ikään veronalaista tuloa siihen määrään asti, joka

vastaa näiden osakkeiden aikaisemmin konserniyhtiöiden välillä tapahtuneesta luovutuksesta toiselle konserniyhtiölle syntyneistä verotuksissa vähennyskelpoista luovutus tappiota.

Käyttöomaisuuteen kuuluvien muiden kuin verovapaasti luovutettavien osakkeiden luovutuksesta syntynyt tappio on vähennyskelpoinen vain osakkeiden luovutuksesta saaduista veronalaisista voitoista verovuonna ja viitenä sitä seuraavana vuonna. Rajoitus ei kuitenkaan koske 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen yhtiöiden osakkeiden luovutuksesta syntyneiden tappioiden vähentämistä.

Jos verovelvollinen ei ole omistanut luovutettuja osakkeita yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan, vähennyskelpoista luovutus tappiota laskettaessa siitä vähennetään verovelvollisen luovutetulta yhtiöltä osakkeiden perusteella omistusaikana saama osinko, konserniavustuksesta verotuksessa annettussa laissa (825/1986) tarkoitettu konserniavustus tai muu niihin verrattava erä, joka on vähentänyt yhtiön varallisuutta.

Luovutustappio ei ole vähennyskelpoinen, jos luovutuksen kohteena oleva yhtiö on muussa valtiossa kuin Suomessa asuva eikä yhtiö ole sellainen, jota tarkoitetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston eri jäsenvaltioista olevien emo- ja tytäryhtiöiden yhteisestä verotusjärjestelmästä antaman direktiivin (90/435/ETY) 2 artiklassa eikä yhtiön asuinvaltion ja Suomen välillä ole verovuonna voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevaa sopimusta, jota sovelletaan yhtiön jakamaan osinkoon.

Konserniyhtiöillä tarkoitetaan tässä pykälässä osakeyhtiölain (734/1978) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun konserniin kuuluvia yhtiöitä tai sellaisia yhtiöitä, joissa yhdellä tai useammalla luonnollisella henkilöllä, oikeushenkilöllä tai näillä yhdessä on osakeyhtiölain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettua määräysvaltaa vastaava määräysvalta.

8 §

Edellä 7 §:ssä tarkoitettuja vähennyskelpoisia menoja ovat muun ohessa:

2) käyttöomaisuuden hankintamenot; jos

2) käyttöomaisuuden hankintamenot

verovelvollinen on saanut hyödykkeen hankkimiseen avustusta julkiselta yhdyskunnalta tai jos joku muu on elinkeinotoiminnassaan osallistunut hankintamenon suorittamiseen, vähennyskelpoiseen hankintamenuon ei kuitenkaan lueta avustusta tai toisen osuutta vastaavaa osaa hankintamenuosta,

6 b §:ssä säädetyin poikkeuksin; jos verovelvollinen on saanut hyödykkeen hankkimiseen avustusta julkiselta yhdyskunnalta tai jos joku muu on elinkeinotoiminnassaan osallistunut hankintamenon suorittamiseen, vähennyskelpoiseen hankintamenuon ei kuitenkaan lueta avustusta tai toisen osuutta vastaavaa osaa hankintamenuosta,

Edellä 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun yhteisön käyttöomaisuuteen kuuluvan avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön yhtiöosuuden hankintamenuo on yhtiöosuuden luovutushinnan ylittävältä osalta vähennyskelpoinen vain yhteisön saamista veronalaisista osakkeiden tai yhtiöosuuden luovutusvoitoista verovuonna tai viitenä sitä seuraavana verovuonna.

16 §

Tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneita menoja eivät ole:

6) tuloverolain 31 §:n 5 momentissa tarkoitettu sijaisosinko.

6) tuloverolain 31 §:n 5 momentissa tarkoitettu sijaisosinko siltä osin kuin se osinko, jonka sijaan sijaisosinko on suoritettu, on sijaisosingon suorittajalle verovapaata tuloa,

7) edellä 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun yhteisön sellaiselta osakeyhtiöltä, josta verovelvollinen tai 6 b §:n 5 momentissa tarkoitetut konserniyhtiöt omistavat yksin tai yhdessä vähintään kymmenen prosenttia osakepääomasta, olevien muiden saamisten kuin myyntisaamisten menetykset ja arvonalenemiset, tällaiselle yhtiölle annettu konsernituki sekä muut vastaavat osakeyhtiön taloudellisen aseman parantamiseksi ilman vastasuoritusta suoritettut menot.

17 §

Edellä 7 §:ssä tarkoitettuja vähennyskelpoisia menetyksiä ovat muun ohessa:

2) myyntisaamisten arvonalenemiset sekä muun rahoitusomaisuuden lopullisiksi todetut arvonalenemiset.

2) myyntisaamisten arvonalenemiset sekä muun rahoitusomaisuuden lopullisiksi todetut arvonalenemiset 16 §:ssä säädetyin poikkeuksin.

18 §

Vähennyskelpoisia ovat myös:

5) eläkesäätiön maksama eläkesäätiölain (1774/1995) 45 §:ssä tarkoitettu palautus ja eläkekassan maksama vakuutuskassalain (1164/1992) 83 a §:ssä tarkoitettu palautus.

42 §

Jos verovelvollinen osoittaa, että arvopapereiden tai muun kulumattoman käyttöomaisuuden kuin maa-alueen käypä arvo on verovuoden päättyessä sen hankintamenoa tai tämän säännöksen perusteella aikaisemmin tehdyillä poistoilla vähennettyä hankintamenoa olennaisesti alempi, saadaan hankintamenosta tehdä sellainen poisto, joka alentaa poistamatta olevan hankintamenon osan käyvän arvon suuruiseksi.

Maa-alueen, arvopaperin ja muun kulumattoman käyttöomaisuuden veronalaiset luovutushinnat ja muut vastikkeet tuloutetaan ja hankintameno tai sen vähennyskelpoinen osa poistetaan sinä verovuonna, jona käyttöomaisuus on luovutettu, tuhoutunut tai vahingoittunut, 43 §:ssä säädettyin poikkeuksin.

51 d §

42 §

Jos verovelvollinen osoittaa, että muiden arvopapereiden kuin osakkeiden tai muun kulumattoman käyttöomaisuuden kuin maa-alueen käypä arvo on verovuoden päättyessä sen hankintamenoa tai tämän säännöksen perusteella aikaisemmin tehdyillä poistoilla vähennettyä hankintamenoa olennaisesti alempi, hankintamenosta saa tehdä sellaisen poiston, joka alentaa poistamatta olevan hankintamenon osan käyvän arvon suuruiseksi.

Maa-alueen, arvopaperin ja muun kulumattoman käyttöomaisuuden veronalaiset luovutushinnat ja muut vastikkeet tuloutetaan ja hankintameno tai sen vähennyskelpoinen osa poistetaan 6 b ja 43 §:ssä säädettyin poikkeuksin sinä verovuonna, jona käyttöomaisuus on luovutettu, tuhoutunut tai vahingoittunut. Edellä 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun yhteisön omistamien muiden kuin lain 6 b §:n 1 momentissa tarkoitettujen verovapaasti luovutettavien osakkeiden hankintameno on 6 b §:n 4—6 momentin luovutustappiota koskevien säännösten mukaisesti vähennyskelpoinen, kun osakkeet on luovutettu tai lopullisesti menetetty.

51 d §

Purkautuvan yhtiön osakkeiden hankintameno ei ole 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulle yhteisölle purkautuvan yhtiön osakkaana vähennyskelpoinen meno eikä purkautuvasta yhtiöstä saatu jako-osa luovutushintana veronalaista tuloa, jos osakkeet ovat 6 b §:n 1 momentissa tarkoitettuja verovapaasti luovutettavia osakkeita. Pur-

kautuvan yhtiön osakkeiden hankintameno ei ole vähennyskelpoinen jako-osan ylittävältä osalta myöskään siinä tapauksessa, että yhteisö on omistanut purkautuvan yhtiön osakkeet välittömästi ennen purkautumista vähemmän kuin yhden vuoden tai purkautuva yhtiö on 6 b §:n 6 momentissa tarkoitettu yhtiö.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 200 .*

*Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran
vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa.*

*Vuodelta 2005 toimitettavassa verotukses-
sa 6 a §:n 2 momentissa tarkoitettusta osin-
gosta on kuitenkin veronalaista tuloa 60
prosenttia ja verovapaata tuloa 40 prosent-
tia sekä 6 a §:n 4 momentissa tarkoitetuista
osingoista ja suorituksista 57 prosenttia on
veronalaista tuloa.*

*Tämän lain yhteisön omistamien osakkei-
den luovutusta koskevaa 5 §:ää, 6 §:n
1 momentin 1 kohtaa, 8 §:n 1 momentin 2
kohtaa sekä 6 b §:ää, 8 §:n 4 momenttia ja
51 d §:n 2 momenttia sovelletaan kuitenkin
ensimmäisen kerran vuodelta 2004 toimitet-
tavassa verotuksessa niihin osakkeiden luo-
vutuksiin, jotka on tehty 19 päivänä touko-
kuuta 2004 tai sen jälkeen, sekä niihin pur-
kautumisiin, joista on tehty osakeyhtiölain
(734/1978) 13 luvun 9 §:ssä tarkoitettu il-
moitus rekisteriviranomaiselle tai joista re-
kisteriviranomainen tai tuomioistuin on
määrännyt yhtiön selvitystilaan osakeyhtiö-
lain 13 luvun 4 tai 4 a §:n perusteella mai-
nittuna päivänä tai sen jälkeen. Jos verovel-
vollisen verovuosi on päättynyt 19 päivänä
toukokuuta 2004 tai sen jälkeen, sovelletaan
42 §:ää ja 16 §:n 1 momentin 7 kohtaa jo
verovuodelta 2004 toimitettavassa verotuk-
sessa.*

3.

Laki**maatilatalouden tuloverolain 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 15 päivänä joulukuuta 1967 maatilatalouden tuloverolain (543/1967) 5 §:n 1 momentin 14 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1235/1988, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Edellä 4 §:ssä tarkoitettuja maatalouden verovuoden veronalaisia tuloja ovat muun ohessa:

14) maatilatalouteen kuuluvan omaisuuden tuottamat osingot ja korot yhtiöveron hyvitys mukaan lukien.

14) maatilatalouteen kuuluvan omaisuuden tuottamat korot sekä 70 prosenttia tällaisen omaisuuden tuottamista osingoista ja tuloverolain 33 d §:n 2 momentissa tarkoitettuista suorituksista siten kuin mainitussa lainkohdassa säädetään samoin kuin yhteisön saamat osingot siten kuin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 6 a §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa. Lain 5 §:n 1 momentin 14 kohdassa tarkoitettuista osingoista ja suorituksista on kuitenkin veronalaista 57 prosenttia vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa.

4.

Laki**rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta 11 päivänä elokuuta 1978 annetun lain (627/1978) 11 a §, sellaisena kuin se on laissa 616/1989, ja

muutetaan 3 §:n 1 ja 5 momentti sekä 7 §,

sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 1 momentti laissa 1120/1996 ja 5 momentti laissa 1106/1994 sekä 7 § laissa 1225/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Lähdevero on suoritettava, jollei muualla toisin säädetä, osingosta, *yhtiöveron hyvityksestä*, henkilöstörahaston maksamasta rahasto-osuudesta ja jäsenilleen jakamasta ylijäämästä, korosta ja rojaltista sekä palkasta, eläkkeestä ja muusta suorituksesta, josta ennakoperintälain (1118/1996) mukaan on toimitettava ennakonpidätys. Lähdevero on perittävä myös verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 29 §:ssä tarkoitetusta peitelystä osingosta ja saman lain 31 §:ssä tarkoitetusta peitelystä voitonsiirrosta osakkaan hyväksi. Lähdevero on suoritettava myös taiteilijan tai urheilijan henkilökohtaiseen toimintaan perustuvasta korvauksesta riippumatta siitä, onko korvausta pidettävä palkkana taikka maksetaanko se taiteilijalle tai urheilijalle itselleen tai jollekin toiselle.

Lähdeveroa ei ole suoritettava osingosta, joka maksetaan Euroopan unionin jäsenvaltiossa asuvalle yhteisölle, *jolla ei ole oikeutta yhtiöveron hyvitykseen ja* joka välittömästi omistaa vähintään 25 prosenttia osinkoa maksavan yhtiön pääomasta. Tässä momentissa säädettyä sovelletaan vain, jos osingonsaaja on velvollinen suorittamaan Euroopan yhteisöjen neuvoston eri jäsenvaltioista olevien emon- ja tytäryhtiöiden yhteisestä verotusjärjestelmästä antaman direktiivin (90/435/ETY) 2 artiklan c alakohdassa tarkoitettua veroa.

Ehdotus

3 §

Lähdevero on suoritettava, jollei muualla toisin säädetä, osingosta, henkilöstörahaston maksamasta rahasto-osuudesta ja jäsenilleen jakamasta ylijäämästä, korosta ja rojaltista sekä palkasta, eläkkeestä ja muusta suorituksesta, josta ennakoperintälain (1118/1996) mukaan on toimitettava ennakonpidätys. Lähdevero on perittävä myös verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 29 §:ssä tarkoitetusta peitelystä osingosta ja saman lain 31 §:ssä tarkoitetusta peitelystä voitonsiirrosta osakkaan hyväksi. Lähdevero on suoritettava myös taiteilijan tai urheilijan henkilökohtaiseen toimintaan perustuvasta korvauksesta riippumatta siitä, onko korvausta pidettävä palkkana taikka maksetaanko se taiteilijalle tai urheilijalle itselleen tai jollekin toiselle.

Lähdeveroa ei ole suoritettava osingosta, joka maksetaan Euroopan unionin jäsenvaltiossa asuvalle yhteisölle, joka välittömästi omistaa vähintään 20 prosenttia osinkoa maksavan yhtiön pääomasta. Tässä momentissa säädettyä sovelletaan vain, jos osingonsaaja on Euroopan yhteisöjen neuvoston eri jäsenvaltioista olevien emon- ja tytäryhtiöiden yhteisestä verotusjärjestelmästä antaman direktiivin (90/435/ETY) 2 artiklassa tarkoitettu yhtiö.

7 §

Lähdevero on 29 prosenttia osingosta, korosta, rojaltista ja yhtiöveron hyvityksestä. Lähdevero on 35 prosenttia palkasta, eläkkeestä, henkilöstörahaston rahasto-osuudesta ja ylijäämästä sekä muusta ennakonpidätyksen alaisesta suorituksesta. Lähdevero on 19 prosenttia puun myyntitulosta ja 15 prosenttia 3 §:n 1 momentissa tarkoitettusta taiteilijan tai urheilijan toimintaan perustuvasta korvauksesta. Lähdevero tilitetään kokonaisuudessaan valtiolle.

11 a §

Jos osingonsaaja katsoo, että hänellä on kansainvälisen sopimuksen perusteella oikeus yhtiöveron hyvityksestä annetussa laissa tarkoitettuun yhtiöveron hyvitykseen, hänen tulee hyvityksen saamiseksi tehdä vaatimus sille lääninverovirastolle, jonka virka-alueella osinkoa jakavan yhtiön kotipaikka on. Vaatimus on tehtävä osingonjakopäätöstä seuraavien viiden vuoden kuluessa ja siihen tulee liittää selvitys kansainvälisessä sopimuksessa tarkoitetuista hyvityksen myöntämisen edellytyksistä. Lääninveroviraston on yhtiöveron hyvitystä maksaessaan vähennettävä siitä 7 §:ssä tarkoitettua tai kyseisessä kansainvälisessä sopimuksessa sovittua veroa vastaava määrä.

7 §

Lähdevero on 28 prosenttia osingosta, korosta ja rojaltista. Lähdevero on 35 prosenttia palkasta, eläkkeestä, henkilöstörahaston rahasto-osuudesta ja ylijäämästä sekä muusta ennakonpidätyksen alaisesta suorituksesta. Lähdevero on 19 prosenttia puun myyntitulosta ja 15 prosenttia 3 §:n 1 momentissa tarkoitettusta taiteilijan tai urheilijan toimintaan perustuvasta korvauksesta. Lähdevero tilitetään kokonaisuudessaan valtiolle.

11 a §

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2005.

Lakia sovelletaan 1 päivän tammikuuta 2005 ja sen jälkeen saatuun tuloon.

5.

Laki**varallisuusverolain 39 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun varallisuusverolain (1537/1992) 39 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 898/2001, uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

39 §

Veron määrä ja maksuunpano

Varallisuusverosta vähennetään tuloverolain 33 b §:n nojalla pääomatuloksi katsottavasta osingosta samalta verovuodelta määrättävä tulovero. Vähennettävää tuloveroa laskettaessa osinkotuloon ei kohdisteta tulosta eikä verosta tehtäviä vähennyksiä. Varallisuusverosta vähennetään enintään pääomatulosta maksuunpannun veron määrä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa.

6.

Laki**verotusmenettelystä annetun lain 29 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan verotusmenettelystä 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1558/1995) 29 §:n 6 momentti, sellaisena kuin se on laissa 470/1998, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

29 §

Peitelty osinko

Peitellyn osingon tulolajista säädetään tuloverolaissa ja osakkaan oikeudesta yhtiöveron hyvitykseen sekä peitellyn osingon vaikutuksesta yhtiön tuloveron vähimmäismäärään yhtiöveron hyvityksestä annetussa laissa (1232/1988).

Peitellyn osingon tulolajista säädetään tuloverolaissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa.

7.

Laki**korkotulon lähdeverosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan korkotulon lähdeverosta 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1341/1990) 6 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1223/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Veron määrä ja laskeminen

Veron määrä ja laskeminen

Korkotulon lähdevero on 29 prosenttia talletukselle tai joukkovelkakirjalainalle maksetusta korosta.

Korkotulon lähdevero on 28 prosenttia talletukselle tai joukkovelkakirjalainalle maksetusta korosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Lakia sovelletaan vuodelta 2005 ja sen jälkeiseltä ajalta kertyvään tässä laissa tarkoitettuun korkoon.

8.

Laki**tonnistoverolain 19 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 5 päivänä kesäkuuta 1992 annetun tonnistoverolain (476/2002) 19 §:n nimike ja 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

19 §

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmän soveltaminen ja muu varojen jakoon kohdistuva verotus

Varojen jakoon kohdistuva verotus

Tonnistoverovelvollisen jakamaan ja saamaan osinkoon sovelletaan yhtiöveron hyvityksestä annettua lakia (1232/1988). Vertailuveroon ei lueta tonnistoveroa.

Tonnistoverovelvollisen *jakama osinko on saajalleen kokonaan veronalaista tuloa. Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän tonnistoverovelvolliselta yhtiöltä saama osinko on pääomatuloa siltä osin, kuin vastaava osinko muulta yhtiöltä saatuna olisi pääomatuloa tai verovapaata tuloa tuloverolain (1535/1992) 33 a §:n ja 33 b §:n 1 momentin nojalla, ja ansiotuloa siltä osin, kuin osinko muulta yhtiöltä saatuna olisi ansiotuloa tai verovapaata tuloa tuloverolain 33 b §:n 2 momentin nojalla.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2005 toimitettavassa verotuksessa.

9.

Laki**verontilityslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 10 päivänä heinäkuuta 1998 annetun verontilityslain (532/1999) 10 §, sellaisena
 kuin se on osaksi laissa 1262/2001, ja
muutetaan 3 a, 11 ja 12 § sekä 13 §:n 2, 4 ja 5 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 3 a § ja 13 §:n 2, 4 ja 5 momentti mainitussa laissa 1262/2001 se-
 kä 12 § laissa 1003/2003, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 a §

Maksettava ja laskennallinen vero

*Maksettavalla valtion tulo- ja varallisuus-
 verolla, maksettavalla kunnallisverolla,
 maksettavalla kirkollisverolla ja maksetta-
 valla yhteisöverolla tarkoitetaan maksuun-
 pantua veroa vähennettynä yhtiöveron hyvi-
 tyksestä annetussa laissa (1232/1988) tar-
 koitetuilla osingonsaajien hyväksi luetuilla
 yhtiöveron hyvityksillä. Maksettavalla va-
 kuutetun sairausvakuutusmaksulla tarkoite-
 taan maksuunpantua sairausvakuutusmak-
 sua vähennettynä yhtiöveron hyvityksellä.*

Laskennallinen kunnallisvero saadaan ker-
 tomalla maksettava kunnallisvero painotetun
 keskimääräisen tuloveroprosentin ja kunnan
 oman tuloveroprosentin suhteella. Painotettu
 keskimääräinen tuloveroprosentti saadaan
 koko maan maksettavien kunnallisverojen
 summan ja maksettavia kunnallisveroja vas-
 taavien verotettavien tulojen summan suh-
 teena. Laskennallinen kirkollisvero saadaan
 vastaavasti.

*Tässä laissa tarkoitetuissa tilityksissä so-
 vellettavat jako-osuudet ja maksuunpano-
 osuudet perustuvat maksettavaan veroon.*

Ehdotus

3 a §

Laskennallinen vero

Laskennallinen kunnallisvero saadaan ker-
 tomalla *maksuunpantu* kunnallisvero paino-
 tetun keskimääräisen tuloveroprosentin ja
 kunnan oman tuloveroprosentin suhteella.
 Painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
 saadaan koko maan *maksuunpantujen* kun-
 nallisverojen summan ja maksuunpantuja
 kunnallisveroja vastaavien verotettavien tu-
 lojen summan suhteena. Laskennallinen kir-
 kollisvero saadaan vastaavasti.

10 §

Yhtiöveron hyvityksen huomioon ottaminen

Valtion maksuunpano-osuudesta vähennetään pääomatulona verotettavaa osinkotuloa vastaava verovelvollisten hyväksi luettu yhtiöveron hyvityksen yhteismäärä.

Kaikkien veronsaajien maksuunpano-osuuksista tehtävät vähennykset lasketaan siten, että kunkin verovelvollisen hyväksi ansiotulona verotettavan osinkotulon perusteella luettu yhtiöveron hyvitys jaetaan hänen ansiotuloistaan maksuunpantujen verojen suhteessa ja näin saadut määrät lasketaan veronsaajittain yhteen.

11 §

Tilitettävä yhteisövero

Tuloverolain (1535/1992) 3 §:ssä tarkoitettujen yhteisöjen ja 5 §:ssä tarkoitettujen yhteisöjen suorittama tulovero, ennakko, ennakon täydennysmaksu ja täydennysvero (yhteisövero) tilitetään veronsaajille tässä luvussa säädettyjen jako-osuuksien perusteella.

12 §

Veronsaajaryhmien jako-osuudet

Valtion jako-osuus on 78,45 prosenttia, kuntien jako-osuus on 19,75 prosenttia ja seurakuntien jako-osuus on 1,80 prosenttia yhteisöverosta. Evankelis-luterilaisten seurakuntien yhteisövero on 99,92 prosenttia ja ortodoksisten seurakuntien yhteisövero on 0,08 prosenttia seurakuntien yhteisöverosta.

Kunnille ja seurakunnille tuleviin yhteisöveroihin lisätään tuloverolain 21 ja 22 §:ssä tarkoitettujen yhteisöjen verot siten, että kuntien osuus on 91,6473 prosenttia ja seurakuntien osuus 8,3527 prosenttia.

10 §

Yhtiöveron hyvityksen huomioon ottaminen

(kumotaan)

11 §

Tilitettävä yhteisövero

Tuloverolain (1535/1992) 3 §:ssä tarkoitettujen yhteisöjen ja 5 §:ssä tarkoitettujen yhteisöjen suorittama tulovero, ennakko ja ennakon täydennysmaksu (yhteisövero) tilitetään veronsaajille tässä luvussa säädettyjen jako-osuuksien perusteella.

12 §

Veronsaajaryhmien jako-osuudet

Valtion jako-osuus on 76,17 prosenttia, kuntien jako-osuus on 22,03 prosenttia ja seurakuntien jako-osuus on 1,80 prosenttia yhteisöverosta. Evankelis-luterilaisten seurakuntien yhteisövero on 99,92 prosenttia ja ortodoksisten seurakuntien yhteisövero on 0,08 prosenttia seurakuntien yhteisöverosta.

Kunnille ja seurakunnille tuleviin yhteisöveroihin lisätään tuloverolain 21 ja 22 §:ssä tarkoitettujen yhteisöjen verot siten, että kuntien osuus on 92,4465 prosenttia ja seurakuntien osuus 7,5535 prosenttia.

13 §

*Yksittäisten kuntien ja seurakuntien jako-
osuudet*

Kunkin yhteisön, lukuun ottamatta Metsähallitusta, verovuoden maksettava yhteisövero jaetaan kunnittaiseksi yritystoimintaerän laskentaeräksi. Jos yhteisöllä on toimipaikka vain yhdessä kunnassa, yhteisön vero lisätään tämän kunnan laskentaerään. Jos yhteisöllä on toimipaikka useassa kunnassa, yhteisön vero lisätään näiden kuntien laskentaeriin yhteisön toimipaikkojen kunnittaisten henkilöstömäärien suhteessa. Konserniavustuksesta verotuksessa annetun lain (825/1986) mukaisessa konsernisuhteessa olevien yhteisöjen verot lasketaan kuitenkin yhteen ja lisätään asianomaisten kuntien laskentaeriin kyseiseen konserniin kuuluvien yhteisöjen toimipaikkojen kunnittaisten henkilöstömäärien suhteessa. Kuntien osuus tässä momentissa tarkoitettusta yhteisöverosta vähennettynä 3 momentissa tarkoitettulla metsävero-osuudella jaetaan yksittäisten kuntien yritystoimintaeräksi näin saatujen kunnittaisten laskentaerien suhteessa (*yritystoimintaerä*).

Kunnan *metsäerää* laskettaessa perusteena käytetään kunnittaisia kantorahatuloja. Lisäksi perusteeseen luetaan metsän laskennallisen puhtaan tuoton perusteella arvioidut saamatta jääneet kantorahatulot lakisääteisten luonnonsuojelualueiden metsämaista sekä vanhojen metsien suojeluohjelman mukaisista valtion mailla ja 1 päivänä tammikuuta 1998 yksityismaista Kuusamon yhteismetsän alueella sijainneista metsämaista. Arvioidut saamatta jääneet tulot otetaan kuitenkin huomioon vain silloin, kun asianomaisten metsämaiden laskennallinen metsämaan vuotuinen puuntuotos kunnan alueella on yhteensä vähintään 1 000 verokuutiometriä. Metsävero-osuus lisätynä Metsähallituksen maksettavalla yhteisöverolla jaetaan yksittäisten kuntien metsäeräksi näin saatujen kunnittaisten laskentaerien suhteessa.

Verohallinto toimittaa salassapitoa koske-

Kunkin yhteisön, lukuun ottamatta Metsähallitusta, verovuodelta *maksuunpantu* yhteisövero jaetaan kunnittaiseksi yritystoimintaerän laskentaeräksi. Jos yhteisöllä on toimipaikka vain yhdessä kunnassa, yhteisön vero lisätään tämän kunnan laskentaerään. Jos yhteisöllä on toimipaikka useassa kunnassa, yhteisön vero lisätään näiden kuntien laskentaeriin yhteisön toimipaikkojen kunnittaisten henkilöstömäärien suhteessa. Konserniavustuksesta verotuksessa annetun lain (825/1986) mukaisessa konsernisuhteessa olevien yhteisöjen verot lasketaan kuitenkin yhteen ja lisätään asianomaisten kuntien laskentaeriin kyseiseen konserniin kuuluvien yhteisöjen toimipaikkojen kunnittaisten henkilöstömäärien suhteessa. Kuntien osuus tässä momentissa tarkoitettusta yhteisöverosta vähennettynä 3 momentissa tarkoitettulla metsävero-osuudella jaetaan yksittäisten kuntien yritystoimintaeräksi näin saatujen kunnittaisten laskentaerien suhteessa (*yritystoimintaerä*).

Kunnan *metsäerää* laskettaessa perusteena käytetään kunnittaisia kantorahatuloja. Lisäksi perusteeseen luetaan metsän laskennallisen puhtaan tuoton perusteella arvioidut saamatta jääneet kantorahatulot lakisääteisten luonnonsuojelualueiden metsämaista sekä vanhojen metsien suojeluohjelman mukaisista valtion mailla ja 1 päivänä tammikuuta 1998 yksityismaista Kuusamon yhteismetsän alueella sijainneista metsämaista. Arvioidut saamatta jääneet tulot otetaan kuitenkin huomioon vain silloin, kun asianomaisten metsämaiden laskennallinen metsämaan vuotuinen puuntuotos kunnan alueella on yhteensä vähintään 1 000 verokuutiometriä. Metsävero-osuus lisätynä Metsähallitukselle *maksuunpannalla* yhteisöverolla jaetaan yksittäisten kuntien metsäeräksi näin saatujen kunnittaisten laskentaerien suhteessa.

Verohallinto toimittaa salassapitoa koske-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

vien säännösten estämättä kullekin kunnalle ja seurakunnalle tiedon yhteisön maksettavasta yhteisöverosta siltä osin kuin jako-osuuksien laskennassa käytetty maksettava yhteisövero kohdistuu tähän kuntaan. Asetuksella säädetään niiden yhteisöjen lukumäärästä, joiden osalta tietoja toimitetaan.

vien säännösten estämättä kullekin kunnalle ja seurakunnalle tiedon yhteisölle *maksuunpannusta* yhteisöverosta siltä osin kuin jako-osuuksien laskennassa käytetty *maksuunpantu* yhteisövero kohdistuu tähän kuntaan. *Valtioneuvoston* asetuksella säädetään niiden yhteisöjen lukumäärästä, joiden osalta tietoja toimitetaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 2005 tehtävissä tilityksissä.

11.

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 §:n 2 momentin väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain (360/1968) 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1105/1994, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus
6 §

Yhteisön ulkomaiselta yhteisöltä saama osinko ei ole veronalaista tuloa, jos osingon maksavan yhteisön asuinvaltion ja Suomen välillä on voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus, joka on ollut voimassa myös 1 päivänä tammikuuta 1995, ja jos

1) osingonsaajan omistamat osakkeet tai osuudet tuottavat vähintään 10 prosentin osuuden osinkoa jakavan yhteisön äänimäärästä; tai

2) osingonsaaja omistaa välittömästi vähintään 25 prosenttia osinkoa jakavan yhteisön pääomasta.

Yhteisön ulkomaiselta yhteisöltä saama osinko ei ole veronalaista tuloa, jos osingon maksavan yhteisön asuinvaltion ja Suomen välillä on voimassa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus, joka on ollut voimassa myös 1 päivänä tammikuuta 1995, *tai jos osingon maksava yhteisö asuu Kyproksen tasavallassa*, ja jos

1) osingonsaajan omistamat osakkeet tai osuudet tuottavat vähintään 10 prosentin osuuden osinkoa jakavan yhteisön äänimäärästä; tai

2) osingonsaaja omistaa välittömästi vähintään 25 prosenttia osinkoa jakavan yhteisön pääomasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2004, ja se on voimassa 31 päivään joulukuuta 2004.

Lakia sovelletaan osinkoon, joka on saatu 1 päivänä toukokuuta 2004 tai sen jälkeen.